

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE
STATISTICAL OFFICE IN KRAKÓW

**ROCZNIK STATYSTYCZNY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO**

*STATISTICAL YEARBOOK
OF THE MAŁOPOLSKIE
VOIVODSHIP*

2017

ROK XVIII

YEAR XVIII

KRAKÓW 2017

ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO
W KRAKOWIE

*EDITORIAL BOARD
OF THE STATISTICAL OFFICE
IN KRAKÓW*

PRZEWODNICZĄCY

PRESIDENT

Agnieszka Chochorowska

CZŁONKOWIE

MEMBERS

Bogusław Bubula, Agnieszka Czekaj, Barbara Oremus,
Krzysztof Pawlaczek, Maria Penpeska, Małgorzata Piwowarczyk
Grzegorz Ruta, Tomasz Sekuła, Anna Stefan, Monika Wałaszek

Opracowanie merytoryczne i redakcyjne –

Editorial and technical supervision –

Dział Opracowań Regionalnych

Regional Studies Division

w Małopolskim Ośrodku Badań Regionalnych

in Małopolska Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Małgorzaty Piwowarczyk

Sekretarz

Secretary

Aneta Stachańczyk

Skład komputerowy i wykresy

Typesetting and graphs

Marta Klósek, Ewa Kopacka, Agata Kowalska

Projekt okładki

Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

ISSN 1640-002X

**Przy publikowaniu danych US
prosimy o podanie źródła**

***When publishing SO data
please indicate source***

Druk i oprawa

Printing and binding

ZWS Zakład Poligraficzny nr 2

26-600 Radom, ul. Planty 39/45

Nakład 120 egz. B5

Cena 25,00 zł

Publikacja dostępna na CD
oraz w Internecie - <http://krakow.stat.gov.pl>

*Publication available on CD
and on the Internet - <http://krakow.stat.gov.pl>*

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Krakowie przekazuje Państwu osiemnastą edycję **Rocznika Statystycznego Województwa Małopolskiego**. Publikacja zawiera obszerny zestaw informacji charakteryzujących poziom życia społeczeństwa i stan gospodarki województwa.

Układ tematyczny nie zmienił się w stosunku do wydania ubiegłorocznego. Obecna edycja Rocznika została wzbogacona m.in. o informacje:

- w dziale „Rynek pracy” zaprezentowano najnowsze wyniki cyklicznego badania przeprowadzanego co 4 lata dotyczące kosztów pracy,
- w dziale „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” przedstawiono wyniki badania struktury wynagrodzeń według zawodów w październiku 2016 r.,
- w dziale „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” poszerzono informacje dotyczące pomocy dla rodzin, w tym na temat nowych form wspierania rodziny,
- w dziale „Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne” w związku ze zmianami metodologicznymi zaprezentowano w nowym ujęciu sposób pomiaru tzw. personelu B+R oraz grupowanie podmiotów aktywnych badawczo w sektory instytucjonalne.

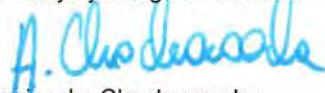
Publikacja w wersji polsko-angielskiej dostępna jest w sprzedaży w wersji książkowej oraz na płycie CD, jak również w postaci elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Krakowie <http://krakow.stat.gov.pl/>

Zainteresowanym Czytelnikom polecamy także publikacje zawierające dane w ujęciu regionalnym: „Województwo Małopolskie 2017 – Podregiony, Powiaty, Gminy” oraz „Rocznik Statystyczny Krakowa 2017”.

Oddając do rąk Państwa kolejne wydanie **Rocznika Statystycznego Województwa Małopolskiego**, pragnę wyrazić podziękowanie wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje umożliwiające wzbogacenie jego treści. Mam nadzieję, że publikacja okaże się cennym źródłem informacji dla odbiorców zainteresowanych rozwojem społeczno-gospodarczym województwa małopolskiego.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Krakowie

Agnieszka Chochorowska

Kraków, grudzień 2017 r.

PREFACE

The Statistical Office in Kraków is pleased to present the 18th edition of the **Statistical Yearbook of Małopolskie Voivodship**. The publication contains a comprehensive set of information characterising the living standards of society and the state of the voivodship's economy.

The thematic layout has remained unchanged in relation to the last year's edition. The current edition of the Yearbook has been enriched with the following information:

- in the chapter "Labour market" the latest results of cyclic survey carried out every 4 years regarding labour costs were presented,
- in the chapter "Wages and salaries. Social security benefits" results of survey regarding structure of wages and salaries by occupational groups for October 2016 were presented,
- in the chapter "Health care and social welfare" information on family support was extended, including new forms of support,
- in the chapter "Science and technology. Information society", due to methodological changes, a new method of measuring the so-called R&D personnel and grouping of research-active entities into institutional sectors was presented .

The publication, in Polish-English version is available for sale as a book and also on CD as well as in electronic version at the website of the Statistical Office in Kraków <http://krakow.stat.gov.pl/>

We recommend to our readers also publications containing data in regional profile: "Małopolskie Voivodship 2017 – Subregions, Powiats, Gminas" and the "Statistical Yearbook of Kraków 2017".

With the next edition of the **Statistical Yearbook of Małopolskie Voivodship**, I would like to express my gratitude to all persons and institutions for their assistance in providing information, which enriched its content. I hope that this publication will be a valuable source of information for recipients interested in socio-economic development of Małopolskie Voivodship.

Director
of the Statistical Office in Kraków

Agnieszka Chochorowska

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2016 r. ...
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2010, 2012-2016)

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna .
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport. Telekomunikacja
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej
Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa małopolskiego

CONTENTS

<i>Preface</i>	3–4
<i>List of tables and graphs</i>	6–19
<i>Symbols. Abbreviations</i>	20–21
<i>General notes</i>	22–27

REVIEW TABLES

<i>Voivodship and the country in 2016</i>	28–33
<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2010, 2012-2016)</i>	34–51

CHAPTERS

<i>Geography</i>	52–56
<i>Environmental protection</i>	57–77
<i>Administrative division and local government</i>	78–83
<i>Public safety. Justice</i>	84–93
<i>Population</i>	94–121
<i>Labour market</i>	122–157
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	158–169
<i>Household budgets</i>	170–179
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	180–192
<i>Education</i>	193–220
<i>Health care and social welfare</i>	221–239
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	240–256
<i>Science and technology. Information society</i>	257–274
<i>Prices</i>	275–279
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	280–310
<i>Industry and construction</i>	311–323
<i>Transport. Telecommunications</i>	324–330
<i>Trade and catering</i>	331–336
<i>Finances of enterprises</i>	337–349
<i>Public finance</i>	350–358
<i>Investments. Fixed assets</i>	359–367
<i>Regional accounts</i>	368–373
<i>Entities of the national economy</i>	374–380
<i>Socio-economic situation of Małopolskie voivodship</i>	381–388

Strona
Page

SPIS TABLIC I WYKRESÓW

LIST OF TABLES AND GRAPHS

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA		
CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne województwa	<i>Geographic location of the voivodship</i>	1 52
Powierzchnia i granice w 2016 r.	<i>Area and borders in 2016</i>	2 52
Układ pionowy powierzchni	<i>Elevations</i>	3 53
Najwyższe szczyty górskie	<i>The highest mountain peaks</i>	4 53
Najdłuższe jaskinie	<i>The longest caves</i>	5 54
Ważniejsze przełęcze i kulminacje na drogach ..	<i>Major passes and culminations on the roads</i>	6 54
Większe sztuczne zbiorniki wodne	<i>Major artificial reservoirs</i>	7 55
Większe rzeki	<i>Principal rivers</i>	8 55
Większe i głębsze jeziora	<i>Larger and deeper lakes</i>	9 55
Temperatury powietrza	<i>Air temperatures</i>	10 56
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, ustonecznienie i zachmurzenie	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity insolation and cloudiness</i>	11 56
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA		
CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 57
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzysta- niu powierzchni województwa (2010, 2015, 2017)	<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2010, 2015, 2017)</i>	1 (12) 64
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non- -forest purposes (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (13) 65
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymaga- jące rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Devastated and degraded land requiring reclama- tion and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2015, 2016) .</i>	3 (14) 65
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2015, 2016).....</i>	4 (15) 66
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodo- wej i ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (16) 66
Powierzchnia i pobór wody do napełniania stawów rybnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area and water withdrawal for filling fish ponds (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (17) 66
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzo- ne do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (18) 67
Zakłady odprowadzające ścieki według miej- sca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (19) 67
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Wastewater treatment plants (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (20) 68
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (21) 69
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powie- trza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2015, 2016) .	<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (22) 70
Powierzchnia o szczególnych walorach przy- rodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area of special nature value under legal protection (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (23) 71
Parki narodowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>National parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (24) 71
Rezerwy przyrody (2005, 2010, 2015, 2016) ..	<i>Nature reserves (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (25) 72
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Landscape parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (26) 72
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Monuments of nature (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (27) 73

	Tablica Table	Strona Page
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania (2005, 2010, 2015, 2016)	Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as its waste landfill areas (2005, 2010, 2015, 2016)	17 (28) 73
Odpady według rodzajów w 2016 r.	Waste by type in 2016	18 (29) 74
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]	19 (30) 74
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2015, 2016)	20 (31) 75
Kierunki finansowania z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	Financing directions of the voivodship environmental protection and water management fund (2005, 2010, 2015, 2016)	21 (32) 76
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2015, 2016)	22 (33) 77
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT	
Uwagi ogólne	General notes	x 78
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2015, 2016)	Administrative units of voivodship (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (34) 80
Gminy w 2016 r.	Gminas in 2016	2 (35) 80
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2016 r.	Powiaty and cities with powiat status in 2016	3 (36) 81
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2016 r.	Councillors of organs of local government units in 2016	4 (37) 81
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2015, 2016)	Paid employment and wages and salaries in the public administration (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (38) 83
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
Uwagi ogólne	General notes	x 84
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2015, 2016)	Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (39) 87
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję (2005, 2010, 2015, 2016)	Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (40) 89
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2015, 2016)	Incoming cases in the common courts (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (41) 89
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2016 r.	Incoming cases in the common courts in 2016 .	4 (42) 90
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2015, 2016)	Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (43) 90
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2015, 2016)	Resolved family cases (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (44) 91
Sprawy rodzinne załatwione w 2016 r.	Family cases resolved in 2016	7 (45) 92
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2005, 2010, 2015, 2016)	Entities in the National Court Register (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (46) 92
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered activity of the State Fire Service (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (47) 93
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION	
Uwagi ogólne	General notes	x 94
Ludność (2005, 2010, 2015, 2016)	Population (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (48) 99
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2015, 2016)	Working and non-working age population (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (49) 99
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2015, 2016)	Population by sex and age (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (50) 100
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2015, 2016)	Towns and urban population (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (51) 101

		Tablica Table	Strona Page
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Gminas and rural population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (52)	101
Mediana wieku ludności według płci (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Median population age by sex (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (53)	102
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Vital statistics (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (54)	102
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (55)	103
Małżeństwa zawarte w 2016 r. według wieku nowożeńców	<i>Marriages by age of bridegrooms and brides contracted in 2016</i>	9 (56)	103
Małżeństwa zawarte w 2016 r. według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców ...	<i>Marriages by previous marital status of bridegrooms and brides contracted in 2016</i>	10 (57)	105
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Church or religious marriages (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (58)	106
Rozwody w 2016 r. według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2016</i>	12 (59)	107
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (60)	108
Urodzenia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Births (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (61)	108
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (62)	109
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (63)	110
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17 (64)	110
Zgony według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Deaths by selected causes (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	18 (65)	111
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19 (66)	113
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Infant deaths by selected causes (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	20 (67)	114
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję (2015, 2016)	<i>Suicides registered by Police (2015, 2016)</i>	21 (68)	114
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Life expectancy (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	22 (69)	115
Prognoza ludności (2017, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	<i>Population projection (2017, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)</i>	23 (70)	115
Prognoza gospodarstw domowych (2017, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	<i>Household projection (2017, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)</i>	24 (71)	117
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	25 (72)	117
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2015, 2016) ...	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	26 (73)	118
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	27 (74)	118
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2016)	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2016)</i>	28 (75)	119
Rezydenci (2010, 2015, 2016)	<i>Resident population (2010, 2015, 2016)</i>	29 (76)	120
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2015, 2016)	<i>Working and non-working age resident population (2010, 2015, 2016)</i>	30 (77)	120
Kościóły i związki wyznaniowe w 2016 r.	<i>Churches and religious associations in 2016</i>	31 (78)	121

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY		
Uwagi ogólne		x 122
Aktywność ekonomiczna ludności		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL (2010, 2015, 2016)	1 (79)	132
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2016 r. – na podstawie BAEL	2 (80)	133
Pracujący		
Pracujący (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (81)	134
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (82)	135
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (83)	136
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (84)	137
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (85)	138
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (86)	139
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (87)	140
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2016 r.	10 (88)	141
Koszty pracy (2004, 2008, 2012, 2016)	11 (89)	143
Bezrobocie		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	12 (90)	144
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2015, 2016)	13 (91)	144
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawiania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (92)	145
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (93)	146
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	16 (94)	146
Warunki pracy		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2015, 2016]	17 (95)	147
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2015, 2016]	18 (96)	149
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	19 (97)	151
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2015, 2016)	20 (98)	151
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2016 r.	21 (99)	153
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2015, 2016) ..	22 (100)	154
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2015, 2016)	23 (101)	155
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2015, 2016)	24 (102)	156
CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
<i>General notes</i>		x 122
<i>Economic activity of the population</i>		
<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2015, 2016)</i>	1 (79)	132
<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2016 – on the LFS basis</i>	2 (80)	133
<i>Employment</i>		
<i>Employed persons (2005, 2010, 2015, 2016) ..</i>	3 (81)	134
<i>Employed persons by employment status (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (82)	135
<i>Average paid employment (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (83)	136
<i>Full- and part-time paid employment (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (84)	137
<i>Hires (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (85)	138
<i>Terminations (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (86)	139
<i>The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (87)	140
<i>Job vacancies, newly created and liquidated job in 2016</i>	10 (88)	141
<i>Labour costs (2004, 2008, 2012, 2016)</i>	11 (89)	143
<i>Unemployment</i>		
<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (90)	144
<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (91)	144
<i>Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2015, 2016) ..</i>	14 (92)	145
<i>Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (93)	146
<i>Labour Fund expenditures (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (94)	146
<i>Work conditions</i>		
<i>Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	17 (95)	147
<i>Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	18 (96)	149
<i>Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2005, 2010, 2015, 2016) .</i>	19 (97)	151
<i>Persons working in hazardous conditions (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	20 (98)	151
<i>Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2016</i>	21 (99)	153
<i>Occupational diseases (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	22 (100)	154
<i>Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	23 (101)	155
<i>Occupational accidents and occupational diseases benefits (2005, 2010, 2015, 2016) ...</i>	24 (102)	156

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS	
Uwagi ogólne	General notes	x 158
Wynagrodzenia	Wages and salaries	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly gross wages and salaries (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (103) 161
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2016	2 (104) 162
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2016	3 (105) 164
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	Average gross wages and salaries for October 2016	4 (106) 166
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2016	5 (107) 168
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits	
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2015, 2016)	Retirees and pensioners (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (108) 169
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2015, 2016)	Gross retirement and other pension benefits (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (109) 169
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS	
Uwagi ogólne	General notes	x 170
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Households (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (110) 176
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly per capita available income of households (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (111) 176
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly per capita expenditures of households (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (112) 177
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (113) 178
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	Households equipped with selected durable goods (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (114) 179
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2016)	At-risk-of-poverty rates in households (2010, 2015, 2016)	6 (115) 179
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS	
Uwagi ogólne	General notes	x 180
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure	
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2015, 2016)	Water supply and sewage systems (2010, 2015, 2016)	1 (116) 185
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Consumers and consumption of electricity in households (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (117) 185
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from supply system in households (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (118) 186
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2015, 2016)	House-heating (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (119) 186
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2015, 2016)	Population using water supply, sewage and gas supply systems (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (120) 187
Opady komunalne (2005, 2010, 2015, 2016) ..	Municipal waste (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (121) 187

		Tablica Table	Strona Page
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2015, 2016)	Liquid waste (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (122)	188
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2015, 2016)	Landfill sites with municipal waste (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (123)	188
Tereny zielone ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2010, 2015, 2016)	Generally accessible green areas and green areas of housing estates (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (124)	188
Mieszkania	Dwellings		
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	Dwelling stocks (2005, 2010, 2015, 2016)	10 (125)	189
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2005, 2010, 2015, 2016)	Dwellings in dwelling stocks fitted with installations (2005, 2010, 2015, 2016)	11 (126)	189
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2016 r.	Housing allowances paid out in 2016	12 (127)	190
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2010, 2015, 2016)	Administration of grounds for dwelling construction (2010, 2015, 2016)	13 (128)	190
Mieszkania których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2015, 2016)	Dwellings in which construction has begun (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (129)	191
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	Dwellings completed (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (130)	191
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2015, 2016)	Dwellings completed by number of rooms (2005, 2010, 2015, 2016)	16 (131)	192
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION		
Uwagi ogólne	General notes	x	193
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Education by level (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	1 (132)	198
Szkoły według organów prowadzących (2014/15, 2015/16, 2016/17)	Schools by school governing authority (2014/15, 2015/16, 2016/17)	2 (133)	200
Uczniowie według grup wieku (2010/11, 2015/16, 2016/17)	Pupils and students by age groups (2010/11, 2015/16, 2016/17)	3 (134)	202
Współczynnik skolaryzacji (2010/11, 2015/16, 2016/17)	Enrolment rate (2010/11, 2015/16, 2016/17)	4 (135)	203
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2015/16, 2016/17)	Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2015/16, 2016/17)	5 (136)	204
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2015/16, 2016/17)	Students studying foreign languages in schools for adults (2015/16, 2016/17)	6 (137)	205
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2014/15, 2015/16, 2016/17)	Education for people with special educational needs (2014/15, 2015/16, 2016/17)	7 (138)	205
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2015, 2016)	Special education centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (139)	206
Wychowanie pozaszkolne (2005, 2010, 2015, 2016)	Extracurricular education (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (140)	207
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17]	Boarding schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17]	10 (141)	207
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	11 (142)	208
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	Students of higher education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	12 (143)	208
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	13 (144)	209

	Tablica Table	Strona Page
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	14 (145)	210
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	15 (146)	211
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia (2014/15, 2015/16, 2016/17)	16 (147)	211
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	17 (148)	211
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	18 (149)	212
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia (2014/15, 2015/16, 2016/17)	19 (150)	212
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	20 (151)	213
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	21 (152)	214
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia (2014/15, 2015/16, 2016/17)	22 (153)	214
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	23 (154)	215
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	24 (155)	215
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	25 (156)	216
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2010/11, 2015/16, 2016/17)	26 (157)	216
Cudzoziemcy - studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	27 (158)	217
Studia podyplomowe i doktoranckie (2010/11, 2015/16, 2016/17)	28 (159)	217
Studia podyplomowe według podgrup kierunków kształcenia (2014/15, 2015/16, 2016/17)	29 (160)	218
Szkoły dla dorosłych (2015/16, 2016/17)	30 (161)	219
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	31 (162)	219

DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

Uwagi ogólne	x	221
Pracownicy medyczni (2012, 2015, 2016)	1 (163)	229
Lekarze specjaliści (2012, 2015, 2016)	2 (164)	229
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2012, 2015, 2016)	3 (165)	230
Stacjonarna opieka zdrowotna (2012, 2015, 2016)	4 (166)	231
Szpitala ogólne (2012, 2015, 2016)	5 (167)	232
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (168)	233
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (169)	233

		Tablica Table	Strona Page
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Blood donation (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (170)	234
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (171)	234
Ocena stanu zdrowia ludności (2004, 2009, 2014)	<i>Perceived health status of population (2004, 2009, 2014)</i>	10 (172)	235
Ludność w wieku 15 lat i więcej według wagi ciała (2004, 2009, 2014).....	<i>Population at the age of 15 and more by body weight (2004, 2009, 2014).....</i>	11 (173)	235
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Nurseries and children's clubs (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (174)	236
Wspieranie rodziny w 2016 r.	<i>Family support in 2016</i>	13 (175)	236
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Day-support centres (2005, 2010, 2015, 2016) ..</i>	14 (176)	236
Rodzinna piecza zastępcza (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Family foster care (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (177)	237
Instytucjonalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Institutional foster care (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (178)	237
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Stationary social welfare (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17 (179)	238
Placówki stacjonarne pomocy społecznej według grup mieszkańców (2007, 2010, 2015, 2016)	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents (2007, 2010, 2015, 2016)</i>	18 (180)	238
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Social assistance benefits (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19 (181)	239
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	240
Kultura	Culture		
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Books and pamphlets published (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (182)	244
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (183)	244
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	3 (184)	245
Muzea (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Museums (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (185)	245
Instytucje paramuzealne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Museum-related institutions (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (186)	246
Galerie sztuki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Art galleries (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (187)	246
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (188)	246
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2009, 2015, 2016)	<i>Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres (2005, 2009, 2015, 2016)</i>	8 (189)	247
Kina stałe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Fixed cinemas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (190)	247
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Cable television subscribers (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (191)	248
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Radio and television subscribers (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (192)	248
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (193)	248
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (194)	250
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Occupancy of tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (195)	252
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (196)	252
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Hotels by category (2005, 2010, 2015, 2016) ...</i>	16 (197)	253

	Tablica Table	Strona Page
Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2010, 2012, 2014, 2016)	17 (198)	253
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2016 r.	18 (199)	254
Wybrane obiekty sportowe w 2014 r.	19 (200)	256
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE		
Uwagi ogólne	x	257
Nauka i technika		
Podmioty oraz pracujący w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2015, 2016) ..	1 (201)	263
Pracujący w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (202)	264
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	3 (203)	265
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin B+R (2010, 2015, 2016)	4 (204)	265
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową sektorów instytucjonalnych (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	5 (205)	266
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	6 (206)	266
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (207)	267
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2016 r.	8 (208)	267
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2014-2016	9 (209)	269
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	10 (210)	270
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	11 (211)	271
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2015, 2016)	12 (212)	271
Polska Akademia Umiejętności w Krakowie (2005, 2010, 2015, 2016)	13 (213)	272
Polska Akademia Nauk Oddział w Krakowie (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (214)	273
Spółczeństwo informacyjne		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (215)	274
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2015, 2016)	16 (216)	274
DZIAŁ XIV. CENY		
Uwagi ogólne	x	275
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (217)	276
Sport		
<i>Physical education organizations and sports clubs (2010, 2012, 2014, 2016)</i>	17 (198)	253
<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2016</i>	18 (199)	254
<i>Selected sports facilities in 2014</i>	19 (200)	256
CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
<i>General notes</i>	x	257
Science and technology		
<i>Entities and internal personnel in research and development (2005, 2010, 2015, 2016) ...</i>	1 (201)	263
<i>Internal personnel in research and development by educational level (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (202)	264
<i>Gross domestic expenditures on research and development (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	3 (203)	265
<i>Gross domestic expenditures on research and development by field of R&D (2010, 2015, 2016)</i>	4 (204)	265
<i>Gross domestic expenditures on research and development by institutional sector (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	5 (205)	266
<i>Current expenditures on research and development by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	6 (206)	266
<i>Degree of consumption of research equipment in research and development (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (207)	267
<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2016</i>	8 (208)	267
<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2014-2016</i>	9 (209)	269
<i>Expenditures on innovation activities in industry (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	10 (210)	270
<i>Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	11 (211)	271
<i>Resident inventions and utility models (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (212)	271
<i>The Polish Academy of Arts and Sciences in Kraków (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (213)	272
<i>The Polish Academy of Sciences Department in Kraków (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (214)	273
Information society		
<i>Enterprises using selected information and communication technologies (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (215)	274
<i>Purpose of using the Internet by enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (216)	274
CHAPTER XIV. PRICES		
<i>General notes</i>	x	275
<i>Price indices of consumer goods and services (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (217)	276

	Tablica Table	Strona Page
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Retail prices of selected goods and services (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (218) 276
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average procurement prices of major agricultural products (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (219) 278
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average marketplace prices received by farmers (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (220) 279
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 280
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Trends and major economic and production results in agriculture (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (221) 287
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2015, 2016)	<i>Agricultural land area by land type (2010, 2015, 2016)</i>	2 (222) 289
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2013, 2016)	<i>Farms by area groups (2010, 2013, 2016)</i>	3 (223) 289
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	4 (224) 290
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	5 (225) 290
Powierzchnia zasiewów (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Sown area (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (226) 292
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Selected crop production and yields (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (227) 293
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw grunto- wych (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Area, production and yields of ground vegeta- bles (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (228) 294
Powierzchnia i zbiory owoców z drzew (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Area and production of tree fruit (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (229) 295
Powierzchnia i zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006-2010, 2010, 2015, 2016)	<i>Area and production of berry fruit (2006-2010, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (230) 296
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (231) 297
Drób (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Poultry (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (232) 298
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (233) 298
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (234) 299
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of cows' milk and hen eggs (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (235) 299
Ciągniki rolnicze (2005, 2010, 2013, 2016)	<i>Agricultural tractors (2005, 2010, 2013, 2016)</i>	16 (236) 300
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16)	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16)</i>	17 (237) 300
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	18 (238) 301
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19 (239) 302
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Organic farms (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	20 (240) 303
Łowiectwo	Hunting	
Ważniejsze zwierzęta łowne w łowieckim roku gospodarczym (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Major game species in the hunting year (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	21 (241) 303
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych w łowieckim roku gospodarczym (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Shoot of main game species in the hunting year (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	22 (242) 304

	Tablica Table	Strona Page
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie w łowieckim roku gospodarczym (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts in the hunting year (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	23 (243) 304
Leśnictwo	Forestry	
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Forest land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	24 (244) 305
Powierzchnia lasów	<i>Forest areas</i>	25 (245) 306
Zasoby drzewne na pniu	<i>Growing stock of standing wood</i>	26 (246) 307
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	27 (247) 308
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2015, 2016) ..	<i>Removals (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	28 (248) 309
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	29 (249) 310
Pożary w lasach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Forest fires (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	30 (250) 310
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 311
Przemysł	Industry	
Produkcja sprzedana przemysłu (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Sold production of industry (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (251) 314
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	2 (252) 316
Produkcja wybranych wyrobów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of selected products (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (253) 316
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2010, 2015, 2016)	<i>Average paid employment in industry (2010, 2015, 2016)</i>	4 (254) 317
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2010, 2015, 2016)	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry (2010, 2015, 2016)</i>	5 (255) 318
Budownictwo	Construction	
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	6 (256) 319
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	7 (257) 319
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Buildings completed (2005, 2010, 2015, 2016) ..</i>	8 (258) 321
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2015, 2016) ...	<i>Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (259) 322
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2010, 2015, 2016)	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction (2010, 2015, 2016)</i>	10 (260) 323
DZIAŁ XVII. TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA	CHAPTER XVII. TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 324
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Railway lines operated (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (261) 326
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Hard surface public roads (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (262) 326
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (263) 327
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Regular bus transport lines (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (264) 327

	Tablica Table	Strona Page	
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Hire or reward road transport (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (265)	327
Komunikacja miejska (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Urban transport (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (266)	328
Ruch pasażerów w Międzynarodowym Porcie Lotniczym im. Jana Pawła II Kraków-Balice (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Passenger traffic in the John Paul II International Airport Kraków-Balice (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (267)	328
Przeładunek ładunków w Międzynarodowym Porcie Lotniczym im. Jana Pawła II Kraków-Balice (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Freight loaded and unloaded in the John Paul II International Airport Kraków-Balice (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (268)	328
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Road traffic accidents and their casualties (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (269)	329
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2015, 2016)	<i>Road accidents by culprits major causes and types of vehicles (2015, 2016)</i>	10 (270)	329
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (271)	330
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	331
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Retail sales (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	1 (272)	334
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Retail sales by groups (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	2 (273)	334
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Wholesale in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	3 (274)	334
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Shops by organizational form and petrol stations (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (275)	335
Gastronomia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Catering (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (276)	335
Magazyny handlowe (2005, 2009, 2012, 2015)	<i>Trade warehouses (2005, 2009, 2012, 2015) ...</i>	6 (277)	336
Targowiska (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Marketplaces (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (278)	336
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	337
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (279)	341
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by sections (2005, 2010, 2015, 2016) ...</i>	2 (280)	342
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (281)	343
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (282)	344
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Current assets of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (283)	345
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Share equity (funds) of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (284)	347
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Share capital of companies (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (285)	348
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (286)	349
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	350
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Revenue of local government units budgets by type (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (287)	353
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2016 r.	<i>Revenue of local government units budgets by division in 2016</i>	2 (288)	355

	Tablica Table	Strona Page
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Expenditure of local government units budgets by type (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (289) 356
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2016 r.	<i>Expenditure of local government units budgets by division in 2016</i>	4 (290) 357
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2015, 2016)	<i>Revenue and costs of local government budgetary establishments (2015, 2016)</i>	5 (291) 358
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 359
Inwestycje	Investments	
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Investment outlays (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	1 (292) 363
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	2 (293) 364
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	3 (294) 365
Środki trwałe	Fixed assets	
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2015, 2016]	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2015, 2016]</i>	4 (295) 366
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2015, 2016]	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2015, 2016]</i>	5 (296) 367
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 368
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	<i>Gross domestic product (current prices) [2010, 2014, 2015]</i>	1 (297) 372
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2010, 2014, 2015]</i>	2 (298) 373
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010, 2014, 2015)	<i>Nominal income of the households sector (2010, 2014, 2015)</i>	3 (299) 373
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 374
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (300) 375
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal status and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (301) 375
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (302) 378
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (303) 379
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (304) 380

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		Strona Page
Podział administracyjny województwa małopolskiego w 2016 r.	<i>Administrative division of Małopolskie voivodship in 2016</i>	28–29
Podział województwa małopolskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) w 2017 r.	<i>Division of Małopolskie voivodship according to Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) in 2017</i>	28–29
Ludność według płci i wieku w 2016 r.	<i>Population by sex and age in 2016</i>	98–99
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics</i>	98–99
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat	<i>Life expectancy at 0 age</i>	98–99
Struktura pracujących według sekcji	<i>Structure of employed persons by sections</i>	146–147
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level</i>	146–147
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the national economy</i>	146–147
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2016 r.	<i>Dwellings fitted with installations in 2016</i>	192–193
Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of dwellings completed by ownership forms</i>	192–193
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwellings completed</i>	192–193
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2016/2017	<i>Education by educational level in the 2016/2017 school year</i>	192–193
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2016 r.	<i>Land use in agricultural holdings in 2016</i>	310–311
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2015 r. .	<i>Structure of market agricultural output in 2015</i>	310–311
Struktura produkcji budowlano-montażowej	<i>Structure of construction and assembly production</i>	310–311
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	<i>Revenue and expenditure of local government units budgets per capita</i>	358–359
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności	<i>Structure of gross value added by kinds of activities</i>	358–359
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2016 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2016</i>	358–359

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

- Kreska (—) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 17 na str. 25.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 17 on page 25.
- Znak # – oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.
- „W tym”
"Of which" – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.
- Comma (,) – *used in figures represents the decimal point.*

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= milion <i>million</i>	cm	= centymetr <i>centimetre</i>
zł <i>zł</i>	= złoty = <i>zloty</i>	m	= metr <i>metre</i>
szt. <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
egz.	= egzemplarz	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
kpl.	= komplet	ha	= hektar <i>hectare</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
g	= gram <i>gram</i>	l	= litr <i>litre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	hl	= hektolit <i>hectolitre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	dm ³	= decymetr sześcienny <i>cubic decimetre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>

m ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>	nr (Nr) No.	= numer <i>number</i>
m ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	poz.	= pozycja
h	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	pkt	= punkt
GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
	= gigadžul <i>gigajoule</i>	ust.	= ustęp
	= teradžul <i>terajoule</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	i in.	= i inni
	= godzina <i>hour</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>
	= doba <i>= 24 hours</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>
	= rok	np. <i>e.g.</i>	= na przykład = <i>for example</i>
	= powierzchnia użytkowa	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych <i>= standard brick unit expressing the quantity of wall building materials</i>	tnz. <i>i.e.</i>	= to znaczy = <i>that is</i>
	= ton rocznie <i>= tonnes per year</i>	tzw.	= tak zwany
	= artykuł <i>article</i>	ww.	= wyżej wymieniony
	= ciąg dalszy <i>= continued</i>	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
	= dokończenie <i>= continued</i>	S.A.	= Spółka Akcyjna <i>Joint stock company</i>
	= liczba porządkowa <i>= number</i>	NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorial- nych do Celów Statystycznych
	= Kodeks karny	NUTS	= <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
	= klasa	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europej- skiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
		ESA	= Europejski System Rachunków Narodowych <i>European System of Accounts</i>
		VAT	= podatek od towarów i usług <i>Value Added Tax</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

- 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007; wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późniejszymi zmianami).

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

- 2) według **sektorów instytucjonalnych** - wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

- 3) według **sektorów własności**:

- sektor publiczny - grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

- sektor prywatny - grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań,

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

- 1) in accordance with the **Polish Classification of Activities - PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, with later amendments).

The item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

The item **“Other services”** was introduced including sections: “Professional scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

- 2) according to **institutional sectors** - exclusively within the scope of regional accounts;

- 3) according to **ownership sectors**:

- public sector - grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entity ownership as well as “mixed ownership” with a predominance of public sector entity capital (property),

- private sector - grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of private sector entity capital (property) and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering

uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i - jeśli nie zaznaczono inaczej - obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

4. Dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - opracowano zgodnie z **każdorzadowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji i działów PKD, opracowano - jeśli nie zaznaczono inaczej - tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku - obok PKD - należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. poz. 1145) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług PKWiU 2015**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2016 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 IX 2015 r. (Dz. U. poz. 1676) w miejsce PKWiU 2008 obowiązującej do 31 XII 2015 r.;
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);

*entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) includes entities employing:*

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

4. *Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.*

5. *Data according to NACE sections, divisions and groups are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.*

*In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

*The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.*

7. *Other than NACE, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:*

- 1) *the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 I 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy of 7 VIII 2014 (Journal of Laws item 1145) replacing the classification valid until 31 XII 2014;*
- 2) *the **Polish Classification of Goods and Services (PKWiU) 2015**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of the following international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2016 by a decree of the Council of Ministers, dated 4 IX 2015 r. (Journal of Laws item 1676) replacing the classification PKWiU 2008 valid until 31 XII 2015;*
- 3) *the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*

- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316, z późniejszymi zmianami);
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

8. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale terytorialnym. Przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji - jeśli nie zaznaczono inaczej - przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymana przez producenta (w tym także za jednostkę przedłową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług - VAT (od produktów krajowych i z importu), podatek akcyzowy (od wyrobów krajowych, importowanych i nabytych wewnątrzspółnotowo), cła oraz podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Jako **cenę stałą** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej, produktu krajowego brutto - ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

- 4) the **Polish Classification of Types of Constructions (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316, with later amendments);
- 5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by a decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).

8. Information on the voivodship as well as divided into **urban areas and rural areas** is presented according to administrative division in a given period. The term “urban areas” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “rural areas” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

9. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

In order to evaluate production, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: VAT on goods and services (on domestic and imported products), excise tax (on domestic, imported and Intra-Community acquired goods), duties and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

10. **Constant prices** were adopted as follows:

- 1) *agricultural output, gross domestic product - current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year;*
- 2) *sold production of industry:*
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki - w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach - obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) - według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną - jeśli nie zaznaczono inaczej - do 2009 r. na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, od 2010 r. - Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym, że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

13. Dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

17. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices - in case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g., beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) - as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of population prepared - unless otherwise indicated - to 2009 on the basis of the Population and Housing Census 2002, since 2010 on the basis of Population and Housing Census 2011, provided that for 2010 in accordance with the administrative division obligatory as of 31 XII 2011.

13. Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

14. Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

15. Due to the electronic method of data processing, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

16. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

17. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (CD-10 Revision)

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych
<i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	<i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
<i>Congenital anomalies</i>	<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane
<i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	<i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007)
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES
IN THE EUROPEAN COMMUNITY - NACE Rev. 2

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
x	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
x	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
x	<i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
x	<i>Administrative and support service activities</i>

działy
divisions

Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
x	<i>Manufacture of leather and related products</i>

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007) (dok.)
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES
IN THE EUROPEAN COMMUNITY - NACE Rev. 2 (cont.)

działy (dok.)
divisions (cont.)

Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	<i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
x	<i>Manufacture of coke and refined petroleum products</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
<i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	<i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
<i>Manufacture of metal products</i>	<i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
x	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
x	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
x	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
x	<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
x	<i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
x	<i>Civil engineering</i>
	*
	* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodological Papers and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R.
VOIVODSHIP AND THE COUNTRY IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo		SPECIFICATION
	Poland	Voivodship		
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY — stan w dniu 31 XII
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION — as of 31 XII

Powierzchnia w km ²	312679	15183	4,9	Area in km ²
Powiaty	314	19	6,1	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	3	4,5	Cities with powiat status
Gminy	2478	182	7,3	Gminas
Miasta	919	61	6,6	Towns
Miejscowości wiejskie	52548	1951	3,7	Villages
Sołectwa	40726	1915	4,7	Village administrator's offices

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA
ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	38,6	2,1	5,4	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla) .	1428	81,8	5,7	gases (excluding carbon dioxide)
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3253	246	7,6	Municipal waste water treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2408	177	7,4	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	826	69	8,4	with increased biogene removal (disposal)
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	128307	4811	3,7	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	11654	975	8,4	Municipal waste collected ^b (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				servicing environmental protection:
w milionach złotych	6517	753	11,5	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	2,7	4,1	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				servicing water management:
w milionach złotych	1690	165	9,8	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	0,7	0,9	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE^c
PUBLIC SAFETY^c

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	74849	72583	9,7	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	195	215	110,3	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	66,5	72,9	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe. c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.
 a Working on sewage network. b Estimated data. c Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP AND THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo	SPECIFICATION
	Poland	Voivodship	
	ogółem	Polska = 100	
	total	Poland = 100	

LUDNOŚĆ
POPULATION

Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys. .	38433	3382	8,8	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta	23129	1637	7,1	urban areas
wieś	15304	1745	11,4	rural areas
w tym kobiety	19840	1741	8,8	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	223	181,3	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	62	61	98,4	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,2	1,7	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,0	1,1	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population

RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA
LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES

Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	14964	1374	9,2	Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	4052,19	3839,56	94,8	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1335	96,5	7,2	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	8,2	6,6	x	Registered unemployment rate ^b (as of 31 XII) in %

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	300990	20234	6,7	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	154014	15537	10,1	sewage distribution ^c
gazowej	149037	23762	15,9	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwellings stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	14272	1163	8,1	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	371	344	92,6	per 1000 population
izby: w tysiącach	54558	4554	8,3	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1420	1347	94,9	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	1053252	90939	8,6	useful floor area of dwellings: in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	27405	26887	98,1	per 1000 population in m ²
Mieszkania oddane do użytkowania:				Dwellings completed:
w tysiącach	163	17,4	10,6	in thousands
na 1000 ludności:				per 1000 population:
mieszkania	4,3	5,1	121,1	dwellings
izby	16,8	20,2	119,9	rooms
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	401	490	122,1	usable floor space of dwellings in m ²

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Łącznie z kolektorami. d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP AND THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo		SPECIFICATION
	Poland	Voivodship		
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		

EDUKACJA^a I WYCHOWANIE — stan na początku roku szkolnego
EDUCATION^a — as of beginning of the school year

Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych.....	2297	207	9,0	<i>primary</i>
gimnazjach.....	1061	98,5	9,3	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	177	19,0	10,7	<i>basic vocational^c</i>
liceach ogólnokształcących.....	485	44,1	9,1	<i>general secondary</i>
technikach.....	506	51,1	10,1	<i>technical secondary</i>
artystycznych ogólnokształcących ^d	12,9	1,3	9,7	<i>general art^d</i>
policealnych.....	248	19,4	7,8	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^e :				<i>Children attending pre-primary education establishments^e:</i>
w tysiącach.....	1299	124	9,5	<i>in thousands</i>
na 1000 dzieci w wieku 3—6 lat.....	807	826	102,4	<i>per 1000 children aged 3—6</i>

OCHRONA ZDROWIA^f I POMOC SPOŁECZNA — stan w dniu 31 XII
HEALTH CARE^f AND SOCIAL WELFARE — as of 31 XII

Pracownicy medyczni ^g :				<i>Medical personnel^g:</i>
lekarze.....	91730	8137	8,9	<i>doctors</i>
lekarze dentyści.....	13308	1525	11,5	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^h	195838	18138	9,3	<i>nurses^h</i>
Przychodnie.....	21299	1889	8,7	<i>Out-patients departments</i>
Szpitala ogólne.....	957	90	9,4	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	186,6	14,9	8,0	<i>Beds in general hospital in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne.....	13104	1139	8,7	<i>Generally available pharmacies</i>

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 193. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. c Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. d Dających uprawnienia zawodowe. e Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. f Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. g Łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w izbach lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. h Łącznie z magistrami pielęgniarstwa.

a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 193. b Excluding schools for adults, excluding post-secondary schools. c Including students of special job-training schools. d Leading to professional certification. e Including the children attending for all school year in the units performing health care activities. f Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. g Including persons for whom the primary workplace are individual medical practice and nurses registered at Chambers of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or local government unit or National Health Fund. h Including master nurses.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP AND THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland		Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100		
	KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	7984	722	9,0		Public libraries (including branches; as of 31 XII)
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	128995	11005	8,5		Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	944	128	13,6		Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	36082	9664	26,8		Museum and exhibition visitors in thous.
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	484	45	9,3		Fixed cinemas (as of 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys.	51824	4567	8,8		Audience in fixed cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	749	95,5	12,8		Tourist accommodation establishments ^a in thous.:
korzystający z noclegów	30108	4577	15,2		number of beds (as of 31 VII) tourists accommodated
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY					
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14406	550	3,8		Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^b in thous. ha
pod zasiewami ^c	10640	300	2,8		sown area ^c
grunty ugorowane	166	6,5	3,9		fallow land
uprawy trwałe	393	11,2	2,8		permanent crops
w tym sady	376	10,8	2,9		of which orchards
ogrody przydomowe	31,1	3,9	12,7		kitchen gardens
łąki i pastwiska	3175	229	7,2		meadows and pastures
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:					Sown area (as of June) ^c in thous. ha:
zboża	7400	216	2,9		cereals
ziemniaki	301	22,3	7,4		potatoes
warzywa gruntowe ^d	178	18,3	10,2		ground vegetables ^d
Zbiory w tys. t:					Crop production in thous. t:
zboża	29849	864	2,9		cereals
ziemniaki	8624	524	6,1		potatoes
warzywa gruntowe ^d	4547	565	12,4		ground vegetables ^d
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zboża	40,3	40,0	99,3		cereals
ziemniaki	287	236	82,2		potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9230	435	4,7		Forest land (as of 31 XII) in thous. ha
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO INDUSTRY AND CONSTRUCTION					
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): w milionach złotych	1301912	89631	6,9		Sold production of industry (current prices): in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	33880	26547	78,4		per capita in zł
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące): w milionach złotych	166844	18863	11,3		Sales of construction and assembly production ^e (current prices): in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	4342	5587	128,7		per capita in zł

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyrozie (nawozy zielone). d Łącznie z ogrodami przydomowymi, dane według szacunków. e Zrealizowane przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. Data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. c Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). d Including kitchen gardens, data based on estimation. e Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP AND THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo	SPECIFICATION	
	Poland	Voivodship		
	ogółem	Polska = 100		
	total	Poland = 100		
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA — stan w dniu 31 XII				
TRANSPORT. TELECOMMUNICATION — as of 31 XII				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km... w tym o nawierzchni ulepszonej	294313	24942	8,5	Hard surface public roads (urban and non-urban) in km
w %.....	92,3	91,0	x	of which improved in %
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt:				Registered cars ^a in thous. units:
osobowe.....	21675	1808	8,3	passenger cars
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3541	294	8,3	lorries and road tractors ^b
Placówki pocztowe ^c	7497	535	7,1	Postal offices ^c
Telefoniczne łącza główne ^d : w tysiącach.....	4759	450	9,5	Telephone main line ^d : in thousands
w tym standardowe łącza główne	4060	397	9,8	of which standard main line
na 1000 ludności.....	124	133	107,5	per 1000 population
HANDEL — stan w dniu 31 XII				
TRADE — as of 31 XII				
Sklepy.....	367011	32414	8,8	Shops
Liczba ludności na 1 sklep.....	105	104	99,0	Population per shop
Targowiska stałe.....	2199	158	7,2	Permanent marketplaces
FINANSE PUBLICZNE				
PUBLIC FINANCE				
Budżety gmin^e				Budgets of gminas^e
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych.....	101795	9314	9,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	3944	3849	97,6	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych.....	98175	8997	9,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	3803	3718	97,8	per capita in zł
Budżety miast na prawach powiatu				Budgets of cities with powiat status
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych.....	74420	5755	7,7	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	5900	6015	102,0	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych.....	71942	5751	8,0	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	5703	6012	105,4	per capita in zł
Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych.....	23948	1957	8,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	928	809	87,2	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych.....	23301	1887	8,1	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	903	780	86,4	per capita in zł

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. c Dane dotyczą placówek operatora wyznaczonego (w 2016 r. – Poczty Polskiej S.A.). d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. b Including vans. c Data concern the appointed operator (in 2016 of Poczta Polska S.A.). d Data concern operators of the public telecommunication network. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (dok.)
VOIVODSHIP AND THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo	SPECIFICATION
	Poland	Voivodship	
	ogółem		
		total	Poland = 100

FINANSE PUBLICZNE (dok.)
PUBLIC FINANCE (cont.)

Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych.....	13506	1068	7,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	351	316	90,0	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych.....	12617	1115	8,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	328	330	100,6	<i>per capita in zł</i>

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE
INVESTMENTS. FIXED ASSETS

Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				Investment outlays (current prices):
w milionach złotych.....	244429	18333	7,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	6361	5430	85,4	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):
w milionach złotych.....	3660942	277164	7,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	95255	81946	86,0	<i>per capita in zł</i>

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a (stan w dniu 31 XII).....	4237691	371107	8,8	Entities of the national economy in the REGON register^a (as of 31 XII)
sektor publiczny.....	121951	7906	6,5	<i>public sector</i>
sektor prywatny.....	4071719	359929	8,8	<i>private sector</i>

RACHUNKI REGIONALNE W 2015 R.
REGIONAL ACCOUNTS IN 2015

Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				Gross domestic product (current prices):
w milionach złotych.....	1799392	142109	7,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	46792	42160	90,1	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				Gross value added (current prices):
w milionach złotych.....	1596366	126074	7,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł.....	113577	100202	88,2	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				Gross nominal disposable income of households sector:
w milionach złotych.....	1063827	88524	8,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	27664	26263	94,9	<i>per capita in zł</i>

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; w podziale na sektory własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture; in division by ownership sectors – excluding entities for which information on the ownership form does not occur in the REGON register.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005 r. opracowano przy przyjęciu w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005 were prepared assuming the Population and Housing Census 2011.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
POWIERZ AR					
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	15144	15190	15183	15183
STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL					
2	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	66,2	75,2	57,3	62,2
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	22,5	15,9	28,7	28,4
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	48,1	58,3	32,5	33,3
5	w tym do produkcji przemysłowej	33,6	45,3	19,8	21,6
6	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi: oczyszczane w % wymagających oczyszczania	93,5	99,2	97,9	98,2
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	1,4	0,1	0,4	0,3
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	47,1	52,2	55,4	58,1
9	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t: pyłowych	16,7	6,0	3,9	3,9
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	201,5	179,2	131,2	118,9
11	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych: pyłowych	98,3	99,2	99,5	99,4
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	35,5	47,6	45,9	52,1
13	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodni- czych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII): w % powierzchni ogólnej	58,0	58,9	52,0	52,1
14	na 1 mieszkańca w m ²	2720	2738	2368	2358
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^d na 1 km ² w t	661	624	401	447
16	Odpady komunalne zebrane ^e (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	212	193	230	213
17	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakła- dów inwestycyjnych ogółem: służące ochronie środowiska	4,6	5,7	3,8	3,8
18	służące gospodarce wodnej	1,8	3,0	2,7	2,3

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Ludność korzystająca – dane szacunkowe, ludność za 2000 r. określone jako odpady stałe wywiezione; od 2005 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na

^a From own intakes. ^b Water withdrawal at intakes before entering the water network. ^c Population connected to – estimated
^e Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2005 data are comparable with data for previous years due to

liczby ludności zbilansowanej w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a od 2010 r.

number of population balanced on the basis of results of the Population and Housing Census 2002 and since 2010 of the

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
15183	15183	15183	15183	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
				Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	
61,3	58,7	58,7	59,6	production ^a (excluding agriculture, forestry and fishing)	2
29,6	30,4	30,2	29,8	exploitation of water-supply network ^b	3
31,3	30,0	30,9	31,8	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
20,7	19,1	19,5	20,4	of which for industrial production	5
98,1	98,2	95,0	94,8	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:	
0,3	0,3	0,9	0,9	treated in % of requiring treatment	6
				untreated per 1 km ² in dam ³	7
59,6	62,7	64,6	66,3	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	8
				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
3,6	3,0	2,8	2,1	particulates	9
108,6	109,0	103,8	81,8	gases (excluding carbon dioxide)	10
				Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
99,5	99,5	99,6	99,7	particulates	11
54,9	51,6	51,1	58,8	gases (excluding carbon dioxide)	12
				Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII):	
52,1	52,1	53,0	53,0	in % of total area	13
2353	2348	2386	2378	per capita in m ²	14
424	400	400	317	Generated waste (during the year: excluding municipal waste) ^d per 1 km ² in t	15
209	227	236	289	Municipal waste collected ^e (during the year) per capita in kg	16
				Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
4,9	6,5	7,7	4,1	in environmental protection	17
2,7	2,8	1,8	0,9	in water management	18

ogółem – na podstawie bilansów. d Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 62. e Dane szacunkowe; zmianę katalogu odpadów.

data, the total population – based on balances. d See general notes of the chapter “Environmental protection”, item 7 on page 62. a change in the catalogue of waste.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC					
1	Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^a w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				
2	w liczbach bezwzględnych	95672	115179	94302	96920
3	na 10 tys. ludności	297	353	283	289
3	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^a w %	43,8	53,7	66,1	68,0
LUD POPU					
4	Ludność (stan w dniu 31 XII)	3222426	3266187	3336699	3354077
5	miasta	1628996	1619398	1641920	1639330
6	wieś	1593430	1646789	1694779	1714747
7	w tym kobiety	1657479	1681875	1717296	1727089
8	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106	106	106	106
9	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	213	215	220	221
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):					
10	przedprodukcyjnym	819752	713620	663462	649783
11	produkcyjnym	1924517	2046573	2122614	2124925
12	poprodukcyjnym	478157	505994	550623	579369
13	Małżeństwa na 1000 ludności	5,7	5,6	6,1	5,4
14	Rozwody na 1000 ludności	0,8	1,4	1,1	1,4
15	Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,0	10,0	11,1	10,5
16	Zgony ^c na 1000 ludności	8,9	8,9	8,9	9,1
17	Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,1	1,1	2,2	1,4
18	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,3	5,8	4,5	3,8
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					
19	mężczyźni	71,3	72,3	73,7	74,0
20	kobiety	78,8	80,2	81,4	81,9
21	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,6	1,0	1,3	1,1
RYNEK LABOUR					
Pracujący ^{ef} (stan w dniu 31 XII):					
22	w tysiącach	1334	1023	1225	1247
23	w tym kobiety	656	1023	588	603
24	na 1000 ludności	413	313	367	372
25	w sektorze prywatnym w %	75,7	74,0	78,8	79,6
według rodzajów działalności w %:					
26	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18,0	22,3	21,9
27	przemysł i budownictwo	26,4	24,6	24,2
28	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^h ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^h ; informacja i komunikacja	24,8	23,7	23,9
29	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^h oraz pozostałe usługi ^g	30,8	29,4	30,0

a Do 2012 r. – łącznie z prokuraturą; od 2014 r. bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. b Patrz uwagi ogólne wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. e Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w 2005 r. – Narodowego Spisu Powszechnego g Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 2 na str. 22.

a Until 2012 – including prosecutor's office; since 2014 excluding punishable acts committed by juveniles. b See general migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. e By actual workplace and kind of activity (since 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
PUBLICZNE SAFETY					
86538	73687	69300	72583	Ascertained crimes by the Police ^a in completed preparatory proceedings:	1
258	219	206	215	in absolute numbers	2
63,6	63,9	67,1	72,9	per 10 thous. population	3
				Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^a in %	
NOŚĆ^b LATION^g					
3360581	3368336	3372618	3382260	Population (as of 31 XII)	4
1637252	1637619	1634901	1637397	urban areas	5
1723329	1730717	1737717	1744863	rural areas	6
1730245	1734070	1735911	1740943	of which females	7
106	106	106	106	Females per 100 males (as of 31 XII)	8
221	222	222	223	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	9
644733	640835	638551	639225	Population of age (as of 31 XII):	
2120442	2115881	2106080	2097173	pre-working	10
595406	611620	627987	645862	working	11
5,0	5,2	5,2	5,3	post-working	12
1,2	1,3	1,4	1,4	Marriages per 1000 population	13
10,2	10,2	10,3	10,8	Divorces per 1000 population	14
9,0	8,8	9,3	9,1	Live births per 1000 population	15
1,2	1,4	1,0	1,7	Deaths ^c per 1000 population	16
3,8	3,2	2,8	3,4	Natural increase per 1000 population	17
				Infant deaths per 1000 live births	18
74,8	75,3	75,1	75,3	Life expectancy at the moment of birth:	
82,0	82,5	82,4	82,9	males	19
				females	20
0,8	0,9	0,9 ^d	1,1	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	21
PRACY MARKET					
1260	1294	1322	1374	Employed persons ^{ef} (as of 31 XII):	
616	633	646	666	in thousands	22
375	384	392	406	of which women	23
80,4	80,8	81,3	81,9	per 1000 population	24
				in private sector in %	25
				by kind of activities in %:	
21,6	21,1	20,6	19,9	agriculture, forestry and fishing	26
23,4	23,5	23,7	24,0	industry and construction	27
				trade; repair of motor vehicles ^g ; transportation and storage; accommodation and catering ^g ; information and communication	28
24,0	24,2	24,7	24,8	financial and insurance activities; real estate activities and other services ^g	29
31,0	31,2	31,0	31,3		

działu „Ludność”, ust. 1 na str. 94. c Łącznie ze zgonami niemowląt. d Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach r.). f Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

notes of the chapter “Population” item 1 on page 94. c Including infant deaths. d For calculating net migration, data on internal (2004). f Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: in Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. g See general notes to the Yearbook, item 2 on page 22.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
-----	------------------	------	------	------	------

**RYNEK
LABOUR**

	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tysiącach	189	195	198
2	na 1000 ludności	57,9	58,4	59,1
	w budownictwie:				
3	w tysiącach	47,4	67,9	67,3
4	na 1000 ludności	14,5	20,4	20,1
5	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	185	178	142	161
6	2000 = 100	100,0	96,2	76,8	87,0
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	55,9	55,4	53,1	52,2
8	w wieku do 25 lat	36,0	26,6	27,6	24,6
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	44,5	50,0	29,7	34,8
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	654	83	72	85
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	12,2	13,8	10,4	11,4

**WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA
WAGES AND SALARIES.**

12	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł ...	1744,42	2177,02	2973,79	3260,87
13	2000 = 100	100,0	124,8	170,5	186,9
14	w tym: w przemyśle	2239,99	3037,03	3395,55
15	w budownictwie	1742,86	2418,28	2600,93
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	816	762	756	734
17	pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	673	637	648	631
18	rolników indywidualnych	144	125	108	103
19	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł: wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	815,38	1093,97	1543,10	1715,35
20	rolników indywidualnych ^b	574,82	732,99	924,05	1021,60

**INFRASTRUKTURA KOMU
MUNICIPAL INFRASTRUC**

21	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
	wodociągowej	14184	15721	17622	18067
22	kanalizacyjnej ^c	4307	7157	10008	11390
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
23	w hektometrach sześciennych	95,9	88,5	89,2	89,2
24	na 1 mieszkańca w m ³	29,8	27,1	26,8	26,6
	energii elektrycznej w miastach ^d :				
25	w gigawatogodzinach	1248	1356	1506	1453
26	na 1 mieszkańca w kW·h	766	837	917	886

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolniczym Spisie Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. c Łącznie z kolektorami indywidualnego w rolnictwie.

^a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census system and to benefits from the Pension Fund. c Including collectors. d In 2000 excluding households, whose the main source

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

PRACY (dok.)
MARKET (cont.)

				Average paid employment:	
				in industry:	
192	194	197	205	in thousands	1
57,1	57,5	58,5	60,7	per 1000 population	2
				in construction:	
61,9	60,9	62,4	64,7	in thousands	3
18,4	18,1	18,5	19,2	per 1000 population	4
164	139	120	96,5	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.	5
88,8	75,1	64,6	52,1	2000 = 100	6
				In % of registered unemployed (as of 31 XII):	
51,4	52,4	53,7	54,2	women	7
23,3	20,7	.	.	up to age 25	8
38,3	41,5	40,2	39,9	without work for more than 1 year	9
80	63	40	20	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer	10
11,5	9,7	8,3	6,6	Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII) in %	11

Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
SOCIAL SECURITY BENEFITS

3372,60	3485,33	3667,02	3839,56	Average monthly gross wages and salaries in zł	12
193,4	199,8	210,2	220,1	2000= 100	13
3521,85	3606,50	3748,12	3885,94	of which: in industry	14
2632,18	2742,83	2878,49	2998,38	in construction	15
727	720	719	719	Average number of retirees and pensioners in thous.	16
626	620	620	621	receiving retirement pay and pensions paid by the	17
101	100	99,1	98,5	Social Insurance Institution	18
				farmers	
				Average monthly gross retirement pay and pension	
				in zł:	
1812,30	1883,10	1938,81	1975,40	paid by the Social Insurance Institution	19
1084,34	1107,41	1140,46	1146,98	farmers ^b	20

NALNA. MIESZKANIA
TURE. DWELLINGS

18508	19006	19787	20234	Distribution network (as of 31 XII) in km:	
12371	13509	15050	15537	water supply	21
				sewage ^c	22
				Consumption in households:	
				water from water supply systems:	
88,5	88,3	90,3	90,3	in cubic hectometre	23
26,4	26,2	26,8	26,8	per capita in m ³	24
				electricity in urban areas ^d :	
1440	1402	1381	1384	in gigawatt-hour	25
879	857	844	847	per capita in kW·h	26

twie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w 2005 r. – Narodowego Rolnego 2010. b Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień d W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa

used for calculation, estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005 – of the Population 2010. b Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this of maintenance was income from a private farm in agriculture.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC					
	Zasoby mieszkaniowe ^a (stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	911	1020	1076	1103
2	na 1000 ludności	282	312	323	329
3	izby na 1000 ludności	986	1185	1256	1284
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
4	na 1000 ludności	18127	23034	24590	25301
5	przeciętna 1 mieszkania	64,3	73,7	76,2	77,0
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
6	w tysiącach	8,0	10,7	12,3	15,3
7	na 1000 ludności	2,5	3,3	3,7	4,6
8	izby na 1000 ludności	10,8	14,9	17,0	19,6
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
9	na 1000 ludności	248	350	423	477
10	przeciętna 1 mieszkania	100	107	115	105
EDUKACJA^b EDUCA					
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
11	podstawowych	285	235	203	199
12	gimnazjach	102	141	114	107
13	zasadniczych zawodowych ^d	47,9	22,9	23,3	20,8
14	liceach ogólnokształcących ^e	76,1	65,3	59,5	53,5
15	liceach profilowanych	x	13,1	2,5	1,0
16	technikach ^e	80,0	52,0	51,5	49,2
17	artystycznych ogólnokształcących ^f	1,5	1,5	1,3	1,3
18	policealnych	18,6	26,1	23,4	26,1
	Absolwenci szkół ^c w tys.:				
19	podstawowych	103 ^g	45,0	36,2	33,8
20	gimnazjów	x	47,7	40,3	36,7
21	zasadniczych zawodowych ^d	15,7	7,6	8,0	7,7
22	liceów ogólnokształcących ^e	14,4	21,1	20,8	19,0
23	liceów profilowanych	x	5,8	1,1	0,7
24	techników ^e	16,4	12,9	12,0	11,9
25	artystycznych ogólnokształcących ^f	0,2	0,3	0,3	0,2
26	policealnych	8,6	9,1	7,0	6,7
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^h (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	14,5	14,6	12,6	11,9

a Na podstawie bilansów; w 2000 r. – zamieszkane. b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 193. przysposabiającymi do pracy. e W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i liceami ogólnokształcącymi, w latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie

a Based on balances; in 2000 – inhabited. b See general notes of the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 193. c Exclue In 2005/06–2013/14 school years including supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. special job-training schools, in 2005/06–2013/14 school years including general secondary schools, supplementary general

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

NALNA. MIESZKANIA (dok.)
TURE. DWELLINGS (cont.)

				<i>Dwelling stocks^a (as of 31 XII):</i>	
				<i>dwellings:</i>	
1117	1132	1146	1163	<i>in thousands</i>	1
332	336	340	344	<i>per 1000 population</i>	2
1300	1315	1331	1347	<i>rooms per 1000 population</i>	3
				<i>usable floor space of dwellings in m²:</i>	
25709	26097	26496	26887	<i>per 1000 population</i>	4
77,3	77,6	78,0	78,2	<i>average per dwelling</i>	5
				<i>Dwellings completed:</i>	
				<i>dwellings:</i>	
15,5	15,6	14,6	17,4	<i>in thousands</i>	6
4,6	4,6	4,3	5,1	<i>per 1000 population</i>	7
19,9	19,5	18,7	20,2	<i>rooms per 1000 population</i>	8
				<i>usable floor space of dwellings in m²:</i>	
492	474	461	490	<i>per 1000 population</i>	9
107	102	106	95	<i>average per dwelling</i>	10

WYCHOWANIE
TION^g

				<i>Pupils and students in schools^c (as of beginning of the school year) in thous.:</i>	
197	209	221	207	<i>primary</i>	11
105	102	100	98,5	<i>lower secondary</i>	12
20,0	20,9	20,2	19,0	<i>basic vocational^d</i>	13
49,7	46,8	44,8	44,1	<i>general secondary^e</i>	14
0,3	x	x	x	<i>specialized secondary</i>	15
49,6	50,2	50,6	51,1	<i>technical secondary^e</i>	16
1,3	1,3	1,2	1,3	<i>general art^f</i>	17
21,2	21,1	20,6	19,4	<i>post-secondary</i>	18
				<i>Graduates of schools^c in thous.:</i>	
34,3	33,0	32,4	32,3	<i>primary</i>	19
35,7	34,8	33,9	33,8	<i>lower secondary</i>	20
7,3	4,9	6,2	6,8	<i>basic vocational^d</i>	21
18,4	17,1	15,8	14,9	<i>general secondary^e</i>	22
0,5	0,2	x	x	<i>specialized secondary</i>	23
11,3	11,0	11,0	11,3	<i>technical secondary^e</i>	24
0,3	0,2	0,2	0,2	<i>general art^f</i>	25
7,6	6,9	6,9	6,5	<i>post-secondary</i>	26
				<i>Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools^h (excluding schools for adults) per 1000 population</i>	27
11,3	10,0	9,8	9,8		

c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. d Od roku szkolnego 2004/05 łącznie ze szkołami specjalnymi noksztalcącymi i technikami. f Dające uprawnienia zawodowe. g Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. h Od roku z liceami profilowanymi, uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi oraz technikami uzupełniającymi.

ding schools for adults, except post-secondary schools. d Since 2004/05 school year including special job-training schools. f Leading to professional certification. g Data include graduates of 8th and 6th grade. h Since 2004/05 school year including schools as well as supplementary technical secondary schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.) MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
EDUKACJA ^a EDUCA					
1	Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	142	200	209	199
2	Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	22,9	32,9	48,0	55,0
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	26,3	24,0	18,1	16,2
4	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	6,0	8,2	4,8	4,6
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
5	miejsca w przedszkolach w tys.	59,0	60,5	74,3	85,7
6	dzieci ^d w tys.: w przedszkolach	57,6	58,2	73,2	84,1
7	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	20,9	19,0	20,5	24,8
8	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat ^e	358	412	520	547
OCHRONA ZDROWIA ^f HEALTH CARE ^f					
Pracownicy medyczni ^g (stan w dniu 31 XII):					
9	lekarze	6874	6788	7180	7718
10	lekarze dentyści	1194	1185	1271	1246
11	pielęgniarki ^h	15804	15447	16591	17923
12	Łóżka w szpitalach ogólnych ⁱ (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	46,2	42,6	42,8	44,6
13	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności ...	1353	1567	1688	1831
14	Przychodnie ^k (stan w dniu 31 XII)	719	1168	1403	1647
15	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	763	929	991	1112
16	Liczba ludności na 1 aptekę (stan w dniu 31 XII)	4232	3516	3367	3016
Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
17	lekarskie	5,8	6,5	6,5	6,8
18	stomatologiczne	0,8	0,8	0,9	0,9
19	Dzieci w żłobkach ^l i klubach dziecięcych ^m (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3	18,1	20,0	22,3	32,3
KULTURA. CULTURE.					
20	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	778	766	759	744
21	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3309	3301	3247	3244
22	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności ...	201	218	201	199

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 193. b Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawami resortu spraw wewnętrznych; bez cudzoziemców. c Z poprzedniego roku akademickiego, a w roku 2000 – z roku kalendaryjnego i punktami przedszkolnymi; w latach 2010-2012 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących 3-5 lat i połowie rocznika 6-latków, w 2015 r. – w wieku 3-5 lat. f Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej nym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgniarska. h Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. i Bez miejsc dziennych „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 2 pkt. 1a na str. 221. l Łącznie z oddziałami żłobkowymi. m Do 2010 r. bez klubu

a See general notes of the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 193. b Including branch sections, basic organization of the Ministry of Interior; excluding foreigners. c From the previous academic year, and in 2000 – the calendar year; in 2010-2012 excluding pre-primary education in the units performing health care activities. e In 2014 the rate was in 2015 – aged 3-5. f Since 2012 including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. g Since practice. h Including master nurses. i Excluding day places in hospital wards; since 2010 including beds and incubators for nursery wards. m Until 2010 excluding children's clubs.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

WYCHOWANIE (dok.)
TION^g (cont.)

185	177	168	160	Students of higher education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.	1
53,1	51,3	48,9	47,0	Graduates of higher education institutions ^{bc} in thous.	2
13,4	11,7	10,1	9,4	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	3
4,3	3,4	3,7	3,1	Graduates of schools for adults in thous.	4
91,1	95,3	96,9	105	Pre-primary education (as of beginning of the school year): places in nursery schools in thous.	5
88,5	88,4	86,9	98,0	children ^d in thous.: in nursery schools	6
27,6	24,3	21,9	23,3	in pre-primary sections of primary schools	7
561	639	678	653	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6 ^e	8

I POMOC SPOŁECZNA
AND SOCIAL WELFARE

7765	7596	7668	8137	Medical personnel ^g (as of 31 XII): doctors	9
1282	1334	1359	1525	dentists	10
18179	18022	18214	18138	nurses ^h	11
44,2	44,5	44,1	44,1	Beds in general hospitals ⁱ (as of 31 XII) per 10 thous. population	12
1777	1790	1826	1853	In-patients in general hospitals per 10 thous. population	13
1699	1743	1817	1889	Out-patients departments ^k (as of 31 XII)	14
1103	1131	1140	1139	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	15
3047	2978	2958	2969	Population per pharmacy (as of 31 XII)	16
7,1	7,1	7,3	7,5	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita: medical	17
0,9	1,0	1,0	1,0	stomatological	18
42,6	47,6	57,9	70,0	Children in nurseries ^l and children's clubs ^m (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3	19

TURYSTYKA
TOURISM

731	724	725	722	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	20
3240	3252	3271	3254	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	21
200	195	197	195	Public library borrowers per 1000 population	22

wymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz rzowego. *d* Od 2010 r. łącznie z – nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek - zespołami wychowania przed-działalność leczniczą. *e* W 2014 r. do przeliczeń wskaźnika użyto liczbę dzieci w grupie 3–6 lat w liczbie ludności w wieku i spraw wewnętrznych. *g* Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których główna oddziałach szpitalnych; od 2010 r. łącznie z łóżkami i inkubatoriami dla noworodków. *k* Patrz uwagi ogólne działu bów dziecięcych.

nal units in another location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National year. *d* Since 2010 including, entities excluding in division according to type, pre-primary education groups and pre-primary calculated using the number of children aged 3–6 in the population aged 3–5 and in half of the 6–year old population, and 2005 working directly with a patient; since 2006 including persons for whom the primary workplace is a medical and nurse newborns. *k* See general notes of the chapter "Health care and social welfare", item 2 point 1a on page 221. *l* Including

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
					KULTURA. CULTURE.
	Wypożyczenia księgozbioru ^a z bibliotek publicznych w wol.:				
1	na 1000 ludności	3927	3905	3263	3209
2	na 1 czytelnika	19,5	17,9	16,2	16,1
3	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,7	1,6	1,7	1,8
4	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności	232	220	301	300
5	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	100	104	115	108
6	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	1295	1730	1945	2253
7	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	58	49	46	44
8	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	4,8	6,8	7,3	6,9
9	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	543	778	1102	899
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
10	radiowi	221	199	142	142
11	televizyjni	213	192	136	136
12	Baza noclegowa turystyki ^b (stan w dniu 31 VII)	911	825	875	1400
13	w tym hotele	77	152	249	287
14	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	203	189	210	253
15	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	610	764	862	1036
					ROLNICTWO ^c I AGRICULTURE ^e AND
16	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	842	711	595	574
17	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	95,9	97,5
18	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{ef} w tys. ha w tym w %:	525	402	291	288
19	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	53,3	60,3	65,3	67,1
20	w tym: pszenica	24,4	26,0	28,6	31,6
21	żyto	4,1	2,4	2,8	2,0
22	ziemniaki	17,1	12,2	11,4	9,1
23	buraki cukrowe	0,3	0,4	0,5	0,4
	Zbiory w tys. t:				
24	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	767	771	577	662
25	w tym: pszenica	372	360	277	329
26	żyto	52,3	25,7	21,2	17,1
27	ziemniaki ^g	1601	874	524	579
28	buraki cukrowe	68,8	85,8	44,4	67,1
	Plony z 1 ha w dt:				
29	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	27,4	31,8	30,4	33,8
30	w tym: pszenica	29,0	34,4	33,3	36,1
31	żyto	24,2	26,3	26,5	29,2
32	ziemniaki ^g	178	178	158	220
33	buraki cukrowe	393	491	286	656

a Od 2015 r. łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi. b Od roku 2011 dane dotyczą obiektów posiadających udziału w badaniu. c Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. d Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków działaność rolnicza o małej skali. e W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. f Od 2010 r. bez powierzchni upraw

a Since 2015 including interlibrary lending. b Since 2011 data concern establishments possessing 10 and more bed c Data are presented according to the official residence of land user. d Since 2010 excluding land of owners of agricultural activities on a small scale. e In 2010 data of Agricultural Census. f Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
3123	3047	2964	2941	Public library loans ^a in vol.:	1
15,6	15,6	15,0	15,1	per 1000 population	2
				per borrower	
2,0	2,0	2,3	2,3	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	3
307	337	339	898	Audience in theatres and music institutions per 1000 population	4
119	116	134	128	Museums with branches (as of 31 XII)	5
2287	2389	2638	2862	Museum and exhibition visitors per 1000 population	6
49	47	45	45	Fixed cinemas (as of 31 XII)	7
7,5	7,3	7,2	7,4	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	8
839	1109	1213	1353	Audience in fixed cinemas per 1000 population	9
				Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
144	144	143	143	radio	10
138	137	136	136	television	11
				Tourist accommodation establishments ^b	
1397	1418	1448	1489	(as of 31 VII)	12
286	300	315	335	of which hotels	13
				Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population	
250	259	268	283		14
1063	1114	1209	1356	Tourists accommodated per 1000 population	15
LEŚNICTWO					
FORESTRY					
558	539	537	559	Agricultural land (as of June) ^{de} in thous. ha	16
97,6	98,7	98,4	98,4	of which in good agricultural condition in %	17
290	295	313	300	Sown area (as of June) ^{ef} in thous. ha	18
				of which in %:	
64,8	65,8	63,7	63,2	basic cereals (including cereal mixed)	19
30,3	30,4	30,3	30,7	of which: wheat	20
2,8	2,5	1,4	1,4	rye	21
8,7	8,0	8,0	7,4	potatoes	22
0,5	0,2	0,3	0,4	sugar beets	23
				Crop production in thous. t:	
583	695	653	673	basic cereals (including cereal mixed)	24
296	350	339	361	of which: wheat	25
22,5	21,9	11,9	11,5	rye	26
429	589	524	524	potatoes ^g	27
64,9	82,4	57,8	86,5	sugar beets	28
				Yields per 1 ha in dt:	
31,0	35,8	32,7	35,6	basic cereals (including cereal mixed)	29
33,7	39,0	35,8	39,2	of which: wheat	30
27,4	29,4	27,4	27,1	rye	31
170	250	210	236	potatoes ^g	32
480	834	677	702	sugar beets	33

10 i więcej miejsc noclegowych. Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). g Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. *places. Data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural as well as area intended for ploughing (green fertilizers). g Since 2010 excluding kitchen gardens.*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
ROLNICTWO^a I AGRICULTURE^a AND					
	Zwierzęta gospodarskie ^b :				
	bydło (stan w czerwcu):				
1	w tysiącach sztuk	391	273	197	191
2	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	46,4	.	33,0	33,2
	trzoda chlewna (stan w końcu lipca):				
3	w tysiącach sztuk	478	495	357	234
4	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	56,7	.	59,9	40,9
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^c :				
5	żywcza rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d w kg	160	.	216	197
6	mleka krowiego w l	900	.	593	655
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^c :				
7	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	49	.	58	71
8	ziemniaki w kg	13	.	24	28
9	buraki cukrowe w kg	82	.	75	114
10	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^d w kg	91	.	159	112
11	mleko krowie w l	214	.	232	235
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bce} w kg:				
12	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	73,7	.	61,9	70,8
13	wapniowych	105	.	12,8	8,3
14	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{bce} w szt. .	11,6	.	18,2	.
15	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	434	436	439	439
	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):				
16	w tysiącach hektarów	429	431	434	434
17	na 1 mieszkańca w ha	0,1	0,1	0,1	0,1
18	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	28,4	28,4	28,6	28,6
19	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	240	279	284	273
PRZE INDU					
	Produkcja sprzedana przemysłu:				
20	w milionach złotych (ceny bieżące)	44322	63250	79498
21	rok poprzedni=100 (ceny stałe)	118,6	104,2
22	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	234512	325070	401643
23	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	13584	18989	23728
BUDOWNIC CONSTRUC					
	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^f (ceny bieżące):				
24	w milionach złotych	3210	7454	8548
25	w tym sektor prywatny w %	95,8	98,7	98,7
26	na 1 mieszkańca w zł	984	2238	2551

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Od 2010 r. użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. d Dotyczy mięsa wołowego, wieprzowego, baraniego, końskiego, podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a Data are presented according to the official residence of land user. b In 2010 data of Agricultural Census. c Since agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, performing works.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
LEŚNICTWO (dok.)					
FORESTRY (cont.)					
				<i>Livestock^b:</i>	
180	169	173	181	<i>cattle (as of June):</i>	1
32,1	31,4	32,3	32,4	<i>in thousand heads</i>	2
				<i>per 100 ha of agricultural land^c in heads</i>	
212	190	190	179	<i>pigs (as of the end of July):</i>	3
30,8	35,3	35,3	32,0	<i>in thousand heads</i>	4
				<i>per 100 ha of agricultural land^c in heads</i>	
160	191	184	206	<i>Production per 1 ha of agricultural land^c:</i>	5
631	664	604	645	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)^d in kg</i>	6
				<i>cows' milk in l</i>	
				<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land^c:</i>	
65	92	152	135	<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>	7
25	27	28	31	<i>potatoes in kg</i>	8
127	151	109	155	<i>sugar beets in kg</i>	9
				<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^d in kg</i>	10
124	141	147	151	<i>cows' milk in l</i>	11
238	278	248	242	<i>Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land^{c,e} in kg:</i>	
				<i>mineral or chemical (including mixed fertilizers)</i>	12
68,2	84,6	87,6	77,5	<i>lime</i>	13
12,8	26,5	9,5	16,4	<i>Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land^c in units</i>	14
19,4	.	.	19,8		
440	441	441	441	<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>	15
				<i>Forest areas (as of 31 XII):</i>	
435	435	435	435	<i>in thousand hectares</i>	16
0,1	0,1	0,1	0,1	<i>per capita in ha</i>	17
28,6	28,7	28,7	28,7	<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>	18
275	329	298	307	<i>Removals (timber) per 100 ha of forest area in m³</i>	19
MYSŁ					
STRY					
76957	81631	86963	89631	<i>Sold production of industry:</i>	20
95,0	103,8	103,5	101,7	<i>in million zlotys (current prices)</i>	21
401387	421471	440461	437058	<i>previous year=100 (constant prices)</i>	22
22926	24265	25800	26547	<i>per employee in zl (current prices)</i>	23
				<i>per capita in zl (current prices)</i>	
TWO					
TION					
				<i>Sales of construction and assembly production^f (current prices):</i>	
7502	7839	8440	7964	<i>in million zlotys</i>	24
98,4	98,7	99,0	98,9	<i>of which private sector in %</i>	25
2235	2330	2504	2359	<i>per capita in zl</i>	26

bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha drobiowego, koziego, króliczego i dzicyzny; w wadze poubojowej ciepłej. e W roku gospodarczym. f Zrealizowanej przez

2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. e In farming year. f Realized by construction units – by place of

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
					TRANSPORT. TRANSPORT.
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^a :				
1	w kilometrach	1141	1116	1127	1124
2	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	7,5	7,3	7,4	7,4
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):				
3	w kilometrach	21784	21916	23651	24170
4	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	144	144	156	159
	Samochody osobowe zarejestrowane ^b :				
5	w tysiącach sztuk	829	1057	1439	1564
6	na 1000 ludności	257	324	431	466
	Placówki pocztowe ^c :				
7	w liczbach bezwzględnych	651	639	615	614
8	na 100 tys. ludności	20	20	18	18
	Telefoniczne łącza główne ^d :				
9	w tysiącach	842	952	680	544
10	na 1000 ludności	261	292	204	162
					HAN TRA
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
11	w milionach złotych	27893	39579	57262	60566
12	na 1 mieszkańca w zł	8657	12130	17191	18078
13	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	34,4 ^e	32,6	30,4	29,9
14	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	94 ^e	100	110	112
					FINANSE PUBLIC
	Budżety gmin^f				
	Dochody:				
15	w milionach złotych	2544	4011	6602	7095
16	na 1 mieszkańca w zł	1124	1742	2780	2964
	Wydatki:				
17	w milionach złotych	2626	4049	7149	7244
18	na 1 mieszkańca w zł	1161	1759	3010	3026
	Budżety miast na prawach powiatu				
	Dochody:				
19	w milionach złotych	1751	2568	4235	4354
20	na 1 mieszkańca w zł	1825	2674	4430	4552
	Wydatki:				
21	w milionach złotych	1928	2676	4296	4394
22	na 1 mieszkańca w zł	2009	2787	4493	4593
	Budżety powiatów				
	Dochody:				
23	w milionach złotych	908	1075	1919	1863
24	na 1 mieszkańca w zł	401	467	808	778
	Wydatki:				
25	w milionach złotych	912	1096	2035	1836
26	na 1 mieszkańca w zł	403	476	857	767

a Dane dotyczą sieci Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego); w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacji w 2004 r. metody badania sklepów. f Bez dochodów i wydatków gmin mających również status na prawach powiatu.

a Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since 2005 of other entities which are admi concern the appointed operator (until 2012 the public operator); in 2000 post offices and telecommunication service offices. method of shop survey. f Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII
TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII

1121	1086	1087	1059	Railway lines operated – standard gauge ^a :	1
7,4	7,2	7,2	7,0	in kilometres	2
				per 100 km ² of total area in km	
24131	24337	24648	24942	Hard surface public roads (urban and non-urban):	3
159	160	162	164	in kilometres	4
				per 100 km ² of total area in km	
1616	1663	1726	1808	Registered passenger cars ^b :	5
481	494	512	535	in thousand units	6
				per 1000 population	
566	557	526	535	Postal offices ^c :	7
17	17	16	16	in absolute numbers	8
				per 100 thous. population	
521	506	474	450	Telephone main line ^d :	9
155	150	141	133	in thousands	10
				per 1000 population	

DEL
DE

64887	65335	67716	70481	Retail sales (current prices):	11
19330	19421	20090	20875	in million zlotys	12
31,2	31,1	32,5	32,4	per capita in zł	13
108	108	104	104	Shop (as of 31 XII) in thous.	14
				Population (as of 31 XII) per shop	

PUBLICZNE
FINANCE

				Budgets of gminas^f	
7159	7583	7957	9314	Revenue:	15
2981	3148	3297	3849	in million zlotys	16
				per capita in zł	
7177	7650	7908	8997	Expenditure:	17
2989	3176	3277	3718	in million zlotys	18
				per capita in zł	
				Budgets of cities with powiat status	
4654	5008	5184	5755	Revenue:	19
4871	5241	5415	6015	in million zlotys	20
				per capita in zł	
4565	5039	5284	5751	Expenditure:	21
4778	5274	5519	6012	in million zlotys	22
				per capita in zł	
				Budgets of powiats	
1891	1933	1990	1957	Revenue:	23
787	803	825	809	in million zlotys	24
				per capita in zł	
1876	1946	2001	1887	Expenditure:	25
781	808	829	780	in million zlotys	26
				per capita in zł	

infrastruktury kolejowej. b Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. c Dane dotyczą cyjnych. d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. e Dane nieporównywalne w związku ze zmia-

nistrators of railway infrastructure. b Since 2011 including having temporary permission given at the end of the year. c Data d Data concern operators of the public telecommunication network. e Data are not comparable due to change in 2004 of the

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.) MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2012
FINANSE PUBLIC					
Budżet województwa					
Dochody:					
1	w milionach złotych	272	470	1077	1140
2	na 1 mieszkańca w zł	84	144	323	340
Wydatki:					
3	w milionach złotych	278	534	1199	1143
4	na 1 mieszkańca w zł	86	164	360	341
INWESTYCJE INVESTMENTS.					
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):					
5	w milionach złotych	9407	10056	16024	18320
6	na 1 mieszkańca w zł	2920	3082	4811	5468
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					
7	w milionach złotych	100926	131041	184326	212811
8	na 1 mieszkańca w zł	31255	40121	55242	63448
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE					
9	Ogółem: w tysiącach	252	290	331	343
10	na 10 tys. ludności	779	887	993	1024
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					
11	w tysiącach	54,5	66,8	78,2	85,9
12	1999 = 100	110,2	135,1	158,0	173,6
w tym:					
13	spółdzielnie	1,2	1,2	1,1	1,1
14	spółki handlowe	10,3	16,1	22,5	26,7
15	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	2,2	2,7	3,7	4,2
16	spółki cywilne	28,3	26,5	27,4	27,8
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					
17	w tysiącach	197	223	253	257
18	1999 = 100	102,1	115,4	131,1	133,3
19	na 10 tys. ludności	611	682	759	768
RACHUNKI REGIONAL					
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					
20	w milionach złotych	109617	125081
21	na 1 mieszkańca w zł	32909	37334
22	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) rok poprzedni = 100	101,5
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					
23	w milionach złotych	96416	110810
24	na 1 mieszkańca w zł	28945	33074
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:					
25	w milionach złotych	72732	81379
26	na 1 mieszkańca w zł	21835	24290
27	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100	101,4

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości. b Bez osób prowadzących gospodarczą działalność; patrz uwagi ogólne działu „Rachunki regionalne”, ust. 13 na str. 371.

a Data for 2000 are not comparable due to amendments of the Act of Accounting. b Excluding persons tending private Yearbook; see general notes of the chapter “Regional accounts”; item 13 on page 371.

2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
PUBLICZNE (dok.)					
FINANCE (cont.)					
				Budget of voivodship	
				Revenue:	
1108	1211	1137	1068	in million zlotys	1
330	360	337	316	per capita in zł	2
				Expenditure:	
1107	1216	1108	1115	in million zlotys	3
330	361	329	330	per capita in zł	4
ŚRODKI TRWAŁE ^a					
FIXED ASSETS ^a					
				Investment outlays (current prices):	
17560	18684	21158	18333	in million zlotys	5
5231	5554	6277	5430	per capita in zł	6
				Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):	
228798	239491	258679	277164	in million zlotys	7
68083	71101	76700	81946	per capita in zł	8
REJESTRZE REGON ^b – stan w dniu 31 XII					
REGON REGISTER ^b – as of 31 XII					
				Total: in thousands	9
351	357	364	371	per 10 thous. population	10
1045	1059	1079	1097	Legal persons and organizational entities without legal personality:	
				in thousands	11
89,5	93,6	98,5	104	1999 = 100	12
180,9	189,3	199,2	210,1	of which:	
				co-operatives	13
1,1	1,1	1,1	1,1	commercial companies	14
29,4	32,1	36,1	40,2	of which with foreign capital participation	15
4,5	4,8	5,1	5,9	civil law partnerships	16
27,8	27,8	27,9	28,1	Natural persons conducting economic activity:	
				in thousands	17
262	263	265	267	1999 = 100	18
135,4	136,2	137,4	138,3	per 10 thous. population	19
778	781	787	790		
REGIONALNE ^c					
ACCOUNTS ^c					
				Gross domestic product (current prices):	
128119	134008	142109	.	in million zlotys	20
38167	39834	42160	.	per capita in zł	21
				Gross domestic product (constant prices)	
101,4	103,5	105,0	.	– previous year=100	22
				Gross value added (current prices):	
113734	118826	126074	.	in million zlotys	23
33882	35321	37403	.	per capita in zł	24
				Gross nominal disposable income in the households sector:	
83108	86100	88524	.	in million zlotys	25
24758	25593	26263	.	per capita in zł	26
				Gross real disposable income in the households sector – previous year=100	27
101,3	103,7	103,6	.		

podarstwa indywidualne w rolnictwie. c Dane za lata 2010–2014 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzednich farms in agriculture. c Data for 2010–2014 have been revised in relation to the data published in previous editions of the

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	W stopniach, minutach i sekundach In degrees, minutes and seconds	W km In km	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna) – Kolonia Marcinowice	Kozłów	50°31'14"	x	<i>in the north (northern geographic latitude) – Kolonia Marcinowice</i>
na południe (szerokość geograficzna północna) – szczyt Żabia Turnia Miękuszwiecka	Bukowina Tatrzańska	49°10'42"	x	<i>in the south (northern geographic latitude) – Żabia Turnia Miękuszwiecka Peak</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia) – Kaniówek Dankowski	Brzeszcze	19°04'59"	x	<i>in the west (eastern geographic longitude) – Kaniówek Dankowski</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia) – Rzeka Wisłoka	Sękowa	21°25'18"	x	<i>in the east (eastern geographic longitude) – Wisłoka river</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	x	1°20'32"	149	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	2°20'19"	176	<i>from west to east</i>

Ź r ó d ł o: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Geodetic and Cartographic Documentation Centre of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2016
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W odsetkach In percent	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	15183	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	982	100,0	<i>Length of borders in km</i>
ze Słowacją	319	32,5	<i>with Slovakia</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
świętokrzyskim	185	18,8	<i>Świętokrzyskie</i>
podkarpackim	187	19,0	<i>Podkarpackie</i>
śląskim	291	29,6	<i>Śląskie</i>

Ź r ó d ł o: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Komendy Głównej Straży Granicznej.

S o u r c e: data of the Geodetic and Cartographic Documentation Centre of the Head Office of Geodesy and Cartography as well as the Border Guard Headquarters.

TABL. 3. **UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI**
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – Rysy	Bukowina Tatrzańska	2499	<i>Highest point – Rysy</i>
Najniżej położony punkt – Wisła koło Słupca	Szczuczin	158	<i>Lowest point – Wisła river near Słupiec</i>
Najwyżej położony stale zamieszkały punkt – Obserwatorium Meteorologiczne na Kasprowym Wierchu	Zakopane	1985	<i>Highest constantly inhabited point – Meteorological Observatory on Kasprowy Wierch</i>
Najwyżej położona miejscowość – Głodówka – przysiółek wsi Brzegi	Bukowina Tatrzańska	1143	<i>Highest locality – Głodówka – hamlet of the village of Brzegi</i>
Najniżej położona miejscowość – Nowa Wieś – przysiółek wsi Słupiec	Szczuczin	160	<i>Lowest locality – Nowa Wieś – hamlet of the village of Słupiec</i>

Ź r ó d ł o: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Geodetic and Cartographic Documentation Centre of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4. **NAJWYŻSZE SZCZYTY GÓRSKIE**
THE HIGHEST MOUNTAIN PEAKS

SZCZYTY GÓRSKIE <i>MOUNTAIN PEAKS</i>	Pasma górskie <i>Mountain range</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>
Rysy	Tatry	2499
Mięguszowiecki Szczyt	Tatry	2438
Świnica	Tatry	2301
Wołowiec	Tatry	2064
Kasprowy Wierch	Tatry	1987
Giewont	Tatry	1894
Babia Góra	Beskid Żywiecki	1723
Turbacz	Gorce	1314
Radziejowa	Beskid Sądecki	1267
Jaworzyna Krynicka	Beskid Sądecki	1114
Wysokie Skałki	Pieniny	1050
Trzy Korony	Pieniny	982
Leskowiec	Beskid Mały	918
Lubomir	Beskid Makowski	904

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 5. NAJDŁUŻSZE JASKINIE
THE LONGEST CAVES

JASKINIE CAVES	Długość <i>Length</i>	Głębokość <i>Depth</i>
	w metrach	<i>in metres</i>
Wielka Litworowa	23723	824
Jaskinia Średnia Studnia	12700	763
Za Siedmiu Progami	11660	435
Jaskinia Miętusia	10780	305
Jaskinia Bańdzioch Kominiarski	9750	562
Jaskinia Czarna	7247	303
Lodowa Litworowa	6283	352
Jaskinia Zimna	5335	176
Jaskinia Mała Mułowej	3863	555
Jaskinia Kozia	3470	389
Jaskinia Wiślana	2275	41
Jaskinia Miecharska	1838	56
Jaskinia w Trzech Kopcach	1244	33
Jaskinia Twardowskiego	500	17
Jaskinia w Ociemnym	206	54

Źródło: dane Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi.

Source: data of the Polish Society of Friends of Earth Sciences.

TABL. 6. WAŻNIEJSZE PRZEŁĘCZE I KULMINACJE NA DROGACH
MAJOR PASSES AND CULMINATIONS ON THE ROADS

PRZEŁĘCZ KULMINACJA <i>PASS CULMINATION</i>	Miejsce położenia <i>Locality</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	Droga <i>Road</i>
Krowiarki	Beskid Żywiecki	986	Zawoja-Zakopane
Mały Luboń	Beskid Wyspowy	660	Kraków-Zakopane
Obidowa	Gorce	810	Kraków-Zakopane
Wierch Poroniec	Tatry	1105	Zakopane-Łysa Polana
Głodówka	Tatry	1148	Bukowina-Łysa Polana
Przysłop	Gorce. Beskid Wyspowy	752	Mszana Dolna- Szczawnica
Huta	Beskid Sądecki	760	Nowy Sącz-Krynica
Małastowska	Beskid Niski	604	Gorlice-Konieczna

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 7.

WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS

ZBIORNIKI WODNE RESERVOIRS	Rzeka River	Rok uruchomienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accu- mulation in hm ³	Powierzchnia przy maksymal- nym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Wysokość piętrzenia w m Height of accumulation in m
Czorsztyń-Niedzica .	Dunajec	1997	231,9	12,3	54,5
Rożnów	Dunajec	1942	159,3	16,0	31,5
Dobczyce	Raba	1986	141,7	10,7	27,9
Klimkówka	Ropa	1994	42,6	3,1	33,3
Czchów ^a	Dunajec	1949	12,0	3,4	9,5
Sromowce Wyżne ^a .	Dunajec	1994	6,4	0,9	8,5

a Zbiornik wyrównawczy.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Compensatory reservoir.

Source: data of the Ministry of the Environment and Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 8.

WIĘKSZE RZEKI^a
PRINCIPAL RIVERS^a

RZEKI ^b RIVERS ^b	Długość w km Length in km		Odbiornik ^c Recipient ^c	Powierzchnia zlewni w km ² Drainage basin area in km ²	
	ogółem total	w tym w województwie of which in voivodship		ogółem total	w tym w województwie ^d of which in voivodship ^d
Wisła	1022	228	Morze Bałtyckie	193960	14805
Przemsza	87	10	Wisła	2124	620
Skawa	98	98	Wisła	1178	1160
Raba	131	131	Wisła	1537	1536
Szreniawa	87	87	Wisła	713	695
Dunajec	249	249	Wisła	6789	4827
Wisłoka	173	11	Wisła	4099	1098

a O powierzchni zlewni w województwie małopolskim powyżej 500 km². b Uszeregowane w porządku hydrograficznym. c Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. d Powierzchnię zlewni w województwie małopolskim obliczono według mapy w skali 1:50000 „Podział Hydrograficzny Polski”.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie.

a Of drainage basin area in Małopolskie voivodship bigger than 500 km². b Listed according to hydrographic order. c River or reservoir into which the water flows. d Drainage basin area in Małopolskie voivodship was calculated according to 1:50000 of scale map “Hydrographic division of Poland”.

Source: data of the Regional Water Management Board in Kraków.

TABL. 9.

WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA
LARGER AND DEEPER LAKES

JEZIORA LAKES	Położenie Placement		Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha	Głębokość maksymalna w m Maximum depth in m	Objętość w tys. m ³ Capacity in thous. m ³
	dorzecze drainage basin	powiat powiat			
Wielki Staw ^b	Dunajec	tatrzański	34,14	79,3	12967
Czarny Staw ^c	Dunajec	tatrzański	20,64	76,4	7762

a Zwierciadła wody i wysp na jeziorze. b W Dolinie Pięciu Stawów w Tatrach. c Nad Morskim Okiem w Tatrach.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Water and island lake level. b In the Valley of the Pięć Stawów Polskich in the Tatra Mountains. c Above Lake Morskie Oko in the Tatra Mountains.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 10. **TEMPERATURY POWIETRZA**
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZ- NA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C <i>Temperatures in °C</i>							amplitudy temperatur skrajnych <i>amplitudes of extreme temperatures</i>
		średnie ^a <i>average^a</i>				skrajne <i>extreme</i>		1971–2016	
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2015	2016	maksimum <i>maximum</i>		
Kraków	237	8,1	8,5	8,7	10,0	9,4	37,3	-29,9	67,2
Nowy Sącz	292	8,2	8,5	8,9	9,9	9,5	36,8	-29,2	66,0
Zakopane	855	5,4	5,8	6,0	7,2	6,7	32,8	-27,1	59,9

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 11. **OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE**
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZ- NA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm <i>Total annual precipitation in mm</i>				Średnia prędkość wiatru w m/s <i>Average wind velocity in m/s</i>	Usłonecznienie w h <i>Insolation in h</i>	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a <i>Average cloudiness in octants^a</i>	
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2015				
		średnie ^b <i>average^b</i>							2016
Kraków	237	662	669	719	551	745	3,1	. ^c	5,4
Nowy Sącz	292	696	703	806	544	733	1,7	1939	. ^c
Zakopane	855	1107	992	1229	942	1290	1,4	1611	5,6

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. ^c Stacja nie prowadziła pomiarów usłonecznienia.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods. ^c Station did not record insolation measurements.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

Uwagi ogólne

Dział prezentuje statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej.

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034).

Ewidencja gruntów wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych z produkcji rolniczej i leśnej** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2015 poz. 909, z późniejszymi zmianami), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartość użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

General notes

The chapter presents statistical characteristics of threats to environment, environmental protection and water management.

1. Information regarding the **geodesic status and directions of voivodship land use** is classified according to ownership and register groups of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034).

A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previous was included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item), in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2015 item 909, with later amendments), which protects all agricultural land included in quality classes I–III, as well as agricultural land included in quality classes IV–VI, comprised of organic soils. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdezastrowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych (włączając fermy przemysłowego chowu zwierząt oraz zakłady zajmujące się produkcją roślinną) wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” - jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górnictwa i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scraps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)" – organisational entities (including industrial livestock farming and crop production plants) making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually;
- 2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds" – agricultural, forest and fishing organisational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item "exploitation of water supply network" – all entities supervising the work of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, workplaces, etc.).

4. Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 5, points 1) and 3). Data regarding **equipment with wastewater treatment plants** concern the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground or sewerage system of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged in waters by a separate sewerage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,

– temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węgla aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

5. Informacje o źródłach i wielkości **emisji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np.

– the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern waste water treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of waste water, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment, mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

5. Information regarding the sources and amounts of **air pollutant emission** from plants of significant nuisance to air quality as well as the **equipment reducing such pollutants and the effects of its utilization** concerns organisational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40, with later amendments).

The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded

o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 2134, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

entities with a high step scale of pollutant emission.

*Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.*

*Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).*

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.)

*Due to the high absolute values which characterise the emission volumes of **carbon dioxide**, the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.*

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists in maintaining, sustainable utilisation and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2016 item 2134, with later amendments). The forms are created by way of the decree of the Council of Ministers, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the areas of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

Parki narodowe tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerwy przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyiska, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

National parks are created to preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Landscape – nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.

Ecological arable lands are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, rocks, ravines, erratic blocks and caves.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach od 2013 r. zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21, z późniejszymi zmianami) zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Dane od 2014 r. dotyczące odpadów odzyskanych i nieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i nieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakiegokolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013 poz. 21).

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych własnych i innych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

8. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot

7. Waste means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste for years 2013 and 2014 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21 with later amendments), amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.

Information regarding waste was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws item 1923).

From 2014 data on waste recovered and disposed included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste storage, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facilities (including on own and other heaps, settling ponds).

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

8. Environmental protection and water management funds are funds created from income originating i.a. from: the payments for use of

pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska; spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenia wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Podziału nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

9. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management is made on the basis of the actual location of the investment.

9. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil land partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

TABL. 1 (12).

**STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU
POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 1 I

**GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP
LAND USE**

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017		2015	2017	SPECIFICATION
	w ha in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do roku 2016 increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2016	na 1000 ludności ^a w ha per 1000 population ^a in ha			
Powierzchnia ogólna^b	1518279	1518279	1518279	0	451	449	Total area^b
Użytki rolne	937040	922656	921182 ^c	3607 ^c	274	272	Agricultural land
w tym:							of which:
grunty orne	667136	656715	651476	-1933	195	193	arable land
sady	31094	28237	26604	-702	8	8	orchards
łąki trwałe	98917	98001	97080	-494	29	29	permanent meadows
pastwiska trwałe	93337	92945	91805	-402	28	27	permanent pastures
grunty rolne zabudowane	40184	39807	40376	361	12	12	agricultural built-up areas
grunty pod stawami	3709	4274	4472	129	1	1	lands under ponds
grunty pod rowami	2663	2677	2723	2	1	1	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrzewio- ne i zakrzewione	459465	463966	460815	-5413	138	136	Forest land as well as woody and bushy land
lasy	438280	440672	440846	163	131	130	forests
grunty zadrzewione i zakr- zewione	21185	23294	19969	-5576	7	6	woody and bushy land
Grunty pod wodami powie- rchniowymi	20138	20603	20794	46	6	6	Lands under surface
płynącymi	17347	18487	18722	105	5	6	waters
stojącymi	2791	2116	2072	-59	1	1	standing
Grunty zabudowane i zurbani- zowane	83796	93637	98504 ^d	1926	28	29	Built-up and urbanized areas
w tym:							of which:
tereny mieszkaniowe	16999	22978	25684	1127	7	8	residential areas
tereny przemysłowe	7258	7747	8114	152	2	2	industrial areas
tereny inne zabudowane	8102	9593	10249	251	3	3	other built-up areas
tereny zurbanizowane niezab- udowane	2131	2040	2297	39	1	1	urbanized non built-up areas
tereny rekreacji i wypoczynku	3146	3321	3477	21	1	1	recreational areas
tereny komunikacyjne	45068	46860	47506	325	14	14	transport areas
drogi	40164	41880	42397	185	12	13	roads
kolejowe	4374	4444	4489	1	1	1	railway
inne ^e	530	536	474	-7	0	0	other ^e
użytki kopalne	1092	1098	1177	11	0	0	minerals
Użytki ekologiczne	573	636	628	0	0	0	Ecological arable lands
Nieuzytki	11625	11449	11393	16	3	3	Wasteland
Tereny różne ^f	5642	5332	4963	-182	2	1	Miscellaneous land ^f

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2014 i 2016. b Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. d Łącznie z gruntami przeznaczonymi na budowę dróg publicznych lub linii kolejowych. e Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. f Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 XII, respectively for 2014 and 2016. b Land area (including inland waters). c Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as woody". d Including areas used for public road construction or railways e Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects etc. f Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (13).

GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w ha in ha				
O G Ó Ł E M	202	204	316	365	GRAND TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	164	160	277	347	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II	30	31	53	67	mineral: I-II
III	130	129	207	259	III
IV	1	–	5	7	IV
organiczne: IV	–	–	1	–	organic: IV
V i VI	3	–	–	1	V and VI
Inne grunty rolne	11	13	11	13	Other agricultural land
Grunty leśne.....	27	31	39	18	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	116	130	175	210	Residential areas
Na tereny przemysłowe	13	13	39	23	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	10	3	8	13	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	17	22	53	46	Minerals
Pod zbiorniki wodne	–	4	2	10	Water reservoirs
Na inne cele	45	32	39	63	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó d ł o: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

S o u r c e: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (14).

GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII).....	2856	1787	1956	2004	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	2827	1782	1841	1837	devastated
zdegradowane	29	5	115	167	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultuwowane	160	93	176	118	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze.....	71	19	134	94	agricultural
leśne.....	89	40	4	18	forest
zagospodarowane.....	40	56	61	68	managed

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (15). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	938,7	547,2	518,0	532,4	100,0	T O T A L
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) — z ujęć własnych.	706,2	313,4	303,8	317,1	59,6	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) — from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe.....	664,6	281,5	278,3	293,5	55,1	surface
podziemne.....	11,2	9,7	9,5	9,6	1,8	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	83,1	76,5	57,5	56,5	10,6	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	149,4	157,3	156,6	158,7	29,8	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	101,1	105,0	106,7	105,8	19,9	waters: surface
podziemne	48,3	52,3	49,9	52,9	9,9	underground

a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (16). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	885,9	492,7	469,7	482,4	100,0	T O T A L
Przemysł.....	688,4	301,1	296,4	309,1	64,1	Industry
w tym na cele produkcyjne.....	677,2	292,1	289,0	301,6	62,5	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	83,1	76,5	57,5	56,5	11,7	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	114,3	115,1	115,7	116,8	24,2	Exploitation water supply network ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (17). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^a w ha	3250	3148	2980	2978	Area of filled fish ponds ^a in ha
Pobór wody ^b w dam ³	83111	76541	57545	56532	Water withdrawal ^b in dam ³
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	83111	76541	57545	56532	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	25,6	24,3	19,3	19,0	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 10 ha. b Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

a Area of 10 ha and more. b Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (18).

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³	w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	898,5	557,3	511,8	523,2	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	804,1	441,4	405,9	414,5	79,2	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	629,7	251,6	247,9	263,9	50,4	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	94,4	115,9	105,9	108,7	20,8	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	268,8	305,7	263,8	259,3	49,6	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	266,6	299,3	250,7	245,9	47,0	treated
mechanicznie	188,0	166,2	132,3	124,6	23,8	mechanically
chemicznie ^b	7,8	4,6	3,3	2,9	0,6	chemically ^b
biologicznie	22,2	22,5	21,0	22,7	4,3	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	48,7	106,1	94,1	95,7	18,3	with increased biogene removal
nieoczyszczane	2,2	6,3	13,1	13,4	2,6	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	1,6	6,2	13,1	13,4	2,6	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,6	0,1	0,0	0,0	0,0	discharged by sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only industrial wastewater.

TABL. 8 (19).

ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	133	124	122	121	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	85	78	65	64	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	67	65	51	52	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości ..	60	61	49	50	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości ..	7	4	2	2	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	18	13	14	12	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	48	46	57	57	Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewater treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (20).

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Mecha- niczne <i>Me- chanical</i>	Che- miczne <i>Chem- ical</i>	Bio- logiczne <i>Biologi- cal</i>	Z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							Industrial wastewater treatment plants
Liczba	2005	87	32	7	45	3	<i>Number</i>
	2010	82	28	8	44	2	
	2015	67	19	5	41	2	
	2016	66	19	6	39	2	
Przepustowość w dam ³ /d	2005	1064,6	780,3	141,2	47,9	95,2	<i>Capacity in dam³/24 h</i>
	2010	1022,4	911,3	37,2	47,4	26,5	
	2015	849,7	757,0	33,8	32,5	26,5	
	2016	825,1	727,6	38,6	32,5	26,5	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba	2005	227	3	x	186	38	<i>Number</i>
	2010	234	1	x	177	56	
	2015	245	-	x	174	71	
	2016	246	-	x	177	69	
Przepustowość w dam ³ /d	2005	608,1	144,1	x	187,6 ^b	276,4	<i>Capacity in dam³/24 h</i>
	2010	929,4	0,5	x	160,8 ^b	768,1	
	2015	948,9	-	x	112,7 ^b	836,2	
	2016	954,9	-	x	118,6^b	836,3	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	2005	52,2	17,0	x	13,0	22,2	<i>Population connected to water treatment plants in % of total population^c</i>
	2010	55,4	0,1	x	11,9	43,4	
	2015	64,6	-	x	13,0	51,7	
	2016	66,3	-	x	13,7	52,6	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. b Refers to equipment for biological treatment. c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

TABL. 10 (21).

EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA*EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	116	145	135	139	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	88	101	92	90	<i>particulates</i>
gazowych	23	25	22	25	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					<i>of which without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission of:</i>
pyłów	29	46	49	51	<i>particulates</i>
gazów	27	37	43	45	<i>gases</i>
imisji	103	126	.	.	<i>imission</i>
pyłów	126	133	<i>particulates</i>
gazów	126	134	<i>gases</i>
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					<i>Emission of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych	9,3	3,9	2,8	2,1	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw.....	6,0	2,3	1,7	1,0	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	179,2	131,2	103,8	81,8	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	56,4	29,4	30,4	12,6	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	43,8	21,9	18,0	14,7	<i>carbon oxide</i>
tlenki azotu	24,9	20,2	20,1	15,0	<i>nitrogen oxides</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe	1134,4	723,0	680,2	707,9	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	162,7	111,4	108,7	116,8	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	99,2	99,5	99,6	99,7	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	47,6	45,9	51,1	58,8	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

TABL. 11 (22).

**URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT
NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Cyklony <i>Cyclones</i>	Multicyklony <i>Multi-cyclones</i>	Filtry tkaninowe <i>Fabric filters</i>	Elektrofiltry <i>Electrofil- ters</i>	Urządzenia mokre <i>Wet air cleaners</i>	Inne <i>Others</i>
URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII EQUIPMENT — as of 31 XII							
OGÓŁEM	2005	296	79	390	64	162	163
TOTAL	2010	292	76	485	45	127	126
	2015	241	66	490	41	101	95
	2016	208	75	526	37	110	84
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
niska	2005	43	27	56	-	73	x
<i>low</i>	2010	50	21	94	1	59	x
	2015	43	16	83	1	32	x
	2016	29	8	108	2	41	x
średnia	2005	91	32	221	17	57	x
<i>moderate</i>	2010	69	26	256	10	41	x
	2015	34	22	233	11	35	x
	2016	34	21	217	12	40	x
wysoka	2005	162	20	113	47	32	x
<i>high</i>	2010	173	29	135	34	27	x
	2015	164	28	174	29	34	x
	2016	145	46	201	23	29	x
PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2005	4139	2688	5784	17967	1951	1456
TOTAL	2010	12293	2543	7572	14846	1638	1227
	2015	11660	1858	8273	12556	1402	1514
	2016	3093	1701	8825	10638	1641	1427
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
niska	2005	263	520	911	-	823	x
<i>low</i>	2010	8739	854	1236	1	524	x
	2015	8658	352	1242	184	291	x
	2016	380	149	1741	141	271	x
średnia	2005	1056	1091	1983	3297	483	x
<i>moderate</i>	2010	583	427	2545	3286	417	x
	2015	370	688	2842	2083	371	x
	2016	292	667	2843	2399	488	x
wysoka	2005	2820	1077	2890	14670	645	x
<i>high</i>	2010	2971	1262	3791	11559	697	x
	2015	2632	818	4189	10289	740	x
	2016	2421	885	4241	8098	882	x

TABL. 12 (23).

**POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONA^a**

Stan w dniu 31 XII

AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION	
	w ha		in ha	w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
O G Ó Ł E M	894385	790263	804605	804437	53,0	2378	T O T A L
Parki narodowe	38081	38009	38038	38041	2,5	112	National parks
Rezerwy przyrody	3024	3299	3363	3363	0,2	10	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	175927	175812	175755	175755	11,6	520	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	676004	571804	572241	572062	37,7	1691	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	49,6	57,6	55,8	55,8	0,0	0,2	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	106	134	13979	13979	0,9	41	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	1194	1148	1174	1181	0,1	3,5	Ecological arable lands

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 60. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 6 on page 60. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (24).

PARKI NARODOWE

Stan w dniu 31 XII

NATIONAL PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE ^a NATIONAL PARKS ^a	Powierzchnia w ha Area in ha					
	parków narodowych national parks				otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)	
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem – pod ochroną ścisłą ^b of grand total number – strictly protected ^b			
	razem total	w tym lasów of which forests		w tym lasów of which forests		
O G Ó Ł E M	2005	38081	30118	18132	12460	39487
T O T A L	2010	38009	31112	18309	13636	39487
	2015	38038	31257	18466	13609	39487
	2016	38041	31230	18466	13609	39487
Tatrzański ^c		21197	16382	12609	7918	181
Gorczański ^c		7029	6604	3611	3596	16647
Babiogórski ^c		3399	3201	1126	1025	8040
Pieniński ^c		2372	1710	744	694	2682
Ojcowski ^c		2146	1529	251	251	6777
Magurski ^{de}		1899	1804	125	125	5160

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka. c Z siedzibą Dyrekcji Parków na terenie województwa małopolskiego. d Powierzchnia parku w granicach województwa małopolskiego. e Siedziba Dyrekcji Parku na terenie województwa podkarpackiego.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned. c With the head office of the Parks Direction in the Małopolskie voivodship. d Area of park on the area of the Małopolskie voivodship. e The head office of the Park Direction in the Podkarpackie voivodship.

TABL. 14 (25). **REZERWATY PRZYRODY**

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

L A T A REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		Y E A R S RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^b		
OGÓŁEM	2005	84	3024,0	294,9	TOTAL
	2010	85	3298,8	381,2	
	2015	85	3363,0	381,2	
	2016	85	3363,0	397,2	
Faunistyczne		2	87,2	–	Fauna
Krajobrazowe		15	824,0	8,8	Landscape
Leśne		43	2015,6	353,6	Forest
Torfowiskowe		1	114,7	–	Peat-bog
Florystyczne		9	198,0	3,7	Flora
Wodne		1	6,7	–	Water
Przyrody nieożywionej		10	97,7	31,1	Inanimate nature
Stepowe		4	19,1	–	Steppe

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (26). **PARKI KRAJOBRAZOWE**

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

PARKI KRAJOBRAZOWE LANDSCAPE PARKS	2005	2010	2015	2016
	powierzchnia ^a w ha		area ^a in ha	
ZESPÓŁ PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO	178135	178290	178225	178225
PK Orlich Gniazd ^b	12842	12842	12842	12842
PK Dolinki Krakowskie	20686	20686	20686	20686
Tenczyński PK	13658	13658	13658	13658
Popradzki PK	54393	54393	54393	54393
Bielańsko-Tyniecki PK	6416	6416	6416	6416
Rudniański PK	5814	5814	5814	5814
Dłubniański PK	10960	10960	10960	10960
Ciężkowicko-Rożnowski PK	17634	17634	17634	17634
PK Pasma Brzanki ^b	12192	12527	12527	12527
Wiśnicko-Lipnicki PK	14311	14311	14246	14246
PK Beskidu Małego ^b	9230	9049	9049	9049

a Łącznie z rezerwatami i pozostałymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków. b Powierzchnia parków w granicach województwa małopolskiego.

a Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks. b Area of parks on the area of the Małopolskie voivodship.

TABL. 16 (27). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2189	2187	2190	2154	T O T A L
Pojedyncze drzewa	1629	1714	1688	1693	Individual trees
Grupy drzew	285	196	220	176	Tree clusters
Głazy narzutowe	18	14	16	16	Erratic boulders
Skalki, grotty, jaskinie i inne	231	242	242	246	Stones, grottos, caves and others
Aleje	26	21	24	23	Alleys

TABL. 17 (28). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE)
ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
**WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED)
AS WELL AS ITS WASTE LANDFILL AREAS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	111	134	142	141	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	9484	6089	6069	4811	Waste generated (during the year) in thous. t
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	179457	143194	113535	113148	Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	2368	1563	929	516	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Waste landfill area in ha:
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	914	821	727	727	non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku) .	3,9	-	-	-	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 62. b On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 18 (29). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2016 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) <i>Waste landfilled up to now (accumulated^b; end of year)</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym poddane odzyskowi ^c <i>of which recovered^c</i>		
OGÓŁEM	4811	2360	113148	TOTAL
w tym:				<i>of which:</i>
Odpady powstające przy płukaniu i oczyszczaniu kopalin	534	95	5455	<i>Waste generated at washing and cleaning minerals</i>
Odpady z flotacyjnego wzbogacania rud metali nieżelaznych	1339	1303	38458	<i>Waste from floatation dressing of non-ferrous metal ores</i>
Żużle z procesów wytopiania ...	467	467	775	<i>Wastes from the processing of slag</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c We własnym zakresie przez wytwórcę, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 62. b On own landfills (heaps, settling ponds). c By waste producer on its own, see general notes, item 7 on page 62.

TABL. 19 (30). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Ochrona środowiska	575275	602845	1636274	752662	Environmental protection
w tym:					<i>of which:</i>
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	115669	82047	460483	304070	<i>Protection of air and climate of which outlays on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants</i>
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni ..	14686	8683	132722	160301	<i>Wastewater management and protection of waters of which outlays on:</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód ..	342169	466579	587522	219980	<i>of which outlays on:</i>
w tym nakłady na:					<i>municipal wastewater treatment</i>
oczyszczanie ścieków komunalnych sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	217645	317158	442489	139534	<i>sewage network discharging wastewater and precipitation water</i>
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	91997	26332	463686	170719	<i>Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface waters of which outlays on:</i>
w tym nakłady na:					<i>waste collection^b and transport</i>
zbieranie odpadów ^b i ich transport ... w tym selektywne zbieranie odpadów	1194	12000	14399	6410	<i>of which selective waste collection</i>
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	881	9724	652	1106	
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	31473	2050	416387	100311	<i>removal and treatment of waste^b reclamation of waste dumps, sludge tanks and waste landfills as well as of other devastated and degraded areas</i>
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	5048	2720	13546	711	<i>Protection of biodiversity and landscape</i>
	-	-	1940	458	

a Według lokalizacji inwestycji: nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 19 (30).

NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące) (dok.)**OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices) (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Ochrona środowiska (dok.) w tym (dok.):					Environmental protection (cont.) of which (cont.):
Zmniejszanie hałasu i wibracji	11521	9459	76777	12520	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna nakłady na:	303940	433401	380370	165174	Water management outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	55342	102844	205160	92670	Water intakes and systems
Stacje uzdatniania wody	11582	19904	22432	12689	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	185529	171149	85436	36813	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków .	37226	55811	36667	13056	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	14261	83693	30675	9946	Flood embankments and pump sta- tions

^a Według lokalizacji inwestycji: nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 20 (31).

EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/r:
pyłowych	177979	397	1633	305	particulates
gazowych	–	–	553	9631	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	606,0	622,7	1379,2	385,6	wastewater
wody opadowe	15,5	23,8	16,1	7,7	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	8	3	8	1	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	8	3	8	–	of which municipal
mechaniczne	3	2	–	1	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	4	1	8	–	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	1	–	–	–	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	7650	3572	9077	1230	capacity of treatment plants in m ³ /24 h
w tym oczyszczalni komunalnych	7650	2852	9077	–	of which municipal
mechanicznych	4082	480	–	30	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	2070	2372	8507	–	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	1498	720	570	1200	with increased biogene removal ^a

^a Bez chemicznych.

^a Excluding chemical.

TABL. 20 (31). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Wastewater management and protection of waters (cont.)
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	–	222	1169	1132	facilities
przepustowość w m ³ /d	–	403	1532	4446	capacity in m ³ /24 h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	1	–	2	–	facilities
przepustowość w m ³ /d	32	–	403	–	capacity in m ³ /24 h
Gospodarka odpadami					Waste management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	–	1	8	1	facilities
wydajność w t/r	–	556	49300	15000	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	–	–	–	–	facilities
powierzchnia w ha	1,0	–	–	–	area in ha
wydajność w t/r	4727	–	–	–	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	2058	–	–	–	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y

GOSPODARKA WODNA
WATER MANAGEMENT

Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d	9959	2907	2552	1326	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24 h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	1448	17771	1310	89	Water treatment in m ³ /24 h
Sieć wodociągowa w km	230,1	388,7	623,9	294,2	Water-line system in km
Regulacja i zabudowa rzek i potoków ^d w km	95,3	120,6	33,4	15,7	Regulation and management of rivers and streams ^d in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	6,9	26,5	30,4	3,8	Flood embankments in km

^b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^c Bez ujęć w energetyce zawodowej. ^d Łącznie z zabudową potoków górskich.

^b Excluding municipal waste. ^c Excluding water intakes in the power industry. ^d Including management of mountain streams.

TABL. 21 (32). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION	
	w tys. zł in thous. zł					w odsetkach in percent
O G Ó Ł E M	93772	129065	243992	208682	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	9196	1996	91793	105182	50,4	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	49807	78353	98976	57603	27,6	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka odpadami	10588	17905	5008	7073	3,4	Waste management
Pozostałe	24182	30811	48215	38824	18,6	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (33). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Opłaty za korzystanie ze środowiska	91057	147758	96361	100751	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	27325	34558	31593	33939	Wastewater management and protection of waters
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	46887	49407	43692	41005	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	15174	60951	17281	19986	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	608	553	820	518	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	279	443	267	32	Norms of discharging wastewater into waters and into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	16,7	28,2	24	48	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603, z późniejszymi zmianami) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2016, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 16 XI 2014 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1145).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

1) Do **administracji państwowej** zalicza się:

- a) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - instytucje naczelne i centralne (np. Kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - terenowe organy administracji rządowej niezespólonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier administrative division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, with later amendments, dated 24 VII 1998) was introduced, the units of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organisation and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. The term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and professional characteristics of councillors in local government entities is based on reporting results for 2016, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 16 XI 2014 elections.

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws 2014 item 1145).

4. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

1) **State administration** comprises:

- a) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - principle and central institutions (e.g., Chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);

- b) terenowe organy administracji rządowej ze-spolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- c) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.
- 2) Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:
- a) gminy i miasta na prawach powiatu:
- urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- b) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- c) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).
- 3) **Samorządowe kolegia odwoławcze** są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.
5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.
- b) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);*
- c) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*
- 2) **Local government administration** comprises:
- a) *gminas and cities with powiat status:*
- *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
 - *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- b) *powiats, i.e., powiat starost offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- c) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organisational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*
- 3) **Local government appeal councils** are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.
5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1 (34).

JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powiaty.....	19	19	19	19	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	3	3	3	3	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	182	182	182	182	<i>Gminas</i>
miejskie	15	14	14	14	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	40	46	47	47	<i>urban-rural</i>
wiejskie.....	127	122	121	121	<i>rural</i>
Miasta.....	55	60	61	61	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	1963	1989	1951	1951	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	1914	1920	1914	1915	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (35).

GMINY W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2016

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>								300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej <i>below</i> 5,0 km ²	5,0– –19,9	20,0– –49,9	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0– –299,9	
OGÓŁEM TOTAL	182^a	–	2	37	89	43	6	3	1	1
Poniżej 2500	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–
<i>Below</i>										
2500–4999	14	–	–	10	3	–	1	–	–	–
5000–7499	33	–	1	11	17	3	–	–	1	–
7500–9999	38	–	–	7	24	7	–	–	–	–
10000–14999	41	–	–	4	27	10	–	–	–	–
15000–19999	22	–	1	–	7	12	1	1	–	–
20000–39999	24	–	–	5	7	8	2	2	–	–
40000–99999	7	–	–	–	2	3	2	–	–	–
100000–199999	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–
200000 i więcej	1	–	–	–	–	–	–	–	–	1
<i>and more</i>										

a W tym 3 gminy mające również status miasta na prawach powiatu.

a Of which 3 gminas that are also cities with powiat status.

TABL. 3 (36).

POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2016

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPU- LATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>							2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej <i>below</i> 50,0 km ²	50,0– –99,9	100,0– –299,9	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	
OGÓŁEM TOTAL	22	–	2	–	6	10	3	1	–
Poniżej 50000 <i>Below</i>	2	–	–	–	1	1	–	–	–
50000–74999	2	–	–	–	1	1	–	–	–
75000–99999	3	–	1	–	–	2	–	–	–
100000–149999	8	–	1	–	2	5	–	–	–
150000–199999	3	–	–	–	1	1	1	–	–
200000 i więcej <i>and more</i>	4	–	–	–	1	–	2	1	–

TABL. 4 (37).

**RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2016

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	
OGÓŁEM	2851	91	449	39	TOTAL
W tym kobiety	701	20	85	7	<i>Of which women</i>
	WEDŁUG WIEKU <i>BY AGE</i>				
18–29 lat	95	3	5	–	<i>18–29 years</i>
30–39	411	15	46	1	<i>30–39</i>
40–49	618	20	82	22	<i>40–49</i>
50–59	1001	20	180	10	<i>50–59</i>
60 lat i więcej	726	33	136	6	<i>60 and more</i>

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4 (37).

**RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W 2016 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2016 (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city coun- cils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	

**WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL**

Wyższe.....	1003	75	340	37	Tertiary
Policealne i średnie	1139	12	94	–	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe.....	637	4	15	2	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	72	–	–	–	Lower secondary and primary

**WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b
BY OCCUPATIONAL GROUPS^b**

Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	168	20	151	28	Managers
Specjaliści	654	53	157	6	Professionals
Technicy i inny średni personel	411	8	30	2	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	256	2	44	–	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	351	3	24	1	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	442	–	19	2	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rze- mieśnicy.....	276	4	10	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	128	–	4	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	–	–	2	–	Elementary occupations
Sily zbrojne.....	12	–	–	–	Armed forces occupations

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 78; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. b See general notes, item 3 on page 78; in the division by occupational groups data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by occupation performed before taking retirement or other pension.

TABL. 5 (38). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC
ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE PAID EMPLOYMENT					
O G Ó Ł E M	26175	29539	28841	28951	T O T A L
w tym:					of which:
Administracja państwowa	10649	10400	9783	9674	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	15463	19058	18979	19199	Local government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	11116	12814	12640	12861	gminas and cities with powiat status
powiaty	3515	4308	4551	4588	powiats
województwo	832	1936	1788	1750	voivodship
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a w zł AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a in zł					
O G Ó Ł E M	2844,94	3837,89	4500,07	4630,45	T O T A L
w tym:					of which:
Administracja państwowa	3087,46	4118,08	4624,74	4955,01	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	2668,86	3674,52	4426,21	4456,32	Local government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	2823,39	3752,55	4579,20	4581,09	gminas and cities with powiat status
powiaty	2155,98	3267,39	3871,56	3927,03	powiats
województwo	2771,28	4063,97	4756,79	4924,92	voivodship

^a Patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 158.

^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 158.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania Policji, sądownictwa oraz straży pożarnej.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych oraz o skazaniach przez sądy podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1137, z późniejszymi zmianami), Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 2137) lub innych ustaw szczególnych.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigane z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęte oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to przestępstwo wykryte.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

U w a g a. Do 2012 r. prezentowane dane zawierały informacje o przestępstwach stwierdzonych przez Policję, jak również stwierdzonych w śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach. Od 2013 r. dane dotyczą spraw prowadzonych przez Policję lub powierzonych przez prokuratora w całości do prowadzenia przez Policję.

Od 2014 r. dane o przestępstwach stwierdzonych nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego. W związku z powyższym prezentowane dane nie są w pełni porównywalne.

4. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. The chapter presents data concerning the activity of the Police, courts of law and fire department.

2. Data concerning ascertained crimes as well as adults convicted are given according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, uniform text Journal of Laws 2016 item 1137, with later amendments), the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws, 2016 item 2137) or other specific laws.

3. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceeding was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanor prosecuted upon by public accusation or private accusation by a prosecutor, moreover every revenue related misdemeanor, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a detected crime.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information system.

N o t e. Until 2012 presented data contained information on crimes ascertained by the Police, as well as ascertained in investigations conducted by the prosecutor's offices. Since 2013 data concern cases conducted by the Police or entrusted by the prosecutor entirely to the Police conduction.

Since 2014 data about ascertained crimes do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court. Due to the above, presented data are not fully comparable.

4. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in

wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. Organizacja sądów powszechnych określona jest w ustawie z dnia 27 VII 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity: Dz.U. 2015 poz. 133). W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

6. Sprawa załatwiona jest:

- 1) w sądownictwie administracyjnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie kończące postępowanie, połączono ją z inną sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, przekazano do innego sądu administracyjnego lub też zakreślono zgodnie z zasadami biurowości. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną z chwilą wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, które dotyczy ostatniej z osób;
- 2) w sądownictwie powszechnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym – do rozstrzygnięcia) jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończone w latach poprzednich.

7. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;

a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. The organization of common courts is defined in the Law on Common Courts, dated 27 VII 2001 (unified text: Journal of Laws 2015 item 133). Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings. Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

6. A resolved case is:

- 1) *in administrative courts – a case in regard to which sentence or an order closing the proceedings has been issued, or combined with another case for joint examination and resolution, or which has been transferred to a different kind of administrative court or marked as resolved according to office administration rules. A case that involves a number of persons is considered resolved when an order closing the proceedings concerning the last of the persons in question is passed;*
- 2) *in common courts – a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.*

The number of pending cases (in the Supreme Court – cases waiting for decision) is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.

The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous year.

7. Family cases include the following proceedings:

- 1) *family and guardianship law;*
- 2) *regarding enforcement of compulsory treat-*

- 3) wobec nieletnich w zakresie:
- zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1654).

Zmiany dokonane w ustawie, które weszły w życie z dniem 2 I 2014 r. zniósły dwuetapową procedurę postępowania sądów wobec nieletnich. Zgodnie z obowiązującą jednoetapową procedurą sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego przez nieletniego.

8. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

9. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

10. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska lub mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

11. Podziału pożarów według rodzaju obiektu, miejscowych zagrożeń według rodzaju stwarzanego przez nie zagrożenia oraz przypuszczalnych przyczyn pożarów dokonano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. Nr 46, poz. 239).

ment of alcoholics;

3) *with respect to juveniles concerning:*

- prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,*
- proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,*
- execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;*

4) *compulsory treatment of drug addicts;*

5) *supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.*

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1654).

Amendments to the law entered into force as of 2 I 2014 abolished the two-stage court proceedings against juveniles. According to the valid single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges of cases in which occur suspicion of demoralization or commitment punishable act by a juvenile.

8. Adult convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years.

9. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day.

Registry cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Court Register (registers' courts).

10. Fires are out-of-control burning processes in places not suitable for this.

Local threats are events different from fires being a result of civilization development and laws of nature, creating threat to life, environment or property.

False alarms are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.

11. Division of fires by type of object, local threats by type of threat created by them and presumed causes of fires was completed in accordance with the decree of the Minister of the Interior and Administration, dated 18 II 2011, on rules of organization of the national system of rescue and fire extinguishing (*Journal of Laws No. 46, item 239*).

TABL. 1 (39).

**PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH
POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a**
*ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY
PROCEEDINGS^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	115179	94302	69300	72583	T O T A L
w tym w miastach.....	91916	73186	49957	56578	<i>of which in urban areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	2215	2303	1191	1223	<i>Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code</i>
w tym:					<i>of which:</i>
zabójstwo – art. 148 kk	44	42	40	17	<i>homicide – Art. 148 Criminal Code</i>
uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk.....	1004	1128	650	750	<i>damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code</i>
udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk.....	1015	878	366	325	<i>participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	10329	9391	6119	6391	<i>Against public safety and safety of transport – Art. 163–180 Criminal Code</i>
w tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk.....	9018	8202	4722	4408	<i>of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Crimi- nal Code</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	3119	3771	2090	2007	<i>Against freedom, freedom conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	256	531	247	362	<i>Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code</i>
w tym zgwałcenie – art. 197 kk.....	118	331	81	178	<i>of which rape – Art. 197 Criminal Code</i>
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	2373	2620	2038	1799	<i>Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code</i>
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	1636	1429	1232	1220	<i>of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	348	1195	227	221	<i>Against good name and personal integ- rity – Art. 212–217 Criminal Code</i>
Przeciwko działalności instytucji państwo- wych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^b	2024	2838	2790	3896	<i>Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk.....	271	504	532	488	<i>battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code</i>
wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządo- wej lub państwowej bądź spowodowa- nie ciężkiego uszczerbku na zdro- wiu funkcjonariusza publicznego pod- czas wykonywania przez niego czyn- ności służbowych – art. 224 kk.....	452	522	341	488	<i>exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State admin- istration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code</i>
znieważenie funkcjonariusza publicz- nego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk.....	813	1249	1051	1069	<i>insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Crimi- nal Code</i>
przestępstwa korupcyjne – art. 228– 231, 250a, 296a i 296b kk	471	566	800	1937	<i>corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 84. ^b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a See general notes item 3 on page 84. ^b Including Art. 250a (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity” of the Criminal Code.

TABL. 1 (39).

PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (dok.)**ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	1574	1782	1409	1409	<i>Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code</i>
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	379	337	581	433	<i>Against public order – Art. 252–264 Criminal Code</i>
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk ^c	10245	5604	4180	8759	<i>Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code^c</i>
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk ^d w tym:	68889	50674	34866	31512	<i>Against property – Art. 278–295 Criminal Code^d</i> <i>of which:</i>
kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278					<i>property theft – Art. 275 § 1, 278 and</i>
i 279 ^e kk	25771	17728	10823	9195	<i>279^e Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu.....	3114	1032	566	511	<i>of which automobile theft</i>
krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk.....	896	306	143	113	<i>wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^f	19708	9770	5754	4712	<i>burglary – Art. 279 Criminal Code^f</i>
rozbój – art. 280 kk.....	4092	2213	520	492	<i>robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	167	117	118	86	<i>theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk..	888	1553	60	32	<i>criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
oszustwo – art. 286 i 287 kk	7403	9189	11712	10972	<i>fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk ^g	630	825	1150	19711	<i>Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^g</i>
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk..	929	970	1031	863	<i>Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code</i>
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					<i>Crimes by specific laws:</i>
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 1356 z późniejszymi zmianami).....	255	133	1008	453	<i>On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356, with later amendments)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami)	547	557	2358	1502	<i>On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631, with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 (jednolity tekst Dz. U. 2003 Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 224) ...	9718	7211	5938	8428	<i>On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016, item 224)</i>
Przestępstwa skarbowe – kks	142	159	139	123	<i>Fiscal offences – Penal Fiscal Code</i>
w tym akcyza.....	39	31	28	63	<i>of which excise</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 84. c Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). d Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). e Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. f Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. g Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a See general notes item 3 on page 84. c Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). d Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section “Against the reliability of documents”). e Exclusively in regard to automobile theft by burglary. f Excluding automobile theft by burglary. g Excluding corruption under Art. 296a and 296b of the Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (40).

**WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW
STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ^a****RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES
BY THE POLICE^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	53,7	66,1	67,1	72,9	TOTAL
w tym przestępstw ^b :					of which of crimes ^b :
Przeciwko życiu i zdrowiu	79,1	84,1	77,7	77,6	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	98,4	98,8	98,1	98,4	Against public safety and safety of transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	90,6	94,8	83,2	84,9	Against freedom, freedom conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	82,9	90,1	81,8	81,0	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	99,7	100,0	98,7	99,0	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej ..	98,3	98,9	73,6	72,9	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	29,1	43,2	46,2	49,1	Against property

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 84. b Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 87.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a See general notes, item 3 on page 84. b Articles of the Criminal Code see table 1 on page 87.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (41).

WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH**INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS – courts of first instance					
O G Ó Ł E M	634242	821621	803113	826802	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	} 126198	31162	25049	25330	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		48553	47109	40204	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		80097	79567	81784	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	339981	483297	511151	541721	Civil
w tym wieczysto-księgowo ^b	195637	269359	307611	347426	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	81484	94060	99458	95443	Family
Z zakresu prawa pracy	12812	5266	4333	3811	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ..	2087	1886	3055	2874	Related to social security law
Gospodarcze ^c	32037	33557	33391	35635	Commercial law ^d
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal					
O G Ó Ł E M	58475	53744	57591	58938	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	} 19245	517	680	604	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		19975	18651	18060	offences ^a
Cywilne ^{cd}		21553	20973	24273	25236
Z zakresu prawa pracy	2352	850	832	814	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ..	11292	7628	8188	8763	Related to social security law
Gospodarcze	3828	3501	4967	5461	Commercial law

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.a., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (42). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2016 R.**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		krakowski	nowosądecki	tarnowski	
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji <i>DISTRICT COURTS – courts of first instance</i>					
OGÓŁEM	826802	553806	152039	120957	TOTAL
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	25330	15639	5455	4236	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	40204	25004	6479	8721	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	81784	54584	12872	14328	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	541721	359960	106001	75760	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgow ^b	347426	227621	74683	45122	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	95443	68203	15795	11445	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	3811	2402	662	747	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	2874	1926	549	399	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	35635	26088	4226	5321	<i>Commercial law^c</i>
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal</i>					
OGÓŁEM	58938	41781	8353	8804	TOTAL
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	604	475	65	64	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	18060	11562	2357	4141	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne ^{cd}	25236	17986	4315	2935	<i>Civil^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	814	566	135	113	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	8763	5731	1481	1551	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	5461	5461	x	x	<i>Commercial law</i>

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.a., divorce).
S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (43). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	29381	26064	18364	19847	TOTAL
w tym mężczyźni	26935	23937	16452	17818	<i>of which men</i>
w tym za przestępstwa ^a :					<i>of which for crimes^a:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	2751	2449	2258	2683	<i>Against life and health</i>
w tym:					<i>of which:</i>
zabójstwo	26	33	31	24	<i>homicide</i>
uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	1571	1181	833	825	<i>damage to health, participation in violence or assault</i>

a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 87.

a Criminal Code articles see table 1 on page 87.

TABL. 5 (43).

**DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE
ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO (dok.)**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES
PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	9106	8030	4689	5320	Against safety in transport
w tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego ...	8286	7394	4166	4102	of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	994	832	712	719	Against freedom, freedom conscience and religion, sexual freedom and morals
w tym zgwałcenie	55	34	51	38	of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	1720	2122	1542	1427	Against the family and guardianship
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezzadną	1090	1059	925	873	of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	9418	7447	5450	5651	Against property
w tym:					of which:
kradzież rzeczy	2444	2317	1410	1453	property theft
kradzież z włamaniem	1330	831	691	700	burglary
rozbój	811	440	283	292	robbery

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (44).

ZALATWIONE SPRAWY RODZINNE
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	22537	25494	18108	15518	T O T A L
O rozwód	5108	5529	6096	6128	By divorce
O separację	1076	559	347	324	By separation
O alimenty	5983	7515	5590	4801	By alimony
Nieletnich ^a :					Concerning juveniles ^a :
w postępowaniu wyjaśniającym w związku z:					in investigation proceedings involving:
demoralizacją	1937	2608	x	x	demoralization
czynami karnalnymi	4704	5187	x	x	punishable acts
na posiedzeniu lub rozprawie w związku z:					at session or hearing involving:
demoralizacją	1119	1407	x	x	demoralization
czynami karnalnymi	2610	2689	x	x	punishable acts
w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					in investigation of case in which occur suspicion of:
demoralizacji	x	x	3077	2363	demoralization
popętnienia czynu karnalnego	x	x	2998	1902	committing punishable act

a Dane dotyczą osób; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 85.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons; see general notes, item 7 on page 85.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (45). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2016 R.**
FAMILY CASES RESOLVED IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		krakowski	nowosądecki	tarnowski	
O G Ó Ł E M	15518	10343	2793	2382	T O T A L
O rozwód	6128	4200	1065	863	<i>By divorce</i>
O separację	324	158	86	80	<i>By separation</i>
O alimenty	4801	3218	844	739	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					<i>Concerning juveniles^a: in investigation of case in which occur suspicion of:</i>
demoralizacji	2363	1636	374	353	<i>demoralization</i>
popęnienia czynu karalnego .	1902	1131	424	347	<i>committing punishable act</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 85.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See general notes, item 7 on page 85.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (46). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES IN THE NATIONAL COURT REGISTER^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	48	11	6	6	<i>State owned enterprises</i>
Przedsiębiorstwa zagraniczne	8	6	4	4	<i>Foreign enterprises</i>
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	40	44	46	47	<i>Professional organizations of farmers^b</i>
Spółdzielnie	775	767	800	784	<i>Cooperatives</i>
Spółki jawne	2429	3190	3484	3523	<i>Unlimited partnerships</i>
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	8068	13013	24043	27222	<i>Limited liability companies</i>
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	3599	4873	6377	6686	<i>Associations^d</i>
Związki zawodowe	466	510	515	516	<i>Trade unions</i>
Izby gospodarcze	19	24	31	31	<i>Economic chambers</i>
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	2410	15090	30538	36119	<i>Total debtors</i>

a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy w Krakowie.

b Prowadzące działalność gospodarczą. c W latach 2005 i 2010 – „Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej”. d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a The District Court in Kraków serves as the registry court conducting National Court Register in the voivodship.

b Conducting economic activity. c In 2005 and 2010 – “Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities”. d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 9 (47). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
LICZBA ZDARZEŃ	28770	61594	45120	35084	NUMBER OF EVENTS
Pożary	10962	10483	12277	8832	Fires
Miejscowe zagrożenia ^a	16754	49441	30142	23865	Local threats ^a
Alarmy fałszywe	1054	1670	2701	2387	False alarms
Pożary według rodzaju obiektu:					Fires by type of object:
Obiekty użyteczności publicznej	198	203	171	194	General purpose public buildings
Obiekty mieszkalne	1092	1931	2032	2209	Residential buildings
Obiekty produkcyjne	138	160	200	201	Manufacturing facilities
Obiekty magazynowe	85	76	66	50	Warehouse facilities
Środki transportu	531	665	644	687	Transport equipment
Lasy	243	115	335	92	Forests
Uprawy ^b	2641	3429	5049	2827	Crops ^b
Inne ^c	6034	3904	3780	2572	Others ^c
Miejscowe zagrożenia według wybranych rodzajów stwarza- nego przez nie zagrożenia:					Local threats by selected types of threat created by them:
Silne wiatry	499	1735	7069	3082	Strong winds
Przybory wód	559	7262	96	224	Water rise
Opady śniegu	410	1761	794	772	Snow precipitation
Opady deszczu	827	23064	925	1341	Rain precipitation
W komunikacji drogowej	4228	6161	6386	6665	In road transportation
Straty materialne ogółem ^d w tys. zł	154139	458895	75154	85160	Total of material loses ^d in thous. zł
w tym budynki	23233	93062	31792	38151	of which buildings
Ratownicy ^e biorący udział w akcjach ratowniczych	185719	413982	332218	280413	Rescue personnel ^e participating in rescue operations
Wypadki ^f z ludźmi	3694	3877	5133	5816	Casualties ^f
w tym przy pożarach	248	265	342	318	of which during fires
ofiary śmiertelne	274	218	205	204	fatalities
ranni i poparzeni	3420	3659	4928	5612	injured and burn victims
w tym ratownicy ^e	44	40	51	38	of which rescue personnel ^e
Wybrane przypuszczalne przyczyny pożarów:					Selected presumed fire causes:
Podpalenia	5630	3991	5523	3156	Arsons
Nieostrożność	2443	2471	2332	1538	Carelessness
Zły stan urządzeń:					Bad condition of devices:
elektrycznych i mechanicznych	448	482	393	387	electric and mechanic
ogrzewczo – kominowych	124	348	200	313	heating – chimney's
Samozapalenia	17	98	35	17	Self-setting fires
Wyładowania atmosferyczne	43	65	77	56	Statics

a Kłęski żywiołowe, katastrofy, wypadki, awarie i inne zagrożenia życia i mienia. b Łącznie z budynkami inwentarskimi i gospodarczymi, maszynami rolniczymi. c Pożary np.: śmietników, wysypisk, kanałów wentylacyjnych, garaży wolnostojących, traw. d Według szacunków przeprowadzonych bezpośrednio po akcji ratowniczej, w cenach bieżących. e Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych. f Podczas akcji ratowniczych.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej [http://www.kgsp.gov.pl, data dostępu 07.11.2017].
a Natural disasters, catastrophes, accidents, failures and other threats to life and property. b Including livestock and farm buildings, agricultural machinery. c For example fires of: the bins, dumps, ventilation channels, detached garages, grasses. d According to estimation conducted immediately after rescue operation, in current prices. e Of the State Fire Service and Volunteer Fire Services. f During rescue operations.

S o u r c e: data of the Municipal Headquarters of the State Fire Service [http://www.kgsp.gov.pl; date of access 07.11.2017].

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych;
 - 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały oraz czasowy (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

U w a g a. Dane o ludności (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za lata 1999–2009 opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a od 2010 r. w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Bilans ludności jest opracowywany dla dwóch kategorii zamieszkania – według **krajowej** oraz **międzynarodowej definicji zamieszkania**. Różnica dotyczy kryteriów w zakresie migracji czasowych uwzględnianych w każdym z bilansów – w przypadku:

- 1) **krajowej definicji zamieszkania** – uwzględniane są migracje czasowe wewnętrzne, tj. różnica między liczbą osób, które czasowo wyjechały z gminy na ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) do innego miejsca w kraju a liczbą osób przybyłych z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące (do 2005 r.

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
 - 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent as well as temporary residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division;
 - 2) the registers of the Ministry of Digital Affairs – on internal and international migration of population for permanent and temporary residence (since 2006 the source of these data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
 - 3) documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

N o t e. Data about population (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) for 1999–2009 were prepared assuming the number of population balanced on the basis of results of the Population and Housing Census 2002 and since 2010 of the Population and Housing Census 2011.

2. The balance of the population is being developed for the two categories of residence – according to **national and international definition of residence**. The difference concerns the criteria for the migration for temporary stay taken into account in each of the balance sheets – in the case of:

- 1) **national definition of residence** – includes internal migration for temporary stay, i.e. the difference between the number of persons who temporarily left the gmina for more than 3 months (until 2005 – more than 2 months) to another place in the country and the number of persons who arrived from somewhere else in

– ponad 2 miesiące); do ludności gminy nie są zatem zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast są zaliczani stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności);

2) **międzynarodowej definicji zamieszkania (rezydencji)** – uwzględniane są długookresowe migracje czasowe zarówno wewnętrzne, jak i zagraniczne, tj. różnica między liczbą osób, które wyjechały z gminy na co najmniej 12 miesięcy do innego miejsca w kraju lub za granicę a liczbą osób przybyłych do gminy z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez karty stałego pobytu) na co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów gminy zalicza się zatem wszystkie osoby mieszkające lub zamierzające mieszkać na jej terenie nie krócej niż 1 rok. Rezydenci (ludność rezydująca) to kategoria stanu ludności opracowana na potrzeby statystyki międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z dnia 20 XI 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

Prezentowane w dziale dane o ludności i w zakresie współczynników demograficznych opracowano zgodnie z krajową definicją zamieszkania – z wyjątkiem tabl. 29 i 30, które dotyczą rezydentów.

3. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni w wieku 45–64 lata i kobiety w wieku 45–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

4. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zamieszkania męża przed ślubem, a jeśli mąż mieszkał na stałe za granicą – według miejsca zamieszkania żony w Polsce przed zawarciem związku małżeńskiego;
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy

the country for more than 3 months (until 2005 – more than 2 months). For the population of the gmina therefore are not counted immigrants staying in Poland temporarily, but are counted Polish permanent residents temporarily staying abroad (regardless of the period of their temporary presence / absence);

2) **the international definition of residence (residents)** – includes long-term temporary migration both – internal and international, i.e. the difference between the number of persons who left the gmina for at least 12 months to another place in the country or abroad and the number of persons who arrived to the community from elsewhere in the country or from abroad (immigrants without residence card) for at least 12 months. For residents of the gmina, therefore, are included all persons living or intending to live in the area of gmina for not less than 1 year. Residents (resident population) are the category of the state population developed for international statistics in accordance with Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) No. 1260/2013 of 20 XI 2013 on European statistics on demography.

Presented in the section data on the population in terms of demographic rates are developed according to the national definition of residence – with the exception of tables 29 and 30, which relate to the residents.

3. *The working age population refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.*

4. ***Median age** of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.*

5. *Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:*

- *marriages – according to the husband's place of permanent residence before contracting of a marriage or by the wife's place of residence in Poland if her husband stayed permanently abroad before contracting of a marriage;*
- *separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when the plaintiff is living*

osoba wnosząca powództwo mieszkała za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);

- rozwoły – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszkała za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia – według miejsca zamieszkania matki noworodka;
- zgony – według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe ze skutkami cywilnymi mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Institucja separacji została wprowadzona na mocy ustawy z dnia 21 V 1999 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 532), od 16 XII 1999 r.

Orzeczenie separacji ma skutki takie jak rozwiązanie małżeństwa przez rozwód z dwoma wyjątkami:

- małżonek pozostający w separacji nie może zawrzeć małżeństwa,
- na zgodne żądanie małżonków sąd orzeka o zniesieniu separacji.

Oprócz **separacji** orzeczonych w 2016 r. w województwie wystąpiło 14 przypadków **zniesienia separacji** – po 4 w podregionie m. Kraków i oświęcimskim, 3 w podregionie nowosądeckim, 2 w podregionie krakowskim i 1 w podregionie tarnowskim.

aboard, the spouse's place of residence is used; in case of concerted petition of both persons – the husband's place of residence is used);

- *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when the plaintiff is living abroad, the spouse's place of residence is used);*
- *births – according to the mother's place of residence;*
- *deaths – according to the place of residence of the deceased.*

*The data on **marriages** refer to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) marriages subordinate to the internal law of the Church or the Religious Association are also registered in the civil status offices. Marriages contracted in this form are subordinate to the Polish law and induce the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.*

The religious marriages with civil law may be contracted in ten Churches and the Religious Association: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

*The **institution of separation** is introduced according to the law dated 21 V 1999 (Journal of Laws No. 52, item 532), since 16 XII 1999.*

The separation induces similar consequences as the dissolution of a marriage by divorce with two exceptions:

- *spouse living in separation cannot contract a marriage,*
- *on concerted demand of spouses the court adjudicates the annulment of separation.*

*Apart from **separations** adjudicated in 2016 in voivodship 14 annulments of separation occurred – 4 in the subregion of the city of Kraków and 4 in Oświęcimski subregion, 3 in the Nowosądecki subregion, 2 in the Krakowski subregion and 1 in the Tarnowski subregion.*

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzic z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

6. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

7. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming that age specific fertility rates for this period are constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be born by a woman, assuming that the woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

6. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

7. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumptions on fertility, mortality and international migration.

8. Prognoza gospodarstw domowych do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników spisów z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań prorodzinnych i promażeńskich osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

9. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

10. Dane o migracjach zagranicznych opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

11. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI:

- do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały,
- od 2010 r. – faktycznie zamieszkałej.

8. The households projection until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and economic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.

9. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registrations for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

10. Data regarding international migration were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

11. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI:

- to 2009 – registered for permanent residence,
- since 2010 – de facto population (population actually residing).

TABL. 1 (48).

LUDNOŚĆ^a
POPULATION^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M w tys.	3263	3331	3371	3376	T O T A L in thous.
mężczyźni	1583	1617	1635	1639	males
kobiety	1680	1714	1735	1737	females
Miasta	1621	1642	1637	1635	Urban areas
Wieś	1642	1689	1734	1741	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M : w tysiącach	3266	3337	3373	3382	T O T A L : in thousands
na 1 km ²	215	220	222	223	per 1 km ²
w miastach w % ludności ogółem	49,6	49,2	48,5	48,4	in urban areas in % of total population
mężczyźni w tys.	1584	1619	1637	1641	males in thous.
kobiety: w tysiącach	1682	1717	1736	1741	females: in thousands
na 100 mężczyzn	106	106	106	106	per 100 males
Miasta w tys.	1619	1642	1635	1637	Urban areas in thous.
Wieś w tys.	1647	1695	1738	1745	Rural areas in thous.

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP 2002, w latach 2010, 2015 i 2016 – NSP 2011.
 a Based on balances: for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, in 2010, 2015 and 2016 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (49).

LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM
 Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	3266187	3336699	3372618	3382260	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	713620	663462	638551	639225	Pre-working age
mężczyźni	365282	339555	327525	328049	males
kobiety	348338	323907	311026	311176	females
Miasta	299320	279009	273885	276315	Urban areas
mężczyźni	153148	142770	140756	141926	males
kobiety	146172	136239	133129	134389	females
Wieś	414300	384453	364666	362910	Rural areas
mężczyźni	212134	196785	186769	186123	males
kobiety	202166	187668	177897	176787	females
W wieku produkcyjnym	2046573	2122614	2106080	2097173	Working age
mężczyźni	1051423	1105301	1106388	1102618	males
kobiety	995150	1017313	999692	994555	females
Miasta	1057633	1063768	1012657	1002077	Urban areas
mężczyźni	529458	542186	523264	518872	males
kobiety	528175	521582	489393	483205	females
Wieś	988940	1058846	1093423	1095096	Rural areas
mężczyźni	521965	563115	583124	583746	males
kobiety	466975	495731	510299	511350	females

TABL. 2 (49). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W wieku poprodukcyjnym	505994	550623	627987	645862	Post-working age
mężczyźni	167607	174547	202794	210650	males
kobiety	338387	376076	425193	435212	females
Miasta	262445	299143	348359	359005	Urban areas
mężczyźni	84345	92277	109618	113984	males
kobiety	178100	206866	238741	245021	females
Wieś	243549	251480	279628	286857	Rural areas
mężczyźni	83262	82270	93176	96666	males
kobiety	160287	169210	186452	190191	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM ..	60	57	60	61	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	51	47	48	49	Males
Kobiety	69	69	74	75	Females

TABL. 3 (50). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE

As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2015	2016					
				ogółem <i>grand total</i>	w tym mężczyźni <i>of which males</i>	miasta <i>urban areas</i>		wieś <i>rural areas</i>	
						razem <i>total</i>	w tym mężczyźni <i>of which males</i>	razem <i>total</i>	w tym mężczyźni <i>of which males</i>
OGÓŁEM ... TOTAL	3266187	3336699	3372618	3382260	1641317	1637397	774782	1744863	866535
0—2 lata	96216	116099	103653	105942	54663	49518	25362	56424	29301
3—6	137476	136858	150381	145723	75024	64895	33670	80828	41354
7—12	238061	208104	208628	215735	110512	91873	47128	123862	63384
13—15	142836	116213	103351	100082	51147	40336	20692	59746	30455
16—18	149702	132179	110166	108455	55437	44726	22736	63729	32701
19—24	342761	311236	261528	249540	127345	100451	51227	149089	76118
25—29	270194	285396	260405	256227	129171	119367	58665	136860	70506
30—34	240138	271127	289359	289508	145232	149286	73720	140222	71512
35—39	212491	239987	270986	273263	137719	139323	69691	133940	68028
40—44	215142	211860	238361	246417	123315	120089	59451	126328	63864
45—49	238116	213833	209284	212221	106628	97919	48257	114302	58371
50—54	229218	235692	209809	207329	103318	95824	45945	111505	57373
55—59	189259	223775	228153	224139	109339	112017	51486	112122	57853
60—64	128038	181313	213458	215694	101817	118359	52768	97335	49049
65—69	133833	118782	168543	177570	79530	100036	42856	77534	36674
70—74	121392	119307	107105	113437	47771	64489	26647	48948	21124
75—79	93817	101116	101905	98574	37941	52998	20106	45576	17835
80—84	87497	69281	76963	78085	27079	41607	14332	36478	12747
85—89		33967	43130	45491	13868	24128	7570	21363	6298
90—94		8271	14882	15886	3880	8454	2131	7432	1749
95—99		2004	2177	2556	514	1421	293	1135	221
100 lat i więcej and more	299	391	386	67	281	49	105	18	

TABL. 4 (51). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM TOTAL	2005	55	1619398	49,6
	2010	60	1641920	49,2
	2015	61	1634901	48,5
	2016	61	1637397	48,4
Poniżej 2000 Below		2	3323	0,1
2000— 4999		17	59929	1,8
5000— 9999		14	99125	2,9
10000— 19999		14	197047	5,8
20000— 49999		11	318550	9,4
50000— 99999		1	83993	2,5
100000—199999		1	110110	3,3
200000 i więcej and more		1	765320	22,6

TABL. 5 (52). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION		Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM TOTAL	2005	167	1646789	50,4
	2010	168	1694779	50,8
	2015	168	1737717	51,5
	2016	168	1744863	51,6
Poniżej 2000 Below		1	1478	0,0
2000— 4999		19	75274	2,2
5000— 6999		31	192213	5,7
7000— 9999		47	395376	11,7
10000 i więcej and more		70	1080522	32,0

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie.
^a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6 (53). **MEDIANA WIEKU LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN POPULATION AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	35,4	36,8	38,6	39,0	TOTAL
mężczyźni	33,7	35,3	37,2	37,6	males
kobiety	37,1	38,5	40,1	40,5	females
Miasta	37,3	38,6	40,4	40,7	Urban areas
mężczyźni	35,0	36,6	38,5	38,8	males
kobiety	39,8	41,0	42,4	42,7	females
Wieś	33,6	35,1	36,9	37,3	Rural areas
mężczyźni	32,5	34,1	36,0	36,3	males
kobiety	34,7	36,2	37,9	38,3	females

TABL. 7 (54). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separa- cje orze- czone Separations adjudi- cated	Rozwody Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony	Deaths	Przyrost natural- ny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which religious ^a				ogółem total	w tym niemow- ląt ^b of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	18065	14073	1087	4676	32477	28965	189	3512
TOTAL	2010	20381	15275	222	3621	37049	29633	168	7416
	2015	17457	12608	173	4780	34721	31384	96	3337
	2016	18001	12884	153	4641	36331	30716	122	5615
Miasta	2005	8855	6353	642	3552	14521	14518	84	3
Urban areas	2010	9517	6493	141	2519	17057	14914	72	2143
	2015	8153	5309	106	3232	16248	16166	44	82
	2016	8506	5476	90	3052	17417	15531	40	1886
Wieś	2005	9210	7720	445	1124	17956	14447	105	3509
Rural areas	2010	10864	8782	81	1102	19992	14719	96	5273
	2015	9304	7299	67	1548	18473	15218	52	3255
	2016	9495	7408	63	1589	18914	15185	82	3729

NA 1000 LUDNOŚCI^b
 PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM	2005	5,6	4,3	3,3	1,4	10,0	8,9	5,8	1,1
TOTAL	2010	6,1	4,6	0,7	1,1	11,1	8,9	4,5	2,2
	2015	5,2	3,7	0,5	1,4	10,3	9,3	2,8	1,0
	2016	5,3	3,8	0,5	1,4	10,8	9,1	3,4	1,7
Miasta	2005	5,5	4,0	4,0	2,2	9,1	9,1	5,8	0,0
Urban areas	2010	5,8	4,0	0,9	1,5	10,4	9,1	4,2	1,3
	2015	5,0	3,2	0,6	2,0	9,9	9,9	2,7	0,1
	2016	5,2	3,3	0,6	1,9	10,7	9,5	2,3	1,2
Wieś	2005	5,6	4,7	2,7	0,7	10,9	8,8	5,9	2,1
Rural areas	2010	6,4	5,2	0,5	0,7	11,8	8,7	4,8	3,1
	2015	5,4	4,2	0,4	0,9	10,7	8,8	2,8	1,9
	2016	5,5	4,3	0,4	0,9	10,9	8,7	4,3	2,1

a Ze skutkami cywilnymi. b W przypadku separacji – na 10 tys. ludności, zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b In case of: separations – data are presented per 10 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 8 (55).

MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa zawarte <i>Marriages contracted</i>	Małżeństwa rozwiązane <i>Marriages dissolved</i>						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^a <i>Difference between contracted and dissolved marriages^a</i>
		ogółem <i>total</i>	przez śmierć <i>by death of</i>		przez rozwód <i>by divorce</i>	na 1000 istniejących małżeństw <i>per 1000 existing marriages</i>		
			męża <i>husband</i>	żony <i>wife</i>		ogółem <i>total</i>	w tym przez rozwód <i>of which by divorce</i>	
OGÓŁEM 2005	18065	17352	9391	3285	4676	22,9	6,2	1477
TOTAL 2010	20381	16260	9225	3414	3621	20,8	4,6	5180
2015	17457	15562	7855	2927	4780	19,4	6,0	2901
2016	18001	16845	8955	3249	4641	21,0	5,8	2089
Miasta..... 2005	8855	9951	4689	1710	3552	26,3	9,4	-1493
<i>Urban areas</i> 2010	9517	8989	4656	1814	2519	23,8	6,7	93
2015	8153	8707	3945	1530	3232	22,8	8,5	-489
2016	8506	9271	4470	1749	3052	24,3	8,0	-786
Wieś..... 2005	9210	7401	4702	1575	1124	19,5	3,0	2970
<i>Rural areas</i> 2010	10864	7271	4569	1600	1102	17,9	2,7	5087
2015	9304	6855	3910	1397	1548	16,4	3,7	3389
2016	9495	7574	4485	1500	1589	18,0	3,8	2876

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.
 a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

TABL. 9 (56).

MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2016 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED
IN 2016

MĘŻCZYŹNI W WIEKU <i>MALES AT AGE</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej <i>and more</i>
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
OGÓŁEM GRAND TOTAL	18001	347	5643	7239	2649	934	703	307	179
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	54	31	20	2	—	1	—	—	—
20—24.....	2862	232	2138	447	39	4	2	—	—
25—29.....	7756	62	2883	4306	454	46	4	1	—
30—34.....	4098	17	512	2006	1308	211	43	1	—
35—39.....	1493	4	67	377	599	343	99	4	—
40—49.....	1001	1	22	93	222	278	345	36	4
50—59.....	390	—	1	8	25	41	169	134	12
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	347	—	—	—	2	10	41	131	163

TABL. 9 (56).

MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2016 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (cd.)
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED
IN 2016 (cont.)

MĘZCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
O G Ó Ł E M (dok.) TOTAL (cont.)									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	12884	156	4467	5902	1659	398	185	70	47
<i>Of which church or religious marriages^a</i>									
19 lat i mniej	22	15	7	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	2138	101	1667	351	16	3	—	—	—
25—29	6471	30	2389	3703	332	17	—	—	—
30—34	2939	10	376	1565	868	105	15	—	—
35—39	805	—	25	246	344	161	29	—	—
40—49	345	—	3	35	94	103	98	11	1
50—59	87	—	—	2	4	7	38	31	5
60 lat i więcej	77	—	—	—	1	2	5	28	41
<i>and more</i>									
MIASTA URBAN AREAS									
R A Z E M	8506	85	1734	3648	1695	573	436	205	130
TOTAL									
19 lat i mniej	18	10	8	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	880	54	616	179	27	3	1	—	—
25—29	3310	14	866	2122	272	31	4	1	—
30—34	2263	4	199	1064	843	129	23	1	—
35—39	920	2	32	222	389	212	59	4	—
40—49	618	1	13	56	146	167	215	18	2
50—59	240	—	—	5	17	25	102	82	9
60 lat i więcej	257	—	—	—	1	6	32	99	119
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	5476	31	1257	2828	993	219	88	33	27
<i>Of which church or religious marriages^a</i>									
19 lat i mniej	8	4	4	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	609	19	450	130	8	2	—	—	—
25—29	2632	7	662	1760	192	11	—	—	—
30—34	1509	1	131	778	537	56	6	—	—
35—39	464	—	8	139	207	95	15	—	—
40—49	171	—	2	20	47	50	48	4	—
50—59	36	—	—	1	2	4	16	11	2
60 lat i więcej	47	—	—	—	—	1	3	18	25
<i>and more</i>									

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 9 (56).

MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2016 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (dok.)**MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2016 (cont.)**

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM	9495	262	3909	3591	954	361	267	102	49
TOTAL									
19 lat i mniej.....	36	21	12	2	—	1	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24.....	1982	178	1522	268	12	1	1	—	—
25—29.....	4446	48	2017	2184	182	15	—	—	—
30—34.....	1835	13	313	942	465	82	20	—	—
35—39.....	573	2	35	155	210	131	40	—	—
40—49.....	383	—	9	37	76	111	130	18	2
50—59.....	150	—	1	3	8	16	67	52	3
60 lat i więcej.....	90	—	—	—	1	4	9	32	44
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	7408	125	3210	3074	666	179	97	37	20
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej.....	14	11	3	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24.....	1529	82	1217	221	8	1	—	—	—
25—29.....	3839	23	1727	1943	140	6	—	—	—
30—34.....	1430	9	245	787	331	49	9	—	—
35—39.....	341	—	17	107	137	66	14	—	—
40—49.....	174	—	1	15	47	53	50	7	1
50—59.....	51	—	—	1	2	3	22	20	3
60 lat i więcej.....	30	—	—	—	1	1	2	10	16
<i>and more</i>									

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 10 (57).

MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2016 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW**MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2016**

POPZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
O G Ó Ł E M T O T A L				
OGÓŁEM	18001	16343	266	1392
GRAND TOTAL				
Kawalerowie.....	16255	15501	99	655
<i>Single</i>				
Wdowcy.....	215	62	80	73
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni.....	1531	780	87	664
<i>Divorced</i>				

TABL. 10 (57). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2016 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2016 (cont.)

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŃ PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwiedzione divorced
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM TOTAL	8506	7499	145	862
Kawalerowie..... Single	7343	6926	41	376
Wdowcy..... Widowers	137	35	47	55
Rozwiedzeni..... Divorced	1026	538	57	431
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM TOTAL	9495	8844	121	530
Kawalerowie..... Single	8912	8575	58	279
Wdowcy..... Widowers	78	27	33	18
Rozwiedzeni..... Divorced	505	242	30	233

TABL. 11 (58). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
OGÓŁEM 2005	14073	6353	7720
TOTAL 2010	15275	6493	8782
..... 2015	12608	5309	7299
2016	12884	5476	7408
Kościół Katolicki	12838	5451	7387
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	3	2	1
Kościół Ewangelicko-Augsburski	7	6	1
Kościół Chrześcijańskich Baptystów	2	–	2
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	3	3	–
Kościół Polskokatolicki	17	8	9
Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich	5	1	4
Kościół Starokatolicki Mariawitów	3	1	2
Kościół Zielonoświątkowy	6	4	2

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 12 (59).

**ROZWOODY W 2016 R. WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE
WNIESIENIA POWÓDZTWA**
*DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING PETITION
FOR DIVORCE IN 2016*

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	4641	7	224	750	992	914	1086	495	173
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24	73	4	60	8	—	—	1	—	—
25—29	466	2	117	281	57	5	4	—	—
30—34	975	1	39	354	491	86	3	1	—
35—39	953	—	8	85	338	452	67	3	—
40—49	1305	—	—	21	100	357	780	46	1
50—59	622	—	—	—	5	12	222	361	22
60 lat i więcej <i>and more</i>	247	—	—	1	1	2	9	84	150
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	3052	3	114	440	659	636	717	356	127
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24	38	—	33	4	—	—	1	—	—
25—29	270	2	55	161	45	5	2	—	—
30—34	620	1	23	206	329	58	3	—	—
35—39	648	—	3	55	214	325	50	1	—
40—49	863	—	—	13	67	238	511	33	1
50—59	429	—	—	—	3	8	142	260	16
60 lat i więcej <i>and more</i>	184	—	—	1	1	2	8	62	110
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	1589	4	110	310	333	278	369	139	46
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24	35	4	27	4	—	—	—	—	—
25—29	196	—	62	120	12	—	2	—	—
30—34	355	—	16	148	162	28	—	1	—
35—39	305	—	5	30	124	127	17	2	—
40—49	442	—	—	8	33	119	269	13	—
50—59	193	—	—	—	2	4	80	101	6
60 lat i więcej <i>and more</i>	63	—	—	—	—	—	1	22	40

TABL. 13 (60).

ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	4676	3621	4780	4641	TOTAL
rozwoody małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	1591	1523	2037	1872	Marriages without children
Z dziećmi	3085	2098	2743	2769	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	1823	1385	1742	1709	1
2	943	578	839	896	2
3	245	108	130	138	3
4 i więcej	74	27	32	26	4 and more
MIASTA	3552	2519	3232	3052	URBAN AREAS
rozwoody małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	1288	1115	1492	1296	Marriages without children
Z dziećmi	2264	1404	1740	1756	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	1378	957	1144	1105	1
2	686	369	518	565	2
3	155	62	68	76	3
4 i więcej	45	16	10	10	4 and more
WIEŚ	1124	1102	1548	1589	RURAL AREAS
rozwoody małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	303	408	545	576	Marriages without children
Z dziećmi	821	694	1003	1013	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	445	428	598	604	1
2	257	209	321	331	2
3	90	46	62	62	3
4 i więcej	29	11	22	16	4 and more

a Poniżej 18 lat.

a Below the age of 18.

TABL. 14 (61).

URODZENIA
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Urodzenia żywe	32477	37049	34721	36331	17417	18914	Live births
chłopcy	16673	19228	17909	18713	8838	9875	males
dziewczeta	15804	17821	16812	17618	8579	9039	females
Małżeńskie	29401	33082	29904	31289	14300	16989	Legitimate
chłopcy	15123	17177	15470	16162	7281	8881	males
dziewczeta	14278	15905	14434	15127	7019	8108	females
Pozamałżeńskie	3076	3967	4817	5042	3117	1925	Illegitimate
chłopcy	1550	2051	2439	2551	1557	994	males
dziewczeta	1526	1916	2378	2491	1560	931	females
Urodzenia martwe	158	159	113	115	54	61	Still births
chłopcy	76	88	males
dziewczeta	82	71	females

a Dane w zakresie urodzeń martwych oraz podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie zostały oszacowane, ze względu na zmianę Rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia (Dz. U. 2015, poz. 171).

a Data on stillbirths and on births divided into legitimate and illegitimate were estimated, due to the change of the Decree of the Ministry of Health (Journal of Laws 2015, item 171).

TABL. 15 (62). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a
ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki <i>Birth order</i>					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	32477	15434	10663	3830	1421	552	576
TOTAL 2010	37049	17749	13050	4256	1233	417	344
..... 2015	34721	15817	13092	4284	1017	281	217
..... 2016	36331	16124	13838	4610	1180	353	217
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	758	690	61	7	–	–	–
20–24.....	4651	3386	1087	158	16	3	–
25–29.....	12351	6783	4460	900	150	44	10
30–34.....	12377	4033	5882	1888	420	109	44
35–39.....	5196	1069	2082	1377	442	127	96
40–44.....	960	160	261	271	141	67	60
45 lat i więcej..... <i>and more</i>	38	3	5	9	11	3	7

W ODSETKACH
IN PERCENT

OGÓŁEM 2005	100,0	47,5	32,8	11,8	4,4	1,7	1,8
TOTAL 2010	100,0	47,9	35,2	11,5	3,3	1,1	1,0
..... 2015	100,0	45,6	37,7	12,3	2,9	0,8	0,6
..... 2016	100,0	44,4	38,1	12,7	3,2	1,0	0,6
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	100,0	91,0	8,1	0,9	–	–	–
20–24.....	100,0	72,8	23,4	3,4	0,3	0,1	–
25–29.....	100,0	54,9	36,1	7,3	1,2	0,4	0,1
30–34.....	100,0	32,6	47,5	15,2	3,4	0,9	0,4
35–39.....	100,0	20,6	40,1	26,5	8,5	2,4	1,9
40–44.....	100,0	16,7	27,2	28,2	14,6	7,0	6,3
45 lat i więcej..... <i>and more</i>	100,0	7,9	13,2	23,7	28,9	7,9	18,4

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o niestalonej kolejności urodzenia.
a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 16 (63). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność — urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat: Fertility — live births per 1000 women aged:						
15—49^{ab}	38,5	43,8	41,7	43,8	44,1	43,6
15—19 ^a	10,5	10,9	8,8	8,5	9,1	8,1
20—24.....	57,0	52,3	43,1	43,7	36,5	48,7
25—29.....	92,3	97,7	90,4	96,5	87,8	104,5
30—34.....	64,4	78,1	80,4	85,8	88,9	82,4
35—39.....	27,5	34,6	35,7	38,5	40,8	36,1
40—44.....	6,1	7,1	7,5	7,9	8,4	7,5
45—49 ^b	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,3
Współczynniki: Rates:						
Dzietności ogólnej..... Total fertility	1,286	1,396	1,320	1,397	1,345	1,431
Reprodukcji brutto..... Gross reproduction	0,626	0,672	0,639	0,677	0,663	0,684
Dynamiki demograficznej..... Demographic dynamics	1,121	1,250	1,106	1,183	1,121	1,246

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.
a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 17 (64). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	28965	15107	13858	14518	7409	7109	14447	7698	6749
TOTAL 2010	29633	15305	14328	14914	7597	7317	14719	7708	7011
..... 2015	31384	16047	15337	16166	8033	8133	15218	8014	7204
..... 2016	30716	15946	14770	15531	7874	7657	15185	8072	7113
0 lat.....	122	76	46	40	26	14	82	50	32
1—4 lata.....	15	8	7	9	5	4	6	3	3
5—9.....	19	11	8	10	5	5	9	6	3
10—14.....	17	8	9	7	4	3	10	4	6
15—19.....	44	31	13	15	8	7	29	23	6
20—24.....	86	67	19	31	22	9	55	45	10
25—29.....	145	112	33	65	49	16	80	63	17
30—34.....	193	156	37	90	73	17	103	83	20
35—39.....	270	218	52	126	99	27	144	119	25
40—44.....	371	281	90	183	137	46	188	144	44
45—49.....	604	447	157	282	197	85	322	250	72
50—54.....	1033	754	279	461	310	151	572	444	128
55—59.....	1708	1249	459	804	561	243	904	688	216
60—64.....	2496	1750	746	1332	882	450	1164	868	296
65—69.....	3015	1983	1032	1624	997	627	1391	986	405
70—74.....	2692	1611	1081	1472	860	612	1220	751	469
75—79.....	3731	2026	1705	1898	1015	883	1833	1011	822
80—84.....	5110	2300	2810	2587	1161	1426	2523	1139	1384
85 lat i więcej..... and more	9045	2858	6187	4495	1463	3032	4550	1395	3155

TABL. 17 (64). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem <i>Grand total</i>	Męż- czyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Fe- males</i>	Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>		
				razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP									
OGÓŁEM 2005	892	959	829	908	978	844	877	941	813
TOTAL 2010	890	947	836	908	977	846	871	918	825
..... 2015	931	981	884	988	1037	943	878	931	825
..... 2016	910	973	850	950	1018	889	872	933	812
0 lat ^a	336	406	261	232	298	165	439	512	358
1—4 lata.....	11	11	10	14	15	13	8	8	8
5—9.....	10	11	9	12	12	12	8	11	6
10—14.....	10	9	11	10	11	9	10	8	13
15—19.....	24	33	15	20	21	19	27	42	12
20—24.....	40	61	18	36	51	22	43	70	16
25—29.....	56	86	26	54	84	26	58	89	26
30—34.....	67	108	26	60	99	23	73	116	29
35—39.....	99	159	39	90	142	39	108	175	38
40—44.....	153	232	74	152	230	76	149	225	70
45—49.....	287	422	150	288	408	171	282	428	129
50—54.....	495	726	266	481	675	303	513	774	236
55—59.....	756	1133	396	718	1090	401	806	1189	398
60—64.....	1163	1730	658	1125	1671	686	1196	1770	613
65—69.....	1742	2564	1078	1623	2326	1097	1794	2689	991
70—74.....	2442	3468	1694	2283	3227	1617	2492	3555	1686
75—79.....	3725	5274	2762	3581	5048	2685	4022	5669	2963
80—84.....	6599	8590	5547	6218	8101	5228	6917	8935	5832
85 lat i więcej <i>and more</i>	14498	16166	13838	13111	14567	12508	15149	16836	14506

a Na 100 tys. urodzeń żywych.
a Per 100 thous. live births.

TABL. 18 (65). **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a**
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW <i>CAUSES OF DEATHS</i>		Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>
		na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>				
OGÓŁEM	2005	892	959	829	908	877
TOTAL	2010	890	947	836	908	871
	2014	880	930	833	923	840
	2015	931	981	884	988	878
w tym: <i>of which:</i>						
Choroby zakaźne i pasożytnicze <i>Infectious and parasitic diseases</i>		5	6	4	6	4

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).
a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 18 (65). **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a (cd.)**
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a (cont.)

PRZYCZYNY ZGONÓW CAUSES OF DEATHS	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Nowotwory	262	295	230	296	229
<i>Neoplasms</i>					
w tym nowotwory złośliwe	248	280	219	281	218
<i>of which malignant neoplasms</i>					
w tym:					
<i>of which:</i>					
nowotwór złośliwy żołądka	13	19	8	13	13
<i>malignant neoplasm of stomach</i>					
nowotwór złośliwy trzustki	13	13	13	15	11
<i>malignant neoplasm of pancreas</i>					
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	52	77	29	57	48
<i>malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung</i>					
nowotwór złośliwy sutka u kobiet	31	–	31	39	23
<i>malignant neoplasm of female breast</i>					
nowotwór złośliwy szyjki macicy	7	–	7	9	6
<i>malignant neoplasm of cervix uteri</i>					
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	26	26	–	30	22
<i>malignant neoplasm of prostate</i>					
białaczka	8	8	7	9	6
<i>leukemia</i>					
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	15	14	16	16	14
<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>					
w tym cukrzyca	14	13	15	15	14
<i>of which diabetes mellitus</i>					
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	5	10	1	5	5
<i>Mental and behavioural disorders</i>					
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	11	11	11	12	10
<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>					
Choroby układu krążenia	467	439	494	484	451
<i>Diseases of the circulatory system</i>					
w tym:					
<i>of which:</i>					
choroba nadciśnieniowa	12	10	13	10	13
<i>hypertensive disease</i>					
choroba niedokrwienna serca	168	193	145	176	161
<i>ischaemic heart disease</i>					
w tym ostry zawał serca	26	29	22	27	25
<i>of which acute myocardial infarction</i>					
choroby naczyń mózgowych	68	60	76	66	70
<i>cerebrovascular diseases</i>					
miażdżycy	180	132	225	194	167
<i>atherosclerosis</i>					
Choroby układu oddechowego	43	50	36	40	45
<i>Diseases of the respiratory system</i>					
Choroby układu trawiennego	34	40	28	41	27
<i>Diseases of the digestive system</i>					
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	5	8	3	7	4
<i>of which fibrosis and cirrhosis of liver</i>					
Choroby układu moczowo-płciowego	2	2	2	2	2
<i>Diseases of the genitourinary system</i>					

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 20 (67). **ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ**
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES

PRZYCZYNY ZGONÓW CAUSES OF DEATHS		Ogółem Total	Chłop- cy Males	Dziew- częta Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	
		w liczbach bez- względ- nych in absolute numbers	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. live births				
OGÓŁEM	2005	189	582	660	500	578	585
TOTAL	2010	168	453	478	426	422	480
	2014	109	317	354 ^a	277 ^a	302 ^a	329 ^a
	2015	96	276	285	268	271	281
w tym: of which:							
Choroby zakaźne i pasożytnicze		1	3	–	6	–	5
<i>Infectious and parasitic diseases</i>							
w tym posocznica		–	–	–	–	–	–
<i>of which septicaemia</i>							
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe		48	138	140	137	117	157
<i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>							
w tym: of which:							
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego		5	14	6	24	6	22
<i>congenital malformations of the nervous system</i>							
wrodzone wady serca		20	58	61	54	49	65
<i>congenital malformation of heart</i>							
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym		42	121	128	113	123	119
<i>Conditions originating in the perinatal period</i>							
w tym: of which:							
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego		33	95	95	95	98	92
<i>respiratory disorders specific to the perinatal period</i>							
		1	3	6	–	6	–

^a Dane zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

^a Data have been changed in relations to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 21 (68). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	898	1029	TOTAL
w tym dokonane	436	443	<i>of which committed</i>
Miasta	511	598	<i>Urban areas</i>
Wieś	387	430	<i>Rural areas</i>
Wiek samobójców:			<i>Age of suicidal persons:</i>
12 lat i mniej	1	2	<i>12 and less</i>
13–18	59	51	<i>13–18</i>
19–24	97	114	<i>19–24</i>
25–29	104	97	<i>25–29</i>
30–49	306	367	<i>30–49</i>
50–69	258	293	<i>50–69</i>
70 lat i więcej	69	96	<i>70 and more</i>

^a Usiłowane i dokonane; w dalszym podziale nie uwzględniono samobójców o nieustalonym miejscu dokonania samobójstwa oraz o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Krajowego Systemu Informacji Policji (KSIP) wygenerowane w dniu 13.06.2017 r.

^a Attempted and committed; continued data exclude suicidal persons for whom place of the suicide is unknown and age is unknown.

Source: data of the National Police Information System (KSIP) generated on 13.06.2017.

TABL. 23 (70).

PROGNOZA LUDNOŚCI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

POPULATION PROJECTION^P (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2017	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tysiącach in thousands							
W wieku produkcyjnym	2089,4	2054,8	2006,4	1992,3	1944,5	1865,5	1752,6	1635,4
<i>Working age</i>								
mężczyźni	1099,6	1083,3	1054,8	1048,7	1033,4	1003,6	953,8	891,7
<i>males</i>								
kobiety	989,8	971,5	951,6	943,6	911,1	861,9	798,8	743,7
<i>females</i>								
Miasta	991,4	958,1	918,7	902,2	869,4	818,3	748,7	680,6
<i>Urban areas</i>								
mężczyźni	513,5	497,2	474,8	467,3	455,7	435,6	404,2	367,4
<i>males</i>								
kobiety	477,9	460,9	443,9	434,9	413,7	382,7	344,5	313,2
<i>females</i>								
Wieś	1098,0	1096,7	1087,6	1090,1	1075,1	1047,1	1003,8	954,8
<i>Rural areas</i>								
mężczyźni	586,1	586,1	580,0	581,4	577,7	567,9	549,6	524,3
<i>males</i>								
kobiety	511,9	510,6	507,6	508,7	497,4	479,2	454,2	430,5
<i>females</i>								
W wieku poprodukcyjnym	662,9	713,6	783,4	836,2	894,4	970,4	1063,5	1148,5
<i>Post-working age</i>								
mężczyźni	218,4	242,9	282,4	308,2	329,3	359,4	402,2	452,1
<i>males</i>								
kobiety	444,5	470,7	501,0	528,0	565,1	611,0	661,3	696,4
<i>females</i>								
Miasta	368,3	393,4	418,4	429,3	444,1	471,2	509,6	542,8
<i>Urban areas</i>								
mężczyźni	118,1	130,6	146,4	152,2	156,6	167,4	186,6	209,6
<i>males</i>								
kobiety	250,2	262,8	272,0	277,1	287,5	303,8	323,0	333,2
<i>females</i>								
Wieś	294,6	320,2	365,0	406,9	450,3	499,2	553,9	605,7
<i>Rural areas</i>								
mężczyźni	100,3	112,4	136,0	155,9	172,7	192,0	215,5	242,5
<i>males</i>								
kobiety	194,3	207,8	229,0	251,0	277,6	307,2	338,4	363,2
<i>females</i>								
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE- PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUK- CYJNYM	62	65	70	71	74	80	89	101
<i>NON-WORKING AGE POPU- LATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE</i>								
Mężczyźni	49	52	57	58	59	62	69	72
<i>Males</i>								
Kobiety	76	80	84	86	91	100	113	126
<i>Females</i>								

Źródło: Prognoza ludności na lata 2014–2050, GUS, Warszawa 2014.

Source: Population projection 2014–2050, CSO, Warsaw 2014.

TABL. 24 (71). **PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH**

Stan w dniu 31 XII

HOUSEHOLD PROJECTION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys. HOUSEHOLDS in thous.									
OGÓŁEM	1152,4	1191,8	1252,6	1300,2	1279,5	1243,0	1222,8	1211,4	TOTAL
Miasta	658,5	679,2	697,2	701,3	686,2	657,0	635,9	625,2	Urban areas
Wieś	493,9	512,6	555,4	598,9	593,3	586,0	586,9	586,2	Rural areas
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOUSEHOLD									
OGÓŁEM	2,91	2,82	2,70	2,59	2,62	2,68	2,69	2,68	TOTAL
Miasta	2,43	2,35	2,26	2,21	2,20	2,24	2,26	2,24	Urban areas
Wieś	3,54	3,45	3,25	3,05	3,11	3,16	3,16	3,16	Rural areas

TABL. 25 (72). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY****INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration
	ogółem total	z miast from urban areas	z wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM 2005	32390	18511	12585	1294	29207	12882	15061	1264	3183
TOTAL 2010	33807	19594	12247	1966	29399	12063	16105	1231	4408
2015 ^c	32295	17604	13160	.	29150	12246	14748	.	3145
2016	30988	16679	12908	1401	27316	11653	14558	1105	3672
Miasta..... 2005	15671	8241	6521	909	16614	6459	9192	963	-943
Urban areas 2010	15329	8155	6075	1099	17210	6123	10168	919	-1881
2015 ^c	15545	7685	6957	.	15940	5770	8731	.	-395
2016	14615	7212	6634	769	14588	5463	8508	617	27
Wieś..... 2005	16719	10270	6064	385	12593	6423	5869	301	4126
Rural areas 2010	18478	11439	6172	867	12189	5940	5937	312	6289
2015 ^c	16750	9919	6203	.	13210	6476	6017	.	3540
2016	16373	9467	6274	632	12728	6190	6050	488	3645
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION									
OGÓŁEM 2005	10,0	5,7	3,9	0,4	9,0	4,0	4,6	0,4	1,0
TOTAL 2010	10,1	5,9	3,7	0,6	8,8	3,6	4,8	0,4	1,3
2015 ^c	9,6	5,2	3,9	.	8,7	3,6	4,4	.	0,9
2016	9,2	4,9	3,8	0,4	8,1	3,5	4,3	0,3	1,1
Miasta..... 2005	9,8	5,1	4,1	0,6	10,4	4,0	5,7	0,6	-0,6
Urban areas 2010	9,3	5,0	3,7	0,7	10,5	3,7	6,2	0,6	-1,1
2015 ^c	9,5	4,7	4,3	.	9,7	3,5	5,3	.	-0,2
2016	8,9	4,4	4,1	0,4	2,8	3,3	5,2	0,4	0,0
Wieś..... 2005	10,1	6,2	3,7	0,2	7,6	3,9	3,6	0,2	2,5
Rural areas 2010	10,9	6,8	3,7	0,5	7,2	3,5	3,5	0,2	3,7
2015 ^c	9,7	5,7	3,6	.	7,6	3,7	3,5	.	2,0
2016	9,4	5,4	3,6	0,4	7,3	3,6	3,5	0,3	2,1

a Zameldowania. b Wymeldowania. c Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. b Deregistrations. c For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

TABL. 26 (73). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodship	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodship

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	31096	21867	9229	27943	21867	6076
TOTAL	2010	31841	22448	9393	28168	22448	5720
	2015	30764	21592	9172	26994	21592	5402
	2016	29587	20852	8735	26211	20852	5359
Miasta	2005	14762	8530	6232	15651	11768	3883
Urban areas	2010	14230	8070	6160	16291	12710	3581
	2015	14642	8474	6168	14501	11176	3325
	2016	13846	8052	5794	13971	10625	3346
Wieś	2005	16334	13337	2997	12292	10099	2193
Rural areas	2010	17611	14378	3233	11877	9738	2139
	2015	16122	13118	3004	12493	10416	2077
	2016	15741	12800	2941	12240	10227	2013

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

OGÓŁEM	2005	9,6	6,7	2,8	8,6	6,7	1,9
TOTAL	2010	9,6	6,7	2,8	8,5	6,7	1,7
	2015	9,1	6,4	2,7	8,0	6,4	1,6
	2016	8,8	6,2	2,6	7,8	6,2	1,6
Miasta	2005	9,2	5,3	3,9	9,8	7,3	2,4
Urban areas	2010	8,7	4,9	3,8	9,9	7,7	2,2
	2015	9,0	5,2	3,8	8,9	6,8	2,0
	2016	8,5	4,9	3,5	8,5	6,5	2,1
Wieś	2005	9,9	8,1	1,8	7,4	6,1	1,3
Rural areas	2010	10,4	8,5	1,9	7,0	5,8	1,3
	2015	9,3	7,6	1,7	7,2	6,0	1,2
	2016	9,0	7,4	1,7	7,0	5,9	1,2

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 27 (74). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration			
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	
OGÓŁEM	2005	31096	14186	16910	27943	13001	14942	3153	1185	1968
TOTAL	2010	31841	14292	17549	28168	12808	15360	3673	1484	2189
	2015	30764	14412	16352	26994	12661	14333	3770	1751	2019
	2016	29587	13847	15740	26211	12316	13895	3376	1531	1845

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 27 (74).

MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW (dok.)**INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS (cont.)**

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
O G Ó Ł E M (dok.)									
0— 4 lata.....	3029	1588	1441	2799	1449	1350	230	139	91
5— 9.....	2094	1067	1027	2012	1011	1001	82	56	26
10—14.....	1144	591	553	1082	547	535	62	44	18
15—19.....	975	479	496	911	445	466	64	34	30
20—24.....	2190	685	1505	1975	631	1344	215	54	161
25—29.....	5531	2191	3340	4500	1763	2737	1031	428	603
30—34.....	4889	2305	2584	4087	1918	2169	802	387	415
35—39.....	3076	1617	1459	2832	1505	1327	244	112	132
40—44.....	1774	967	807	1694	922	772	80	45	35
45—49.....	1028	590	438	966	549	417	62	41	21
50—54.....	764	417	347	689	367	322	75	50	25
55—59.....	822	385	437	731	368	363	91	17	74
60—64.....	856	395	461	698	344	354	158	51	107
65 lat i więcej..... and more	1415	570	845	1235	497	738	180	73	107

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 28 (75).

MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS**

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci Immigrants			Emigranci Emigrants			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
O G Ó Ł E M 2005	1294	665	629	1264	679	585	30	-14	44
TOTAL 2010	1966	1058	908	1231	564	667	735	494	241
2016	1401	771	630	1105	599	506	296	172	124
0— 4 lata.....	594	293	301	43	27	16	551	266	285
5— 9.....	114	52	62	69	39	30	45	13	32
10—14.....	45	17	28	54	31	23	-9	-14	5
15—19.....	31	18	13	75	58	17	-44	-40	-4
20—24.....	28	15	13	98	51	47	-70	-36	-34
25—29.....	95	55	40	123	68	55	-28	-13	-15
30—34.....	111	68	43	185	90	95	-74	-22	-52
35—39.....	100	79	21	139	72	67	-39	7	-46
40—44.....	54	38	16	98	48	50	-44	-10	-34
45—49.....	39	29	10	62	29	33	-23	0	-23
50—54.....	38	23	15	47	29	18	-9	-6	-3
55—59.....	31	14	17	35	18	17	-4	-4	0
60—64.....	48	26	22	28	17	11	20	9	11
65 lat i więcej..... and more	73	44	29	49	22	27	24	22	2

TABL. 29 (76).

REZYDENCI^a

Stan w dniu 31 XII

RESIDENT POPULATION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	3293	3330	3340	T O T A L in thous.
mężczyźni w tys.	1598	1616	1621	males in thous.
kobiety: w tys.	1695	1714	1719	females: in thous.
na 100 mężczyzn	106	106	106	per 100 males
Miasta: w tys.	1618	1613	1616	Urban areas: in thous.
w % ogółu ludności rezydującej ...	49,1	48,4	48,4	in % of total usual residence population
Wieś: w tys.	1675	1717	1724	Rural areas: in thous.
w % ogółu ludności rezydującej	50,9	51,6	51,6	in % of total usual residence population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 94.

a See general notes, item 2 on page 94.

TABL. 30 (77).

REZYDENCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE RESIDENT POPULATION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. in thous.			
O G Ó Ł E M	3293	3330	3340	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	658	634	635	Pre-working age
Miasta	277	271	274	Urban areas
mężczyźni	142	139	141	males
kobiety	135	132	133	females
Wieś	382	363	361	Rural areas
mężczyźni	195	186	185	males
kobiety	186	177	176	females
W wieku produkcyjnym	2086	2071	2062	Working age
w tym w wieku mobilnym	1336	1332	1325	of which of mobility age
Miasta	1043	995	984	Urban areas
mężczyźni	532	515	510	males
w tym w wieku mobilnym	326	317	314	of which of mobility age
kobiety	511	480	474	females
w tym w wieku mobilnym	327	319	316	of which of mobility age
Wieś	1043	1076	1078	Rural areas
mężczyźni	555	574	575	males
w tym w wieku mobilnym	350	356	355	of which of mobility age
kobiety	488	501	503	females
w tym w wieku mobilnym	333	341	340	of which of mobility age
W wieku poprodukcyjnym	549	625	643	Post-working age
Miasta	298	347	358	Urban areas
mężczyźni	92	109	114	males
kobiety	206	238	244	females
Wieś	251	278	285	Rural areas
mężczyźni	82	93	96	males
kobiety	169	185	189	females

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 94.

a See general notes, item 2 on page 94.

TABL. 31 (78).

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a IN 2016

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Jednostki kościelne ^b Church units ^b	Duchowni Clergy	Wierni, wyznawcy Adherents, faithful
Kościół Katolicki Catholic Church			
Kościół Rzymskokatolicki ^c	900	3853	2683910
Kościół Greckokatolicki ^d	72	51	30000
Kościół Ormiański ^e	–	–	670
Starokatolickie Old Catholic			
Kościół Polskokatolicki	7	7	4725
Polski Narodowy Katolicki Kościół w Rzeczypospolitej Polskiej	2	2	64
Prawosławne Orthodox			
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^f	19	25	20200
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition			
Kościół Zielonoświątkowy	15	18	1452
Kościół Chrześcijan Baptystów ^g	21	8	1018
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	12	6	736
Kościół Ewangelicko-Augsburski ^h	2	3	652
Kościół Boży w Polsce	7	26	553
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	12	48	503
Kościół Boży w Chrystusie	2	6	307
Kościół Wolnych Chrześcijan	4	6	207
Wspólnota Unitarian Uniwersalistów ^e	5	200
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny	2	3	176
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	5	18	86
Chrześcijańskie Centrum „Pan jest Sztandarem” Kościół w Tarnowie	–	2	70
Ewangeliczna Wspólnota Zielonoświątkowa	1	6	57
Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego	1	3	57
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	1	3	46
Islamskie Muslim			
Liga Mużlumańska w RP ⁱ	1	–	50
Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions			
Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyū ^k	5	–	822
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang	2	2	170
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	1	14	80
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitanii”	1	7	65
Inne Others			
Świadkowie Jehowy w Polsce	73	.	6727
Związek Taoistów Tao Te King ^e	2	10	200
Zakon Braci Zjednoczenia Energetycznego ^j	1	3	100
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich w Polsce	1	6	77

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. b Obejmują m.in. parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. c Dane dotyczą diecezji krakowskiej i tarnowskiej. d Dane dotyczą diecezji przemysko-warszawskiej. e Dane dotyczą całego kraju. f Dane dotyczą diecezji przemysko-gorlickiej. g Dane dotyczą okręgu Śląskiego i Południowego. h Dane dotyczą diecezji katowickiej. i Dane dotyczą roku 2010. k Dane dotyczą roku 2011. l Dane dotyczą roku 2014.

Źródło: dane Departamentu Badań Demograficznych GUS.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern dioceses krakowska and tarnowska. d Data concern diocese przemysko-warszawska. e Data concern the whole country. f Data concern diocese przemysko-gorlicka. g Data concern Śląski and South district. h Data concern diocese katowicka. i Data concern 2010. k Data concern 2011. l Data concern 2014.

Source: data of the Demographic Surveys Division CSO.

DZIAŁ VI

RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1–2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia.

Dane od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału ludności na aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych) oraz biernych (zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

– wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,

– formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła do 3 miesięcy; ponadto w BAEL przyjmuje się, że jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy

CHAPTER VI

LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1–2 were compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers persons aged 15 and more, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include institutional households. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth.

The data since 2010 have been generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active (employed and unemployed) and inactive is job, i.e., performing, holding or looking for a job.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed** persons are persons, who during the reference week:

– performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,

– formally had work, but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in employment did not exceed 3 months; moreover in LFS there is accepted if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and out-

oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Podziału na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy w BAEL-u dokonano na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy;

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

Stopę bezrobocia obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo ogółem oraz danej grupy.

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009 – patrz ust. 5 na str. 124,

workers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration. In the Census 2011 contributing family workers who did not perform work during the reference week were not counted among the employed.

Breakdown into full-time and part-time employed persons in LFS was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job;

2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfill three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4 week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found and were waiting to begin it within a 3-month period and were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons in the total population (aged 15 and more) and in a given group.

The employed rate is calculated as the share of employed persons in the total population (aged 15 and more) and in a given group.

The unemployed rate is calculated as the relation of the number of unemployed persons to the total economically active population and in a given group.

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (among others in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:

- a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005–2009 – see item 5 on page 124,

- b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
- c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia; **niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2002–2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,

b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,

c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;

3) outworkers;

4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);

5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);

6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker. **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. **Part-time paid employees in the main workplace** are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in 2002–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:

- a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,

- b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

Przeciętną liczbę pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie ustalono w oparciu o dokonane szacunki liczby pracujących, przy uwzględnieniu współczynników przeliczeniowych.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

8. Dane grupowane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 23.

9. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby przedsiębiorstwa (jednostki).

10. Dane w tabl. 4–10 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych. Dane w tabl. 4, 6–9, 11 nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

11. **Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

b) *on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;*

- 2) *since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).*

The average number of employed persons on private farms in agriculture was established on the basis of estimates of the number of employees, taking into account conversion ratios.

6. *Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concern:*

- 1) ***the employment, as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;*
- 2) ***the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.*

7. *Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

8. *Data grouped according to sections of the NACE Rev. 2 were compiled using **the enterprise method**. Definition of the enterprise method is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.*

9. *In table 3 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and kind of activity, however in other tables – by seat of enterprise (unit).*

10. *Data in tables 4–10 do not include entities reporting activity of foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional local government, individual farmers, clergy. Data in tables 4, 6–9, 11 do not include economic entities employing up to 9 persons.*

11. ***Vacancies** are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:*

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

12. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

13. Informacje o ruchu zatrudnionych dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w badanym okresie do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

14. Koszty pracy stanowią sumę wynagrodzeń brutto (tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych i ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne – emerytalne, rentowe i chorobowe, płacowymi przez ubezpieczonego pracownika) oraz pozapłacowych wydatków (składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe opłacane przez pracodawcę, składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day.
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job,
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

12. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

13. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees as well as since 2009 including seasonal and temporary paid employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves and until 2008 unpaid leaves) during a survey period to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

14. Labour costs are defined as the sum of gross wages and salaries (i.e. including deductions for personal income taxes and contributions to compulsory social security – retirement, pension and illness, paid by the insured employee) as well as non-wage related expenditures (contributions to retirement, pension and accident insurance paid by the employer, contributions to the Labour Fund and to the Guaranteed Employment Benefit Fund, expenditures on improving skills,

wydatki na doskonalenie, kształcenie i przekwalifikowanie kadr, bezpieczeństwo i higienę pracy oraz pozostałe wydatki, obejmujące m.in. delegacje służbowe, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych).

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016, poz. 645, z późniejszymi zmianami), określane są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Za **bezrobotnego zarejestrowanego absolwenta** uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne.

3. **Długotrwale bezrobotni zarejestrowani** to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

4. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek

training and retraining personnel, improving safety and health at work as well as other expenditures including among others business trips, benefits from the establishment's social fund).

Unemployment

1. *Data regarding registered unemployed persons include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016, item 645, with later amendments), are classified as unemployed.*

An unemployed person is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time employment, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. *A registered unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation.*

3. *The registered long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training of adults in the workplace.*

4. *The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary*

budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

5. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016, poz. 645, z późniejszymi zmianami).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, z tytułu których przyznano w danym roku jednorazowe odszkodowania.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również zbiorowym.

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;

entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

5. **Information concerning Labour Fund expenditures** are given according to the Law dated 20 IV 2004, on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016, item 645, with later amendments).

Work conditions

1. *Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which a one-off compensations were granted in a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) *during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;*
- 2) *when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.*

*Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:*

- 1) *during a business trip;*

- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

- 2) *during a training within the scope of common self-defence;*
- 3) *at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.*

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
- 2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
- 3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
- 4) *performing the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
- 5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 6) *performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;*
- 7) *performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;*
- 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
- 10) *serving supplementary forms of military service;*
- 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

3. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących, obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym:

1) dane obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych według PKD 2007 do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług

4. A **fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.e., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 were grouped according to the EUROSTAT recommendation.

6. **The accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports:

1) data concern persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health

administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

- 2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.
- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

8. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe podaje się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r., (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 1367).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

9. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

- 2) *data concern persons exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*
- 3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

8. *A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.*

Occupational diseases are given according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1367).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

9. *Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical information and elaborations" – "Accidents at Work" and "Working Conditions".*

Aktywność ekonomiczna ludności*Economic activity of the population*

TABL. 1 (79). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ**
– na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE
– on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku <i>annual averages</i>		kwartaly <i>quarters</i>					
			I	II	III	IV		
LUDNOŚĆ w tys.	2532	2465	2652	2651	2651	2654	2654	POPULATION in thous.
Mężczyźni.....	1195	1177	1273	1272	1272	1273	1273	Men
Kobiety.....	1338	1288	1380	1379	1379	1381	1381	Women
Aktywni zawodowo	1386	1368	1484	1482	1460	1478	1516	Economically active persons
mężczyźni	752	749	820	821	809	814	837	men
kobiety.....	634	619	664	661	652	664	680	women
Pracujący.....	1260	1270	1407	1402	1391	1391	1443	Employed persons
mężczyźni	689	697	780	784	773	770	793	men
kobiety.....	572	573	627	619	618	621	650	women
Bezrobotni ^a	126	98	77	79	70	87	73	Unemployed persons ^a
mężczyźni	64	52	40	37	36	44	44	men
kobiety.....	62	46	37	42	34	43	30	women
Bierni zawodowo	1146	1097	1168	1169	1190	1176	1138	Economically inactive persons
Mężczyźni.....	442	428	453	451	463	459	437	Men
Kobiety.....	704	670	716	718	727	717	701	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	54,7	55,5	56,0	55,9	55,1	55,7	57,1	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	62,9	63,6	64,4	64,5	63,6	63,9	65,8	men
kobiety.....	47,4	48,1	48,1	47,9	47,3	48,1	49,2	women
Miasta.....	53,5	56,7	56,1	56,2	55,2	56,2	56,8	Urban areas
Wieś.....	55,9	54,3	55,8	55,6	54,9	55,2	57,5	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	49,8	51,5	53,1	52,9	52,5	52,4	54,4	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	57,7	59,2	61,3	61,6	60,8	60,5	62,3	men
kobiety.....	42,8	44,5	45,4	44,9	44,8	45,0	47,1	women
Miasta.....	48,4	52,8	53,4	53,1	52,7	53,5	54,3	Urban areas
Wieś.....	51,2	50,2	52,6	52,8	52,2	51,4	54,3	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	9,1	7,2	5,2	5,3	4,8	5,9	4,8	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	8,5	6,9	4,9	4,5	4,4	5,4	5,3	men
kobiety.....	9,8	7,4	5,6	6,4	5,2	6,5	4,4	women
Miasta.....	9,6	6,7	4,8	5,7	4,5	4,8	4,2	Urban areas
Wieś.....	8,4	7,6	5,7	5,2	5,1	6,9	5,4	Rural areas

a Osoby w wieku 15–74 lata.

a Persons aged 15–74.

TABL. 2 (80).

**AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE
2016 R. – na podstawie BAEL**
**ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE
AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2016 – on the LFS basis**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Popula- tion</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Eco- nomi- cally inactive persons</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej <i>Activity rate</i>	Wskaź- nik za- trudnie- nia <i>Em- p- loy- ment rate</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- p- loy- ment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący em- ployed	bezro- botni ^a unem- ployed ^b				
OGÓŁEM TOTAL	2654	1516	1443	73	1138	57,1	54,4	4,8
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produk- cyjnym ^b <i>of which of working age^b</i>	1931	1466	1394	72	465	75,9	72,2	4,9
15—24 lata	361	127	105	23	234	35,2	29,1	18,1
25—34	495	439	419	20	56	88,7	84,6	4,6
35—44	471	401	385	16	69	85,1	81,7	4,0
45—54	393	321	311	10	72	81,7	79,1	3,1
55 lat i więcej	934	228	223	5	706	24,4	23,9	2,2
<i>and more</i>								
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe	647	521	505	16	126	80,5	78,1	3,1
<i>Tertiary</i>								
Policealne i średnie zawo- dowe	604	394	371	22	211	65,2	61,4	5,6
<i>Post-secondary and vocatio- nal secondary</i>								
Średnie ogólnokształcące	273	130	123	7	143	47,6	45,1	5,4
<i>General secondary</i>								
Zasadnicze zawodowe	676	413	389	24	263	61,1	57,5	5,8
<i>Basic vocational</i>								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	455	59	55	.	395	13,0	12,1	6,8
<i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>								

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

U w a g a. Ze względu na reprezentacyjną metodę badania, zalecana jest ostrożność w posługiwaniu się danymi o wartości mniejszej niż 15 tys. W tablicy w przypadku danych mniejszych niż 5 tys. nie podano konkretnej wartości z powodu wysokiego losowego błędu próby; dane zastąpiono znakiem umownym „.” (kropka).

a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59.

N o t e. Since this is a sample-based survey, it is important to be careful about using the data lower than 15 thousand. In the table in case of data lower than 5 thousand, any value has been displayed because of high random error; data are replaced by a symbol “.” (point).

Pracujący Employment

TABL. 3 (81). **PRACUJĄCY^a**
 Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016	
				ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL	1022645	1225183	1321890	1373505	662221
sektor publiczny <i>public sector</i>	265879	260186	246964	248707	165767
sektor prywatny <i>private sector</i>	756766	964997	1074926	1124798	500454
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>	184206	272866	272788	272759	143022
Przemysł <i>Industry</i>	121030	213854	223816	235246	70349
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	182186	181295	195418	206531	64858
Budownictwo <i>Construction</i>	59969	87733	89762	94835	10451
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	166787	185143	199364	203479	108588
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	49366	53423	58499	63175	13533
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	24401	29227	30704	32898	21262
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	10032	22464	37588	40579	13426
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	20426	23765	27978	28338	18815
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	9989	13400	14090	15420	8463
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	52201	47245	61879	70456	37276
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	5026	31692	36148	39840	18756
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	40215	44323	45583	45894	30050
Edukacja <i>Education</i>	96050	101428	106881	108500	82851
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	60908	66458	76172	78332	63016
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	14583	13973	14389	14871	8877
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	16456	18189	26249	28883	17486

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 124.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 124.

TABL. 4 (82).

PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers	
OGÓŁEM	2005	618963	611085	6624
TOTAL	2010	685408	677390	6833
	2015	719847	712698	6234
	2016	749505	742248	6395
sektor publiczny		226107	226107	–
<i>public sector</i>				
sektor prywatny		523398	516141	6395
<i>private sector</i>				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		3557	3276	25
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>				
Przemysł		196779	194791	1914
<i>Industry</i>				
w tym przetwórstwo przemysłowe		172464	170507	1883
<i>of which manufacturing</i>				
Budownictwo		44718	43825	892
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		127018	125214	1769
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa		27625	27221	404
<i>Transportation and storage</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		15631	15298	332
<i>Accommodation and catering^Δ</i>				
Informacja i komunikacja		26427	26357	70
<i>Information and communication</i>				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		12847	12336	16
<i>Financial and insurance activities</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		8569	8537	32
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		33059	32820	239
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		27258	27136	122
<i>Administrative and support service activities</i>				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		45043	45040	3
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>				
Edukacja		103659	103368	291
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		62810	62593	217
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		11960	11946	14
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa		2545	2490	55
<i>Other service activities</i>				

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (83). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016	
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a
OGÓŁEM TOTAL	695868	785801	801362	834584	694286
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	6642	5659	5406	5383	2636
Przemysł <i>Industry</i>	188999	194575	197437	205078	186294
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	157769	165194	172243	180348	162380
Budownictwo <i>Construction</i>	47350	67914	62367	64710	40330
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	129497	153590	152423	154180	117280
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	27047	26774	31753	34736	24842
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	15521	19804	19138	20341	13708
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	12201	15982	21986	26893	23531
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	17714	20119	13707	13133	11407
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	8080	9099	9297	9967	6686
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	19798	29397	37297	40903	29673
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	17083	24019	23029	27725	23757
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	39702	44195	42929	43052	43050
Edukacja <i>Education</i>	94594	97023	97483	99159	97956
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	54074	57563	63863	64361	59993
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	10743	12334	11107	11568	10949
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	6823	7754	12140	13395	2194

^a Bez zatrudnionych za granicą.
^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (84).

PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees		
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
OGÓŁEM	2005	547174	270490	63911	40928
TOTAL	2010	620346	309944	57044	37137
.....	2015	651119	331409	61579	41567
.....	2016	681116	344282	61132	40940
sektor publiczny		203477	141219	22630	16152
<i>public sector</i>					
sektor prywatny		477639	203063	38502	24788
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		2602	831	674	515
Przemysł		188297	58803	6494	3130
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe		164523	54022	5984	2928
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo		41739	4556	2086	619
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		112070	65032	13144	9840
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		25171	#	2050	#
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		12972	8820	2326	1537
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		25189	9129	1168	562
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa .. <i>Financial and insurance activities</i>		11358	8352	978	715
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		6437	3562	2100	1357
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		31373	17474	1447	971
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		24432	10817	2704	1351
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>		43396	28525	1644	997
Edukacja		86787	67515	16581	12255
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		57102	48072	5491	4253
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		10015	5985	1931	1482
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa		2176	#	314	#
<i>Other service activities</i>					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych tymczasowo.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 excluding seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (85). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmujący pracę pierwszą starting work for the first time	poprzednio pracujący previously employed	powracający z urlopów wycho- wawczych ^b persons re- turning from child-care leaves ^b	
OGÓŁEM	2005 122342	48086	20530	57203	3757	22,2
TOTAL	2010 130652	56953	17924	66976	3579	20,9
.....	2015 141032	62597	19276	82405	2008	21,9
.....	2016 155343	68653	20977	85643	2272	23,4
sektor publiczny public sector	19767	13006	3477	13388	411	9,6
sektor prywatny private sector	135576	55647	17500	72255	1861	29,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	392	159	93	207	2	15,4
Przemysł Industry	39592	12307	5792	22630	306	21,6
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	36913	11842	5247	21181	290	23,2
Budownictwo Construction	12757	1074	991	7220	64	30,1
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	28526	16163	4171	14592	1091	25,0
Transport i gospodarka magazynowa . Transportation and storage	8736	1767	571	3945	#	38,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	4186	2703	752	1964	42	33,0
Informacja i komunikacja Information and communication	9133	3412	1676	5222	42	42,0
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa Financial and insurance activities	2106	1344	324	1391	37	19,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1008	490	82	715	5	15,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	9249	4879	1708	5476	104	32,5
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ Administrative and support service activities	18306	8204	1074	8375	24	87,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	4584	2758	879	3185	108	10,4
Edukacja Education	7078	5759	905	4572	150	8,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . Human health and social work activities	7788	6467	1619	5063	140	13,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1333	785	241	861	23	13,5
Pozostała działalność usługowa Other service activities	569	382	99	225	#	25,6

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (86). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					korzystający z urlopów wychowawczych ^b taking child-care leaves ^b	Współczynnik zwolnień w % Termination rate in %	
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation	przez zakład pracy by employer			przez pracownika by employee
			przez zakład pracy by employer	przez pracownika by employee					
OGÓŁEM	2005	109773	43968	16139	13432	6523	5381	19,6	
TOTAL	2010	117446	50221	20719	11089	4206	4153	18,7	
	2015	132758	57821	18196	19385	6160	2010	20,6	
	2016	136254	61696	14011	20357	6644	2226	20,5	
sektor publiczny		17261	10995	1368	1124	3510	629	8,3	
public sector									
sektor prywatny		118993	50701	12643	19233	3134	1597	25,9	
private sector									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . Agriculture, forestry and fishing		401	139	21	29	47	4	15,7	
Przemysł		32610	10087	2921	4416	1816	495	17,7	
Industry									
w tym przetwórstwo przemysłowe		30073	9619	2614	4222	1370	476	18,7	
of which manufacturing									
Budownictwo		12812	898	1223	1155	436	91	30,2	
Construction									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		31854	19721	4869	5408	445	555	28,5	
Transport i gospodarka magazynowa . Transportation and storage		6362	1139	560	876	204	62	28,0	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		3769	2470	404	1018	89	61	29,5	
Accommodation and catering ^Δ									
Informacja i komunikacja		5515	2013	369	2053	21	#	25,2	
Information and communication									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		1741	1143	197	513	99	59	15,7	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		885	420	76	145	165	14	13,8	
Real estate activities									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		5920	3177	870	1832	139	115	20,6	
Professional, scientific and technical activities									
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		14756	5940	1253	1471	159	36	70,5	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		4034	2509	114	183	855	208	8,9	
Public administration and defence; compulsory social security									
Edukacja		6208	4743	561	335	1195	209	7,1	
Education									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . Human health and social work activities		7765	6289	472	718	785	#	13,5	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		1037	614	60	132	173	39	10,3	
Arts, entertainment and recreation									
Pozostała działalność usługowa		585	394	41	73	16	11	26,0	
Other service activities									

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo. b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9 (87).

ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNO-KSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school-leavers			
				wyższych tertiary	policealnych i średnich zawodowych post-secondary and vocational secondary	liceów ogólno- kształcących general secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational
OGÓŁEM	2005	18473	8465	6616	5508	2467	3882
TOTAL	2010	13619	6574	5491	3472	2146	2510
	2015	12386	6246	6654	2388	1534	1810
	2016	13665	6435	7352	2544	1748	2021
sektor publiczny		2872	1946	2237	321	190	124
public sector							
sektor prywatny		10793	4489	5115	2223	1558	1897
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..		69	34	51	15	#	#
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		3441	950	942	1028	518	953
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		3223	897	861	972	498	892
of which manufacturing							
Budownictwo		640	83	159	166	29	286
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1947	1125	611	533	502	301
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		383	126	86	159	84	54
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		537	384	105	173	133	126
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		1298	456	1188	30	64	16
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..		249	155	212	10	27	–
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		66	34	31	18	12	5
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1405	658	1268	28	109	–
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		806	339	455	76	94	181
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..		702	443	521	89	64	28
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		663	496	576	39	38	10
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1233	1001	1046	127	33	27
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		179	114	85	38	34	22
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		47	37	16	15	#	#
Other service activities							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees.

TABL. 10 (88).

**MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE
W 2016 R.****JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2016**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy w tys. szt. Jobs in thous.						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzo- ne of which vacan- cies – newly created jobs	z liczby ogółem w jedno- stka- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM	6,8	2,0	4,8	68,6	42,1	29,6	18,7
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,0	–	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	1,1	0,2	0,8	17,7	13,1	4,7	3,7
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	1,1	0,2	0,8	16,8	12,5	4,2	3,3
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	0,0	–	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	0,0	0,0	0,0	0,6	0,5	0,3	0,2
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo	0,5	0,1	0,4	7,7	3,1	4,0	2,0
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	1,1	0,1	0,4	14,2	7,0	7,9	4,3
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	0,6	0,2	0,3	2,7	1,7	0,9	0,4
<i>Transportation and storage</i>							

a W ciągu roku.

a During the year.

TABL. 10 (88).

**MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE
W 2016 R. (dok.)***JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2016 (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy w tys. szt. <i>Jobs in thous.</i>						
	wolne (stan w dniu 31 XII) <i>vacancies (as of 31 XII)</i>			nowo utworzone ^a <i>vacancies – newly created jobs^a</i>		zlikwidowane ^a <i>liquidated^a</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym nowo utworzone <i>of which vacancies - newly created jobs</i>	z liczby ogółem w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób <i>of total number in entities employing more than 9 persons</i>	ogółem <i>total</i>	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób <i>of which in entities employing more than 9 persons</i>	ogółem <i>total</i>	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób <i>of which in entities employing more than 9 persons</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	0,4	0,1	0,2	2,4	1,0	1,1	0,4
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	0,7	0,4	0,7	4,0	2,9	1,0	0,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	0,3	0,2	0,2	1,1	0,6	0,5	0,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	0,1	0,0	0,1	0,4	0,3	0,3	0,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1,2	0,5	1,1	7,1	4,5	2,2	1,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	0,3	0,1	0,2	3,7	2,9	3,6	3,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	0,2	0,1	0,2	0,8	0,7	0,4	0,3
Edukacja <i>Education</i>	0,1	0,0	0,1	3,4	2,1	1,4	1,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	0,2	0,0	0,1	2,2	1,8	0,9	0,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	0,0	0,0	0,0	0,5	0,3	0,2	0,1
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	0,0	0,0	0,0	0,7	0,1	0,4	0,1

a W ciągu roku.

a During the year.

TABL. 11 (89). **KOSZTY PRACY^a**
LABOUR COSTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Koszty pracy w zł <i>Labour costs in zł</i>			SPECIFICATION	
	na 1 zatrudnionego (przeciętne miesięczne) <i>per paid employee (monthly averages)</i>	na 1 godzinę <i>per hour</i>			
		opłaconą <i>paid for</i>	przepracowaną <i>worked</i>		
O G Ó Ł E M	2004	3015,10	18,82	21,67	TOTAL
	2008	3716,87	22,70	26,43	
	2012	4470,80	27,59	32,33	
	2016	5396,69	33,29	38,58	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		3965,12	23,26	27,00	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł		5356,21	31,49	36,16	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie		8319,61	45,26	56,26	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe		5196,76	30,68	35,33	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		5431,69	31,89	34,08	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		5384,81	31,76	36,43	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Budownictwo		5372,82	31,82	36,43	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		4004,97	23,87	28,03	<i>Trade and repair^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa		4723,00	27,92	32,30	<i>Transport, storage and communication</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		3607,82	21,77	24,69	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja		9943,90	59,88	67,18	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		7225,01	43,80	50,69	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		4709,40	28,11	32,20	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		8309,35	49,91	56,40	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		4403,05	26,69	30,29	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		6216,85	37,21	43,97	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja		5649,65	44,20	52,75	<i>Education</i>
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna		4623,50	28,32	32,85	<i>Health and social work</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		4737,77	28,86	33,58	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa		4742,32	29,42	32,83	<i>Other service activities</i>

^a Dane nie obejmują podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne ust. 14 na str. 126.

^a Data do not include economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 14 on page 126.

Bezrobocie*Unemployment*TABL. 12 (90). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	178067	142221	119601	96531	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	98734	75517	64189	52328	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	45864	33702	20133	14447	previously not employed
absolwenci ^a	13013	13481	7168	5211	school-leavers ^a
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	8041	4780	8233	6007	terminated for company reasons
posiadający prawo do zasiłku	20423	23028	15424	12335	possessing benefits rights
długotrwale bezrobotni ^b	111619	60942	65889	52042	long-term unemployed ^b
do 30 roku życia	39696	29882	up to 30 years
korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	1278	1612	persons benefiting from social assistance
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	18079	16561	persons having at least one child up to 6 years of age
posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	109	131	disabled child up to 18 years of age
niepełnosprawni	5011	7205	7271	5871	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^c w %	13,8	10,4	8,3	6,6	Registered unemployment rate^c in %
Oferty pracy	2135	1983	3013	4874	Job offers

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 127. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 127. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 127.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 2 on page 127. ^b See general notes, item 3 on page 127. ^c See general notes, item 4 on page 127.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13 (91). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a****NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	178364	206825	170029	156314	Newly registered unemployed persons
z liczby bezrobotnych:					of number of unemployed persons:
Kobiety	85080	100932	82659	76518	Women
Dotychczas niepracujący	60720	56200	31440	26453	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	4527	5549	10906	8226	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	193876	194611	189455	179384	Persons removed from unemployment rolls
z liczby bezrobotnych:					of number of unemployed persons:
Kobiety	88924	93035	91270	88379	Women
Z tytułu podjęcia pracy	83400	80563	93912	87936	Received jobs

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14 (92).

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2015		2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	178067	98734	142221	75517	119601	64189	96531	52328
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej..... and less	47394	25698	39313	21156	21535	11313	15290	8195
25—34.....	50558	30587	41399	24009	33860	21002	28035	17899
35—44.....	37665	22294	24912	14149	24404	14464	20400	12141
45—54.....	36041	18522	25600	12886	21503	10998	16958	8653
55 lat i więcej..... and more	6409	1633	10997	3317	18299	6412	15848	5440
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe..... Tertiary	11324	7574	17234	11785	18116	12527	15699	10865
Policealne oraz średnie zawodowe.....	45159	29216	35779	21470	29020	17922	22960	14288
Post-secondary and vocational secondary								
Średnie ogólnokształcące General secondary	15428	11463	18097	12221	12968	8463	10444	6969
Zasadnicze zawodowe ... Basic vocational	62758	29771	41684	17520	33802	14629	26467	11495
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe .. Lower secondary, primary and incomplete primary	43398	20710	29427	12521	25695	10648	20961	8711
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej..... months and less	38793	16984	46906	22173	34946	16117	28691	13283
3— 6.....	24900	13386	26992	14814	18152	10054	14403	7746
6—12.....	25427	13529	26151	13865	18376	9816	14958	8255
12—24.....	28111	15518	24659	13434	18846	10671	15439	9128
Powyżej 24 miesięcy..... More than 24 months	60836	39317	17513	11231	29281	17531	23040	13916
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy..... No work seniority	45864	27809	33702	19885	20133	11400	14447	8326
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej..... year and less	24193	14413	20045	11781	20739	12081	17726	10437
1— 5.....	33335	16854	32118	16221	26746	14594	22309	12447
5—10.....	24230	13698	18381	9754	17288	9732	14388	8223
10—20.....	30338	17575	20271	10827	17943	9639	14562	7725
20—30.....	17742	7895	13602	5837	12212	5241	9608	4090
powyżej 30 lat..... more than 30 years	2365	490	4102	1212	4540	1502	3491	1080

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 15 (93). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	4301	2734	3505	3298	Undertook employment in intervention works
w tym kobiety	2022	1529	1973	1883	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	3116	3256	1299	1327	Undertook employment in public works
w tym kobiety	1183	970	540	537	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	9532	12760	5556	4906	Started training or internship with the employer
w tym kobiety	4336	5513	1860	1758	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	–	1997	2486	2015	Started social useful works
w tym kobiety	–	1209	1475	1153	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	58287	75755	83904	103735	Number of submitted job offers

a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 16 (94). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
LABOUR FUND EXPENDITURES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	302,3	589,7	498,8	521,0	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	167,4	218,1	192,7	163,7	31,4	Unemployment benefits
Programy na rzecz promocji zatrudnienia	121,9	345,0	283,3	334,0	64,1	Programs for promoting employment
w tym:						of which:
koszty szkoleń	9,0	17,7	13,1	11,6	2,2	costs of trainings
prace interwencyjne	11,7	12,3	18,2	17,2	3,3	intervention works
roboty publiczne	15,5	21,2	10,3	11,5	2,2	public works
refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy	5,2	41,7	31,5	30,3	5,8	refund of costs of furnishings and adjustments of work posts
środki na podjęcie działalności gospodarczej	18,3	108,3	90,1	90,8	17,4	resources on undertaking economic activity

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 128.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a See general notes, item 5 on page 128.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 17 (95). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION	
		śmier- telnych <i>fatal</i>	cięż- kich <i>serious</i>	łżej- szych <i>light</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>		
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM	2005	5331	25	60	5246	38	1454	3566	TOTAL
	2010	5898	27	38	5833	80	1746	3617	
	2015	5679	9	41	5629	112	1998	3181	
	2016	5716	26	32	5658	126	2231	3191	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		35	2	1	32	–	12	21	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł		1812	7	15	1790	25	615	1139	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie .		61	2	1	58	–	14	45	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe		1536	4	12	1520	22	536	952	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		72	–	1	71	–	19	50	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		143	1	1	141	3	46	92	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Budownictwo		529	9	6	514	17	130	370	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		836	3	4	829	16	389	409	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa		353	2	3	348	8	124	208	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		116	–	–	116	3	72	41	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja ..		40	–	–	40	4	12	22	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		69	–	–	69	6	32	29	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		46	–	–	46	1	16	29	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		68	1	1	66	6	35	22	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		326	1	1	324	9	118	194	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		208	1	1	206	5	83	111	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja		321	–	–	321	6	128	179	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		861	–	–	861	17	437	353	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją .		65	–	–	65	1	16	47	<i>Arts, entertainment and recreation activities</i>
Pozostała działalność usługowa		31	–	–	31	2	12	17	<i>Other service activities</i>

^a Zgłoszone w danym roku.

^Δ Registered in a given year.

TABL. 17 (95). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)***PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION	
		śmier- telnych <i>fatal</i>	cięż- kich <i>seri- ous</i>	lżej- szych <i>light</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>		
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) <i>PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)</i>									
O G Ó Ł E M	2005	6,36	0,03	0,07	6,26	0,05	1,73	4,25	T O T A L
	2010	6,25	0,03	0,04	6,18	0,08	1,85	3,83	
	2015	5,46	0,01	0,04	5,41	0,11	1,92	3,06	
	2016	5,30	0,02	0,03	5,25	0,12	2,07	2,96	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		8,03	0,46	0,23	7,34	–	2,75	4,82	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł		7,89	0,03	0,07	7,79	0,11	2,68	4,96	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie ..		7,40	0,24	0,12	7,04	–	1,70	5,46	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe		7,64	0,02	0,06	7,56	0,11	2,67	4,74	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywa- nie w energię elektrycz- ną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		9,20	–	0,13	9,07	–	2,43	6,39	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodar- owanie ściekami i odpa- dami; rekultywacja ^Δ		11,46	0,08	0,08	11,30	0,24	3,69	7,37	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Budownictwo		5,73	0,10	0,07	5,56	0,18	1,41	4,01	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		4,15	0,01	0,02	4,12	0,08	1,93	2,03	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa		5,80	0,03	0,05	5,72	0,13	2,04	3,42	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ		3,65	–	–	3,65	0,09	2,26	1,29	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja ..		1,02	–	–	1,02	0,10	0,31	0,56	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		2,45	–	–	2,45	0,21	1,14	1,03	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		3,12	–	–	3,12	0,07	1,08	1,97	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1,03	0,02	0,02	0,99	0,09	0,53	0,33	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działal- ność wspierająca ^Δ		8,58	0,03	0,03	8,52	0,24	3,11	5,11	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne		4,55	0,02	0,02	4,51	0,11	1,81	2,43	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja		2,98	–	–	2,98	0,06	1,19	1,66	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		11,15	–	–	11,15	0,22	5,66	4,57	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kul- turą, rozrywką i rekreacją ..		4,44	–	–	4,44	0,07	1,09	3,21	<i>Arts, entertainment and recreation activities</i>
Pozostała działalność usługowa		1,12	–	–	1,12	0,07	0,44	0,62	<i>Other service activities</i>

a Zgłoszone w danym roku.

a Registered in a given year.

TABL. 18 (96).

WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transporta- tion and storage	opieka zdrowot- na i pomoc społecz- na human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemys- łowe of which manu- facturing					
POSZKODOWANI W WYPADKACH WEDŁUG WYDARZEŃ POWODUJĄCYCH URAZY PERSONS INJURED IN ACCIDENTS BY CONTACT-MODE OF INJURY									
OGÓŁEM	2005	5331	51	2017	1778	587	743	254	597
TOTAL	2010	5898	38	2028	1716	716	822	367	552
	2015	5679	32	1863	1560	540	773	364	934
	2016	5716	35	1812	1536	529	836	353	861
Kontakt z prądem elektrycznym, tem- peraturą, niebezpiecznymi substan- cjami i preparatami chemicznymi <i>Contact with electrical voltage, tem- perature, hazardous substances and chemicals</i>		170	–	74	65	6	9	9	17
w tym z preparatami chemicznymi . <i>of which chemicals</i>		39	–	18	15	–	–	4	7
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie <i>Drowned, buried, enveloped</i>		10	–	1	1	4	2	–	1
Zderzenie z lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>									
nieruchomy obiekt		1420	7	345	283	149	192	117	221
<i>a stationary object</i>									
obekt w ruchu		1102	12	434	374	141	187	54	73
<i>object in motion</i>									
w tym przez: <i>of which by:</i>									
spadający obiekt		461	2	195	169	64	87	24	29
<i>falling object</i>									
poruszający się lub transporto- wany obiekt		210	4	81	70	24	31	11	18
<i>moving or transported object</i>									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		1145	6	394	364	82	202	24	288
<i>Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent</i>									
Uwięzienie, zmiażdżenie		419	1	236	215	41	54	20	12
<i>Trapped, crushed</i>									
Obciążenie psychiczne lub fizyczne . <i>Physical or mental stress</i>		683	7	184	136	44	109	52	98
w tym obciążenie układu mięśni- owo-szkieletowego		607	5	163	119	40	98	49	88
<i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>									
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia		183	2	27	12	–	7	51	57
<i>Aggression of human or animal</i>									
Pozostałe		584	–	117	86	62	74	26	94
<i>Others</i>									

a Zgłoszone w danym roku.

a Registered in a given year.

TABL. 18 (96).

WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a**
(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transport and storage	opieka zdrowot- na i pomoc społecz- na human health and social work activities
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe of which manu- facturing				
OGÓŁEM 2005	9881	97	3914	3504	1110	1530	432	968
TOTAL 2010	10977	76	4038	3542	1500	1518	682	861
2015	10593	62	3768	3252	1069	1539	686	1524
2016	10716	66	3682	3192	1130	1629	637	1387
Niewłaściwy stan czynnika materialnego..... <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>	883	9	306	284	93	145	60	76
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>								
pracy <i>work</i>	413	1	176	165	48	75	21	35
stanowiska pracy..... <i>work post</i>	529	3	188	172	52	106	25	65
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of ma- terial objects/agents</i>	759	2	302	269	112	127	36	82
Nieużywanie sprzętu ochronnego..... <i>Not using protective equipment</i>	177	3	91	78	19	24	7	11
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika..... <i>Inappropriate wilful employee action</i>	617	-	281	248	51	144	32	39
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>	171	1	33	30	20	26	9	28
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika <i>Incorrect employee action</i>	6587	41	2213	1874	673	900	370	971
Inne <i>Other</i>	580	6	92	72	62	82	77	80

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 19 (97).

POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1575	1356	1132	1105	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	6	5	1	5	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	798	766	602	605	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	84	80	72	100	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	44	19	15	27	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	241	209	188	154	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	129	113	97	69	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie skrajnych temperatur	15	12	7	4	influence of extreme temperatures
działanie materiałów szkodliwych	3	-	1	2	influence of hazardous materials
inne wydarzenia	261	157	150	144	other events

a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 20 (98).

ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zagrożenie Hazard							
		związane connected with				czynniki mechaniczne związane z maszynami szczególnie niebezpiecznymi			
		ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		mechanical factors related to particularly dangerous machinery			
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	92,2	75,4	51,3	41,5	26,7	21,8	14,1	12,2
TOTAL	2010	74,3	58,9	41,5	31,4	21,6	18,6	11,3	8,9
	2015	65,9	54,2	34,3	28,2	19,7	16,0	11,9	10,0
	2016	56,3	47,5	30,6	25,3	14,3	12,4	11,4	9,8
sektor publiczny		66,7	49,6	30,6	24,1	28,3	20,6	7,8	4,9
public sector									
sektor prywatny		53,9	47,0	30,6	25,5	11,0	10,5	12,3	11,0
private sector									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybnictwo		84,0	63,1	55,6	36,3	14,6	14,6	13,8	12,1
Agriculture, forestry and fishing									

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 130.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 130.

TABL. 20 (98).

ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with			z uciążliwością pracy strenuous conditions		
	ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions					
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed							
Przemysł	95,8	81,3	61,2	51,5	17,3	14,9	17,3	15,0
Industry								
górnictwo i wydobywanie	300,5	224,4	218,6	169,4	54,3	53,0	27,6	2,0
mining and quarrying								
przetwórstwo przemysłowe	89,1	78,1	57,8	49,2	15,1	14,3	16,2	14,6
manufacturing								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	101,9	47,0	42,5	42,5	57,9	3,0	1,6	1,6
electricity, gas, steam and air conditioning supply								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	93,3	78,0	46,0	33,5	11,3	10,9	36,0	33,5
water supply; sewerage, waste management and remediation activities								
Budownictwo	59,2	46,1	32,5	23,6	17,7	16,4	9,1	6,2
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	21,8	20,7	3,8	3,1	7,3	7,3	10,7	10,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ								
Transport i gospodarka magazynowa	81,2	59,3	21,1	13,1	47,3	35,5	12,7	10,7
Transportation and storage								
Informacja i komunikacja	0,2	0,2	–	–	–	–	0,2	0,2
Information and communication								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	63,3	63,3	46,4	46,4	12,7	12,7	4,1	4,1
Professional, scientific and technical activities								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	158,8	148,0	78,4	71,2	76,0	76,0	4,4	0,8
Administrative and support service activities								
Edukacja	7,4	5,9	0,8	0,2	4,3	4,0	2,2	1,7
Education								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12,2	10,3	6,6	6,5	3,7	3,7	2,0	0,2
Human health and social work activities								
Pozostała działalność usługowa	111,1	111,1	84,0	84,0	–	–	27,2	27,2
Other service activities								

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 130.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 130.

TABL. 21 (99).

**ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO
OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2016 R.**
PAID EMPLOYEES ON POSITIONS FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oceny ryzyka zawo- dowego <i>Evaluation of occupatio- nal risk</i>	Wyeliminowa- nie lub ograni- czenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupatio- nal risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organi- zacyjne <i>organizational</i>	ochrony indywidualnej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM	383,8	193,9	123,2	128,0	155,5
TOTAL					
sektor publiczny	372,5	138,3	82,6	90,8	108,2
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	386,4	206,6	132,5	136,5	166,4
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	361,3	215,1	85,2	28,0	106,1
Przemysł	429,2	210,5	113,3	108,0	169,0
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	692,6	532,0	465,5	473,3	513,8
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	415,8	208,8	106,8	100,7	165,2
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	699,1	171,5	145,0	131,7	143,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	368,0	99,2	23,6	28,6	71,9
<i>water supply; sewerage, waste mana- gement and remediation activities</i>					
Budownictwo	321,5	179,8	73,2	85,1	142,7
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	407,2	268,5	235,1	247,5	225,5
Transport i gospodarka magazynowa	348,9	117,0	59,9	101,7	92,1
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja	328,6	50,2	33,5	36,2	14,7
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	392,8	128,7	103,9	110,6	72,2
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	591,1	497,4	90,9	220,7	425,8
Edukacja	74,7	39,6	30,6	31,7	32,7
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	373,3	132,0	50,3	43,3	99,8
<i>Human health and social work activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 130.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 130.

TABL. 22 (100). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>		
OGÓŁEM	2005	321	44,0	TOTAL
	2010	312	38,8	
	2015	225	26,5	
	2016	171	19,8	
w tym:				<i>of which:</i>
Pylice płuc		15	1,7	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu		5	0,6	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Astma oskrzelowa		9	1,0	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych		1	0,1	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa		6	0,7	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		22	2,5	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi		15	1,7	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry		9	1,0	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy		10	1,2	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy		22	2,5	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem		13	1,5	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		44	5,1	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 23 (101). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a**

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze <i>Entitlements arising from work in particular conditions</i>
OGÓŁEM	2005	53046	100931	19937	51803	2756	12318	48955
TOTAL	2010	39498	49307	7772	22273	2090	6740	211
	2015	34347	72058	1985	14021	1163	4334	882
	2016	31210	55388	2083	11643	507	4066	1660
sektor publiczny		9464	13351	221	8484	277	2704	1496
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		21746	42037	1862	3159	230	1362	164
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		607	578	–	250	4	–	–
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		20788	33580	1872	4730	167	2779	203
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		3664	1173	–	1889	25	1473	49
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		12998	28471	1439	1141	139	1073	117
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		1359	1037	201	848	–	134	7
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		2767	2899	232	852	3	99	30
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		5315	6564	115	612	27	11	17
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1848	5615	53	667	12	32	3
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		1946	4072	35	4512	9	1019	576
<i>Transportation and storage</i>								
Informacja i komunikacja		72	110	–	6	2	1	–
<i>Information and communication</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		112	361	–	571	–	–	8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 130.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 130.

TABL. 23 (101). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŹLIWYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatki urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze <i>Entitlements arising from work in particular conditions</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^A	372	384	–	9	11	14	–
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja	80	126	–	11	36	–	2
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . <i>Human health and social work activities</i>	70	3908	8	275	239	210	851
Pozostała działalność usługowa	–	90	–	–	–	–	–
<i>Other service activities</i>							

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 130.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 130.

TABL. 24 (102). **ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a**

OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń <i>Number of benefits</i>		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie <i>Average cost of benefits in zł per benefit</i>		
	razem <i>total</i>	w tym z tytułu wypadków przy pracy <i>of which occupational accidents compensations</i>	razem <i>total</i>	w tym z tytułu wypadków przy pracy <i>of which occupational accidents compensations</i>	
O G Ó Ł E M	2005	1792	1729	2403,4	2230,3
TOTAL	2010	1719	1612	2755,7	2557,4
	2015	1716	1683	3729,8	3547,2
	2016	1592	1569	3444,8	3353,3
sektor publiczny		379	369	4089,2	3868,0
<i>public sector</i>					
sektor prywatny		1213	1200	3243,5	3195,0
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		13	11	11807,7	11472,7

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 130.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 130.

TABL. 24 (102). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH^a (dok.)
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a
 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per benefit	
	razem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	razem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations
Przemysł Industry	812	797	3191,9	3091,1
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	41	36	6451,2	5600,0
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	649	639	3054,5	3000,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	28	28	2942,9	2942,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	94	94	2792,6	2792,6
Budownictwo Construction	160	160	4337,5	4337,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	241	239	2711,7	2659,8
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	76	76	4571,1	4571,1
Informacja i komunikacja Information and communication	10	10	2180,0	2180,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	3	3	1000,0	1000,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	5	4	7740,0	7600,0
Edukacja Education	18	18	2966,7	2966,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	254	251	3627,2	3509,2

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 130.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 130.

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzonymi ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2016 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

3. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) introduced by the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws, No. 137, item 887, with later amendments).

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey on the structure of wages and salaries by occupations for October 2016. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made

miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej oraz b. Urzędu Ochrony Państwa;

for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Social security benefits

1. *Information regarding retirement and other pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution – from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and in the period from 1 I 2009 to 30 VI 2014 from the sources gathered in the open pension funds – OFE.*

Information regarding retirement and other pension benefits for farmers concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the sources of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. *Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pension:*

- 1) *employed persons;*
- 2) *outworkers;*
- 3) *members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;*
- 4) *persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;*
- 5) *persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);*
- 6) *clergy;*
- 7) *professional soldiers;*
- 8) *the public safety functionaries, i.e., the Police, the Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency, the Central Anticorruption Bureau, the Border Guard, the Government Protection Bureau, the State Fire Service as well as the former Office of State Protection;*

- 9) funkcjonariusze służby więziennej;
- 10) rolnicy indywidualni;
- 11) inwalidzi wojenni i wojskowi, osoby represjonowane (od 1991 r.) oraz kombatanci.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (renty wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

5. Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

6. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

- 9) *penitentiary staff functionaries;*
- 10) *farmers;*
- 11) *war and military invalids, repressed persons (since 1991) as well as combatants.*

3. Retirement and other pension benefits (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) *retirement pension;*
- 2) *pensions resulting from an inability to work;*
- 3) *family pensions.*

4. Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of earning revenue from work.

5. Data regarding the average monthly retirement and other pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

6. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia Wages and salaries

TABL. 1 (103). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracu- jących powyżej 9 osób of which entities employ- ing more than 9 persons	
O G Ó Ł E M	2177,02	2973,79	3667,02	3839,56	4077,91	T O T A L
sektor publiczny	2549,31	3637,50	4363,15	4489,49	4489,49	public sector
sektor prywatny	1960,53	2679,36	3410,74	3611,44	3892,82	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2275,93	3236,33	4328,69	4472,52	4898,94	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2239,99	3037,03	3748,12	3885,94	4032,06	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2058,47	2818,87	3546,87	3704,36	3849,17	of which manufacturing
Budownictwo	1742,86	2418,28	2878,49	2998,38	3319,11	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1664,86	2339,87	2851,94	3026,16	3185,56	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	1997,99	2224,06	2662,25	2783,37	2992,89	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1428,51	1874,49	2317,33	2447,10	2592,44	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3532,17	4792,73	6780,31	7403,10	7899,87	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3928,48	4758,27	5316,89	5334,34	5702,98	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2339,53	3029,51	3552,64	3706,68	3901,39	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2563,12	3761,70	4980,49	5307,43	6176,31	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1374,04	1978,32	2967,16	3156,26	3207,53	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2928,09	4027,07	4664,72	4841,83	4841,83	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2541,04	3500,13	4367,89	4379,56	4399,64	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1877,92	3085,55	3500,36	3731,54	3792,91	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2167,02	2877,36	3497,14	3643,89	3707,72	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2052,98	2283,84	2785,00	2990,39	2623,72	Other service activities

TABL. 2 (104). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
O G Ó Ł E M	a	705,5	345,8	359,4	211,5	68,8	142,7	494,0	277,0	217,0
	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
według przedziałów ² wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW = 4346,76 zł) dla gospodarki narodowej w październiku 2016 roku by intervals ² determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW = 4346.76 zł) for national economy in October 2016										
Do 1850,00 zł	a	92,1	48,5	43,6	0,9	0,2	0,7	91,2	48,3	42,9
and less	b	13,1	14,0	12,1	0,4	0,3	0,5	18,4	17,4	19,8
1850,01–2173,38 (1850,01 zł – 50% PW)	a	58,6	25,2	33,4	8,9	1,6	7,3	49,7	23,6	26,1
	b	8,3	7,3	9,3	4,2	2,3	5,1	10,1	8,5	12,0
2173,39–2912,33 (50–67% PW)	a	128,9	50,5	78,4	35,1	9,2	25,9	93,8	41,3	52,5
	b	18,3	14,6	21,9	16,6	13,4	18,2	18,9	14,9	24,1
2912,34–3260,07 (67–75% PW)	a	53,3	26,8	26,5	17,8	5,8	12,0	35,5	21,0	14,5
	b	7,6	7,7	7,4	8,4	8,4	8,4	7,2	7,6	6,7
3260,08–4346,76 (75–100% PW)	a	139,0	67,6	71,4	58,9	18,1	40,8	80,1	49,5	30,6
	b	19,7	19,6	19,9	27,8	26,4	28,6	16,2	17,8	14,2
4346,77–5433,45 (100–125% PW)	a	95,9	44,3	51,6	47,6	14,5	33,1	48,3	29,8	18,5
	b	13,6	12,8	14,3	22,5	21,1	23,2	9,8	10,8	8,5
5433,46–6520,14 (125–150% PW)	a	51,7	26,9	24,8	20,0	7,1	12,9	31,7	19,8	11,9
	b	7,3	7,8	6,9	9,5	10,3	9,1	6,4	7,1	5,5
6520,15–7606,83 (150–175% PW)	a	28,5	16,6	11,9	9,0	4,4	4,6	19,5	12,2	7,3
	b	4,0	4,8	3,3	4,3	6,3	3,3	4,0	4,4	3,4
7606,84–8693,52 (175–200% PW)	a	17,0	11,2	5,8	5,1	2,8	2,3	11,9	8,4	3,5
	b	2,4	3,2	1,6	2,4	4,1	1,6	2,4	3,0	1,7
8693,53–9780,21 (200–225% PW)	a	9,8	6,5	3,3	2,6	1,6	1,0	7,2	4,9	2,3
	b	1,4	1,9	0,9	1,2	2,3	0,7	1,5	1,8	1,1
9780,22–10866,90 (225–250% PW)	a	7,4	5,2	2,2	1,7	1,1	0,6	5,7	4,1	1,6
	b	1,0	1,5	0,6	0,8	1,6	0,4	1,1	1,5	0,7
10866,91–11953,59 (250–275% PW)	a	5,5	3,6	1,9	1,2	0,7	0,5	4,3	2,9	1,4
	b	0,8	1,1	0,5	0,6	1,1	0,3	0,9	1,1	0,6
11953,60–13040,28 (275–300% PW)	a	4,1	2,9	1,2	0,8	0,5	0,3	3,3	2,4	0,9
	b	0,6	0,8	0,3	0,4	0,7	0,2	0,7	0,9	0,4
13040,29–20000,00 (300% PW – – 20000,00 zł)	a	9,9	7,3	2,3	1,6	1,0	0,6	8,3	6,3	2,0
	b	1,4	2,1	0,7	0,8	1,4	0,4	1,7	2,3	0,9
Od 20000,01 zł	a	3,8	2,7	1,1	0,3	0,2	0,1	3,5	2,5	1,0
	b	0,5	0,8	0,3	0,1	0,3	0,0	0,7	0,9	0,4

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 The percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50.01 to 67.00% of the average wage and salary).

TABLE 2 (104). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w tys. osób in thous. person									
b – w odsetkach in percent									
według przedziałów ² wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW = 4176,85 zł) w województwie małopolskim w październiku 2016 roku									
by intervals ² determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW = 4176.85 zł) in the Małopolskie voivodship in October 2016									
Do 1850,00 zł a	92,1	48,5	43,6	0,9	0,2	0,7	91,2	48,3	42,9
and less b	13,1	14,0	12,1	0,4	0,3	0,5	18,5	17,5	19,8
1850,01–2088,43 (1850,01 zł – 50% PW) a	46,7	20,8	25,9	6,1	1,1	5,0	40,6	19,7	20,9
b	6,6	6,0	7,2	2,9	1,6	3,5	8,2	7,1	9,6
2088,44–2798,49 (50–67% PW) a	123,1	47,1	76,0	32,1	8,1	24,0	91,0	39,0	52,0
b	17,4	13,6	21,2	15,2	11,7	16,8	18,4	14,1	24,0
2798,50–3132,64 (67–75% PW) a	52,7	25,3	27,4	16,9	5,2	11,7	35,8	20,1	15,7
b	7,5	7,3	7,6	8,0	7,6	8,2	7,3	7,2	7,3
3132,65–4176,85 (75–100% PW) a	138,1	68,0	70,1	56,6	17,7	38,9	81,5	50,3	31,2
b	19,5	19,6	19,6	26,8	25,7	27,4	16,5	18,2	14,4
4176,86–5221,06 (100–125% PW) a	101,4	46,6	54,8	49,8	15,0	34,8	51,6	31,6	20,0
b	14,4	13,5	15,2	23,5	21,7	24,4	10,5	11,4	9,2
5221,07–6265,28 (125–150% PW) a	55,6	28,3	27,3	23,5	8,0	15,5	32,1	20,3	11,8
b	7,9	8,2	7,6	11,1	11,7	10,8	6,5	7,3	5,4
6265,29–7309,49 (150–175% PW) a	31,4	17,5	13,9	10,5	4,7	5,8	20,9	12,8	8,1
b	4,5	5,1	3,9	4,9	6,8	4,1	4,2	4,6	3,7
7309,50–8353,70 (175–200% PW) a	18,9	12,3	6,6	5,4	2,9	2,5	13,5	9,4	4,1
b	2,7	3,6	1,8	2,6	4,2	1,8	2,7	3,4	1,9
8353,71–9397,91 (200–225% PW) a	11,9	7,8	4,1	3,3	2,0	1,3	8,6	5,8	2,8
b	1,7	2,3	1,1	1,5	2,9	0,9	1,7	2,1	1,3
9397,92–10442,13 (225–250% PW) a	7,8	5,3	2,5	2,0	1,3	0,7	5,8	4,0	1,8
b	1,1	1,5	0,7	1,0	1,9	0,5	1,2	1,5	0,8
10442,14–11486,34 (250–275% PW) a	5,7	3,7	2,0	1,2	0,6	0,6	4,5	3,1	1,4
b	0,8	1,1	0,5	0,6	0,9	0,4	0,9	1,1	0,7
11486,35–12530,55 (275–300% PW) a	4,6	3,2	1,4	0,9	0,6	0,3	3,7	2,6	1,1
b	0,6	0,9	0,4	0,4	0,9	0,2	0,7	0,9	0,5
12530,56–20000,00 (300% PW – – 20000,00 zł) a	11,7	8,7	3,0	2,0	1,2	0,8	9,7	7,5	2,2
b	1,7	2,5	0,8	1,0	1,8	0,5	2,0	2,7	1,0
Od 20000,01 zł a	3,8	2,7	1,1	0,3	0,2	0,1	3,5	2,5	1,0
and more b	0,5	0,8	0,3	0,1	0,3	0,0	0,7	0,9	0,4

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² The percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50.01 to 67.00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (105). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>		
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>
O G Ó Ł E M TOTAL	100,0	100,0	100,0	4176,85	4536,95	3830,71
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy Managers	7,9	8,8	7,1	8121,09	9035,38	7040,81
Specjaliści Professionals	29,9	23,2	36,5	5190,78	6049,46	4664,66
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych <i>science and engineering professionals</i>	3,3	4,9	1,8	5364,71	5853,93	4107,28
specjaliści do spraw zdrowia <i>health professionals</i>	4,0	1,2	6,7	4745,74	5805,37	5471,83
specjaliści nauczania i wychowania <i>teaching professionals</i>	9,5	5,1	13,8	4502,20	4942,01	4343,81
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania <i>business and administration professionals</i>	9,5	7,0	12,1	5245,09	5732,34	4972,17
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych <i>information and communications technology professionals</i>	2,6	4,3	0,9	8014,76	8234,54	6981,14
specjaliści z dziedziny prawa, dziedziny społecznych i kultury <i>legal, social and cultural professionals</i>	1,0	0,7	1,2	5165,13	5674,98	4880,76
Technicy i inny średni personel Technicians and associate professionals	10,7	9,3	12,0	4152,65	4613,60	3809,50
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych <i>science and engineering associate professionals</i>	2,8	4,5	1,2	4349,63	4559,74	3636,48
średni personel do spraw zdrowia <i>health associate professionals</i>	1,4	0,7	2,2	3337,21	3700,96	3224,87
średni personel do spraw biznesu i administracji <i>business and administration associate professionals</i>	5,1	3,2	6,8	4369,61	4902,25	4125,68
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewnej <i>legal, social, cultural and related associate professionals</i>	1,0	0,3	1,7	3442,51	3583,64	3415,53
technicy informatycy <i>information and communications technicians</i>	0,4	0,6	0,1	4888,42	5081,69	3919,85
Pracownicy biurowi Clerks	8,6	7,0	10,2	3430,47	3450,49	3417,21
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni <i>general and keyboard clerks</i>	2,4	0,9	3,9	3481,81	3776,47	3414,57
pracownicy obsługi klienta <i>customer services clerks</i>	1,2	0,6	1,7	3465,89	4075,06	3249,79
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej <i>numerical and material recording clerks</i>	3,7	4,7	2,8	3284,39	3280,70	3290,45

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1 na str. 23.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1 on page 23.

TABL. 3 (105). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Pracownicy biurowi (dok.) Clerks (cont.)						
pozostali pracownicy obsługi biura	1,3	0,8	1,8	3719,75	3580,73	3775,44
<i>other clerical support workers</i>						
Pracownicy usług i sprzedawcy	12,3	7,3	17,0	2505,93	2747,40	2406,00
Service and sales workers						
pracownicy usług osobistych	2,6	2,4	2,7	2412,36	2496,48	2341,62
<i>personal service workers</i>						
sprzedawcy i pokrewni	8,0	2,9	12,7	2516,94	3008,72	2406,88
<i>sales workers</i>						
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,6	0,1	1,2	2503,73	2652,33	2496,72
<i>personal care workers</i>						
pracownicy usług ochrony	1,1	1,9	0,4	2642,38	2660,82	2555,01
<i>protective services workers</i>						
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,1	0,1	0,0	2653,09	2742,74	2432,76
Skilled agricultural, forestry and fishery workers						
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	14,4	25,0	4,2	3137,36	3292,46	2243,23
Craft and related trades workers						
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	2,9	5,8	0,1	2867,40	2870,96	2666,24
<i>building and related trades workers, excluding electricians</i>						
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	4,7	9,2	0,3	3681,98	3707,19	2954,58
<i>metal, machinery and related trades workers</i>						
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,9	1,2	0,6	3388,75	3714,14	2764,94
<i>handicraft and printing workers</i>						
elektrycy i elektronicy	1,9	3,8	0,1	4074,74	4087,47	3500,90
<i>electrical and electronic trades workers</i>						
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	4,0	5,0	3,1	2202,88	2319,33	2019,29
<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>						
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	9,2	14,9	3,6	3375,36	3513,43	2828,25
Plant and machine operators and assemblers						
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	4,4	6,2	2,7	3670,95	4069,95	2791,93
<i>stationary plant and machine operators</i>						
monterzy	0,8	0,9	0,6	2883,09	3116,98	2535,79
<i>assemblers</i>						
kierowcy i operatorzy pojazdów	4,0	7,8	0,3	3140,23	3115,91	3742,49
<i>drivers and mobile plant operators</i>						
Pracownicy przy pracach prostych	6,9	4,4	9,4	2438,02	2713,16	2315,92
Elementary occupations						
w tym robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	1,8	2,5	1,2	2806,72	2902,09	2608,83
<i>of which labourers in mining, construction, manufacturing and transport</i>						

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1 na str. 23.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1 on page 23.

TABL. 4 (106). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.¹
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
a – w zł in zł										
b – ogółem=100,0 total=100.0										
OGÓŁEM TOTAL										
OGÓŁEM ...	a	4176,85	4536,95	3830,71	4433,99	4958,22	4181,10	4066,74	4432,24	3600,35
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL										
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	5668,92	6863,14	4938,51	5001,42	5690,19	4706,13	6328,01	7622,04	5234,78
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent	b	135,7	151,3	128,9	112,8	114,8	112,6	155,6	172,0	145,4
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	4863,20	5525,56	4221,28	4161,24	4757,63	3929,35	5097,59	5653,07	4381,90
Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent	b	116,4	121,8	110,2	93,8	96,0	94,0	125,3	127,5	121,7
Policealne	a	3621,94	3993,51	3451,09	3893,48	4166,48	3813,72	3467,70	3932,73	3199,86
Post-secondary	b	86,7	88,0	90,1	87,8	84,0	91,2	85,3	88,7	88,9
Średnie zawodowe	a	3447,74	3738,57	3072,99	3953,59	4448,73	3706,40	3307,84	3634,20	2760,01
Vocational secondary	b	82,5	82,4	80,2	89,2	89,7	88,6	81,3	82,0	76,7
Średnie ogólnokształcące	a	3587,53	4064,86	3195,89	3608,45	4247,26	3330,83	3583,03	4040,25	3156,84
General secondary	b	85,9	89,6	83,4	81,4	85,7	79,7	88,1	91,2	87,7
Zasadnicze zawodowe	a	2833,66	3123,61	2343,09	3299,81	3885,06	2631,08	2759,78	3023,62	2283,32
Basic vocational	b	67,8	68,8	61,2	74,4	78,4	62,9	67,9	68,2	63,4
Gimnazjalne	a	2613,35	2692,34	2290,13	2546,53	2780,59	2322,51	2620,08	2687,13	2280,01
Lower secondary	b	62,6	59,3	59,8	57,4	56,1	55,5	64,4	60,6	63,3
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2864,34	3139,59	2519,81	2981,46	3622,74	2555,06	2820,17	3021,24	2499,08
Primary and incomplete primary	b	68,6	69,2	65,8	67,2	73,1	61,1	69,3	68,2	69,4

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (106). **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.¹ (dok.)**
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
		ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w zł in zł										
b – ogółem=100,0 total=100.0										
WEDŁUG WIEKU BY AGE										
24 lata i mniej and less	a	2854,47	2953,79	2721,31	2846,41	3140,15	2691,03	2855,23	2943,53	2725,93
	b	68,3	65,1	71,0	64,2	63,3	64,4	70,2	66,4	75,7
25–34	a	4091,41	4368,46	3779,57	3637,72	4057,42	3412,36	4193,85	4411,49	3905,10
	b	98,0	96,3	98,7	82,0	81,8	81,6	103,1	99,5	108,5
35–44	a	4523,03	5115,98	3991,24	4558,13	5155,30	4281,48	4508,17	5106,20	3809,19
	b	108,3	112,8	104,2	102,8	104,0	102,4	110,9	115,2	105,8
45–54	a	4187,71	4647,48	3851,94	4630,38	5131,54	4424,77	3863,37	4448,36	3234,26
	b	100,3	102,4	100,6	104,4	103,5	105,8	95,0	100,4	89,8
55–59	a	4115,90	4365,31	3917,16	4555,48	5064,79	4344,90	3758,58	4071,56	3350,13
	b	98,5	96,2	102,3	102,7	102,1	103,9	92,4	91,9	93,1
60–64	a	4505,42	4626,23	4293,06	5139,20	5620,87	4668,15	4005,36	4109,02	3694,02
	b	107,9	102,0	112,1	115,9	113,4	111,6	98,5	92,7	102,6
65 lat i więcej and more	a	5948,16	5926,66	6119,19	6868,18	6908,53	6689,21	5046,32	5107,88	3598,61
	b	142,4	130,6	159,7	154,9	139,3	160,0	124,1	115,2	100,0
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY										
Do 1,9 roku and less	a	2989,92	3200,73	2764,78	2932,93	3195,22	2814,79	2998,24	3201,19	2753,69
	b	71,6	70,5	72,2	66,1	64,4	67,3	73,7	72,2	76,5
2,0–4,9	a	3860,78	4157,14	3539,64	3330,88	3633,02	3146,22	3956,74	4223,13	3636,94
	b	92,4	91,6	92,4	75,1	73,3	75,2	97,3	95,3	101,0
5,0–9,9	a	4305,47	4615,92	3962,05	3926,30	4380,96	3656,11	4404,65	4656,46	4077,47
	b	103,1	101,7	103,4	88,6	88,4	87,4	108,3	105,1	113,3
10,0–14,9	a	4487,98	4993,67	3992,56	4424,27	5098,57	4092,38	4509,17	4972,74	3943,14
	b	107,4	110,1	104,2	99,8	102,8	97,9	110,9	112,2	109,5
15,0–19,9	a	4523,68	5163,39	3970,75	4747,47	5401,37	4440,82	4421,86	5098,09	3661,42
	b	108,3	113,8	103,7	107,1	108,9	106,2	108,7	115,0	101,7
20,0 lat i więcej and more	a	4415,60	4777,55	4106,31	4742,03	5321,16	4479,91	4122,95	4522,11	3537,66
	b	105,7	105,3	107,2	106,9	107,3	107,1	101,4	102,0	98,3

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (107). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment¹) BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej <i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)</i>								
		pierwszej <i>first</i>	drugiej <i>second</i>	trzeciej <i>third</i>	czwartej <i>fourth</i>	piątej (media- na) <i>fifth (median)</i>	szóstej <i>sixth</i>	siódmej <i>seventh</i>	ósmej <i>eighth</i>	dzie- wiątej <i>ninth</i>
		<i>w zł in zł</i>								
OGÓŁEM	a	1850,00	2100,00	2500,00	2928,49	3405,43	3939,00	4545,33	5383,53	7046,80
TOTAL	b	1850,00	2084,59	2600,00	3081,62	3594,15	4139,80	4873,49	5912,91	8007,00
	c	1850,00	2108,53	2412,49	2780,00	3227,66	3732,81	4319,85	4979,34	6167,96
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	a	2500,00	3780,00	4725,00	5612,84	6500,00	7500,00	8800,00	11125,00	15159,25
<i>Managers</i>	b	2700,00	4025,00	5000,00	6011,50	7100,00	8419,61	10228,67	12604,45	17235,00
	c	2381,25	3495,10	4404,78	5250,00	5985,25	6751,23	7628,38	9037,11	12417,83
Specjaliści	a	2719,09	3233,33	3685,69	4133,06	4541,36	4994,18	5553,58	6459,22	8286,51
<i>Professionals</i>	b	2760,00	3357,76	3923,30	4494,71	5095,42	5814,18	6775,00	8040,92	10561,58
	c	2704,00	3186,00	3591,55	3984,08	4360,48	4715,99	5095,28	5658,33	6777,16
Technicy i inni średni personel	a	2096,33	2642,35	3000,00	3368,00	3720,00	4076,27	4500,45	5186,66	6534,32
<i>Technicians and associate professionals</i>	b	2012,50	2766,10	3221,26	3680,00	4080,00	4547,08	5148,37	6078,98	7700,00
	c	2150,00	2600,00	2911,00	3206,46	3519,13	3828,09	4187,13	4646,88	5567,07
Pracownicy biurowi	a	1850,00	2217,60	2461,76	2774,96	3096,32	3474,41	3887,94	4397,94	5204,46
<i>Clerks</i>	b	1850,00	2153,19	2436,85	2780,00	3117,14	3516,75	4016,59	4457,07	5283,31
	c	1876,45	2268,00	2483,91	2770,44	3080,61	3434,60	3825,46	4347,83	5167,90
Pracownicy usług i sprzedawcy	a	1850,00	1850,00	1894,40	2052,89	2283,00	2384,70	2580,50	2864,85	3500,00
<i>Service and sales workers</i>	b	1850,00	1850,00	1862,50	2017,90	2304,90	2545,08	2926,39	3338,67	4141,25
	c	1850,00	1850,00	1915,00	2067,87	2277,98	2350,00	2493,52	2725,79	3180,42
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a	1850,00	1999,03	2007,26	2137,50	2202,10	2437,78	2598,42	3230,00	4370,57
<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	b	1850,00	1916,17	2007,05	2007,75	2217,60	2441,58	2733,40	3387,30	4571,20
	c	1999,87	2000,63	2188,41	2191,35	2202,10	2322,33	2531,68	2911,47	3491,58
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	a	1850,00	1850,00	1871,51	2200,00	2660,75	3126,98	3635,00	4200,00	5191,60
<i>Craft and related trades workers</i>	b	1850,00	1850,00	2000,00	2479,93	2928,20	3365,60	3825,92	4409,25	5380,29
	c	1850,00	1850,00	1850,00	1850,00	1850,00	1875,02	2200,00	2580,36	3203,82
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	a	1850,00	1900,00	2250,00	2623,97	3052,09	3429,32	3885,72	4527,00	5463,83
<i>Plant and machine operators and assemblers</i>	b	1850,00	2000,00	2355,77	2826,41	3204,86	3599,50	4078,26	4740,34	5679,66
	c	1850,00	1850,00	2000,00	2216,18	2490,48	2823,28	3154,01	3675,71	4377,76
Pracownicy przy pracach prostych	a	1850,00	1850,00	1961,44	2082,10	2218,45	2369,47	2570,00	2835,16	3321,82
<i>Elementary occupations</i>	b	1850,00	1850,00	2026,19	2197,25	2433,97	2688,00	2984,20	3345,41	3957,47
	c	1850,00	1850,00	1921,47	2050,32	2173,40	2293,72	2454,09	2645,03	2990,07

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1 na str. 23.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook, item 7, point 1 on page 23.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6 (108). **EMERYCI I RENCIŚCI^a**
RETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	762042	756067	718757	719152	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych					Persons receiving retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution
emerytury	637352	648072	619616	620620	retirement pensions
renty z tytułu niezdolności do pracy	306669	423143	424614	430713	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	221845	115760	86365	81720	family pensions
Rolnicy indywidualni	108838	109169	108637	108187	Farmers
	124690	107995	99141	98532	

^a Przeciętne w roku.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (109). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	9463,7	13197,9	15772,6	16067,8	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	8366,9	12000,4	14415,8	14711,7	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1093,97	1543,10	1938,81	1975,40	Average monthly retirement and other pension in zł
Emerytury Retirement pension					
Świadczenia w mln zł	4639,6	8343,9	10400,8	10735,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1260,74	1643,24	2041,23	2077,10	Average monthly retirement pension in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	2364,8	1783,4	1700,4	1634,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	888,29	1283,81	1640,68	1666,88	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	1362,6	1873,2	2314,6	2341,5	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1043,28	1429,87	1775,49	1803,56	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^a FARMERS^a					
Świadczenia w mln zł	1096,8	1197,5	1356,8	1356,2	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	732,99	924,05	1140,46	1146,98	Average monthly retirement and other pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od 2010 r. uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzony jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption, the furnishing of households with durable goods as well as risk of poverty is a sample survey of **household budgets**. Included in the survey are all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintained, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące podstawowe grupy społeczno-ekonomiczne ludności ustalone na podstawie kryterium **wyłącznego** lub **głównego** (przeważającego) **źródła utrzymania**, a mianowicie **gospodarstwa: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł** (innych niż emerytura lub renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób **pracujących** zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie umowa ustna itd.);
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie;
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby **pobierające emeryturę lub rentę**, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;
- 3) osoby **utrzymujące się z niezarobkowych źródeł** innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, pozostałe świadczenia społeczne (m.in.: zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia i zasiłki pielęgnacyjne, renta socjalna, zasiłki stałe, okresowe oraz pozostała pomoc pieniężna, materialna i w formie usług, stypendia, świadczenia dla bezrobotnych), dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu nieruchomości – budyn-

*The survey included all households within randomly selected dwellings representing the basic socio-economic groups of the population, established on the basis of the **exclusive or main (predominate) source of maintenance**, i.e., **households of: employees, farmers, the self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources** (other than retirement pay and pensions).*

3. *The categories of persons comprising households were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:*

- 1) **employed** persons include:
 - a) *hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, out-work, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.);*
 - b) *employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work;*
 - c) *self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture), including rental of real estate connected with conducting economic activity and practising a learned profession as well as members of agricultural production co-operatives since 2005;*
- 2) **persons receiving retirement pension or other pension** for whom the main source of maintenance is the retirement or other pension;
- 3) **persons maintained from non-earned sources** other than retirement or other pension for whom the main source of maintenance are: *social security allowances or other social benefits (i.a. family allowance, supplements to family allowances, nursing allowances and benefits, social pension, permanent and temporary benefits and other aid, whether monetary, material or in the form of services, scholarships, unemployment benefits), income from property and rental or real estate not connect-*

ków, gruntów – niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);

- 4) osoby **pozostające na utrzymaniu** (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym), a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakupem produktów i usług, wynagrodzeniami i składkami na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszany o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowa-

ed with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extended loans and credits);

- 4) **dependents** (without their own source of maintenance) maintained by other persons being members of the same household.

4. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from hired labour, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and care benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and increased by subsidies for agriculture;*
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conduct-*

dzionej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);

- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, dywidendy, nadwyżka bilansowa w spółdzielniach) i dochody z wynajmu nieruchomości – budynków, gruntów – niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą (tj. dochód minus nakłady);
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych;
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary (w tym alimenty od osób prywatnych), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

ing self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and from practising a learned profession, which was designated for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);

- 4) *income from property (interests, shares in profits from property, dividends, balance surplus in cooperatives) and income from rental of real estate not connected with the conducted economic activity (i.e., revenues minus investments);*
- 5) *income from social benefits, which includes, i.a. retirement and other pensions, social security allowances and other social benefits;*
- 6) *other income, which includes, i.a.: gifts (i.a. private alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

6. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie ze zmienioną i obowiązującą od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), włączając wydatki na ubezpieczenie na życie do pozycji „pozostałe wydatki na towary i usługi”.

7. **Spożycie** artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

8. **Zasięg ubóstwa** – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2015 r. było to 734 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1982 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2016 r. progi te wyniosły odpowiednio: 770 zł oraz 2079 zł.

„**Ustawowa**” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r., do

6. *Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with modified and adopted since 2013 nomenclature of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item “miscellaneous expenditures on goods and services”.*

7. **Consumption** of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

8. **Poverty rates** – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zł for 1-person households and 1802 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2015 the threshold was 734 zł for 1-person households and 1982 zł for 4-person households, while in the fourth quarter of 2016: 770 zł and 2079 zł, respectively.

“**Legal**” poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2016, item 930), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till the third quarter

III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Od IV kwartału 2012 r. do III kwartału 2015 r. kwoty te wynosiły 542 zł dla gospodarstw 1-osobowych i 456 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Natomiast od IV kwartału 2015 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 634 zł oraz 514 zł.

Minimum egzystencji, uznawane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) - 1257 zł, w IV kwartale 2015 r. było to 545 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1472 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2016 r. proggi te wyniosły odpowiednio: 550 zł oraz 1485 zł.

of 2012 the line remained at the level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1 person for multi-person households. From the fourth quarter of 2012 to the third quarter of 2015 these sums amounted to 542 zł for 1-person households and 456 zł per 1 person for multi-person households. Since the fourth quarter of 2015, the line of 634 zł and 514 zł, respectively, has applied.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a threat to the biological existence and to psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme poverty threshold is the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was 466 zł for 1-person households and 1257 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2015 the threshold was 545 zł for 1-person households and 1472 zł for 4-person households, while in the fourth quarter of 2016: 550 zł and 1485 zł, respectively.

TABL. 1 (110). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	2781	3181	3134	3117	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,23	3,06	2,81	2,80	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	1,17	1,17	1,08	1,10	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,85	0,84	0,82	0,99	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,73	0,74	0,74	0,73	<i>of which retirement and other pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,13	0,98	0,84	0,65	<i>dependents</i>

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (111). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	732,27	1109,73	1305,45	1423,46	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji	708,36	1070,87	1269,38	1390,47	<i>of which disposable income</i>
w tym dochody:					<i>of which income:</i>
z pracy najemnej	352,03	599,65	700,09	759,87	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	17,89	24,13	27,87 ^a	25,42 ^b	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek	63,89	109,50	127,16	140,66	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych ^c	240,98	276,74	355,99	367,96	<i>from social security benefits^c</i>
z pozostałych świadczeń społecznych	x	40,00	32,90	72,85	<i>from other social benefits</i>

a,b Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 24,69%, b – 20,55%. c W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a,b Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 24,69%, b – 20,55%. c In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (112). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	676,33	956,01	985,77	1040,73	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	652,42	917,14	949,69	1007,74	of which consumer goods and services ^a
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe ..	192,66	250,30	250,84	261,87	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	16,76	20,93	20,31	21,62	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	34,91	51,32	55,48	57,81	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	130,50	194,36	211,38	230,25	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	33,10	46,91	45,05	48,50	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	36,18	44,02	49,01	53,26	health
w tym artykuły farmaceutyczne ..	22,97	26,81	29,05	33,74	of which pharmaceutical products
transport	62,10	91,34	82,32	80,86	transport
łączość ^b	34,28	42,45	50,39	52,12	communication ^b
rekreacja i kultura	43,14	68,59	60,95	69,79	recreation and culture
edukacja	8,09	11,46	9,61 ^c	9,74	education
restauracje i hotele	13,78 ^d	24,28	43,24	44,82	restaurants and hotels
pozostałe towary i usługi	36,31	50,27	53,21	57,53	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	18,49	27,67	30,13	32,02	of which personal care

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. b W latach 2015 i 2016 łącznie z wydatkami na usługi internetowe. c,d Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi c – 19,42%, d – 15,48%.

a Including pocket money not considered in items by types of expenditures. b In 2015 and 2016 including expenditures for Internet services. c,d Relative error of estimates exceeds 10% and equals: c – 19,42%, d – 15,48%.

TABL. 4 (113). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,46	7,47	6,33	5,97	Bread and cereals in kg
w tym pieczywo ^a	5,59	4,72	3,75	3,38	of which bread ^a
Mięso w kg	5,00	5,46	4,88	4,96	Meat in kg
w tym:					of which:
mięso surowe	x	3,09	2,86	2,92	raw meat
w tym drób	x	1,52	1,57	1,60	of which poultry
wędliny i inne przetwory mięsne ^b	2,08	2,28	1,81	1,82	processed meat and other meat preparations ^b
Ryby i owoce morza ^c w kg	0,34	0,43	0,31	0,31	Fish and seafood ^c in kg
Mleko ^d w l	4,94	4,16	3,39	3,28	Milk ^d in l
Jogurty w kg	x	0,47	0,41	0,46	Yoghurt in kg
Sery i twarogi ^e w kg	0,94	0,98	0,85	0,86	Cheese and curd ^e in kg
Jaja w szt.	15,85	13,99	12,43	12,06	Eggs in units
Oleje i tłuszcze w kg	1,41	1,29	1,14	1,07	Oils and fats in kg
w tym masło	0,32	0,30	0,30	0,28	of which butter
Owoce w kg	3,51	3,49	3,47	3,55	Fruit in kg
Warzywa w kg	12,29	10,30	8,51	8,18	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	6,79	5,18	3,70	3,33	of which potatoes
Cukier w kg	1,74	1,68	1,44	1,18	Sugar in kg
Kawa, herbata i kakao w kg	x	0,27	0,24	0,24	Coffee, tea and cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l	x	3,85	4,44	4,80	Mineral and spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l	x	1,06	0,98	1,03	Fruit and vegetable juices in l

a W latach 2015 i 2016 bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. b W latach 2015 i 2016 łącznie z wyrobami garmażeryjnymi, bez przetworów podrobowych. c Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz w latach 2015 i 2016 bez konserw rybnych. d Bez zagęszczonego i w proszku. e W latach 2015 i 2016 bez serków słodkich.

a In 2015 and 2016 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. b In 2015 and 2016 including ready-to-serve food, excluding offal preparations. c Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve food including coated food products as well as in 2015 and 2016 excluding canned fish. d Excluding condensed and powdered milk. e In 2015 and 2016 excluding sweet cottage cheese.

TABL. 5 (114). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka, chłodziarko- zamrażarka	97,7	98,3	97,3	97,8	Refrigerator, fridge-freezer
Zamrażarka	33,4	38,0	23,9	21,6	Freezer
Automat pralniczy	81,8	90,2	95,7	96,4	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	4,9	13,5	23,6	27,4	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	33,8	52,8	57,4	57,4	Microwave oven
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	x	8,17	12,2	13,9	Electric cooker with ceramic hob, induction
Samochód osobowy	49,4	61,7	62,2	64,3	Passenger car
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	43,0	40,3	74,0	70,0	Hi-fi stereo music system ^b
Odbiornik telewizyjny	97,2	97,0	94,8	94,6	Television set
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	35,2	54,8	54,4	51,6	Satellite or cable television equipment
Telefon komórkowy	67,2	87,3	93,3	94,0	Mobile phone
w tym smartfon	x	x	40,1	46,3	of which smartphone
Zestaw kina domowego	x	12,4	10,3	10,4	Home theatre system
Odtwarzacz DVD	2,9	49,6	33,8	29,0	DVD player
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	53,1	46,2	44,1	Digital camera
Komputer osobisty	42,7	67,7	76,3	76,8	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu .	27,7	63,4	75,2	76,1	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szeroko- pasmowym	x	40,4	56,6	43,1	of which broadband access
Drukarka	27,7	44,4	37,4	34,2	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna .	x	x	20,9	18,9	of which multifunction printer

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. b Includes: radio, cassette player, CD player or cassette player with CD player, stereo.

TABL. 6 (115). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK-OF-POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodar- stwach – o wydatkach poniżej:				Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	16,0	18,4	16,9	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	6,4	14,3	16,1	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	4,8	8,4	5,3	subsistence minimum

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 174.

a See general notes, item 8 on page 174.

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej, tj. bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje o długości sieci gazowej od 2003 r. uwzględniają również dane o sieci przesyłowej (magistralnej), tj. o przewodach doprowadzających gaz do sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Dane dotyczące **przyłączy gazowych** od 2005 roku dotyczą również połączeń prowadzących do budynków niemieszkalnych.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodocią-

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns distribution network, i.e., excluding connections leading to residential buildings and other constructions. Since 2003 information regarding the length of gas supply network has included also data on the transmission (main) network, i.e. conduits providing gas to the distribution network.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or in case of the sewage system, with the main sewage system.

Since 2005 data on **gas supply connections** have concerned also connections leading to non-residential buildings.

3. A **street outlet** is an equipment connected to the street water conduit, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households include the quantity of water collected from water supply system by means of equipment installed in a building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water supply system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to

gowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej od 2004 r. obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz urzędów i instytucji ogrzewanych centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy.

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami lub urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczenia ciepłej wody.

7. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

8. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczą nieczystości, wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych, pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

9. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na

the street water supply conduit), and in the case of sewage – sewage inlets.

*Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.*

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Data regarding the number of consumers and the consumption of electricity since 2004 include also households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

The consumption of electricity and gas from the gas supply network in households (as is consumption in households conducting small-scale service activity) is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of heating regards residential buildings as well as buildings of offices and institutions with central heating within transmission thermalline – which is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line.

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing cooperatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own or other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Data on municipal waste concern waste generated in households, excluding end-of-life vehicles and waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households..

8. Data on liquid waste concern waste, removed to wastewater treatment plants or dump stations, which comes from households (residential buildings), public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewage system.

9. Strolling-recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads,

cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanymi (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** podano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat

squares, walkways, benches, etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of the housing estates are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Dwellings

1. **Information regarding dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used regularly and exclusively to conduct economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The **useful floor area** of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. **Data regarding dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

3. **The balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years

2002–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

4. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 5) **towarzystw budownictwa społecznego;**
- 6) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których na mocy ustawy z dnia 15 XII 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1222) zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej. Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnota mieszkaniowa tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;
- 7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku –

2002–2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

4. As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise), and condominiums (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local self-government community), and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **companies** (of public and private sector);
- 4) **State Treasury** – dwellings remaining in the stock or under the management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 5) **public building societies;**
- 6) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:
 - can be an owner of a whole real estate for example an individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which by the law of 15 XII 2000 on housing cooperatives (uniform text Journal of Laws 2013 item 1222) a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a real-estate register, was established.

The notion of **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;
- 7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale, but not

przeznaczone na sprzedaż, ale jeszcze nie-sprzedane osobom fizycznym lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

6. Informacje o mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalność gospodarczą), kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

yet sold to natural persons or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

6. Information regarding dwellings, useful floor area of dwellings as well as regarding rooms completed concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 V 2009 – from the National Housing Fund);
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna Municipal infrastructure

TABL. 1 (116). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	17621,9	19787,1	20233,7	Water supply
miasta	4125,3	4669,6	4779,2	urban areas
wieś	13496,6	15117,5	15454,5	rural areas
Kanalizacyjna ^a	10008,2	15050,4	15536,9	Sewage ^a
miasta	4235,8	5120,0	5218,3	urban areas
wieś	5772,4	9930,4	10318,6	rural areas
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	413210	458790	469620	Water supply system
miasta.....	144535	157451	160833	urban areas
wieś	268675	301339	308787	rural areas
Kanalizacyjne.....	211177	289292	309626	Sewage system
miasta.....	110178	132304	138653	urban areas
wieś	100999	156988	170973	rural areas
Zdroje uliczne.....	271	245	212	Street outlets
miasta.....	191	175	137	urban areas
wieś	80	70	75	rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	89,2	90,3	90,3	Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	61,4	60,1	59,4	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	37,4	36,7	36,3	per capita in m ³
Wieś w hm ³	27,8	30,2	30,9	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	115,9	105,9	108,7	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
w tym oczyszczane	115,8	105,9	108,7	of which treated

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

TABL. 2 (117). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	1143,9	1199,4	1249,5	1277,4	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	639,1	681,4	715,2	735,0	Urban areas
Wieś	504,8	518,0	534,3	542,4	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GW·h	2436,2	2775,0	2652,3	2667,4	In GW·h
miasta	1356,2	1506,0	1381,4	1384,3	urban areas
wieś	1080,0	1269,0	1270,9	1283,1	rural areas
W kW·h:					In kW·h:
miasta: na 1 mieszkańca	836,5	917,2	844,0	846,6	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	2122	2210	1932	1884	per consumer ^a
wieś — na 1 odbiorcę ^a	2140	2450	2378	2365	rural areas — per consumer ^a

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (118).

**SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**

Stan w dniu 31 XII

**GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION
OF GAS FROM SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS**

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	21626,9	22123,1	23213,3	23761,9	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	1619,2	1439,3	1488,9	1472,6	of which transmission
miasta	332,2	342,6	348,1	347,6	urban areas
wieś	1287,0	1096,7	1140,8	1125,0	rural areas
Miasta	4998,9	5348,7	5757,6	5951,4	Urban areas
Wieś	16628,0	16774,4	17455,6	17810,5	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budyn- ków mieszkalnych i niemieszkal- nych w szt.	374456	404263	434993	447311	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	122152	136061	157649	161348	Urban areas
Wieś	252304	268202	277344	285963	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	664,8	693,8	713,3	722,2	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	459,6	471,9	474,3	478,2	Urban areas
Wieś	205,2	221,9	239,0	244,0	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year):
W hm ³	433,6	411,4	391,0	419,7	In hm ³
miasta	297,9	272,3	250,0	266,3	urban areas
wieś	135,7	139,1	141,0	153,4	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	132,9	123,5	116,0	124,3	Per capita in m ³
miasta	183,8	167,3	152,7	162,9	urban areas
wieś	82,7	83,0	81,3	88,1	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers connected to collective gas-meters. b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (119).

OGRZEWNICTWO

Stan w dniu 31 XII

HOUSE-HEATING

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	1737	1888	1941	1901	1837	65	Heating network in km
w tym przesyłowa	1360	1479	1371	1359	1320	39	of which transmission
Kotłownie	877	1006	1607	1687	1346	341	Boiler rooms
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ	13662	12614	13176	14455	14144	311	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrze- wanych centralnie w dam ³ w tym budynków miesz- kalnych	108794	117137	145999	150843	147157	3686	Cubature of buildings with central heating in dam ³ of which residential buildings
	70736	74514	80569	81540	81033	507	

a Dane zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relations to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 5 (120). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					Population in thous. – using ^a :
wodociągu	2401,7	2525,2	2735,7	2753,9	water supply system
miasta	1517,2	1540,3	1557,0	1561,2	urban areas
wieś	884,5	984,9	1178,7	1192,7	rural areas
kanalizacji	1594,6	1758,7	2071,7	2116,1	sewage system
miasta	1334,2	1385,6	1435,4	1443,9	urban areas
wieś	280,4	373,1	636,3	672,2	rural areas
gazu	2056,7	2104,7	2101,9	2106,6	gas supply system
miasta	1280,7	1261,0	1220,2	1214,6	urban areas
wieś	776,1	833,4	881,7	892,0	rural areas
Ludność – w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					Population – in % of total population ^b – using ^a :
wodociągu	73,5	75,7	81,1	81,4	water supply system
miasta	93,7	94,0	95,2	95,3	urban areas
wieś	53,7	58,1	67,8	68,4	rural areas
kanalizacji	48,8	52,7	61,4	62,6	sewage system
miasta	82,4	84,5	87,8	88,2	urban areas
wieś	15,8	22,0	36,6	38,5	rural areas
gazu	63,0	63,1	62,3	62,3	gas supply system
miasta	79,1	77,5	74,6	74,2	urban areas
wieś	47,1	49,5	50,7	51,1	rural areas

a Dane szacunkowe. b Na podstawie bilansów.

a Estimated data. b Based on balances.

TABL. 6 (121). **ODPADY KOMUNALNE^a**
MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	
Odpady komunalne zebrane ^b w t	630011	766377	795539	975449	844919	Municipal waste collected ^b in t
zmieszane	605554	677644	605387	709113	601241	mixed
miasta	484324	519087	399941	471897	403837	urban areas
wieś	121230	158557	205446	237216	197404	rural areas
zebrane selektywnie	24457	88734	190152	266336	243679	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	5631	11804	12091	13714	10910	paper and cardboard
szkło	11406	24527	39425	42273	40142	glass
tworzywa sztuczne	2126	13504	24394	28742	25665	plastic
metale	635	1853	984	951	752	metals
wielkogabarytowe	2674	11970	29009	32429	31519	large size
biodegradowalne	–	21231	49670	67123	61797	biodegradable

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 181. b Dane szacunkowe.

a See general notes, item 7 on page 181. b Estimated data.

TABL. 7 (122). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	843,6	1299,7	1686,6	1770,6	Liquid waste ^b removed in dam ³
miasta	301,7	489,9	548,4	553,8	urban areas
wieś	542,0	809,8	1138,2	1216,8	rural areas
w tym z gospodarstw domowych	425,3	737,4	1111,9	1232,2	of which from households
miasta	176,5	252,5	323,8	357,8	urban areas
wieś	248,8	484,9	788,1	874,4	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	–	305,2	280,5	272,5	Septic tanks in thous. (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	–	5,4	15,5	17,0	Household wastewater treatment systems in thous. (as of 31 XII)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 181. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.
a See general notes, item 8 on page 181. b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (123). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII): liczba	39	29	19	18	12	6	Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII): number area in ha
powierzchnia w ha	96,0	97,8	96,8	96,4	61,3	35,1	
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	3,1	5,7	–	2,1	0,6	1,5	Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha in operation
czynnych	1,5	2,0	–	–	–	–	
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	1,6	3,7	3,5	–	–	–	

TABL. 9 (124). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY ACCESSIBLE GREEN AREAS AND GREEN AREAS OF HOUSING ESTATES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2015		2016		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
O G Ó Ł E M w ha	3290,3	3133,1	3645,3	3379,4	3720,1	3404,6	3840,7	3528,3	TOTAL in ha
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,2	1,9	0,2	2,1	0,3	2,1	0,3	2,1	in % of total area of the voivodship ^a
na 1 mieszkańca ^b w m ²	10,1	19,3	10,9	20,6	11,0	20,8	11,4	21,6	per capita ^b in m ²
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej: parki spacerowo- -wypoczynkowe	1298,0	1202,9	1249,8	1126,6	1274,5	1149,6	1348,6	1223,6	Generally accessible urban green areas: strolling-recreational parks
zieleńce	520,9	461,2	703,0	602,8	810,3	679,2	740,0	605,1	lawns
Tereny zieleni osiedlowej	1471,4	1469,0	1692,5	1650,0	1635,3	1575,9	1752,2	1699,6	Green areas of housing estates

a, b W przypadku miast obliczono: a – w % ogólnej powierzchni miast, b – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: a – in % of total urban areas space, b – per capita in urban areas.

Mieszkania Dwellings

TABL. 10 (125). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	1020,3	1076,3	1145,9	1162,7	682,3	480,3	Dwellings in thous.
Izby w mieszkaniach w tys. ..	3870,5	4190,4	4489,0	4554,3	2379,4	2174,9	Rooms in dwellings in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	75234,2	82048,7	89361,7	90938,6	43954,2	46984,5	Useful floor area of dwellings in thous. m ²
Przeciętna w zasobach:							Dwelling stocks, average:
liczba izb w mieszkaniu	3,79	3,89	3,92	3,92	3,49	4,53	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :							useful floor area in m ² :
1 mieszkanie	73,7	76,2	78,0	78,2	64,4	97,8	per dwelling
na 1 osobę	23,0	24,6	26,5	26,9	26,8	26,9	per person
liczba osób na:							number of persons:
1 mieszkanie	3,20	3,10	2,94	2,91	2,40	3,63	per dwelling
1 izbę	0,84	0,80	0,75	0,74	0,69	0,80	per room

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 182.

a Based on balances of net dwelling stocks; see general notes, item 3 on page 182.

TABL. 11 (126). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE
W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania – w % – wyposażone w: Dwellings – in % – fitted with:					SPECIFICATION	
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating		
OGÓŁEM	2005	95,0	89,2	89,2	65,7	77,0	TOTAL
	2010	96,5	94,5	92,5	65,7	80,3	
	2015	96,8	94,9	93,0	64,3	81,6	
	2016	96,8	95,0	93,1	63,9	82,0	
Miasta	2005	98,2	96,1	94,9	79,5	84,5	Urban areas
	2010	99,0	98,3	97,3	76,7	87,0	
	2015	99,1	98,4	97,5	74,4	87,9	
	2016	99,1	98,5	97,6	73,8	88,2	
Wieś	2005	90,8	80,1	81,7	47,3	67,0	Rural areas
	2010	93,1	89,2	85,6	50,3	71,0	
	2015	93,5	89,8	86,5	50,0	72,8	
	2016	93,6	90,0	86,7	50,0	73,1	

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

a Based on balances of net dwelling stocks.

TABL. 12 (127). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2016 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out user to					
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing commu- nity	prywat- nych private	towa- rzystw budownic- stwa spo- łecznego public building society	innych others
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	a	201511	40980	44564	20105	8022	5013	82827
TOTAL	b	44673471	9171658	8759413	3918481	1962794	1098177	19762948
	c	221,7	223,8	196,6	194,9	244,7	219,1	238,6
Miasta	a	194071	38352	43289	19316	5823	5013	82278
Urban areas	b	43254899	8695736	8495967	3780722	1552551	1098177	19631746
	c	222,9	226,7	196,3	195,7	266,6	219,1	238,6
Wieś	a	7440	2628	1275	789	2199	–	549
Rural areas	b	1418572	475922	263446	137759	410243	–	131202
	c	190,7	181,1	206,6	174,6	186,6	–	239,0

W % OGÓŁEM

IN % OF TOTAL

OGÓŁEM	a	100,0	20,3	22,1	10,0	4,0	2,5	41,1
TOTAL	b	100,0	20,5	19,6	8,8	4,4	2,5	44,2
Miasta	a	100,0	19,8	22,3	10,0	3,0	2,6	42,4
Urban areas	b	100,0	20,1	19,6	8,7	3,6	2,5	45,4
Wieś	a	100,0	35,3	17,1	10,6	29,6	–	7,4
Rural areas	b	100,0	33,5	18,6	9,7	28,9	–	9,2

TABL. 13 (128). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów ^a w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds ^a in gminas stock for dwelling construction			
		ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
			spółdzielcze coopera- tives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which developed	razem total	w tym uzbrojone of which developed
w ha in ha								
OGÓŁEM	2010	43,0	0,9	34,5	95,7	66,8	820,8	458,8
TOTAL	2015	44,4	–	40,6	92,5	62,3	823,2	518,0
	2016	50,6	–	20,3	95,5	68,1	810,2	524,4
Miasta	2010	13,4	0,9	9,5	90,2	63,8	268,8	136,1
Urban areas	2015	12,6	–	10,4	82,1	60,6	248,1	154,0
	2016	12,7	–	8,5	86,1	65,5	252,0	151,4
Wieś	2010	29,6	0,0	25,0	5,5	3,0	552,0	322,7
Rural areas	2015	31,8	–	30,2	10,4	1,7	575,1	364,0
	2016	37,9	–	11,8	9,4	2,6	558,2	373,0

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 XII.

TABL. 14 (129). **MIESZKANIA KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	11039	18780	19373	16553	T O T A L
Spółdzielcze	320	24	25	35	Cooperative
Komunalne (gminne)	396	11	–	56	Municipal (gmina)
Zakładowe	2	–	1	–	Company
Indywidualne	6408	10041	8626	8685	Private
Społeczne czynszowe	584	97	76	26	Public building society
Na sprzedaż lub wynajem	3329	8607	10645	7751	For sale or rent

TABL. 15 (130). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Mieszkania	10704	12264	14600	17379	Dwellings
miasta	6737	6962	8419	11672	urban areas
wieś	3967	5302	6181	5707	rural areas
Spółdzielcze	504	42	–	129	Cooperative
Komunalne (gminne)	117	124	148	48	Municipal (gmina)
Zakładowe	–	9	5	4	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2956	4828	6081	8736	For sale or rent
Społeczne czynszowe	943	28	–	154	Public building society
Indywidualne	6184	7233	8366	8308	Private
miasta	2239	2211	2460	2830	urban areas
wieś	3945	5022	5906	5478	rural areas
Mieszkania na 1000 zawar- tych małżeństw	593	602	836	965	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	761	732	1033	1372	Urban areas
Wieś	431	488	664	601	Rural areas
Izby	48664	56600	63000	68220	Rooms
miasta	25208	25369	27199	34887	urban areas
wieś	23456	31231	35801	33333	rural areas
Spółdzielcze	1529	139	–	297	Cooperative
Komunalne (gminne)	237	241	313	84	Municipal (gmina)
Zakładowe	–	20	16	22	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	9104	14165	15866	22503	For sale or rent
Społeczne czynszowe	2404	82	–	378	Public building society
Indywidualne	35390	41953	46805	44936	Private
miasta	12083	11957	12228	12793	urban areas
wieś	23307	29996	34577	32143	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	1142853	1409355	1553380	1655711	Useful floor area of dwellings in m²
miasta	558690	611188	634500	804279	urban areas
wieś	584163	798167	918880	851432	rural areas
Spółdzielcze	26333	2359	–	6478	Cooperative
Komunalne (gminne)	3987	4752	5065	2010	Municipal (gmina)
Zakładowe	–	644	342	449	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	179442	322746	343270	482064	For sale or rent

TABL. 15 (130). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m² (dok.)					Useful floor area of dwellings in m² (cont.)
Spoleczne czynszowe	42511	1196	–	6920	Public building society
Indywidualne	890580	1077658	1204703	1157790	Private
miasta	310434	313398	316432	334420	urban areas
wieś	580146	764260	888271	823370	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	106,8	114,9	106,4	95,3	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta	82,9	87,8	75,4	68,9	urban areas
wieś	147,3	150,5	148,7	149,2	rural areas
Spółdzielcze	52,3	56,2	–	50,2	Cooperative
Komunalne (gminne)	34,1	38,3	34,2	41,9	Municipal (gmina)
Zakładowe	–	71,6	68,4	112,3	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	60,7	66,8	56,4	55,2	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	45,1	42,7	–	44,9	Public building society
Indywidualne	144,0	149,0	144,0	139,4	Private
miasta	138,6	141,7	128,6	118,2	urban areas
wieś	147,1	152,2	150,4	150,3	rural areas

TABL. 16 (131). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings				W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings						
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more	
OGÓŁEM	2005	10704	6184	0,5	2,7	7,2	89,6	4520	2,4	22,7	60,7	14,3
TOTAL	2010	12264	7233	0,3	2,3	4,4	93,0	5031	6,4	34,1	36,7	22,8
	2015	14600	8366	1,6	3,3	4,7	90,4	6234	13,6	38,9	30,4	17,1
	2016	17379	8308	2,7	5,5	5,6	86,2	9071	14,1	39,4	31,7	14,8
Miasta	2005	6737	2239	1,0	5,5	12,8	80,7	4498	2,4	22,8	61,0	13,9
Urban areas	2010	6962	2211	1,1	6,1	10,3	82,5	4751	6,6	34,9	38,1	20,4
	2015	8419	2460	5,4	9,3	9,7	75,6	5959	14,2	40,5	31,1	14,2
	2016	11672	2830	7,5	15,2	12,6	64,7	8842	14,4	40,4	32,3	12,9
Wieś	2005	3967	3945	0,2	1,1	4,1	94,6	22	–	–	–	100,0
Rural areas	2010	5302	5022	0,0	0,6	1,8	97,6	280	2,9	21,1	11,4	64,6
	2015	6181	5906	0,1	0,8	2,6	96,5	275	–	4,7	17,1	78,2
	2016	5707	5478	0,2	0,5	2,0	97,4	229	0,4	1,3	10,5	87,8

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1943, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1842, z późniejszymi zmianami).

2. Prezentowane dane obejmują:

1) placówki wychowania przedszkolnego, tj. przedszkola (łącznie ze specjalnymi), oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz od roku szkolnego 2008/09 – zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne; od roku szkolnego 2004/05 dzieci 6-letnie są objęte obowiązkiem odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego (w latach szkolnych 2011/12–2015/16 dotyczyło to dzieci 5-letnich);

2) szkoły dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych:

– od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa; w latach szkolnych 2009/10–2013/14 oraz w roku szkolnym 2016/17 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej; w roku szkolnym 2014/15 obowiązkiem szkolnym zostały objęte dzieci 6-letnie urodzone w pierwszej połowie 2008 r., a w roku szkolnym 2015/16 dzieci 6-letnie urodzone w 2009 r. oraz dzieci 7-letnie urodzone w drugiej połowie 2008 r. Dzieci urodzone w 2009 r., które w roku szkolnym 2015/16 rozpoczęły naukę w I klasie szkoły podstawowej, w roku szkolnym 2016/17 mogą kontynuować naukę w I klasie; w roku szkolnym 2016/17 obowiązkiem szkolnym objęto dzieci 7-letnie;

– od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne (patrz ust. 5, pkt 3)–7) na str. 194, ust. 6 na str. 194 oraz ust. 9, pkt 3) i 4) na str. 195);

3) szkoły policealne;

4) szkoły wyższe;

5) specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe

EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1943, with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1842, with later amendments).

2. The presented data include:

1) pre-primary education establishments, i.e. nursery schools (including special nursery schools), pre-primary sections of primary schools and since the 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points; since the 2004/05 school year an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced in pre-primary education establishments for children at the age of 6 (in the school years 2011/12–2015/16 it concerned children at the age of 5);

2) schools for children, youth and adults:

– since the 1999/2000 school year, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools, where education is obligatory; in the school year 2009/10–2013/14 and in the 2016/17 school year children at the age of 6, at the request of parents, have been allowed to start education in the first class of primary school; in the 2014/15 school year, the first class of primary school has been obligatory for children at the age of 6 born in the first half of 2008 and in the 2015/16 school year for children at the age of 6 born in 2009, and children born in the second half of 2008 (at the age of 7). Children born in 2009, who joined first class of primary education in the 2015/16 school year, are allowed to continue their education in the first class in the 2016/17 school year; in the 2016/17 school year children at the age of 7 have been subjected to obligatory education;

– since the 2002/03 school year upper secondary schools (see item 5, point 3)–7) on page 194, item 6 on page 194 and item 9, point 3) and 4) on page 195);

3) post-secondary schools;

4) higher education institutions;

5) special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and reha-

ośrodki socjoterapii, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze;

6) placówki pozaszkolne.

3. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

4. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej i niepubliczne. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeśli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

5. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 3) 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy;
- 4) 2-3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe;
- 5) 3-letnie licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 6) 4-letnie technika;
- 7) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych), które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

6. W roku szkolnym 2012/13 zakończono nabór do niektórych typów szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących w latach szkolnych:

- 2002/03–2013/14 – 3-letnich liceów profilowanych,
- 2004/05–2013/14 – 2-letnich uzupełniających liceów ogólnokształcących i 3-letnich techników uzupełniających dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

bilitation-education centres;

6) *extracurricular institutions.*

3. *Data include schools and establishments managed by central (government) units and local government units (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.*

4. *Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public with the competence of a public school and non-public. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) entities and local government units can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools, or non-public schools with the competence of public schools.*

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

5. Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) *primary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;*
- 2) *lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
- 3) *3-years special job-training schools;*
- 4) *2-3-year basic vocational schools;*
- 5) *3-year general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
- 6) *4-year technical secondary schools;*
- 7) *general art schools leading to professional certification (excluding special schools), excluding schools providing art education only.*

6. *In the 2012/13 school year recruitment has been terminated in some types of upper secondary schools, which were functioning in the period of:*

- *2002/03–2013/14 – 3-specialized secondary schools,*
- *2004/05–2013/14 – 2-year supplementary general schools and 3-year supplementary technical schools for graduates of basic vocational schools.*

7. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej i stacjonarnej – obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 1,5- lub 2-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06;
- 3) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 1990/91–2015/16 nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie),
 - 1991/92–2015/16 kolegia nauczycielskie (3-letnie),
 w których absolwentom nie nadawano tytułu licencjata.

8. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych; do roku szkolnego 2005/06 dane dotyczyły studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) do roku szkolnego 2015/16 prezentowano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadawano tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą.

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami i zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych.

9. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie stacjonarnej, zaocznej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 4) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 2002/03–2014/15 – 2–3-letnie zasadnicze szkoły dla dorosłych oraz 3-letnie licea profilowane dla dorosłych,
 - 2004/05–2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych,
 - 2004/05–2015/16 – 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej,
 - do roku szkolnego 2015/16 – 4-letnie technika dla dorosłych.

10. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

7. Post-secondary schools – educating in day, evening, weekend and full-time programmes form – include:

- 1) post-secondary schools (1-, 1,5- or 2-year), including special schools;
- 2) colleges of social work (3-year) – since 2005/06 school year;
- 3) functioning in the school years:
 - 1990/91–2015/16 foreign language teacher training colleges (3-year),
 - 1991/92–2015/16 teacher training colleges (3-year),
 which graduates do not receive title of licentiate.

8. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes; until 2005/06 school year data concerned day, evening, weekend and extramural studies.

Data regarding tertiary education:

- 1) until 2015/16 academic year include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates received the title of licentiate;
- 2) include foreigners studying in Poland;
- 3) do not include Poles studying abroad.

Data on students and graduates are given according to the seat of particular higher education institutions including sections as well as branch departments and institutes, didactic branch centers as well as consultative points. Data do not include academies of the Ministry of National Defence and academies of the Ministry of the Interior.

9. Schools for adults educating in full-time, in weekend and distance form – include:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) 3-year general secondary schools for adults;
- 4) functioning in the school year:
 - 2002/03–2014/15 – 2–3-year basic vocational schools for adults and 3-year specialized secondary schools for adults,
 - 2004/05–2013/14 – 2-year supplementary secondary schools for adults for graduates of basic vocational schools,
 - 2004/05–2015/16 – 3-year supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school,
 - until 2015/16 school year – 4-year technical secondary schools for adults.

10. Special schools are organized for children and youth with special educational needs, of

mi, w tym dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne, ogólnodostępne) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

11. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

12. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

13. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

14. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

15. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

16. Dane dotyczące:

1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wy-

which for handicapped. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in special schools operating independently, in mainstream schools (in which special sections or mainstream integrated are established) as well as in special educational centres, other educational institutions or the unit performing health care activities (including health resorts treatment).

11. Special educational centres are facilities for handicapped children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, cannot attend regular schools or nursery schools.

12. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

13. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

14. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

15. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

16. Data regarding:

1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education centres, youth education centres, youth social

chowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;

- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI, studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego (np. dla roku akademickiego 2016/17 absolwenci z roku akademickiego 1 X 2015 – 30 IX 2016); do roku akademickiego 2000/01 wykazywani byli w roku kalendarzowym.

17. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

18. Współczynnik skolaryzacji brutto – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Współczynnik skolaryzacji netto – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

19. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

therapy centres and rehabilitation-education centres, extracurricular education as well as boarding schools and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;

- 2) *tertiary education are presented as of 30 XI, students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies; graduates are shown from the previous academic year (e.g., for the 2016/17 academic year, graduates from 1 X 2015 – 30 IX 2016 academic year); until the 2000/01 academic year graduates were shown according to the calendar year.*

17. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an interschool facility serving as a boarding school.

18. Gross enrolment rate is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) on a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.

Net enrolment rate is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.

19. The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year), has been compiled on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.

TABL. 1 (132). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Podstawowe	1527	1478	1461	1459	Primary
Gimnazja	706	743	766	768	Lower secondary
Specjalne przysposabiające do pracy	19	28	37	37	Special job-training
Zasadnicze zawodowe	165	160	156	154	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	204	194	169	171	General secondary
Uzupełniające licea ogólnokształcące	1	8	x	x	Supplementary general
Licea profilowane	117	32	x	x	Specialized secondary
Technika	204	177	153	151	Technical secondary
Technika uzupełniająca	10	3	x	x	Supplementary technical secondary
Artystyczne ogólnokształcące ^a	12	11	10	10 ^b	General art ^a
Policealne	298	229	182	179	Post-secondary
Wyższe	34	33	31	29	Tertiary
Dla dorosłych	374	269	121	121	For adults
podstawowe	–	–	–	–	primary
gimnazja	5	3	7	6	lower secondary
zasadnicze zawodowe	9	11	x	x	basic vocational
licea ogólnokształcące	73	82	114	115	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	120	108	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	2	2	x	x	specialized secondary
technika	44	6	–	x	technical secondary
technika uzupełniająca	121	57	–	x	supplementary technical secondary

NAUCZYCIELE^c
TEACHERS^c

Szkoły:					Schools:
podstawowe	17779	16692	17560	17159	primary
gimnazja	10459	9875	9094	8929	lower secondary
zasadnicze zawodowe ^d	1301	1648	1503	1464	basic vocational ^d
licea ogólnokształcące ^e	4096	4399	3434	3427	general secondary ^e
licea profilowane	718	205	x	x	specialized secondary
technika ^{ef}	3475	4435	4378	4426	technical secondary ^{ef}
policealne	784	657	629	610	post-secondary
wyższe ^g	11874	12661	12610	12767	tertiary ^g

a Dające uprawnienia zawodowe. b Ponadto 17 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. c-f Łącznie ze szkołami: c – dla dorosłych; w roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 196. d – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, e – w latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi oraz technikami, f – artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. g Nauczyciele akademicy.

a Leading to professional certification. b Moreover, 17 art schools giving only artistic education. c-f Including: c – schools for adults; in the 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 15 on page 196. d – special job-training schools, e – in the 2005/06 and 2010/11 school year respectively supplementary: general secondary schools and technical secondary schools, f – general art schools leading to professional certification. g Academic teachers.

TABL. 1 (132). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^a	34494	28509	37223	32428	<i>Pre-primary education^a</i>
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	235236	203230	220561	207268	<i>primary</i>
gimnazja	141415	114048	100382	98518	<i>lower secondary</i>
specjalne przysposabiające do pracy	431	629	822	816	<i>special job-training</i>
zasadnicze zawodowe	22429	22662	19389	18165	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	65278	59322	44843	44140	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	9	140	x	x	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	13059	2458	x	x	<i>specialized secondary</i>
technika.....	51628	51373	50633	51131	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	352	103	x	x	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^b ...	1504	1332	1249	1252 ^c	<i>general art^b</i>
policealne	26080	23398	20621	19350	<i>post-secondary</i>
wyższe	201115	211408	175596	168136	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	23995	18119	10112	9355	<i>for adults</i>
podstawowe	–	–	–	–	<i>primary</i>
gimnazja.....	325	230	171	154	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	444	227	x	x	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	8270	7097	9941	9201	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	4879	7133	x	x	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	102	44	x	x	<i>specialized secondary</i>
technika	5539	311	–	x	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	4436	3077	–	x	<i>supplementary technical secondary</i>
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	42932	34985	32331	.	<i>primary</i>
gimnazja	46973	38156	33808	.	<i>lower secondary</i>
specjalne przysposabiające do pracy	60	130	179	.	<i>special job-training</i>
zasadnicze zawodowe	7719	7857	6603	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	20879	19747	14872	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	61	x	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	4812	941	x	.	<i>specialized secondary</i>
technika	11020	12117	11330	.	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	x	31	x	.	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^b ..	286	221	215 ^d	.	<i>general art^b</i>

a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2015/16 w wieku 5 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 31 na str. 219. b Dające uprawnienia zawodowe. c Ponadto 1687 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. d Ponadto 127 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

a Concerns children aged 6, in the 2015/16 school year aged 5, attending pre-primary education establishments also described in table 31 on page 219. b Leading to professional certification. c Moreover, 1687 students of art schools giving only artistic education. d Moreover, 127 graduates of art schools giving only artistic education.

TABL. 1 (132). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
ABSOLWENCI (dok.) GRADUATES (cont.)					
Szkoły (dok.):					Schools (cont.):
policealne	8800	6827	6453	.	post-secondary
wyższe	34509	55006	48255	.	tertiary
dla dorosłych	9366	4863	3122	.	for adults
podstawowe	–	–	–	.	primary
gimnazja	85	75	82	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	127	87	x	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	3885	1747	3040	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1284	2276	x	.	supplementary general secondary
licea profilowane	x	15	x	.	specialized secondary
technika	3985	67	–	.	technical secondary
technika uzupełniająca	x	596	–	.	supplementary technical secondary

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (133). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015/16	2016/17	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16
	szkoły schools		uczniowie i studenci pupils and students		absolwenci graduates	
Szkoły podstawowe	1461	1459	220561	207268	32400	32331
Primary schools						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	4	327	374	38	61
Central (government) administration units						
Jednostki samorządu terytorialnego	1267	1252	206232	192446	30626	30381
Local government units						
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	92	93	6343	5653	878	803
Associations and other social organizations						
Organizacje wyznaniowe	11	13	2035	2748	290	401
Religious organizations						
Pozostałe	88	97	5624	6047	568	685
Others						
Gimnazja	766	768	100382	98518	33851	33808
Lower secondary schools						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	1	6	5	7	2
Central (government) administration units						
Jednostki samorządu terytorialnego	652	652	91753	89336	31352	31045
Local government units						
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	52	50	3008	2785	927	892
Associations and other social organizations						
Organizacje wyznaniowe	14	15	3171	3612	942	1118
Religious organizations						
Pozostałe	47	50	2444	2780	623	751
Others						

TABL. 2 (133). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015/16	2016/17	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16
	szkoły schools		uczniowie i studenci pupils and students		absolwenci graduates	
Zasadnicze szkoły zawodowe^a Basic vocational schools^a	193	191	20211	18981	6240	6782
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	3	3	114	122	49	35
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	150	149	16038	14839	5147	5423
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	13	13	1252	1282	298	359
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	4	4	246	252	72	67
Pozostałe <i>Others</i>	23	22	2561	2486	674	898
Licea ogólnokształcące General secondary schools	169	171	44843	44140	15833	14872
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	124	124	41242	40153	14761	13817
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	17	17	832	741	246	219
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	8	9	1351	1556	391	440
Pozostałe <i>Others</i>	20	21	1418	1690	435	396
Technika^b Technical secondary schools^b	163	161	51882	52383	11246	11545
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	10	10	1528	1534	254	316
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	139	136	48274	48515	10598	10855
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	3	4	202	216	20	26
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	2	2	273	299	66	47
Pozostałe <i>Others</i>	9	9	1605	1819	308	301
Szkoły policealne Post-secondary schools	182	179	20621	19350	6852	6453
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	1	1	179	181	89	88
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	37	31	3304	2804	1614	1285
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	13	12	342	431	190	144
Pozostałe <i>Others</i>	131	135	16796	15934	4959	4936

a,b Łącznie ze szkołami: a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a,b Including: a – special job-training schools, b – general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (133). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015/16	2016/17	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16
	szkoły schools		uczniowie i studenci pupils and students		absolwenci graduates	
Szkoły wyższe Tertiary education	31	29	175596	168136	49986	48255
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	14	14	151016	144730	41409	41589
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	2	2	4427	4805	1251	978
Pozostałe <i>Others</i>	15	13	20153	18601	7326	5688
Szkoły dla dorosłych Schools for adults	121	121	10112	9355	3735	3122
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	2	2	77	83	44	17
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	47	43	2702	2426	1159	774
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	9	10	460	409	172	145
Pozostałe <i>Others</i>	63	66	6873	6437	2360	2186

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (134). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2016/17
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group		
7–12 lat ^a	96,0	91,5	91,2
13–15	97,8	96,7	98,5
16–18	92,8	94,8	96,3
19–21 lat	22,6	23,2	24,2

a W roku szkolnym 2015/16 w grupie wieku 6–12 lat.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2015/16 school year in the age group 6–12.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (135). **WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI**
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2010/11			2015/16			2016/17		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
		w %			in %					
BRUTTO GROSS										
Szkoły: Schools:										
podstawowe ^a <i>primary^a</i>	7–12	97,7	97,4	97,9	88,9	88,2	89,6	96,1	96,1	96,0
gimnazja <i>lower secondary</i>	13–15	98,3	99,5	97,1	97,3	97,9	96,7	98,6	98,8	98,4
zasadnicze zawodowe ^b <i>basic vocational^b</i>	16–18	17,8	25,0	10,3	18,3	24,8	11,6	17,5	23,8	10,9
licea ogólnokształcące ^c <i>general secondary^c</i>	16–18	57,6	45,1	70,7	49,7	38,4	61,5	49,2	37,4	61,5
technika ^{cd} <i>technical secondary^{cd}</i>	16–18	42,5	50,1	34,6	47,1	53,8	40,1	48,3	55,2	41,0
policealne <i>post-secondary</i>	19–21	15,4	10,2	20,7	17,0	9,1	25,2	16,5	9,1	24,3
NETTO NET										
Wychowanie przedszkolne ^e <i>Pre-primary education^e</i>	6	86,9	88,5	85,2	96,9	97,2	96,6	84,4	82,5	86,1
Szkoły: Schools:										
podstawowe ^a <i>primary^a</i>	7–12	95,8	95,6	96,0	88,4	87,6	89,3	93,2	93,4	93,0
gimnazja <i>lower secondary</i>	13–15	95,0	95,1	94,9	93,6	93,4	93,8	93,4	93,0	93,8
zasadnicze zawodowe ^b <i>basic vocational^b</i>	16–18	16,0	22,5	9,3	16,2	22,0	10,1	15,4	21,1	9,5
licea ogólnokształcące ^c <i>general secondary^c</i>	16–18	47,0	33,9	60,6	40,7	28,4	53,4	40,7	28,1	53,8
technika ^{cd} <i>technical secondary^{cd}</i>	16–18	29,7	34,6	24,6	35,5	40,7	30,2	36,3	41,9	30,5
policealne <i>post-secondary</i>	19–21	5,8	3,5	8,1	6,3	3,3	9,6	5,6	3,0	8,4

a W roku szkolnym 2015/16 dotyczy dzieci w wieku 6–12 lat. b–d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, c – w roku szkolnym 2010/11 odpowiednio: uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, liceami profilowanymi oraz technikami uzupełniającymi, d – artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e W roku szkolnym 2015/16 dotyczy dzieci w wieku 5 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2015/16 school year concerns children aged 6–12. b–d Including: b – special job-training schools, c – in the 2010/11 school year: supplementary general secondary schools, specialized secondary school as well as supplementary technical secondary schools respectively, d – general art schools leading to professional certification. e In the 2015/16 school year concerns children aged 5 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 5 i 6

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 5 and 6

The division by languages may include one person more than once.

**TABL. 5 (136). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
ORAZ POLICEALNYCH**
**PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS
FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS**

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students in schools								
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących general secondary	technikach ^a technical secondary ^a	policealnych post- secondary	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas						
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION										
Angielski 2015/16	427738	99,0	99,2	98,9	98,3	72,9	98,2	97,7	50,8	
<i>English</i> 2016/17	411825	98,8	98,6	99,0	98,5	75,1	98,3	99,7	36,6	
Francuski 2015/16	14341	0,4	0,8	–	3,9	0,1	14,3	6,1	–	
<i>French</i> 2016/17	14807	0,4	0,9	0,0	3,7	–	14,8	7,1	–	
Niemiecki 2015/16	151691	1,6	1,7	1,5	76,0	22,2	58,9	79,4	0,3	
<i>German</i> 2016/17	150655	1,6	1,8	1,3	76,3	21,8	58,0	81,5	–	
Rosyjski 2015/16	6860	0,0	0,0	–	0,9	3,6	6,1	4,8	–	
<i>Russian</i> 2016/17	6473	0,0	0,0	–	0,9	2,6	6,1	4,7	–	
Włoski 2015/16	4372	–	–	–	0,7	–	7,0	1,0	–	
<i>Italian</i> 2016/17	3817	0,0	0,0	–	0,6	–	6,0	1,1	–	
Łacina 2015/16	1215	–	–	–	–	–	2,5	–	2,8	
<i>Latin</i> 2016/17	884	–	–	–	–	–	2,0	–	–	
Hiszpański 2015/16	7938	0,2	0,3	–	2,9	–	9,5	0,7	–	
<i>Spanish</i> 2016/17	9021	0,1	0,3	0,0	3,6	–	9,9	1,5	–	
Inne 2015/16	871	0,3	0,4	0,2	–	–	0,3	0,0	1,0	
<i>Others</i> 2016/17	975	0,3	0,5	0,1	0,0	–	0,8	0,0	–	
NAUCZANIE DODATKOWE^b ADDITIONAL EDUCATION^b										
Angielski 2015/16	1411	0,1	–	0,2	0,8	–	0,8	–	1,0	
<i>English</i> 2016/17	1284	0,2	0,1	0,3	0,6	–	0,8	–	–	
Francuski 2015/16	2245	0,2	0,3	0,1	0,7	–	1,7	0,7	–	
<i>French</i> 2016/17	1893	0,3	0,5	0,1	0,8	–	1,2	0,0	–	
Niemiecki 2015/16	23327	4,3	4,5	4,1	10,4	–	3,7	3,5	–	
<i>German</i> 2016/17	21089	4,4	5,1	3,7	10,0	0,0	2,8	1,8	–	
Inne 2015/16	3156	0,2	0,3	0,1	1,5	–	2,6	0,1	–	
<i>Others</i> 2016/17	3094	0,3	0,5	0,2	1,4	–	1,8	0,3	–	

a Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. b Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including general art schools leading to professional certification. b Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6 (137). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

L A T A Y E A R S JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students in schools			
		podstawowych primary	gimnazjach lower secondary	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	policealnych post- -secondary
Angielski..... 2015/16	17403	–	100,0	93,3	46,5
English..... 2016/17	18164	–	100,0	94,5	53,6
Francuski..... 2015/16	111	–	–	0,9	0,1
French..... 2016/17	118	–	–	0,9	0,2
Niemiecki..... 2015/16	727	–	6,4	4,9	1,3
German..... 2016/17	535	–	–	4,5	0,7
Rosyjski..... 2015/16	231	–	10,5	1,0	0,6
Russian..... 2016/17	105	–	4,5	0,4	0,3

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (138). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a**
EDUCATION OF PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
	uczniowie pupils and students		absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe	4662	4909	840	858	Primary schools
w tym specjalne	1423	1404	236	262	of which special
Gimnazja	3321	3264	1145	1166	Lower secondary schools
w tym specjalne	1517	1411	482	524	of which special
Specjalne szkoły przysposabia- jące do pracy	822	816	156	179	Special job-training schools
Zasadnicze szkoły zawodowe ^b ..	1093	1068	148	157	Basic vocational schools ^b
w tym specjalne	842	976	112	126	of which special
Licea ogólnokształcące	286	315	87	79	General secondary schools
w tym specjalne	60	53	13	21	of which special
Technika ^{bc}	276	312	44	25	Technical secondary schools ^{bc}
w tym specjalne	150	154	26	13	of which special
Szkoły policealne ^b	109	94	43	9	Post-secondary schools ^b
w tym specjalne	97	94	24	9	of which special

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 195. b W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy. c Łącznie ze szkołami ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 10 on page 195. b In mainstream schools data concern graduates with a medical certificate on a need for special education, who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam. c Including general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (139).

**SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE
OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII
I OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**

*SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH
SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2015	2016	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE^b <i>SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES^b</i>					
Ośrodki	29	28	28	28	<i>Centres</i>
Miejsca	2261	2012	1722	1705	<i>Places</i>
Wychowankowie	2004	1536	1169	1121	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
niewidomi i słabowidzący	255	178	118	110	<i>blind and sight impaired</i>
niesłyszący i słabosłyszący	322	218	121	131	<i>deaf and hearing impaired</i>
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	220	200	243	265	<i>multiple disability</i>
z niepełnosprawnością ruchową i z afazją ^c	11	2	14	17	<i>motor-skill impaired and with aphasia^c</i>
z niepełnosprawnością intelektualną	1115	919	661	583	<i>mentally disabled</i>
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	61	17	1	–	<i>socially maladjusted</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE <i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	3	4	4	4	<i>Centres</i>
Miejsca	192	222	222	216	<i>Places</i>
Wychowankowie	192	219	209	179	<i>Residents</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII <i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES</i>					
Ośrodki	–	1	3	4	<i>Centres</i>
Miejsca	–	86	196	220	<i>Places</i>
Wychowankowie	–	47	186	209	<i>Residents</i>
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE <i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	7	10	16	17	<i>Centres</i>
Miejsca	361	545	731	751	<i>Places</i>
Wychowankowie	365	491	574	587	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z niepełnosprawnością intelek- tualną w stopniu głębokim	113	205	258	269	<i>mental retardation-profound</i>
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	115	286	316	318	<i>multiple disability</i>

a Stan w dniu 31 X. b Łącznie ze specjalnym ośrodkiem wychowawczym (w 2016 r. 1 ośrodek z 18 wychowankami).
c W latach 2005 i 2010 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b Including special education centre (in 2016 1 centre with 18 residents). c In 2005 and 2010 concerns
motor-skill impaired residents.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (140). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK <i>KIND OF INSTITUTIONS</i>	Pla- cówki <i>Institutions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a <i>Participants of permanent and temporary forms of pursuits^a</i>							
		ogółem <i>total</i>	informa- tycz- nych <i>com- puter</i>	tech- nicz- nych <i>tech- nical</i>	przed- miot- owych <i>sub- ject</i>	artysty- cznych <i>arts</i>	sporto- wych <i>sports</i>	turysty- czno- krajozna- wczych <i>tourist and sight- seeing</i>	innych <i>other</i>
O G Ó Ł E M 2005 ^b	49	207660	–	2899	35994	55148	–	–	–
TOTAL 2010	60	194260	1974	2017	17378	53759	59872	20266	38994
2015	59	193703	1152	1875	11498	62530	68215	14409	34024
2016	59	200883	1269	1625	12393	68638	78569	15172	23217
Pałace młodzieży <i>Youth centres</i>	6	22234	119	242	4669	13453	2359	–	1392
Młodzieżowe domy kultury <i>Youth community centres</i>	16	97579	998	1026	3722	52755	5757	14890	18431
Ogniska pracy pozaszkolnej <i>Extracurricular interest groups</i>	4	1436	71	208	332	637	109	12	67
Międzyszkolne ośrodki sportowe . <i>Inter-school sport centres</i>	10	69771	–	–	–	–	69771	–	–
Pozostałe placówki <i>Other institutions</i>	23	9863	81	149	3670	1793	573	270	3327

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. ^b Stan w dniu 31 X.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a A systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. ^b As of 31 X.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (141). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

SZKOŁY	2016/17		2010/11	2015/16	2016/17		SCHOOLS
	placówki <i>estab- lishments</i>	miejsca <i>beds</i>	korzystający <i>boarders</i>				
			ogółem <i>total</i>		na 100 miejsc <i>per 100 beds</i>		
O G Ó Ł E M	65	6195	5275	5166	5437	88	TOTAL
Internaty	45	4125	3823	3415	3556	86	<i>Boarding schools</i>
liceów ogólnokształcących	16	1305	1345	1156	1168	90	<i>general secondary</i>
szkół zawodowych	29	2820	2478	2259	2388	85	<i>vocational secondary</i>
Bursy	20	2070	1452	1751	1881	91	<i>Dormitories</i>

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (142). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	53	55	50	50	Dormitories
Miejsca	20263	20191	18977	18780	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	17840	17631	15901	15237	students
w % ogółu studentów	8,9	8,3	9,1	9,1	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	541	433	430	students of doctoral studies ^a
w % ogółu uczestników	10,1	6,4	6,5	in % of total students of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	8	10	9	10	Canteens
Miejsca	1490	2063	1930	2328	Places

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 12 (143). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING
SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2015/16	ogółem ^b total ^b	2016/17		otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół scholarship recipients in % of total students of a given group of schools	SCHOOLS
					w tym otrzymujący stypendia of which scholarships recipients	rektora dla najlepszych studentów vice-chancellor to the best students		
O G Ó Ł E M	59438	48906	37075	35298	22956	13023	21,0	TOTAL
w tym:								of which:
Uniwersytety	13271	9782	8150	7555	4554	2894	18,5	Universities
Wyższe szkoły techniczne	11939	11270	10327	9727	6020	3947	22,5	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	4326	3123	2457	2386	1721	818	25,5	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	13625	7740	5066	4813	3048	1880	19,7	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	5717	5754	3618	3649	2646	1032	21,4	Teacher education schools
Akademie medyczne	-	-	-	-	-	-	-	Medical academies
Akademie wychowania fizycznego	1044	1275	831	862	533	387	20,9	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	1184	768	526	519	327	201	22,7	Fine arts academies

^a Łącznie z cudzoziemcami; w latach akademickich 2010/11, 2015/16 i 2016/17 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów stypendiów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2010/11, 2015/16 and 2016/17 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 13 (144). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	1475	302	1173	1427	310	1117	1408	330	1078	1408	336	1072
Schools												
w tym: of which:												
sportowe i mistrzostwa sportowego .	4	4	-	4	4	-	3	3	-	4	4	-
sports and athletic												
filialne	77	2	75	47	-	47	27	-	27	25	1	24
branch												
artystyczne ^a	5	5	-	6	6	-	6	6	-	7	7	-
art ^a												
Oddziały	12057	4401	7656	11387	4168	7219	12290	4766	7524	11916	4631	7285
Sections												
Uczniowie	233261	99300	133961	201882	88732	113150	219138	100730	118408	205864	95766	110098
Pupils												
w tym I klasa of which 1st grade	35696	15282	20414	32660	14965	17695	44701	20962	23739	21836	10084	11752
w tym kobiety of which females	113942	48543	65399	99104	43493	55611	108048	49669	58739	100593	46812	53781
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego .	1704	1704	-	1679	1679	-	1331	1331	-	1679	1679	-
sports and athletic												
filialne	1709	41	1668	994	-	994	694	-	694	674	61	613
branch												
artystyczne ^a	903	903	-	992	992	-	1176	1176	-	1200	1200	-
art ^a												
Absolwenci	42539	18161	24378	34752	14929	19823	32069	14563	17506	.	.	.
Graduates												
w tym kobiety of which females	20897	8915	11982	17050	7333	9717	15945	7225	8720	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego .	345	345	-	348	348	-	260	260	-	.	.	.
sports and athletic												
filialne	36	-	36	73	-	73	49	13	36	.	.	.
branch												
artystyczne ^a	140	140	-	143	143	-	179	179	-	.	.	.
art ^a												
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę	158	329	114	141	286	101	156	305	110	146	285	103
school												
1 oddział	19	23	17	18	21	16	18	21	16	17	21	15
section												

a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 14 (145). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogółem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	654	215	439	694	232	462	711	245	466	713	246	467
<i>Lower secondary</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	8	8	-	6	6	-	6	6	-	6	6	-
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a <i>with job-training sections^a</i>	4	3	1	3	3	-	2	1	1	3	2	1
Oddziały	5695	2682	3013	4984	2274	2710	4485	2071	2414	4436	2072	2364
<i>Sections</i>												
Uczniowie	139193	68391	70802	112317	54240	58077	98865	48799	50066	97107	48679	48428
<i>Pupils</i>												
w tym I klasa	44985	21695	23290	36587	17670	18917	32437	16117	16320	32324	16592	15732
<i>of which 1st grade</i>												
w tym kobiety	67474	33254	34220	54446	26529	27917	48174	23772	24402	47663	23923	23740
<i>of which females</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	1733	1733	-	1317	1317	-	1154	1154	-	1133	1133	-
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a <i>with job-training sections^a</i>	924	516	408	306	306	-	203	107	96	257	170	87
Absolwenci	46223	23110	23113	37611	18030	19581	33284	16217	17067	.	.	.
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety	22497	11305	11192	18395	8948	9447	16242	7903	8339	.	.	.
<i>of which females</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	563	563	-	370	321	49	394	394	-	.	.	.
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a <i>with job-training sections^a</i>	286	151	135	120	90	30	104	70	34	.	.	.
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę	213	318	161	162	234	126	139	199	107	136	198	104
<i>school</i>												
1 oddział	24	26	23	23	24	21	22	24	21	22	23	20
<i>section</i>												

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Based on 6th grade primary school.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (146). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)****BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	138	134	131	129	Schools
Oddziały	743	933	900	892	Sections
Uczniowie	20809	21448	18538	17364	Students
w tym I klasa	8239	8207	6262	5818	of which 1st grade
w tym kobiety	5483	5789	5537 ^a	5104	of which females
Absolwenci	7202	7479	6363	.	Graduates
w tym kobiety	2207	2215	1950	.	of which females

a Dane zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data have been changed in relations to the data published in the previous edition of the Yearbook.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (147). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA****STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION**

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci ^b graduates ^b		
O G Ó Ł E M	18538	17364	3003	2976	T O T A L
Artystyczna	76	77	7	8	Arts
Biznesu i administracji	1562	1394	409	466	Business and administration
Inżynieryjno-techniczna	6493	6294	967	742	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	2272	2048	294	333	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	3289	3035	521	529	Architecture and construction
Rolnicza	40	33	6	8	Agriculture
Usług dla ludności	4806	4470	799	890	Personal services
Pozostałe	-	13	-	-	Others

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (148). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)****GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	200	189	160	162	Schools
Oddziały	2134	2039	1585	1565	Sections
Uczniowie	65111	59173	44746	44057	Students
w tym I klasa	22397	19557	14809	14892	of which 1st grade
w tym kobiety	39849	37396	28829 ^a	28502	of which females
Absolwenci	20835	19704	14832	.	Graduates
w tym kobiety	12724	12449	9544	.	of which females

a Dane zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data have been changed in relations to the data published in the previous edition of the Yearbook.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18 (149). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	211	177	150	148	Schools
Oddziały	1865	2012	1961	1973	Sections
Uczniowie	51750	51295	50483	50977	Students
w tym I klasa	15733	13601	13917	14093	of which 1st grade
w tym kobiety	20611	20508	20702	20748	of which females
Absolwenci	10945	12120	11303	.	Graduates
w tym kobiety	4337	4988	4701	.	of which females

a W latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 łącznie z technikami uzupełniającymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 and 2010/11 school years including supplementary technical schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (150). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci ^b graduates ^b		
O G Ó Ł E M	50483	50977	7873	7582	T O T A L
Artystyczna	48	119	7	4	Arts
Spoleczna	4245	4199	830	830	Social and behavioural sciences
Biznesu i administracji	4954	5431	648	707	Business and administration
Nauk o środowisku	83	–	45	–	Environment
Fizyczna	45	35	12	–	Physical sciences
Technologii teleinformacyjnych	7509	8127	1044	1040	Information and Communication Technologies
Inżynieryjno-techniczna	11459	11685	1436	1459	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	1238	1028	210	150	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	5560	5082	1096	1028	Architecture and construction
Rolnicza	232	173	75	49	Agriculture
Leśna	88	92	5	–	Forestry
Weterynaryjna	349	408	34	39	Veterinary
Usług dla ludności	14108	13799	2390	2253	Personal services
Ochrony i bezpieczeństwa	–	25	–	–	Security services
Usług transportowych	565	774	41	23	Transport services

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (151). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
------------------	---------	---------	---------	---------	---------------

SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH
LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION

Szkoły.....	29	42	60	60	Schools
Uczniowie.....	5429	3602	5698	6077	Pupils
w tym kobiety	3340	2274	3751	4038	of which females
Absolwenci.....	709	366	530	.	Graduates
w tym kobiety	413	237	347	.	of which females

SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE
LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION

Szkoły	21	24	27	27	Schools
Uczniowie	2403	2627	2842	2939	Students
w tym kobiety	1571	1701	1946	2031	of which females
Absolwenci.....	394	335	342	.	Graduates
w tym kobiety	259	224	240	.	of which females

W tym OGÓLNOKSZTAŁCĄCE SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE
Of which GENERAL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION

Szkoły	12	11	10	10	Schools
Uczniowie	1504	1332	1249	1252	Students
w tym kobiety	1019	946	913	935	of which females
Absolwenci.....	286	221	215	.	Graduates
w tym kobiety	194	163	157	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (152). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	294	228	180	177	Schools
Oddziały	1034	958	963	975	Sections
Uczniowie	25776	23345	20524	19256	Students
w tym kobiety	13796	15422	14936	13848	of which females
Absolwenci	8659	6803	6403	.	Graduates
w tym kobiety	5304	4922	5044	.	of which females

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (153). **UCZNIOWIE I ABSLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students		absolwenci ^b graduates ^b		
OGÓŁEM	20524	19256	4982	4229	TOTAL
w tym:					of which:
Artystyczna	2355	1932	631	629	Arts
Społeczna	256	299	57	18	Social and behavioural sciences
Dziennikarstwa i informacji	164	115	18	20	Journalism and information
Biznesu i administracji	3693	3294	576	375	Business and administration
Technologii teleinformacyjnych	1592	1679	93	94	Information and Communication Technologies
Inżynieryjno-techniczna	47	12	20	16	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	43	44	44	5	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	57	49	10	6	Architecture and construction
Weterynaryjna	375	367	92	68	Veterinary
Medyczna	4546	4437	1852	1654	Health
Opieki społecznej	681	479	195	142	Welfare
Usług dla ludności	2510	2576	507	445	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	2055	1959	241	262	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	858	756	201	164	Security services
Usług transportowych	177	106	19	4	Transport services

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (154). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2005/06	34	11874	201115	34509	TOTAL
2010/11	33	12263	211408	55006	
2015/16	31	12610	175596	48255	
2016/17	29	12767	168136	.	
Uniwersytety	1	4023	40905	8925	Universities
Wyższe szkoły techniczne	2	3382	43228	13365	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	1	751	9358	3317	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	6	855	24376	8770	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	2	1252	17034	4984	Teacher education schools
Akademie medyczne	–	–	–	–	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	1	258	4121	1307	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	3	668	2291	567	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne	1	254	2243	469	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe	12	1324	24580	6551	Others

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 196. b W podziale według typów szkół – z roku szkolnego 2015/16.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 15 on page 196. b According to type of schools – for the 2015/16 school year.

TABL. 24 (155). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of total number at study forms				TYPE OF SCHOOLS
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b		
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM 2005/06	201115	112007	112053	60485	89062	51522	TOTAL
2010/11	211408	122612	125755	71057	85653	51555	
2015/16	175596	103356	127972	75458	47624	27898	
2016/17	168136	99065	125152	74291	42984	24774	
Uniwersytety	40905	27877	34580	23556	6325	4321	Universities
Wyższe szkoły techniczne ...	43228	15606	35707	14130	7521	1476	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	9358	5851	7648	5123	1710	728	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	24376	15616	13749	8781	10627	6835	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	17034	13434	11688	9212	5346	4222	Teacher education schools
Akademie medyczne	–	–	–	–	–	–	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	4121	2529	3358	2024	763	505	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne ..	2291	1497	2182	1416	109	81	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne ..	2243	1009	2065	886	178	123	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe	24580	15646	14175	9163	10405	6483	Others

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznymi i ekstermistrzycznych.

a, b Data for 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 25 (156).

ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS**

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>			
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
OGÓŁEM	2005/06	34509	22443	17492	10571	17017	11872	TOTAL
	2010/11	55006	35090	32197	19151	22809	15939	
	2014/15	49986	32171	34027	21230	15959	10941	
	2015/16	48255	30797	34221	21431	14034	9366	
Uniwersytety		8925	6632	7494	5551	1431	1081	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne ...		13365	5449	11478	4941	1887	508	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		3317	2291	2615	1924	702	367	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne		8770	6205	4334	2974	4436	3231	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne		4984	4136	2939	2449	2045	1687	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne		–	–	–	–	–	–	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego		1307	812	1002	616	305	196	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne ..		567	368	499	318	68	50	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne ..		469	258	404	205	65	53	<i>Theological academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe		6551	4646	3456	2453	3095	2193	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data for 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 26 (157).

NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH**ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			w tym kobiety <i>of which females</i>			
OGÓŁEM	12263	12610	12767	5055	5462	5565	TOTAL
Profesorowie	2609	2596	2651	593	629	671	<i>Professors</i>
w tym z tytułem naukowym profesora	1420	1492	1477	274	308	312	<i>of which titled only</i>
Docenci	111	42	35	45	19	16	<i>Assistant professors</i>
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	9	5	5	4	1	1	<i>of which with scientific degree of habilitated doctor^b (HD)</i>
Adiunkci	5417	5542	5609	2142	2370	2429	<i>Tutors</i>
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	648	1292	1410	198	453	506	<i>of which with scientific degree of habilitated doctor^b (HD)</i>
Asystenci	1722	2017	2025	844	1017	1023	<i>Assistant lecturers</i>
Pozostali	2404	2413	2447	1431	1427	1426	<i>Others</i>

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 196.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 15 on page 196. b The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 27 (158). **CUDZOZIEMCY^a — STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a — STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci	Students	Absolwenci ^b	Graduates ^b	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
OGÓŁEM	1542	830	191	113	TOTAL
2005/06	2305	1234	465	263	
2010/11	7345	4205	1238	812	
2015/16	8173	4736	-	-	
2016/17	7737	4468	1172	768	<i>studies: full-time programmes</i>
studia: stacjonarne	436	268	66	44	<i>part-time programmes</i>
niestacjonarne	2445	1535	383	249	<i>Universities</i>
Uniwersytety	972	342	122	59	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	91	32	4	2	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły rolnicze	1485	847	342	204	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	356	279	4	4	<i>Teacher education schools</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	53	24	4	4	<i>Physical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego	145	89	38	25	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	80	27	10	6	<i>Theological academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne	2546	1561	331	259	<i>Others</i>
Pozostałe szkoły wyższe					

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2015/16.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to study forms and type of schools – for the 2015/16 academic year.

TABL. 28 (159). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2016/17	2010/11	2015/16	2010/11	2015/16	2016/17
	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies^a</i>			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of post- graduate studies</i>		uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>		
OGÓŁEM	16609	10946	11293	12249	8418	5342	6810	6814
TOTAL								
w tym kobiety	11537	7518	7826	8113	5714	2779	3719	3774
<i>of which females</i>								
Uniwersytety	3069	2384	2263	2030	1978	2682	3292	3236
<i>Universities</i>								
Wyższe szkoły techniczne	3773	2989	3164	3545	2573	978	1255	1271
<i>Technical universities</i>								
Wyższe szkoły rolnicze	400	208	490	276	222	224	261	258
<i>Agricultural academies</i>								
Wyższe szkoły ekonomiczne	3775	1916	1894	3010	1314	265	281	259
<i>Academies of economics</i>								
Wyższe szkoły pedagogiczne	3162	1822	1750	1489	1100	243	597	630
<i>Teacher education schools</i>								
Akademie wychowania fizycznego	73	29	17	21	29	91	169	183
<i>Physical academies</i>								
Wyższe szkoły artystyczne	172	109	115	55	42	159	134	141
<i>Fine arts academies</i>								
Wyższe szkoły teologiczne	192	190	241	67	93	395	522	537
<i>Theological academies</i>								
Pozostałe szkoły wyższe	1993	1299	1359	1756	1067	-	43	57
<i>Others</i>								
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN	-	-	-	-	-	305	256	242
<i>Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>								

^a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 29 (160). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPA KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16	NARROW FIELD OF EDUCATION ^b
	słuchacze students		wydane świadectwa certificates issued		
OGÓŁEM	10946	11293	8477	8418	TOTAL
w tym:					of which:
Pedagogiczna	1956	2026	1125	1052	Education
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z edukacją	–	–	28	–	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving education
Artystyczna	240	275	167	145	Arts
Humanistyczna (z wyłączeniem języków)	223	203	89	83	Humanities (except languages)
Językowa	200	207	129	155	Languages
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi	79	22	83	22	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving arts and humanities
Spoleczna	528	453	319	358	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji	107	99	17	119	Journalism and information
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z naukami społecznymi, dziennikarstwem i informacją	36	38	18	16	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving social sci- ences, journalism and information
Biznesu, administracji i prawa nieo- kreślonych dalej	256	143	133	127	Business, administration and law not further defined
Biznesu i administracji	220	2822	213	2360	Business and administration
Prawna	868	765	869	799	Law
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z prowa- dzeniem działalności gospodarczej, administracją i prawem	147	208	161	211	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving business, administration and law
Biologiczna	82	67	49	18	Biological and related sciences
Nauk o środowisku	25	74	33	70	Environment
Fizyczna	155	179	181	159	Physical sciences
Matematyczna i statystyczna	37	42	19	27	Mathematics and statistics
Technologii teleinformacyjnych	510	561	399	390	Information and Communication Technologies (ICTs)
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących technolo- gie informacyjno-komunikacyjne	89	39	38	20	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving Information and Communication Technologies
Inżynierijsko-techniczna	451	391	364	289	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	120	162	186	224	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	162	230	95	161	Architecture and construction
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących technikę, przemysł i budownictwo	46	159	75	44	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving engineering, manufacturing and construction
Rolnicza	117	295	128	127	Agriculture
Leśna	54	59	34	19	Forestry
Medyczna	1074	1117	730	842	Health
Opieki społecznej	11	49	51	11	Welfare
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących zdrowie i opiekę społeczną	83	46	12	60	Inter-disciplinary programmes or qualifications involving health and welfare
Usług dla ludności	54	128	49	62	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	147	297	152	369	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	199	20	235	30	Security services
Usług transportowych	28	42	44	31	Transport services

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

TABL. 30 (161). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH^a**
SCHOOLS FOR ADULTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie	Students	Absolwenci	Graduates
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
Szkoły podstawowe 2015/16 <i>Primary schools</i> 2016/17	-	-	-	-	-	-
Gimnazja 2015/16 <i>Lower secondary schools</i> 2016/17	7 6	12 12	171 154	47 41	82 .	26 .
Licea ogólnokształcące 2015/16 <i>General secondary schools</i> 2016/17	114 115	385 373	9941 9201	4317 4061	3040 .	1433 .

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 195.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 9 on page 195.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 31 (162). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11 ^a	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Placówki	1816	1922	2175	2242	Establishments
miasta	557	658	810	857	urban areas
wieś	1259	1264	1365	1385	rural areas
Przedszkola	794	923	1216	1280	Nursery schools
w tym specjalne	12	10	15	17	of which special
miasta	394	472	931	676	urban areas
wieś	400	451	585	604	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkolach podstawowych	1022	947	863	856	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkol- nego	x	1	1	1	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	51	95	105	Pre-primary points
Miejsca					Places
Przedszkola	60547	74315	96890	105071	Nursery schools
w tym specjalne	544	201	330	394	of which special
miasta	40495	47570	59760	64942	urban areas
wieś	20052	26745	37130	40129	rural areas
Zespoły wychowania przedszkol- nego	x	10	75	65	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	1294	2458	2834	Pre-primary points

^a Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

^a Excluding pre-primary education in the units performing health care activities.

TABL. 31 (162). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE (dok.)**
PRE-PRIMARY EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11 ^a	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Dzieci	77172	94808	110727	123614	Children
miasta	43906	52108	58863	65325	<i>urban areas</i>
wieś	33266	42700	51864	58289	<i>rural areas</i>
w tym w wieku: 6 lat	34494	28509	13701	32428	<i>of which aged: 6</i>
5 lat	17980	26512	37223	33944	5
Przedszkola	58212	73227	86923	98024	<i>Nursery schools</i>
w tym specjalne	271	198	279	304	<i>of which special</i>
miasta	39171	46646	53546	60003	<i>urban areas</i>
wieś	19041	26581	33377	38021	<i>rural areas</i>
w tym w wieku: 6 lat	18167	16240	8301	20480	<i>of which aged: 6</i>
5 lat	16158	20123	25592	26917	5
Oddziały przedszkolne przy szkolach podstawowych	18960	20484	21918	23280	<i>Pre-primary sections of primary schools</i>
w tym w wieku 6 lat	16327	12269	5351	11848	<i>of which aged 6</i>
Zespoły wychowania przedszkol- nego	x	10	70	65	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	x	1087	1816	2245	<i>Pre-primary points</i>
Dzieci w placówkach wycho- wania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3–6 lat	547	675	.	826	3–6
3–5	400	614	841	820	3–5
6 lat	972	869	.	844	6
5 lat	506	789	969	925	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					<i>1000 children aged:</i>
3–6 lat	412	520	.	653	3–6
6 lat	512	495	.	533	6
5 lat	467	600	667	734	5
1 przedszkole	73	79	71	77	<i>Nursery school</i>
100 miejsc	96	99	90	93	<i>100 places</i>

a Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Excluding pre-primary education in the units performing health care activities.

Source: data of the Ministry of National Education.

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane w ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom zdrowia, obrony narodowej i spraw wewnętrznych; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 618), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
 - b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, sanatoria i od 2014 r. oddziały opieki paliatywnej),
 - c) na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych;
- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1251);
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 464);
- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 581), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of Health, the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior; excluding health care in prisons.

2. The basis of data concerning the health care presented in this chapter are provided by:

1) the Law on Medicinal Activity, dated 15 IV 2011 (uniform text Journal of Laws 2015 item 618), replacing the Law on Care Health Facilities – specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care.

The data presented in this chapter concern the units performing health care activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
 - b) in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, chronic medical care homes, nursing homes, hospices detoxification centres, addiction recovery centres, sanatoria and since 2014 palliative care wards).
 - c) under that said law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives;
- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1251);
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2015 item 464);
- 4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 581), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;

- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 879);
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 757, z późniejszymi zmianami), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu „Państwowe Ratownictwo Medyczne”; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207);
- 7) ustawa z dnia 6 IX 2001 r. prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U. 2008 Nr 45, poz. 271, z późniejszymi zmianami).

3. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywających staż.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną – również położnego.

4. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 I 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. 2013 poz. 26).

5. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi (z wyjątkiem porad udzielonych przez lekarza orzecznika) oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

6. Dane o łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących

- 5) *the Law on Health Resort Treatment and the Areas of Health Resort Protection as well as Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016 item 879);*
- 6) *the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2013, item 757, with later amendments), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 are given in accordance with law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No 113, item 1207);*
- 7) *the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 45, item 271, with later amendments).*

3. Data regarding medical personnel concerns persons employed in: units engaged health care activities, professional practices, pharmacies as well as social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, over-time as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

4. Data on doctor specialists and dental specialists concern doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 2 I 2013 on Doctors and Dentist Specializations (Journal of Laws 2013 item 26).

5. Consultations provided by doctors and dentists in the scope of out-patient health care are presented including preventive check-ups (excluding consultations provided by medical experts) together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

6. Data regarding beds in in-patient health care facilities concern permanent beds in patient

się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

Dane dotyczące stacjonarnej opieki zdrowotnej nie obejmują opieki dziennej.

Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594).

Dane o łóżkach na oddziałach:

- chirurgicznych obejmują chirurgię ogólną, dziecięcą, szczękową, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, kardiochirurgię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym;
- zakaźnych obejmują łóżka na oddziałach obserywacyjno-zakaźnych;
- gruźlicy i chorób płuc – łóżka na oddziałach pulmonologicznych.

7. Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

8. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i materiały medyczne.

9. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska albo poza uzdrowiskiem sanatoria znajdujące się w urzędowym podziemnym wyrobisku górniczym wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

10. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

rooms, either occupied or prepared to receive patients.

Data on hospitals comprises health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

Data concerning in-patient health care do not include day-care.

Data regarding beds in general hospitals do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 594).

Data regarding beds in:

- surgical wards include general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillo-facial and cardiosurgery as well as other surgical wards;*
- communicable diseases wards include beds in observation communicable diseases wards;*
- tubercular and pulmonary wards – beds in pulmonology wards.*

7. Data regarding psychiatric hospitals do not include psychiatric wards in general hospitals.

8. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services within the scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical materials.

9. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection or outside the health resort, situated in an equipped underground miner's heading, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

10. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the State Emergency Medical Services system (emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

11. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Winny być one usytuowane na terenach wiejskich.

12. Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne podano zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” (X Rewizja) obowiązującą od 1997 r.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w województwie.

13. Dane zawarte w tabl. 10 i 11 opracowano na podstawie wyników badań reprezentacyjnych, zgodnych z zaleceniami Eurostatu, „Europejskie Ankiety Badanie Zdrowia”, którymi objęto w 2014 r. 28,8 tys. osób zamieszkających w 12,2 tys. gospodarstw domowych, w 2009 r. – 41,8 tys. osób w 16,3 tys. gospodarstw domowych. Za 2004 r. są to wyniki badań „Stan zdrowia ludności Polski”, którymi objęto 43,0 tys. osób.

Wyniki badań zostały uogólnione na ludność zamieszkałą w gospodarstwach domowych według stanu w dniu 31 XII.

14. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1217) opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

15. Karta Dużej Rodziny na mocy ustawy z dnia 5 XII 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 785) przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- 1) poniżej 18 lat,
- 2) poniżej 25 lat, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- 3) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

16. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, począwszy od danych za 2012 r., prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia

11. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

12. Data regarding incidence of infectious diseases are presented according to the “International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems” (ICD-10 Revision) valid since 1997.

Information concerning incidents of infectious diseases includes all cases registered in the voivodship.

13. Data included in tables 10 and 11 was prepared on the basis of sample surveys according to Eurostat guidelines “The European Health Interview Survey”, which in 2014 included 28.8 thous. persons living in 12.2 thous. households and in 2009 – 41.8 thous. persons in 16.3 thous. households. The results for 2004 come from “The health status of population in Poland” survey, which covered 43.0 thous. persons.

The results surveys were generalized to the population living in households as of 31 XII.

14. According to the Law on Childcare for Children up to the Age of 3 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1217) care can be organized in the form of nurseries, children’s clubs, provided by day carer and nanny.

15. Large Family Card basis on the law dated 5 XII 2014 of Large Family Card (uniform text Journal of Laws 2016 item 785). The card can be obtained, regardless of the received income, by families with at least three children:

- 1) up to the age of 18,
- 2) up to the age of 25 in case when children learn at school or higher education institution,
- 3) without age limits in the case of children with a certificate of disability.

The Card is issued free of charge to each member of the family (including foster family and foster home) meeting the conditions specified. The holders of the Card can take advantage of discounts while purchasing consumer goods and services.

16. Data concerning family support and foster care, from data for 2012, are presented according to the Law on Family Support and Foster

9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2017 poz. 697).

17. Dane o świadczeniach i dodatkach z programu „Rodzina 500+” prezentowane są na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (jednolity tekst Dz.U. 2016 poz. 195).

Świadczenie finansowane jest z budżetu państwa.

18. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) **w połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.
Wspieranie rodziny może być również prowadzone w formie poradnictwa specjalistycznego lub przez pracę asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

19. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2017 item 697).

17. Data on benefits and supplements under “Family 500+” programme are presented according to the Law on State Aid in Raising Children dated 11 II 2016 (Journal of Law item 195).

Benefit is financed from the state budget.

18. Day-support centre supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) **general care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres – provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) **specialized centre** – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implements an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** – carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a street-worker,
- 4) **in a combination of the forms**, i.e., combining tasks of the general care, specialized and street work centres.
Family support shall also be provided as a specialist guidance or through a family assistant, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job.

19. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child’s adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life, satisfaction of children’s emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodziny zastępcze:

- a) **spokrewnione**,
- b) **niezawodowe**, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
- c) **zawodowe** – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa); w tym:
 - **zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego** – przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu w przypadku, gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1390);
 - **zawodowe specjalistyczne** – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 382, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi;

2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie, może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

20. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:

- a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjmując dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
- b) **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,

The forms of family foster care are the following:

1) **foster families:**

- a) **related**,
- b) **not-professional** – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
- c) **professional** – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) including:
 - **professional that performs the function of a family emergency house** – shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Art. 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1390);
 - **professional specialized** – shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2014 item 382, with later amendments), underage mothers with children;

2) **foster homes** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

20. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

1) **care and education centre**, which shall be run as:

- a) **an intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
- b) **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperates with a family foster care coordinator and a family assistant,

- c) **socializacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.
- c) **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, takes actions aimed at child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to his/her age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
- d) **a specialist therapy** – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, socio-therapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;
- 2) **regional care and therapy centre** – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;
- 3) **pre-adoptive intervention centre** – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

21. Dane o **domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

21. **Data concerning social welfare homes and facilities** are related to the institutions, for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Rodzaje domów i zakładów pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930).

22. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. według której dokonano podziału na świadczenia pieniężne i niepieniężne. Do świadczeń pieniężnych zalicza się m.in.:

- **zasiłek stały** – wypłacany z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności,
- **zasiłek okresowy** – przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
- **zasiłek celowy** – przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prezentowane dane nie obejmują świadczeń w formie odpłatności gmin za pobyt ich mieszkańców w domach pomocy społecznej. W 2005 r. takie świadczenia przyznano 487 osobom na kwotę 4006,3 tys. zł; w 2010 r. – 2058 osobom na kwotę 33848,6 tys. zł; w 2015 r. – 3176 osobom na kwotę 68052,4 tys. zł.; a w 2016 r. – 5757 osobom na kwotę 144883,9 tys. zł.

Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 930).

22. Data on social assistance benefits are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004 following which the division into monetary and non-monetary assistance was made. Monetary assistance includes, among others:

- **permanent benefit** – paid in respect of entire incapability of working due to age or disability,
- **temporary benefit** – entitled to a person or a family because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security,
- **appropriated benefit** – offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, fuel, clothing, indispensable objects for home use, small renovations and repairs in an apartment, covering burial costs. It may be given to a person or a family, which incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

Presented data do not include benefits in form of payments of gminas for residence of their inhabitants in social welfare homes. In 2005 such benefits were granted to 487 persons for an amount of 4006.3 thous. zł; in 2010 – 2058 persons for an amount of 33848.6 thous. zł; in 2015 – 3176 persons for an amount of 68052.4 thous. zł, and in 2016 – 5757 persons for an amount of 144883.9 thous. zł.

TABL. 1 (163). **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**
 Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
Lekarze	7718	7668	8137	Doctors
w tym kobiety	4346	4515	4806	of which women
Lekarze dentyści	1246	1359	1525	Dentists
w tym kobiety	919	1016	1064	of which women
Farmaceuci ^b	2559	2612	2745	Pharmacists ^b
w tym kobiety	2195	2208	2353	of which women
Pielęgniarki	17923	18214	18138 ^c	Nurses
Położne	1923	1955	2020 ^d	Midwives
Fizjoterapeuci	2198	2559	2646	Physiotherapists and rehabilitants
Diagnostycy laboratoryjni ^e	898	1096	1050	Laboratory diagnosticians ^e

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 222. b W części danych pochodzących ze sprawozdawczości GUS – łącznie z osobami odbywającymi staż. c,d W tym magistry: c – pielęgniarstwa – 2801, d – położnictwa – 294. e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

a See general notes, item 3 on page 222. b In part of data coming from the CSO reporting – including persons undergoing internships. c,d Of which masters: c – of nursing – 2801, d – of midwifery – 294. e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

TABL. 2 (164). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a**
 Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
LEKARZE ZE SPECJALIZACJĄ	4898	5037	5204	DOCTORS WITH SPECIALIZATION
w tym w zakresie:				of which in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	301	300	314	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	634	618	714	Surgery ^b
Chorób płuc	147	140	135	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	690	627	619	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	61	54	57	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii	215	272	277	Cardiology
Medycyny rodzinnej	599	632	646	General practitioners
Neurologii ^{cd}	181	188	189	Neurology ^{cd}
Okulistyki	147	132	137	Ophthalmology
Onkologii ^e	50	73	62	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cf}	94	98	107	Otolaryngology ^{cf}
Pediatрії	259	286	322	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	294	275	289	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	228	210	220	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	162	165	147	Radiology and diagnostic imaging ^g
LEKARZE SPECJALIŚCI W %				SPECIALISTS IN % OF TOTAL
OGÓŁU LEKARZY	63,5	65,7	64,0	DOCTORS

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 222. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej i szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. c łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d-g Także: d – neuropatologii, e – patologii onkologicznej oraz onkologii i hematologii, f – otorynolaryngologii, g – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a See general notes, item 4 on page 222. b General, pediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic and maxillofacial surgery, cardio-surgery as well as urology and vascular surgery. c Including children's specialists. d-g Also: d – neuropathology, e – oncological pathology, oncology and hematology, f – otorynolaryngology, g – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and pediatric radiology.

TABL. 2 (164). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ	250	288	293	DENTAL SPECIALISTS
w tym w zakresie:				<i>of which in the field of:</i>
Chirurgii stomatologicznej	34	45	50	<i>Dental surgery</i>
Chirurgii szczękowo-twarzowej	12	12	13	<i>Maxillo-facial surgery</i>
Ortodoncji	54	64	59	<i>Orthodontics</i>
Periodontologii (paradontologii)	19	26	18	<i>Periodontology (paradontics)</i>
Protetyki stomatologicznej	47	59	62	<i>Dental prosthetics</i>
Stomatologii dziecięcej	14	15	16	<i>Children's dentistry</i>
Stomatologii zachowawczej	67	67	75	<i>Restorative dentistry</i>
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ W % OGÓŁU LEKARZY DENTYSTÓW	20,1	21,2	19,2	DENTAL SPECIALISTS IN % OF TOTAL DENTISTS

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 222.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a See general notes, item 4 on page 222.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration.

TABL. 3 (165). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA**
OUT-PATIENT HEALTH CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1647	1817	1889	<i>Out-patients departments (as of 31 XII)</i>
miasta	1112	1238	1302	<i>urban areas</i>
wieś	535	579	587	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^a (stan w dniu 31 XII)	235	189	186	<i>Doctors practices^a (as of 31 XII)</i>
miasta	124	96	95	<i>urban areas</i>
wieś	111	93	91	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^b w tys.	25886,0	28107,4	28809,5	<i>Consultations provided^b in thous.</i>
miasta	20242,2	22124,4	22816,4	<i>urban areas</i>
wieś	5643,7	5983,0	5993,1	<i>rural areas</i>
lekarskie	22913,7	24684,5	25267,9	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne	9865,5	10879,7	11259,6	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	2972,2	3422,9	3541,6	<i>stomatological</i>

^a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Źródło: Dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a Data concern entities that have signed contract with the National Health Fund or out-patients departments. ^b Including consultations paid by patients (non-public funds).

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and Administration and the Central Statistical Office.

TABL. 4 (166). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA**
IN-PATIENT HEALTH CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII FACILITIES — as of 31 XII				
Szpitala ogólne ^a	75	81	90	General hospitals ^a
Szpitala psychiatryczne	2	2	2	Psychiatric hospitals
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	1	1	1	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^b	34	41	40	Chronic medical care homes ^b
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^b	2	2	2	Nursing homes ^b
Hospicja	8	8	8	Hospices
Oddziały opieki paliatywnej	x	8	8	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe:				Health resort treatment:
sanatoria ^c	35	36	38	sanatoria ^c
szpitale	7	8	7	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII				
Szpitala ogólne ^d	14952	14861	14919	General hospitals ^d
Szpitala psychiatryczne	1020	1027	1024	Psychiatric hospitals
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	81	87	87	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^b	2548	2959	3031	Chronic medical care homes ^b
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^b	97	94	94	Nursing homes ^b
Hospicja	179	213	215	Hospices
Oddziały opieki paliatywnej	x	131	159	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe:				Health resort treatment:
sanatoria	4423	4326	4694	sanatoria
szpitale	1237	1398	1009	hospitals
LECZENI w tysiącach IN-PATIENTS in thousand				
Szpitala ogólne ^e	613,3	615,6	625,6	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	11,4	10,0	9,6	Psychiatric hospitals
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	0,6	0,7	0,5	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^b	5,1	5,6	5,6	Chronic medical care homes ^b
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^b	0,1	0,2	0,2	Nursing homes ^b
Hospicja	2,0	2,0	1,9	Hospices
Oddziały opieki paliatywnej	x	2,1	2,1	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze ^f	81,3	86,4	82,6	Health resort treatment patients ^f
w sanatoriach	67,0	69,3	69,8	in sanatoria
w szpitalach	14,3	17,1	12,8	in hospitals

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 222. b Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. c W latach 2015 i 2016 łącznie z sanatorium w urzędzonym podziemnym wyrobisku górniczym. d Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. f Ponadto w 2012 r. 411 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym, w 2015 r. – 1865, a w 2016 r. – 2235. W latach 2015 i 2016 łącznie z kuracjuszami leczonymi w urzędzonym podziemnym wyrobisku górniczym.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia; w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

a See general notes, item 6 on page 222. b Including psychiatric types facilities. c In 2015 and 2016 including the health resort in an equipped underground miner's heading. d Including beds and incubators for newborns. e Excluding inter-ward patient transfer. f Moreover in 2012 411 health resort patients were treated as out-patient, in 2015 – 1865 and in 2016 – 2235. In 2015 and 2016 including patients treated in an equipped underground miner's heading.

S o u r c e: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health, the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (167). **SZPITALA OGÓLNE**
GENERAL HOSPITALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2016	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	75	81	90	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	14952	14861	14919	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	44,6	44,1	44,1	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:				of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	2860	2752	2761	Internal diseases
Kardiologicznych ^a	2141	2039	2001	Cardiological ^a
Chirurgicznych	3088	3047	3025	Surgical
Pediatrycznych	742	698	694	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych	1482	1440	1436	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	362	449	439	Oncological
Intensywnej terapii	295	356	363	Intensive therapy
Zakaźnych	367	344	367	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc	773	782	782	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	98	98	98	Dermatological
Neurologicznych	612	650	659	Neurological
Psychiatrycznych	489	564	562	Psychiatric
Ruch chorych				Patient
Leczeni ^b w tys.	613,3	615,6	625,6	In-patients ^b in thous.
w tym na oddziałach ^c :				of which in specified wards ^c :
chorób wewnętrznych	95,3	85,4	85,2	internal diseases
kardiologicznych ^a	47,7	46,0	46,8	cardiological ^a
chirurgicznych	155,8	155,2	158,5	surgical
pediatrycznych	33,6	35,3	34,5	paediatric
ginekologiczno-położniczych	88,6	86,1	87,3	gynaecological-obstetric
onkologicznych	22,7	22,6	23,3	oncological
intensywnej terapii	10,6	12,3	12,6	intensive therapy
zakaźnych	14,3	13,9	14,0	communicable
gruźlicy i chorób płuc	22,6	24,9	25,6	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	3,3	3,5	3,4	dermathological
neurologicznych	25,0	29,6	30,8	neurological
psychiatrycznych	5,5	5,7	6,3	psychiatric
Wypisani w tys.	590,5	593,2	602,7	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	15,0	15,0	14,6	Deaths in thous.
Leczeni ^b na: 10 tys. ludności	1831	1830	1853	In-patients ^b per: 10 thous. population
1 łóżko ^d	43	41	43	bed ^d
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,9	5,9	5,8	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	254	255	259	Average bed use in days

a Łącznie z oddziałami intensywnego nadzoru kardiologicznego. b Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. c Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych. d Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a Including intensive cardiological care wards. b Excluding inter-ward patient transfer. c Including inter-ward patient transfer. d Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration.

TABL. 6 (168).

RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a

Stan w dniu 31 XII

EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	76	111	123	129	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	x	61	84	94	basic
specjalistyczne	x	50	39	35	specialization
Szpitalne oddziały ratunkowe	20	23	20	21	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	8	5	8	7	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d : w tysiącach	228,2	207,3	224,7	231,6	Calls to the occurrence places ^d : in thousands
na 1000 ludności	69,9	62,2	66,6	68,5	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d : w tysiącach	230,9	209,8	225,3	233,9	Persons who received health care benefits in the place of occurrence ^d : in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	18,6	14,0	14,4	15,6	children and youth up to 18 years of age
w wieku 65 lat i więcej	79,5	96,0	96,5	aged 65 and more
na 1000 ludności	70,8	63,0	66,9	69,2	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 223. b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. d W ciągu roku.

a See general notes, item 10 on page 223. b Organizational cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7 (169).

APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Apteki	929	991	1140	1139	Pharmacies
w tym prywatne	929	990	1139	1138	of which private
w tym na wsi	210	224	274	279	of which in rural areas
Punkty apteczne	91	97	139	142	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	91	95	138	141	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3202	3067	2637	2640	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	5471	5313	4218	4154	of which in rural areas
1 aptekę	3516	3367	2958	2969	pharmacy
w tym na wsi	7842	7566	6342	6254	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	2000	2174	2440	2570	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 224.

a See general notes, item 11 on page 224.

TABL. 8 (170). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	18	17	16	16	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	37,4	48,2	45,9	46,4	Blood donors in thous.
w tym honorowi	37,1	48,1	45,9	46,4	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	66,5	87,4	91,1	92,2	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^c w tys.	66,4 ^d	87,1	86,5	90,9	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^c in thous.

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. c Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. d Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. d Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

S o u r c e: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (171). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	646	490	555	497	19,8	14,7	16,5	14,7	Tuberculosis
Tężec	4	4	5	4	0,1	0,1	0,1	0,1	Tetanus
Krztusiec	62	45	481	914	1,9	1,4	14,3	27,1	Whooping cough
Odra	3	1	11	2	0,1	0,0	0,3	0,1	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	6	6	12	2	0,2	0,2	0,4	0,1	type A
typ B	85	27	97	286	2,6	0,8	2,9	8,5	type B
typ C	83	21	173	247	2,5	0,6	5,1	7,3	type C
Różyczka	428	307	172	150	13,1	9,2	5,1	4,4	Rubella
AIDS ^a	6	7	4	6	0,2	0,2	0,1	0,2	AIDS ^a
Salmonellozy	1127	718	1000	1023	34,5	21,6	29,7	30,3	Other salmonella infections
Czerwonka bakteryjna	4	5	9	9	0,1	0,2	0,3	0,3	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	375	105	27	35	11,5	3,2	0,8	1,0	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1103	2193	5173	4443	17,2	19,0	49,9	42,7	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica)	909	1315	2458	2249	27,9	39,5	72,9	66,6	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu ...	84	72	64	56	2,6	2,2	1,9	1,7	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	101	128	66	95	3,1	3,8	2,0	2,8	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	4	25	15	11	0,1	0,8	0,4	0,3	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	4699	221	192	208	14,4	6,6	5,7	6,2	Mumps
Grypa ^c	58529	51000	396385	425674	179,4	153,1	1176,0	1260,8	Influenza ^c
Choroby weneryczne	90	143	109	67	2,8	4,3	3,2	2,0	Veneral diseases
Szczepieni przeciw wściekliznie	894	1172	1389	1125	27,4	35,2	41,2	33,3	Rabies vaccinations

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. c Łącznie z podejrzaniem zachorowań.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. c Including influenza-like illness.

S o u r c e: data of the National Institute of Public Health – NIHZ (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (172). **OCENA STANU ZDROWIA LUDNOŚCI^a**
PERCEIVED HEALTH STATUS OF POPULATION^b

STAN ZDROWIA HEALTH STATUS		Ogółem Total			W wieku At the age of				
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	0–14 lat	15–29	30–49	50–69	70 lat i więcej and more
		w % ludności danej płci i grupy wieku in % of total population of given sex age groups							
Bardzo dobry i dobry Very good and good	2004	63,1	66,8	60,1	94,1	86,4	63,0	31,4	14,7
	2009	65,3	68,4	62,7	92,6	90,2	74,6	32,7	16,0
	2014	70,1	75,0	65,8	94,1	94,0	81,2	45,8	19,3
Taki sobie, ani dobry ani zły Fair	2004	24,9	22,8	26,7	4,6	11,1	29,9	44,2	44,3
	2009	24,8	22,1	27,0	6,4	8,0	21,9	48,6	44,4
	2014	20,0	17,6	22,0	5,3	3,6	14,1	38,3	42,7
Zły i bardzo zły Bad and very bad	2004	12,0	10,4	13,3	1,4	2,5	7,2	24,4	41,0
	2009	9,9	9,5	10,3	1,0	1,8	3,5	18,7	39,5
	2014	10,0	7,3	12,2	0,6	2,4	4,7	15,9	38,0

a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 224.

a See general notes, item 13 on page 224.

TABL. 11 (173). **LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WAGI CIAŁA^{ab}**
POPULATION AT THE AGE OF 15 AND MORE BY BODY WEIGHT^{ab}

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			W wieku At the age of			
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	15–29 lat	30–49	50–69	70 lat i więcej and more
		w % ludności danej płci i grupy wieku in % of total population of given sex age groups						
Niedowaga Underweight	2004	4,2	2,3	5,9	10,4	1,9	0,6	1,8
	2009	1,6	0,8	2,2	3,9	1,0	0,9	0,0
	2014	3,3	1,7	4,6	12,0	0,9	1,2	1,8
W normie Normal	2004	53,4	47,9	58,4	73,5	48,8	37,8	46,8
	2009	45,3	37,3	51,9	73,1	45,5	28,5	28,6
	2014	42,6	32,6	50,8	67,7	47,0	26,0	31,4
Nadwaga Overweight	2004	31,7	39,6	24,4	13,8	38,1	42,4	37,3
	2009	38,6	48,8	30,1	20,1	41,4	47,3	46,6
	2014	38,0	48,9	29,1	19,2	38,5	47,5	43,0
Otyłość Obesity	2004	10,8	10,2	11,3	2,3	11,1	19,2	14,1
	2009	14,6	13,1	15,8	2,9	12,0	23,3	24,8
	2014	16,0	16,8	15,4	1,2	13,5	25,4	23,8

a Wagę ciała opracowano na podstawie wskaźnika masy ciała (BMI) obliczonego przez podzielenie wagi ciała (w kilogramach) przez wzrost (w metrach do kwadratu) i podano według grup: otyłość – 30,0 i więcej, nadwaga – od 25,0 do 29,99, w normie – od 18,5 do 24,99, niedowaga – poniżej 18,5. b Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 224.

a Body weight was presented on the basis of body mass index (BMI), calculated by dividing the body weight in kilograms by square of the height in metres and was presented by the following groups of BMI values: obesity – 30.0 and more, overweight – 25.0–29.99, normal – 18.5–24.99, underweight – less than 18.5. b See general notes, item 13 on page 224.

TABL. 12 (174). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Żłobki	34	33	171	219	Nurseries
w tym publiczne	34	33	38	46	of which public
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	1	1	–	1	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	x	x	39	45	Children's clubs
w tym publiczne	x	x	3	5	of which public
Miejsca:					Places:
w żłobkach	2110	2441	6412	852	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	687	784	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku):					Children staying (during the year):
w żłobkach	4096	4443	9134	11172	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	881	1038	in children's clubs
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					Children staying in nurseries and children's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	20,0	22,3	57,9	70,0	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	91,2	106,2	91,4	92,1	per 100 places

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 13 (175). **WSPIERANIE RODZINY W 2016 R.**
FAMILY SUPPORT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Świadczenie wychowawcze ^a :		Child-raising benefit ^a :
przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie	230413	average monthly number of families receiving benefit
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenia	360198	average monthly number of children to which families receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	1615841,8	benefit payments in thous. zł
Dodatek wychowawczy ^a :		Child-raising supplement ^a
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymują dodatek	2495	average monthly number of children to which foster families and foster homes receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	10916,4	benefit payments in thous. zł
Dodatek do zryczałtowanej kwoty ^a :		Lump sum supplement ^a
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego otrzymują dodatek	155	average monthly number of children to which family care and education centres receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	679,6	benefit payments in thous. zł
Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny	42955	Family Large Family Card holder

a W ramach programu "Rodzina 500+"; dane dotyczą okresu od 1 IV do 31 XII.
a Within the "Family 500+" programme; data concern the period – 1 IV–31 XII.

TABL. 14 (176). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)				wychowankowie residents				
O G Ó Ł E M	112	223	225	207	8277	13686	12830	11051	TOTAL
Opiekuńcze	88	197	199	181	5493	9933	9843	8214	General care
Specjalistyczne	24	26	20	20	2784	3753	2661	2511	Specialized
W połączonych formach	–	–	6	6	–	–	326	326	In a combination of the forms

TABL. 15 (177). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	2324	2140	2122	2013	Foster families
Spokrewnione	1961	1749	1330	1241	<i>Related</i>
dzieci ^b	2550	2344	1730	1618	<i>children^a</i>
Niezawodowe	288	266	632	607	<i>Not professional</i>
dzieci ^b	452	364	849	801	<i>children^b</i>
Zawodowe ^c	75	125	160	165	<i>Professional^c</i>
dzieci ^b	225	377	378	381	<i>children^b</i>
Rodzinne domy dziecka	x	x	28	27	Foster homes
Dzieci ^d	x	x	188	159	<i>Children^d</i>

a W latach 2015 i 2016 niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b W latach 2005 i 2010 w wieku do 18 lat, w latach 2015 i 2016 – w wieku do 25 lat. c W latach 2005 i 2010 rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. d W wieku do 25 lat.

a In 2015 and 2016 some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b In 2005 and 2010 up to the age of 18, in 2015 and 2016 up to the age of 25. c In 2005 and 2010 professional, not related to the child foster families. d Up to the age of 25.

TABL. 16 (178). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a****INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers			
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII							
Placówki opiekuńczo-wychowawcze <i>Care and education centres</i>	50	64	86	86	1157	1154	1194	1090 ^b	231	266	226	175
interwencyjne	4	5	5	5	123	112	85	61	1	2	3	4
rodzinne	15	20	23	23	115	155	159	162	16	34	11	18
socjalizacyjne	24	30	53	48	721	663	862	720	151	153	204	103
specjalistyczno-terapeutyczne	x	x	3	8	x	x	33	86	x	x	8	50
łączące zadania placówek ^c	7	9	2	2	198	224	55	61	63	77	–	–
<i>combining tasks of the centres^c</i>												

a Patrz uwagi ogólne, ust. 20 na str. 226. b W tym 30 wychowanków w wieku 0–3 lata i 49 w wieku 4–6 lat oraz 27 sierot i 105 niepełnosprawnych. c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 20 on page 226. b Of which 30 residents at age 0–3 and 49 at age 4–6, 27 orphans and 105 disabled. c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 17 (179). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	111	128	160	159	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	8522	8857	10468	10427	total
na 10 tys. ludności	26,1	26,5	31,0	30,8	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	8304	8828	9990	9922	total
w tym kobiety	4558	4401	5012	4923	of which women
w tym do lat 18	184	229	203	125	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	1928	1993	3144	2616	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	25,4	26,5	29,6	29,3	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	376	447	354	536	Persons awaiting a place

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b Including branches.

TABL. 18 (180). **PLACÓWKI STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b					Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
osoby w podeszłym wieku	40	44	57	58	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy	25	22	33	32	chronically ill with somatic disorders
dorośli niepełnosprawni intelektualnie	18	15	14	15	mentally retarded
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	8	8	8	9	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorzy	26	25	28	28	chronically mentally ill
niepełnosprawni fizycznie	–	1	4	4	physically handicapped
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	5	6	6	6	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomni	7	12	25	24	homeless
inne osoby	–	2	4	3	other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach dla^c:					Residents in homes and facilities for^c:
osób w podeszłym wieku	1669	1822	2103	2040	aged persons
przewlekłe somatycznie chorych	2185	1828	2250	2296	chronically ill with somatic disorders
dorośli niepełnosprawnych intelektualnie	1260	1208	996	957	mentally retarded
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	485	373	339	379	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorych	2323	2598	3070	3092	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	–	25	52	44	physically handicapped
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	160	200	163	104	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomnych	312	757	983	998	homeless
innych osób	–	17	34	12	other persons

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. c Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. c Including branches.

TABL. 19 (181). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2005 166852	184637,0	TOTAL
	2010 145699	221267,3	
	2015 130279	236610,8	
	2016 119698	248444,3	
Pomoc pieniężna	92288	170103,1	Monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Zasiłek: stały	13780	69630,7	<i>Benefits: permanent</i>
okresowy	22619	42399,7	<i>temporary</i>
celowy	55107	55154,2	<i>appropriated</i>
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	121	460,4	<i>Assistance to reach self-dependence and to continue education</i>
Pomoc niepieniężna	63599	78341,2	Non-monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Schronienie	1089	3051,0	<i>Shelter</i>
Posiłek	54158	36615,5	<i>Meals</i>
Ubranie	228	24,0	<i>Clothing</i>
Sprawienie pogrzebu	254	611,7	<i>Burial</i>
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	7764	37942,5	<i>Attendance services and specialized attendance services</i>
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	33	94,1	<i>Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 22 na str. 228. b Osoby, którym przyznano świadczenie decyzją; w podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej <http://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/raporty-i-statystyki/statystyki-pomocy-spoecznej/>

a See general notes, item 22 on page 228. b Persons who were granted benefits; under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy <http://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/raporty-i-statystyki/statystyki-pomocy-spoecznej/>

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) to użytkownik zarejestrowany, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku..

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych oraz przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**.

6. Informacje o działalności **centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. **A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Reader/borrower (user actively borrowing books) is a person registered in the library, who borrowed at least one volume in reported year.

4. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions as well as entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**.

6. Information regarding the activity of **centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres** was compiled on the basis of yearly reporting.

7. Informacje o **kinach** dotycząca działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się **minipleksy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** – posiadające 8 sal i więcej.

8. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

7. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape and digital). Among indoor cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.

8. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g. disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Turystyka

1. **Termin turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań kategoryzacyjnych dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi typowe dla hoteli (np. zajazdy, gościńce),

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,
- one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.

2. **Tourist accommodation establishments** include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- hotels and similar facilities, the group "other hotel facilities" has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns),

– pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

3. W informacjach o obiektach i miejscach noclegowych turystyki nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub **pokoji** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Dane o organizacjach kultury fizycznej obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

2. W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 17) oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 18) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia, bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

– *other facilities, the group "miscellaneous facilities" includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).*

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding facilities and the number of bed places for tourists.

4. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities and cafes also include: wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars.

Sport

1. *Data regarding physical education organisations include selected organisations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.*

2. *In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 17) as well as persons practicing sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports clubs (table 18) one person may be indicated more than once, depending on the number of sports practised or taught.*

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. W statystyce obiektów sportowych przyjęto następujące rozwiązania:

- boiska znajdujące się w płycie głównej stadionu nie są wykazywane ponownie jako boiska do gier wielkich,
- boiska, na których można przeprowadzić kilka różnych gier (np. koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną) wykazywane są raz, jako boiska uniwersalne-wielozadaniowe,
- boiska kryte, znajdujące się w halach sportowych lub salach gimnastycznych nie są wykazywane oddzielnie, lecz traktowane jako hale sportowe lub sale gimnastyczne w zależności od typu obiektu, w którym się znajdują.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors depending on age; various age groups are applied for individual sports

3. *In the sports facilities statistics, the following solutions were adopted:*

- *sports fields located on the main surface of the stadium are not recognized again as sports fields for big games,*
- *sports fields on which several different games can be played (e.g. basketball, volleyball, handball) are recognized once as universal and multi-purpose sports fields,*
- *indoor sports fields located in sports halls or gyms are not recognized separately but treated as sports halls or gyms, depending on the type of facility where they are located.*

Kultura Culture

TABL. 1 (182). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	liczba tytułów		number of titles		
OGÓŁEM	3017	3748	3907	4697	TOTAL
Wydawnictwa naukowe	1062	1464	1592	1558	Scientific publications
Podręczniki dla szkół wyższych	173	163	68	63	University textbooks
Wydawnictwa zawodowe	120	118	157	133	Professional publications
Podręczniki szkolne	130	76	22	83	School textbooks
Wydawnictwa popularne	859	1175	1398	1817	Popular science
Literatura piękna	673	752	670	1043	Belles-lettres
w tym dla dzieci i młodzieży ...	234	249	149	332	of which for children and youth

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 2 (183). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	liczba tytułów		number of titles		
OGÓŁEM	616	768	734	697	TOTAL
ukazujące się:					published as specified:
w tygodniu:					weekly:
6–2 razy	2	2	2	2	6–2 times
1 raz	12	11	18	20	once
w miesiącu:					monthly:
3–2 razy	6	14	11	7	3–2 times
1 raz	147	184	152	146	once
1 raz:					once
na 2 miesiące	67	73	68	72	bimonthly
w kwartale	156	202	187	200	quarterly
w półroczu	42	65	58	61	half-yearly
w roku	79	106	89	77	yearly
nieregularnie	105	111	149	112	irregularly

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 3 (184). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	766	759	725	722	<i>Libraries (as of 31 XII)</i> <i>of which in rural areas</i>
w tym na wsi	566	559	544	543	
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	69	57	45	42	<i>Library service points (as of 31 XII)</i> <i>of which in rural areas</i>
w tym na wsi	42	27	15	13	
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	10780,3	10835,2	11033,2	11004,7	<i>Collection (as of 31 XII) in thous. vol.</i> <i>of which in rural areas</i>
w tym na wsi	5411,0	5479,3	5595,2	5617,8	
Czytelnicy ^a w tys.	710,6	670,6	664,7	656,9	<i>Borrowers^a in thous.</i> <i>of which in rural areas</i>
w tym na wsi	218,8	196,2	202,9	201,9	
Wypożyczenia ^{ab} : w tysiącach wol.	12741,1	10867,4	9992,0	9929,9	<i>Loans^{ab}:</i> <i>in thousand vol.</i> <i>of which in rural areas</i> <i>per borrower in vol.</i> <i>of which in rural areas</i>
w tym na wsi	4267,9	3615,4	3453,5	3425,5	
na 1 czytelnika w wol.	17,9	16,2	15,0	15,1	
w tym na wsi	19,5	18,4	17,0	17,0	

a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w latach 2015 i 2016 przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. b W latach 2015 i 2016 łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi.

a Including library service points; in 2015 and 2016 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. b in 2015 and 2016 including interlibrary lending.

TABL. 4 (185). **MUZEJA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Muzea i oddziały muzealne ^a <i>Museums and branches^a</i>	Muzealia ^a w tys. <i>Museum exhibits^a in thous.</i>	Wystawy czasowe <i>Temporary exhibitions</i>		Zwiedzający w tys. <i>Visitors in thous.</i>		SPECIFICATION
			własne ^b <i>own^b</i>	obce ^c <i>exterior^c</i>	ogółem <i>total</i>	w tym młodzież szkolna ^d <i>of which primary and secondary school students^d</i>	
OGÓŁEM							TOTAL
2005	104	3922,4	344	121	5644,4	1741,5	
2010	115	3827,1	306	219	6479,7	1695,9	
2015	134	4573,0	388	194	8890,6	1376,1	
2016	128	4688,2	401	204	9664,2	1288,4	
Archeologiczne	2	665,6	8	4	226,0	30,4	<i>Archaeological</i>
Artystyczne	18	855,9	75	32	2524,4	216,3	<i>Art</i>
Biograficzne	13	2,5	11	–	464,3	110,3	<i>Biographical</i>
Etnograficzne	7	94,6	40	10	181,7	32,8	<i>Ethnographic</i>
Geologiczne	3	167,9	4	6	10,9	1,3	<i>Geological</i>
Historyczne	32	196,2	42	38	1826,7	275,1	<i>Historical</i>
Interdyscyplinarne	6	90,9	45	16	133,3	39,8	<i>Interdisciplinary</i>
Martyrologiczne	1	94,9	2	2	2053,7	352,7	<i>Martyrological</i>
Przyrodnicze	5	2197,9	16	3	41,7	11,7	<i>Natural history</i>
Regionalne	20	121,5	38	37	141,8	46,4	<i>Local</i>
Skansenowskie	3	0,5	22	7	103,2	23,3	<i>Heritage</i>
Techniki i nauki	7	85,4	24	9	353,8	40,7	<i>Technical science</i>
Inne	11	114,4	74	40	1602,7	107,6	<i>Others</i>

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (186). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII)	6	11	8	11	Institutions (as of 31 XII)
Ogród zoologiczny	1	1	1	1	Zoological Garden
Ogród botaniczny	1	1	2	2	Botanical Garden
Rezerwy	1	4	–	–	Reserves
Inne	3	5	5	8	Others
Zwiedzający w tys.	1006,9	1621,8	553,8	732,0	Visitors in thous.
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach					of which primary and secondary school students visiting in organized groups
Ogród zoologiczny	149,9	255,9	90,9	108,3	Zoological Garden
Ogród botaniczny	255,0	265,4	309,0	440,5	Botanical Garden
Rezerwy	53,5	56,1	80,1	85,3	Reserves
Inne	644,1	769,9	–	–	Others
	54,3	530,4	164,7	206,2	

TABL. 6 (187). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	66	67	65	61	31	30	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	727	762	813	719	473	246	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	69	57	25	32	26	6	of which foreign
Ekspozycje ^a	797	796	823	738	485	253	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	452,0	436,6	1592,8	1720,3	1658,3	62,0	Visitors in thous.

a W kraju.

a In Poland.

TABL. 7 (188). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seats in fixed halls ^a	Przedstawienia i koncerty ^b Performances and concerts ^b	Widzowie i słuchacze ^b Audience ^b in thous.	SPECIFICATION
TEATRY^c I INSTYTUCJE MUZYCZNE	2005	20	5191	4072	717,6
	2010	17	5774	4714	1001,0
	2015	18	7685	5635	1143,3
	2016	18	7769	6154	3032,8
Teatry dramatyczne	11	5018	4378	771,4	Dramatic theatres
dramatyczne	8	4371	3554	617,5	dramatic
lalkowe	3	647	824	153,9	puppet
Teatry muzyczne	4	1408	731	1018,5	Music theatres
Filharmonie	1	693	785	142,8	Philharmonic halls
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry	2	650	260	1100,0	Symphonic and chamber orchestras choirs
Zespoły pieśni i tańca	–	–	–	–	Song and dance ensembles
PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE	2005	–	–	–	ENTERTAINMENT ENTERPRISES
	2010	4	x	504	186,2
	2015	5	x	654	734,6
	2016	4	x	350	178,8

a Stan w dniu 31 XII. b Według siedziby. c Posiadające własny, stały zespół artystyczny.

a As of 31 XII. b According to the seat. c Possessing own permanent artistic ensemble.

TABL. 8 (189).

CENTRA KULTURY^a, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE

Stan w dniu 31 XII

**CENTRES OF CULTURE^a, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS,
CLUBS AND COMMUNITY CENTRES**

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Institucje	489	480	444	449	136	313	<i>Institutions</i>
centra kultury	–	–	50	56	26	30	<i>centres of culture</i>
domy kultury	136	143	82	69	20	49	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	142	142	129	129	37	92	<i>cultural centres</i>
kluby	68	72	56	55	45	10	<i>clubs</i>
świetlice	143	123	127	140	8	132	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	443	492	629	684	312	372	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	24961	29561	24876	29277	18970	10307	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	3771,4	3992,8	3660,2	4441,7	3334,2	1107,5	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	1313	1769	1725	1785	1324	461	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	18610	27581	23636	24201	17143	7058	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	12030	16266	15988	16835	11311	5524	<i>of which primary and secondary school students^b</i>
Grupy (zespoły) artystyczne	2021	2031	1679	1759	749	1010	<i>Artistic groups (ensembles)</i>
Członkowie grup (zespołów) artystycznych	34303	35926	33814	36050	14639	21411	<i>Members of artistic groups (ensembles)</i>
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	19621	19850	23070	24559	9563	14996	<i>of which primary and secondary school students^b</i>
Koła (kluby/sekcje)	1594	1630	2415	2409	1154	1255	<i>Groups (clubs/sections)</i>
Członkowie kół (klubów/sekcji) w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	29539	31327	47234	51522	27221	24301	<i>Members of groups (clubs/sections) of which primary and secondary school students^b</i>
	15437	16017	25423	26094	12163	13931	

a W latach 2005–2014 ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. b W latach 2005 i 2009 dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat.

a In 2005–2014 presented among cultural establishments or cultural centres. b In 2005 and 2009 children and youth below the age of 15.

TABL. 9 (190).

KINA STAŁE**FIXED CINEMAS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	49	46	45	45 ^a	<i>Cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	47	46	45	44	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	4	5	5	5	<i>of which multiplexes</i>
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII) ...	98	114	124	130	<i>Screens (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	96	114	124	129	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	42	62	62	62	<i>of which multiplexes</i>
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	22288	24239	24376	25163	<i>Seats (as of 31 XII) in thous.</i>
w tym miasta	22288	24239	24376	25103	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	9604	12894	12757	12790	<i>of which multiplexes</i>
Seanse:					<i>Screenings:</i>
w tysiącach	109,7	153,9	182,5	183,0	<i>in thousands</i>
w tym miasta	109,6	118,5	182,5	183,0	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	70,4	111,6	106,6	106,7	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	2238	3345	4056	4067	<i>per cinema</i>
Widzowie:					<i>Audience:</i>
w tysiącach	2539,5	3669,0	4087,6	4567,5	<i>in thousands</i>
w tym miasta	2537,8	3668,7	4087,6	4565,6	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	1614,4	2651,4	2540,6	2833,0	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	51827	79761	90836	101499	<i>per cinema</i>
na 1 seans	23	24	22	25	<i>per screening</i>

a W tym 7 minipleksów.

a Of which 7 miniplexes.

TABL. 10 (191). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	183632	259254	334036	206960	TOTAL
Na 1000 ludności	56	78	99	61	Per 1000 population

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (192). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**

Stan w dniu 31 XII

RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tysiącach in thousands				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	649,5	473,2	483,3	484,0	199	142	143	143	Radio subscribers
miasta	405,4	308,0	313,3	312,9	250	188	192	191	urban areas
wieś	244,1	165,2	170,0	171,1	148	97	98	98	rural areas
Abonenci telewizyjni ...	626,3	454,4	459,8	460,0	192	136	136	136	Television subscribers
miasta	390,3	295,0	296,3	295,6	241	180	181	181	urban areas
wieś	236,0	159,4	163,5	164,4	143	94	94	94	rural areas

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka**Tourism**TABL. 12 (193). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI****TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	825^b	875^b	1448	1489	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	720	801	1192	1248	of which open all year
Obiekty hotelowe	242	394	467	498	Hotels and similar facilities
hotele	152	249	315	335	hotels
motele	11	10	9	8	motels
pensjonaty	62	64	73	82	boarding houses
inne obiekty hotelowe	17	71	70	73	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	583 ^b	481 ^b	981	991	Other facilities
domy wycieczkowe	17	10	8	8	excursion hostels
schroniska	21	22	20	22	shelters
schroniska młodzieżowe	44	35	31	31	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	33	28	27	27	of which school youth hostels
kempingi	13	10	10	9	camping sites
pola biwakowe	16	9	8	9	tent camp sites
ośrodki wczasowe	155	113	106	108	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	66	68	62	66	training-recreational centres
domy pracy twórczej	15	12	10	10	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ..	15	16	14	16	complexes of tourist cottages
hostele	29	38	38	hostels
pokoje gościnne	449	456	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	96	89	agrotourism lodgings
inne obiekty	221	157	129	129	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. Data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels.

TABL. 12 (193). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (cd.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	61509^b	69959^b	90304	95541	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	54193	61152	79047	85642	of which open all year
Obiekty hotelowe	20733	33684	42038	45728	Hotels and similar facilities
hotele	15609	26282	34775	38116	hotels
motele	497	383	357	311	motels
pensjonaty	3725	3413	3294	3571	boarding houses
inne obiekty hotelowe	902	3606	3612	3730	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	40776 ^b	36275 ^b	48266	49813	Other facilities
domy wycieczkowe	1366	575	478	475	excursion hostels
schroniska	1178	1185	1141	1319	shelters
schroniska młodzieżowe	2768	2382	1974	1992	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1934	1861	1580	1610	of which school youth hostels
kempingi	1737	1273	1012	799	camping sites
pola biwakowe	1497	760	600	659	tent camp sites
ośrodki wczasowe	10067	8822	8914	9337	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	5591	4762	4986	5415	training-recreational centres
domy pracy twórczej	473	498	308	310	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c ..	905	793	953	1048	complexes of tourist cottages ^c
hostele	1403	2807	3070	hostels
pokoje gościnne	11791	12192	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	1553	1466	agrotourism lodgings
inne obiekty	15194	13822	11749	11731	miscellaneous facilities
Korzystający z noclegów	2493045^b	2872501^b	4075024	4577298	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	889479	896116	1218093	1376883	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	1482157	1961193	2944782	3271052	Hotels and similar facilities
hotele	1308323	1692322	2669546	2946489	hotels
motele	26131	31683	18760	15633	motels
pensjonaty	111875	98526	111171	128698	boarding houses
inne obiekty hotelowe	35828	138662	145305	180232	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	1010888 ^b	911308 ^b	1130242	1306246	Other facilities
domy wycieczkowe	50929	11027	5722	6494	excursion hostels
schroniska	68135	58008	78653	92103	shelters
schroniska młodzieżowe	86715	79845	65655	64441	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	46987	47884	43219	43433	of which school youth hostels
kempingi	27828	11154	12106	14128	camping sites
pola biwakowe	8252	4343	4848	4290	tent camp sites
ośrodki wczasowe	200476	197613	176826	202678	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	167506	134165	128897	166452	training-recreational centres
domy pracy twórczej	11790	7924	6824	7235	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c ..	16648	12097	27933	27923	complexes of tourist cottages ^c
hostele	104064	179841	201972	hostels
pokoje gościnne	153343	196140	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	11468	14361	agrotourism lodgings
inne obiekty	372609	291068	278126	308029	miscellaneous facilities

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. Data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (193). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Udzielone noclegi	7375810^b	7973724^b	10942837	12354154	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	2021651	2135297	2940536	3328387	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	3276072	4263685	6452872	7299404	Hotels and similar facilities
hotele	2699842	3501216	5658210	6388202	hotels
motele	36499	40261	33800	32723	motels
pensjonaty	457686	373801	364914	415333	boarding houses
inne obiekty hotelowe	82045	348407	395948	463146	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	4099738^b	3710039^b	4489965	5054750	Other facilities
domy wycieczkowe	146868	42018	21369	24085	excursion hostels
schroniska	116568	92582	129082	147847	shelters
schroniska młodzieżowe	190740	193748	139796	135305	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	107699	122913	93570	92408	of which school youth hostels
campingi	59111	27001	29542	36488	camping sites
polo biwakowe	25419	15604	13225	11690	tent camp sites
ośrodki wczasowe	889959	880593	794362	909851	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	647164	476978	437177	543818	training-recreational centres
domy pracy twórczej	57599	45803	34696	34917	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c ...	62259	53577	65489	68677	complexes of tourist cottages ^c
hostele	210107	366136	406545	hostels
pokoje gościnne	580912	711700	rooms for rent
kwatery agroturystyczna	41482	44385	agrotourism lodgings
inne obiekty	1904051	1672028	1836697	1979442	miscellaneous facilities

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. Data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (194). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ
TURYSTYKI**
**FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	889479^b	896116^b	1218093	1376883	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	759130	786085	1054469	1185359	Hotels and similar facilities
hotele	727401	740038	1002484	1118438	hotels
motele	8385	5222	4274	2871	motels
pensjonaty	16765	8398	6529	9926	boarding houses
inne obiekty hotelowe	6579	32427	41182	54124	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	130349^b	110031^b	163624	191524	Other facilities
domy wycieczkowe	9114	177	147	325	excursion hostels
schroniska	5565	3506	4807	5303	shelters

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. Data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels.

TABL. 13 (194). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI (dok.)**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów (dok.)					Tourists accommodated (cont.)
Pozostałe obiekty (dok.)					<i>Other facilities (cont.)</i>
schroniska młodzieżowe	13297	9877	4551	4851	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	3127	2419	2297	3329	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	18931	6174	7230	7996	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	772	394	1856	1245	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	8646	6378	4021	5041	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	10278	6398	7659	8792	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	513	137	121	170	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	1827	1012	1700	1212	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	43810	74770	82844	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	17058	26734	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	68	146	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	61406	32168	39636	46865	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	2021651^b	2135297^b	2940536	3328387	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	1683021	1817344	2498883	2822132	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	1597646	1696851	2343139	2647340	<i>hotels</i>
motele	13168	7367	5424	3861	<i>motels</i>
pensjonaty	55078	26379	17808	23033	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	17129	86747	132512	147898	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	338630 ^b	317953 ^b	441653	506255	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	18555	972	458	1222	<i>excursion hostels</i>
schroniska	7439	4465	6264	7651	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	31054	36219	16024	15879	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	8751	17119	8769	11716	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	37615	12831	16669	18430	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	2075	990	5126	3628	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	36102	33739	12891	15482	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	36424	21704	23543	28727	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	1586	251	363	335	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	6976	5550	4441	3457	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	104703	188165	198263	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	47499	73037	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	346	697	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	160804	96529	119864	139447	<i>miscellaneous facilities</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. Data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14 (195). **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
OCCUPANCY OF TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016 ^b	2005	2010	2015	2016 ^b	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych <i>occupancy rate of bed places</i>				stopień wykorzystania pokoi <i>occupancy rate of rooms</i>				
Obiekty hotelowe	43,6	36,0	44,2	45,6	51,4	42,1	53,0	54,3	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	47,2	37,9	46,9	48,0	55,0	44,2	56,1	57,1	<i>hotels</i>
motele	23,9	27,3	27,6	27,0	32,1	32,9	32,4	29,6	<i>motels</i>
pensjonaty	35,0	31,2	32,2	32,3	41,7	35,4	34,7	35,5	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe ...	25,4	27,9	30,9	35,6	28,3	31,7	39,5	43,3	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	33,2	34,9	31,6	33,0	x	x	x	x	<i>Other facilities</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 242. b Dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a See general notes, item 4 on page 242. b Data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 15 (196). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restaura- cje <i>Restau- rants</i>	Bary <i>Bars</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastro- nomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005	213	295	316	38	TOTAL
	2010	296	278	290	46	
	2015	401	291	393	38	
	2016	410	296	406	40	
Obiekty hotelowe	359	219	77	18	<i>Hotels and similar facilities</i>	
hotele	312	196	29	10	<i>hotels</i>	
motele	6	–	–	–	<i>motels</i>	
pensjonaty	22	14	35	3	<i>boarding houses</i>	
inne obiekty hotelowe	19	9	13	5	<i>other hotel facilities</i>	
Pozostałe obiekty	51	77	329	22	<i>Other facilities</i>	
domy wycieczkowe	–	–	5	–	<i>excursion hostels</i>	
schroniska	1	8	10	4	<i>shelters</i>	
schroniska młodzieżowe	–	–	7	–	<i>youth hostels</i>	
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	–	–	7	–	<i>of which school youth hostels</i>	
kempingi	1	1	–	1	<i>camping sites</i>	
ośrodki wczasowe	7	15	68	2	<i>holiday centres</i>	
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	14	13	42	4	<i>training-recreational centres</i>	
domy pracy twórczej	–	–	4	–	<i>creative arts centres</i>	
zespoły domków turystycznych	2	3	1	–	<i>complexes of tourist cottages</i>	
hostele	1	6	3	1	<i>hostels</i>	
pokoje gościnne	8	5	101	2	<i>rooms for rent</i>	
kwatery agroturystyczne	–	–	10	1	<i>agrotourism lodgings</i>	
inne obiekty	17	26	78	7	<i>miscellaneous facilities</i>	

TABL. 16 (197). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII^a**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Kategorie Categories					w trakcie katego- ryzacji in the process of the categori- sation	
		****	****	***	**	*		
OGÓŁEM^b	2005	152	4	11	71	44	12	10
TOTAL^b	2010	249	14	30	131	53	10	11
	2015	315	14	62	179	39	13	8
	2016	335	15	68	190	43	12	7
Pokoje ^b	2005	7687	647	863	4085	1453	404	235
Rooms ^b	2010	12747	1131	2400	6206	2496	276	238
	2015	16479	1224	5417	7256	1863	560	159
	2016	18068	1305	5699	7963	2412	538	151
Miejsca noclegowe ^b	2005	15609	1176	1794	8145	3153	840	501
Bed places ^b	2010	26282	2131	4773	12888	5377	618	495
	2015	34775	2359	11273	15494	4066	1220	363
	2016	38116	2638	11841	16982	5121	1181	353
Korzystający z noclegów w tys.	2005	1308,3	113,4	192,3	663,6	257,2	59,4	22,5
Tourists accommodated in thous.	2010	1692,3	178,8	383,3	797,8	267,8	39,4	25,3
	2015	2669,5	201,1	961,9	1148,5	205,0	134,2	18,8
	2016	2946,5	212,4	1058,1	1301,0	220,5	127,2	27,3
w tym turyści zagraniczni ... of which foreign tourists	2005	727,4	85,9	119,3	390,1	100,5	20,8	11,0
	2010	740,0	114,1	187,1	349,5	73,8	9,8	5,6
	2015	1002,5	124,7	370,6	410,5	50,8	37,8	8,1
	2016	1118,4	125,4	413,9	473,9	58,8	40,5	6,1
Stopień wykorzystania w %: Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych	2005	47,2	64,0	52,6	48,5	40,2	38,5	31,4
bed places	2010	37,9	47,1	43,6	37,2	31,1	35,1	27,3
	2015	46,9	54,0	53,1	43,7	35,2	52,0	28,7
	2016	48,0	52,6	54,4	45,6	34,7	52,3	38,5
pokoju	2005	55,0	61,3	59,3	56,8	51,7	39,5	40,4
rooms	2010	44,2	52,6	50,2	43,1	38,0	37,2	33,6
	2015	56,1	68,0	63,2	52,2	40,7	57,2	38,8
	2016	57,1	62,7	64,6	54,6	39,9	61,2	48,1

^a Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. ^b Stan w dniu 31 VII.

^a Data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. ^b As of 31 VII.

Sport

TABL. 17 (198). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2014	2016	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ ^a					
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS ^a					
Jednostki organizacyjne	738	739	848	791	Organizational entities
Członkowie	53329	50597	57123	48826	Members
Ćwiczący ^b	83217	55435	54504	48269	Persons practising sports ^b

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 242. ^b Dane szacunkowe.

^a See general notes, item 1 on page 242. ^b Estimated data.

TABL. 17 (198). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2014	2016	SPECIFICATION
KLUBY SPORTOWE					
<i>SPORTS CLUBS</i>					
Jednostki organizacyjne	1372	1486	1411	1422	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	100471	105659	105956	105633	<i>Members</i>
Ćwiczący	96035	105615	102780	105886	<i>Persons practising sports</i>
mężczyźni	71681	80417	78684	79582	<i>males</i>
kobiety	24354	25198	24096	26304	<i>females</i>
w wieku do 18 lat	69402	75548	69355	78351	<i>aged up to 18</i>
Sekcje sportowe	2834	2701	2570	2541	<i>Sports sections</i>
Trenerzy	1151	1492	1544	2329	<i>Coaches</i>
Instruktorzy sportowi	2309	2516	2369	1984	<i>Sports instructors</i>
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	1221	1111	966	825	<i>Other persons conducting sports activities</i>

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.
N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18 (199). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH W 2016 R.**
 Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2016
 As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU <i>SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS</i>	Sekcje <i>Sections</i>	Ćwiczący <i>Persons practising sports</i>			Trenerzy <i>Coaches</i>	Instruktorzy sportowi <i>Sports instructors</i>
		ogółem <i>total</i>	z liczby ogółem <i>of total</i>			
			kobiety <i>females</i>	juniorzy i juniorki <i>juniors</i>		
Alpinizm ^a	22	1327	375	173	16	45
<i>Climbing^a</i>						
Badminton	24	738	325	565	6	23
<i>Badminton</i>						
Biathlon ^a	13	260	100	248	18	9
<i>Biathlon^a</i>						
Boks	14	497	93	301	20	8
<i>Boxing</i>						
Brydż sportowy	9	191	69	131	2	6
<i>Bridge</i>						
Gimnastyka ^a	20	1511	1169	1315	32	35
<i>Gymnastics^a</i>						
Hokej na lodzie	12	524	102	315	21	7
<i>Ice hockey</i>						
Jeździectwo ^a	41	1192	917	663	23	81
<i>Equestrian sport^a</i>						

^a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).
^a *A sports field (consists of a number of related kinds of sports).*

TABL. 18 (199). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH
 W 2016 R. (cd.)**
 Stan w dniu 31 XII
**SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS
 IN 2016 (cont.)**
 As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS	Sekcje Sections	Ćwiczący <i>Persons practising sports</i>			Trenerzy <i>Coaches</i>	Instruktorzy sportowi <i>Sports instructors</i>
		ogółem <i>total</i>	z liczby ogółem <i>of total</i>			
			kobiety <i>females</i>	juniorzy i juniorki <i>juniors</i>		
Judo	21	1398	352	1272	24	26
<i>Judo</i>						
Ju-jitsu	12	609	141	475	9	19
<i>Ju-jitsu</i>						
Kajakarstwo ^a	15	457	153	337	16	21
<i>Canoeing^a</i>						
Karate ^a	45	3901	1387	3011	48	104
<i>Karate^a</i>						
Kick-boxing	14	381	91	251	14	14
<i>Kick-boxing</i>						
Kolarstwo ^a	32	626	123	355	18	24
<i>Cycling^a</i>						
Koszykówka	120	3774	1624	3199	95	58
<i>Basketball</i>						
Lekkoatletyka	77	2462	1120	1772	76	57
<i>Athletics</i>						
Łucznicтво	10	320	166	270	14	8
<i>Archery</i>						
Łyżwiarstwo ^a	12	278	153	238	15	32
<i>Skating^a</i>						
Narciarstwo ^a	100	3003	1301	2666	82	105
<i>Skiing^a</i>						
Piłka nożna ^a	913	53875	3505	39163	1254	507
<i>Football^a</i>						
Piłka ręczna	122	4146	1923	3853	85	68
<i>Handball</i>						
Piłka siatkowa ^a	315	10030	5402	8428	177	222
<i>Volleyball^a</i>						
Rugby	10	393	84	263	19	6
<i>Rugby</i>						
Snowboard	11	247	112	131	10	17
<i>Snowboard</i>						
Sport lotniczy ^a	14	473	85	181	5	43
<i>Air sport^a</i>						
Sport motorowy ^a	19	693	119	144	3	19
<i>Motorsport^a</i>						
Sport pływacki ^a	77	4215	1988	3721	106	103
<i>Swimming sport^a</i>						
Strzelectwo sportowe ^a	14	394	129	244	9	14
<i>Sport shooting^a</i>						

a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).
 a A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 18 (199). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH W 2016 R. (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2016 (cont.)
 As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors
		ogółem total	z liczby ogółem of total			
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors		
Szachy Chess	44	2221	714	1866	22	37
Taekwondo ^a Taekwondo ^a	12	920	277	737	11	21
Taniec sportowy Sport dance	15	913	697	812	11	16
Tenis Tennis	39	2173	834	1746	29	59
Tenis stołowy Table tennis	128	3242	1053	2416	40	100
Żeglarstwo ^a Sailing ^a	11	363	140	261	10	53

a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).
 a A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 19 (200). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2014 R.**
 Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2014
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych Of which adapted for the disabled		SPECIFICATION
		ćwiczących persons practising sports	widzów spectators	
Stadiony w tym piłkarskie	245 163	50 23	62 60	Stadiums of which football
Boiska do gier wielkich ^b w tym piłkarskie	421 419	73 72	95 93	Fields for big games ^b of which football
Boiska do gier małych ^b w tym: koszykówki	52	25	7	Fields for small games ^b of which: basketball
piłki ręcznej	18	12	4	handball
piłki siatkowej	7	2	2	volleyball
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	27	11	1	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	266	117	85	Tennis courts
Hale sportowe	203	34	6	Sports halls
Sale gimnastyczne ^c	165	82	37	Gyms ^c
Pływalnie	90	29	3	Swimming pools
Tory sportowe	90	51	16	Sports tracks
Lodowiska sztuczne mrożone ..	29	7	8	Artificial ice skating rinks
Ścieżki rowerowe w km ^d	27	5	3	Bicycle paths - length in km ^d
	319,8	-	-	

a Bez obiektów przyszkolnych. b Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi. c Łącznie z salami pomocniczymi. d Bez szlaków rowerowych.

a Excluding schools facilities. b Including non-full-size facilities. c Including auxiliary gyms. d Excluding bicycle trails.

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
- **badania stosowane** (w tym badania przemysłowe), tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce. Prowadzone są w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług. Badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy;
- **prace rozwojowe**, tj. nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług.

Dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej prezentuje się, zgodnie z metodyką stosowaną przez Eurostat w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)** oraz w układzie **sektorów instytucjonalnych**.

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development (R&D) comprise all activities consisting in conducting and supporting scientific research and experimental development. It is creative work, conducted in methodological manner, undertaken to increase the stock of knowledge, including knowledge of humankind, culture and society, and to devise new applications of available knowledge.

Research and development (R&D) includes:

- **basic research**, i.e. original experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any direct commercial application or use in view;
- **applied research** (including industrial research), i.e. research undertaken in order to acquire new knowledge, directed primarily towards application or use in practice. It is conducted to develop new products, processes and services or to bring about a significant improvement in existing products, processes and services. This type of research comprises the creation of components of complex systems, construction of prototypes in laboratory environment or in environment simulating existing systems;
- **experimental development**, i.e. acquiring, combining, shaping and using existing scientific, technological, business and other relevant knowledge and skills for the purpose of producing plans and arrangements or designs for new, altered or improved products, processes and services.

Data on research and development are presented, in accordance with methodology applied by Eurostat, in a breakdown by **Statistical classification of economic activities in the European Community (NACE Rev. 2)** and by **institutional sectors**.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 X 2012 r. statystyki dotyczące działalności badawczo-rozwojowej na poziomie regionalnym za 2016 r. zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych. Wzorem lat ubiegłych dane dotyczące podmiotów w tabl. 1 opracowano metodą przedsiębiorstw.

2. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują:

1) podmioty wyspecjalizowane badawczo, tj. podmioty, których głównym (statutowym) celem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych bądź ich bezpośrednie wsparcie; są to:

- a) **instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk**, działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 572, z późniejszymi zmianami);
- b) **instytuty badawcze** działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 1158);
- c) **szkoły wyższe**;
- d) **pozostałe**, tj. pozostałe podmioty zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe” oraz inne powiązane z nimi instytucjonalnie jednostki pomocnicze lub nadzorujące, zaklasyfikowane bądź niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”.

2) podmioty gospodarcze, które obok swojej podstawowej działalności prowadzą prace badawczo-rozwojowe.

3. Do **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych) w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:

- a) pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych w jednostkach wyspecjalizowanych badawczo oraz uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
- b) pracowników naukowych i innych pracujących w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawcze i rozwojowe,

According to Commission Implementing Regulation (EU) No 995/2012 of 26 X 2012 statistics on Research and Development at regional level for 2015 have been compiled on the basis of local units data. As in previous years, data on entities in table 1 were compiled using an enterprise method.

2. **Information regarding research and development** covers:

1) *dedicated research entities, i.e. entities whose main (statutory) aim is conducting scientific research and experimental development or their direct support; they include:*

- a) **scientific institutes of the Polish Academy of Sciences**, functioning on the basis of the Polish Academy of Sciences Act of 30 IV 2010 (consolidated text, Journal of Laws of 2016, item 572, as amended).
- b) **research institutes** functioning on the basis Research Institutes Act of 30 IV 2010 (consolidated text, Journal of Laws of 2017, item 1158);
- c) **higher education institutions**;
- d) **other**, i.e. other entities classified into NACE Rev. 2 division 72 ‘Scientific research and development’ or other institutionally linked auxiliary or supervising units, classified or unclassified into NACE Rev. 2 division 72 ‘Scientific research and development’.

2) *economic entities which apart from their main activity conduct research and development.*

3. **Persons employed (up to 2015 employees) in R&D** include:

1) **researchers (RSE)**:

- a) *researchers, academics, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in dedicated research units and students of doctoral studies conducting R&D,*
- b) *researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,*

2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** – pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;

3) w kategorii **pozostały personel** – pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczych i rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

4. Dane o **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych), dotyczą osób bezpośrednio zaangażowanych w prace B+R; podawane są w dwóch ujęciach, tj. w osobach (tabl. 2) i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy (tabl. 1).

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby faktycznie pracujących w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Dane o **pracujących – personelu wewnętrznym** (w osobach i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy) w 2016 r. obejmują pracujących w danej jednostce w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy. Dane do 2015 r. prezentowane:

- 1) w osobach obejmowały wyłącznie zatrudnionych w ramach etatowego czasu pracy,
- 2) w tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy obejmowały zatrudnionych w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy oraz niezatrudnionych w danej jednostce, a wykonujących na jej rzecz prace B+R na podstawie umów cywilnoprawnych.

W 2016 r. osoby niezatrudnione w danej jednostce, a wykonujące na jej rzecz prace B+R w ramach umów cywilnoprawnych lub nieodpłatnie (na zasadzie wolontariatu), zaliczane są do **personelu zewnętrznego**.

5. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Nakłady inwestycyjne na działalność B+R obejmują nakłady poniesione na środki trwałe łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania

2) **technicians and equivalent staff** are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;

3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

4. Data on **persons employed** (up to 2015 employees) cover personnel directly engaged in R&D; data are presented in two units, i.e. in persons (table 2) and full-time equivalents (tables 1).

Full-time equivalent (FTE) is a conversion unit used to determine the number of person actually employed in research and development. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

Data on **persons employed – internal personnel** (in persons and full-time equivalents) in 2016 covered persons employed in a given unit under employment contracts and civil law contracts. Data up to 2015 presented in:

- 1) persons covered only employees under employment contracts,
- 2) full-time equivalents covered employees under employment contracts and civil law contracts as well as persons not employed in a unit performing R&D on the basis of civil law contracts.

In 2016 persons not employed in a given unit but performing R&D for it under civil law contracts or without remuneration (voluntary work) were included in **external personnel**.

5. Expenditures on research and development include **intramural expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing.

Capital R&D expenditures include expenditures on fixed assets together with costs of purchasing or manufacturing research equipment necessary for performing particular R&D projects,

nia określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych. **W 2016 r. zawierają także m.in. nakłady poniesione na wartości niematerialne i prawne oraz oprogramowanie komputerowe, które do 2015 r. zaliczono do nakładów bieżących.**

6. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową (tabl. 5) prezentuje się w układzie **sektorów instytucjonalnych**, według kryteriów zbieżnych ze stosowanymi w systemie rachunków narodowych. Dodatkowo wyodrębniono sektor szkolnictwa wyższego. Sektory instytucjonalne występują zarówno jako **sektory wykonawcze**, obejmujące krajowe grupy podmiotów prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe, wydające środki na tę działalność, jak i **sektory finansujące**, z których środki te pochodzą. Wyróżnia się następujące sektory instytucjonalne:

- 1) **sektor rządowy** – podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych w systemie rachunków narodowych z wyłączeniem publicznych szkół wyższych;
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze, klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektorów przedsiębiorstw niefinansowych, instytucji finansowych oraz gospodarstw domowych, z wyłączeniem prywatnych szkół wyższych;
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe: publiczne i prywatne (w tym organizacji wyznaniowych) oraz podległe im instytuty, centra badawcze i kliniki. Od 2016 r. do tego sektora zaliczane są również instytuty PAN oraz instytuty badawcze prowadzące studia doktoranckie;
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, z wyłączeniem szkół wyższych organizacji wyznaniowych;
- 5) **zagranica** – wyłącznie wśród sektorów finansujących i obejmuje jednostki będące nierezydentami, które dokonują transakcji z jednostkami instytucjonalnymi będącymi rezydentami lub mającymi inne powiązania gospodarcze z rezydentami. Włączone są tu instytucje i organy Unii Europejskiej oraz organizacje międzynarodowe i ponadnarodowe.

meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in records of fixed assets until completion of the project. In 2016 they included, i.a. expenditures on intangible assets and software which up to 2015 were included in current expenditures.

6. *Data on expenditures on research and development (table 5) are presented in a breakdown by **institutional sectors**, on the basis of criteria coinciding with the ones used in the system of national accounts. Additionally, higher education sector was distinguished. Institutional sectors are distinguished as performance sectors covering national groups of entities conducting R&D, spending funds on this activity and financing sectors which provide outlays on research and development. The following institutional sectors can be distinguished:*

- 1) **government sector** – *entities of government and local self-government institutions sector in the system of national accounts; excluding public higher education institutions;*
- 2) **business enterprise sector** – *national economic entities classified in the system of national accounts into non-financial corporations, financial corporations or households sector; excluding public higher education institutions;*
- 3) **higher education sector** – *national higher education institutions and institutes, research centres or clinics supervised by them. Since 2016 this sector has included institutes of the Polish Academy of Sciences and research institutes offering doctoral studies;*
- 4) **private non-profit sector** – *entities classified in the system of national accounts into non-profit institutions serving households; excluding ecclesiastical academies;*
- 5) **abroad** – *only distinguished among financing sectors and covers non-resident units carrying out transactions with resident institutional units or units which have other economic connections with residents. European Union institutions and bodies as well as international and transnational organisations are included.*

7. W tablicach działu wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin nauk zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, tj. nauki: przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i nauki o zdrowiu, rolnicze i weterynaryjne, społeczne oraz humanistyczne łącznie ze sztuką.

8. Działalność innowacyjna obejmuje całość działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

9. Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

10. Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

11. Innowacja procesowa to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

12. Wynalazek podlegający opatentowaniu – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywi-

7. Six main fields of science were listed in the chapter tables according to Fields of Science and Technology Classification of OECD, i.e. natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.

8. Innovation activities are all scientific, technological, organisational, financial and commercial steps which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.

9. Expenditures on product and process innovations include expenditures on R&D (intra-mural and extra-mural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.

10. A product innovation is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

11. A process innovation is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.

12. A patentable invention – regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state

sty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

13. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych, według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), do sekcji: przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo; handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacja i komunikacja; działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu komunikacyjnego).

of the art and which is capable of industrial application.

13. A utility model eligible for protection – any new and useful solution of a technical nature affecting shape, construction or permanent assembly of an object.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on **enterprises** concern economic entities employing more than 9 persons and included in the sections according to the NACE Rev. 2: manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities, other service activities (repair of computers and communication equipment).

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (201). **PODMIOTY ORAZ PRACUJĄCY W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
I ROZWOJOWEJ
ENTITIES AND INTERNAL PERSONNEL IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

A. PODMIOTY
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	100	162	397	464	T O T A L
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	47	64	79	95	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	11	11	11	11	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	16	6	5	5	research institutes
szkoły wyższe	16	19	20	21	higher education institutions
pozostałe	4	28	43	58	others
w tym:					of which:
Przemysł	42	66	163	187	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	41	64	149	171	of which manufacturing
Usługi ^a	58	96	227	264	Services ^a

B. PRACUJĄCY^b
INTERNAL PERSONNEL^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION	
	ogółem total			pra- cowni- cy nauko- wo- bada- wczy research- ers	techni- cy i praco- wnicy równor- zędni techni- cians and equi- valent staff	pozos- tali perso- nel other sup- porting staff		
	w EPC			in FTE				
O G Ó Ł E M	10063	8862	14476	15068	12520	1932	616	T O T A L
w tym podmioty wyspecjali- zowane badawczo	8897	7418	9769	8173	6500	1336	337	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	638	987	1296	1180	827	#	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	1146	643	1113	960	329	532	99	research institutes
szkoły wyższe	7070	5666	6838	5414	4953	362	100	higher education institutions
pozostałe	42,8	122	523	619	391	#	#	others
w tym:								of which:
Przemysł	1049	410	2333	2806	2208	378	220	Industry
w tym przetwórstwo przemy- słowe	1047	404	2267	2709	2128	365	216	of which manufacturing
Usługi ^a	9013	8451	12112	12226	10287	1549	390	Services ^a

a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U). b W latach 2005, 2010 i 2015 – zatrudnieni.
a Concern other sections of activity (G-U). b In 2005, 2010 and 2015 – paid employees.

TABL. 2 (202).

PRACUJĄCY^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

INTERNAL PERSONNEL^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z wykształceniem Education					pozostałym other
		z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		innym others		
			doktora habilitowanego habilitated doctor ^b (HD)	doktora doctor (PhD)			
OGÓŁEM	2005	15543	1324	1342	5119	6398	1360
TOTAL	2010	14579	1562	1517	5961	4619	920
	2015	20216	1540	2444	6172	8441	1619
	2016	22811	1540	2612	6251	10635	1773
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo		14556	1525	2593	6009	3688	741
<i>of which R&D dedicated entities</i>							
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		1310	131	197	437	393	152
<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>							
instytuty badawcze		1102	32	33	178	611	248
<i>research institutes</i>							
szkoły wyższe		11410	1344	2347	5289	2134	296
<i>higher education institutions</i>							
pozostałe		734	18	16	105	550	45
<i>others</i>							
w tym: <i>of which:</i>							
Przemysł		3471	#	#	137	2655	673
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		3364	#	#	132	2565	661
<i>of which manufacturing</i>							
Usługi ^c		19272	#	#	6110	7941	1075
<i>Services^c</i>							

a W latach 2005, 2010 i 2015 – zatrudnieni. c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a In 2005, 2010 and 2015 – paid employees. b The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions. c Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 3 (203).

NAKLĄDY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016				
	ogółem <i>grand total</i>			nakłady expenditures				
				bieżące <i>current</i>		inwestycyjne <i>capital expenditures</i>		
	razem <i>total</i>		w tym osobo- we <i>of which labour costs</i>	razem <i>total</i>		w tym maszyny, urządzenia technicz- ne ^b <i>of which machinery, technical equipment^b</i>		
w mln zł				<i>in mln zł</i>				
OGÓŁEM TOTAL	731,9	1091,4	2118,6	3197,0	2727,6	1662,1	469,4	241,4
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	#	879,7	1216,0	911,4	812,0	389,2	99,4	73,8
<i>of which R&D dedicated entities</i>								
instytuty naukowe Polskiej Aka- demii Nauk	#	156,9	234,0	160,6	152,4	91,6	8,2	6,1
<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>								
instytuty badawcze	#	106,1	137,2	120,0	106,3	53,6	13,7	9,2
<i>research institutes</i>								
szkoły wyższe	#	576,4	775,7	513,9	452,9	179,8	61,0	49,3
<i>higher education institutions</i>								
pozostałe	#	40,3	69,2	116,8	100,3	64,2	16,5	9,2
<i>others</i>								
w tym: <i>of which:</i>								
Przemysł		177,0	74,1	588,5	738,4	556,3	319,7	182,2
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe . <i>of which manufacturing</i>		176,9	73,8	579,8	721,5	541,0	312,1	180,5
<i>of which manufacturing</i>								
Usługi ^c		554,9	1017,3	1528,6	2454,0	2167,7	1339,8	286,3
<i>Services^c</i>								

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Dotyczy „maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi” oraz „środków transportu”. c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal, excluding depreciation of fixed assets. b Concerns "machinery, technical equipment and tools" as well as "transport equipment". c Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 4 (204).

NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG
DZIEDZIN B+R
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
BY FIELD OF R&D

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	nakłady ^a w mln zł <i>expenditures^a in mln zł</i>			
OGÓŁEM	1091,4	2118,6	3197,0	TOTAL
Nauki przyrodnicze	296,4	565,7	1420,7	<i>Natural sciences</i>
Nauki inżynieryjne i techniczne	476,5	1195,8	1424,4	<i>Engineering and technology</i>
Nauki medyczne i nauki o zdrowiu	99,6	145,8	152,3	<i>Medical and health sciences</i>
Nauki rolnicze i weterynaryjne	77,8	90,4	75,9	<i>Agricultural and veterinary sciences</i>
Nauki społeczne	57,3	52,1	52,2	<i>Social sciences</i>
Nauki humanistyczne i sztuki	83,8	68,7	71,5	<i>Humanities and the arts</i>

a Wewnętrzne, w cenach bieżących, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, in current prices, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (205). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY INSTITUTIONAL SECTOR (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM	1091,4	2118,6	3197,0	TOTAL
sektor:				sector:
Rządowy	758,7	878,9	768,6	Government
Przedsiębiorstw	200,9	869,6	2232,6	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	#	51,5	43,8	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	2,2	1,2	Private non-profit
Zagranica	#	316,3	150,7	Abroad

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (206). **NAKŁADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Badania Research		Prace rozwojowe Experimental development	SPECIFICATION
		podstawowe basic	stosowane applied		
		w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM					TOTAL
2005	565,8	231,8	104,6	229,4	
2010	801,4	421,8	108,7	270,8	
2015	1543,1	514,0	283,7	745,4	
2016	2727,6	549,3	239,1	1939,2	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	812,0	463,0	146,0	203,0	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	152,4	136,0	10,5	6,0	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	106,3	20,2	38,8	47,2	research institutes
szkoły wyższe	452,9	300,7	90,7	61,6	higher education institutions
pozostałe	100,3	6,1	6,0	88,2	others
w tym:					of which:
Przemysł	556,3	#	#	#	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe ..	541,0	#	#	#	of which manufacturing
Usługi ^b	2167,7	499,8	178,8	1489,1	Services ^b

a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych. b Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).
a Internal; excluding depreciation of fixed assets. b Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 7 (207). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w %		in %		
OGÓŁEM	77,7	72,4	73,1	74,3	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	78,5	73,2	74,4	80,7	<i>of which R&D dedicated entities</i>
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	78,2	77,3	86,6	90,6	<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	83,4	68,7	88,3	89,5	<i>research institutes</i>
szkoły wyższe	77,5	73,3	69,1	77,8	<i>higher education institutions</i>
pozostałe	–	76,7	85,9	38,5	<i>others</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przemysł	69,8	40,6	59,8	35,3	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	69,8	40,6	59,8	35,2	<i>of which manufacturing</i>
Usługi ^a	78,5	73,1	74,3	80,5	<i>Services^a</i>

a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 8 (208). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSŁE^a W 2016 R.**

SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2014–2016 <i>Products – in % – introduced into the market during 2014–2016</i>			
	ogółem <i>total</i>	z tego <i>of which</i>		w tym eksport ogółem <i>of which export total</i>
		nowe lub istotnie ulepszone dla rynku <i>new or significantly improved for the market</i>	nowe lub istotnie ulepszone tylko dla przedsiębiorstwa <i>new or significantly improved only for the enterprise</i>	
OGÓŁEM	10,8	4,2	6,6	7,2
TOTAL				
sektor publiczny	2,8	2,3	0,4	0,1
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	11,3	4,3	7,0	7,6
<i>private sector</i>				
W tym przetwórstwo przemysłowe	14,0	5,4	8,6	9,4
<i>Of which manufacturing</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	6,3	4,9	1,5	1,2
<i>Manufacture of food products</i>				

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2014–2016.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices, applies to products introduced into the market during 2014–2016.

TABL. 8 (208).

UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSLE^a W 2016 R. (dok.)
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2014–2016 Products – in % – introduced into the market during 2014–2016			
	ogółem total	z tego of which		w tym eksport ogółem of which export total
		nowe lub istotnie ulepszone dla rynku new or significant- ly improved for the market	nowe lub istotnie ulepszone tylko dla przedsiębior- stwa new or significant- ly improved only for the enterprise	
W tym przetwórstwo przemysłowe (dok.) Of which manufacturing (cont.)				
w tym (dok.): of which (cont.):				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	6,0	5,1	1,0	0,3
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	13,1	5,5	7,6	4,1
Produkcja wyrobów z pozostałych mineral- nych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	9,6	4,3	5,3	2,8
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	2,9	1,2	1,7	1,6
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of electrical equipment	12,6	10,6	2,0	7,2
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	9,4	5,8	3,6	3,6
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	39,8	5,6	34,2	37,9

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2014–2016.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices, applies to products introduced into the market during 2014–2016.

TABL. 9 (209).

PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2014–2016**INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2014–2016**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2014–2016 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2014–2016</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM TOTAL	43,1	30,6	16,4	36,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	30,2	11,3	7,5	26,4
sektor prywatny <i>private sector</i>	44,2	32,2	17,1	37,2
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	44,3	33,5	18,1	36,8
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	31,8	20,9	16,4	29,1
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	87,0	69,6	34,8	73,9
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	56,0	38,0	18,0	40,0
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	51,9	40,7	29,6	44,4
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	39,3	29,5	14,3	33,0
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	63,3	56,7	36,7	56,7
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	55,9	50,0	29,4	44,1
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	71,4	64,3	21,4	50,0
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	23,3	16,7	16,7	20,0

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (210). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a**
(ceny bieżące)

EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady		Of which expenditures					
		na działalność badawczą i rozwojową ^b <i>on research and development activity^b</i>	na zakup on the acquisition		oprogramowania of the software	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c <i>capital on the acquisition of machinery, technical equipment, tools and transport equipment^c</i>	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną <i>on staff training connected with innovation activity</i>	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów <i>on the marketing for new or significantly improved products</i>	
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) <i>of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)</i>						
		w tys. zł	in thous. zł						
OGÓŁEM 2005	869384	202769	16715	27311	459061	1064	–		
TOTAL 2010	1007622	219492	4632	20761	449391	5618	19991		
..... 2015	1872893	616383	2419	37496	909988	13973	17739		
2016	2527674	725515	4211	#	1351229	#	15977		
W tym przetwórstwo przemysłowe	2341617	710122	3313	#	1242504	#	15714		
<i>Of which manufacturing</i>									
w tym: of which:									
Produkcja artykułów spożywczych	421883	12824	#	#	313336	#	9567		
<i>Manufacture of food products</i>									
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	116731	27501	#	#	77706	#	934		
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>									
Produkcja wyrobów z metali ^Δ ..	132277	46109	#	#	#	#	794		
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>									
Produkcja urządzeń elektrycznych	75118	54554	171	#	17691	#	600		
<i>Manufacture of electrical equipment</i>									
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ ..	26689	10229	#	#	9402	#	723		
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>									

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (211). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Środki Funds			
			własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not repayable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b
			w tys. zł		in thous. zł	
OGÓŁEM	2005	869384	633887	4874	160228	70395
TOTAL	2010	1007622	753961	107614	113626	32421
	2015	1872893	1563588	109020	#	#
	2016	2527674	2370515	23466	30452	90877
W tym przetwórstwo przemysłowe		2341617	2189336	23466	#	90877
<i>Of which manufacturing</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
Produkcja artykułów spożywczych		421883	410896	#	#	#
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ...		116731	114905	#	#	-
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		132277	102290	9180	#	#
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		26689	22273	-	#	#
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (212). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Wynalazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	201	310	530	399	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	86	164	251	351	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	58	74	101	114	<i>utility model applications</i>
udzielone prawa ochronne	95	52	66	84	<i>rights of protection granted</i>

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

TABL. 13 (213). **POLSKA AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE**
THE POLISH ACADEMY OF ARTS AND SCIENCES IN KRAKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Członkowie ogółem^a	471	481	493	489	Total members^a
Krajowi	302	302	306	306	National
czynni	151	149	148	140	active
korespondenci	151	153	158	166	corresponding
Zagraniczni	168	177	186	183	Foreign
Honorowi	1	2	1	–	Honorary
Z ogółem w działach nauk^b:					Of total in the field^b:
filologicznych	91	92	82	89	philologies
historyczno-filozoficznych	100	91	95	94	history and philosophy
matematyczno-fizyczno-chemicznych ..	84	90	91	91	mathematics, physics and chemistry
przyrodniczych	89	91	97	92	natural sciences
lekarskich	80	87	98	96	medical sciences
twórczości artystycznej	26	28	29	27	creative activity
Komisje naukowe:					Scientific commissions:
Jednostki organizacyjne	24	28	34	37	Organizational units
Członkowie komisji:					Members of commissions:
Komisja Filologii Klasycznej PAU	41	44	46	46	PAU Commission on Classical Philology
Komisja Historii Sztuki PAU	40	46	44	44	PAU Commission on Art History
Komisja Kultury Słowian PAU	40	39	33	33	PAU Commission on Slavonian Culture
Komisja Neofilologiczna PAU	31	37	43	43	PAU Commission on Modern Philology
Komisja Środkowoeuropejska PAU	35	44	49	49	PAU Commission on Central Europe
Komisja Wschodnioeuropejska PAU	41	39	31	31	PAU Commission on Eastern Europe
Komisja Prawnicza PAU	30	29	28	28	PAU Commission on Law
Komisja Historii i Kultury Żydów PAU ...	33	40	42	40	PAU Commission on the History and Culture of the Jews
Komisja Prehistorii Karpat PAU	24	26	27	27	PAU Commission for Economic Sciences
Komisja Nauk Ekonomicznych PAU	36	33	38	42	PAU Commission for War and Military History
Komisja Historii Wojen i Wojskowości PAU	38	36	37	38	PAU Commission on Astrophysics
Komisja Astrofizyki PAU	36	36	34	34	PAU Commission on Biology of Development
Komisja Biologii Rozwoju PAU	19	18	19	19	PAU Commission on Geoinformation
Komisja Geoinformatyki PAU	40	42	45	45	PAU Commission on Quaternary Palaeogeography
Komisja Paleogeografii Czwartorzędu PAU	48	49	46	46	PAU Commission on Agricultural, Forestry and Veterinary Sciences
Komisja Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAU	22	23	24	28	PAU Ethnographic Commission
Komisja Etnograficzna PAU	–	–	24	24	PAU Commission for Sciences Philosophy
Komisja Filozofii Nauk PAU	23	33	61	55	PAU Commission on the History of Science
Komisja Historii Nauki PAU	40	46	69	61	PAU Commission of Technical Sciences
Komisja Nauk Technicznych PAU	84	94	31	31	PAU Commission on the Evaluation of Textbooks
Komisja PAU do Oceny Podręczników Szkolnych	55	63	62	69	

a Stan w dniu 31 XII. b W podziale na działy nie uwzględniono członków honorowych.

a As of 31 XII. b In the division into departments honorary members are not included.

TABL. 13 (213). **POLSKA AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE (dok.)**
THE POLISH ACADEMY OF ARTS AND SCIENCES IN KRAKÓW (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Komisje naukowe (dok.):					Scientific commissions (cont.):
Komisja Spraw Europejskich PAU	16	26	27	27	PAU Commission for European Matters
Komisja Zagrożeń Cywilizacyjnych PAU	43	41	38	37	PAU Commission on Threats to Civilization
Komisja PAU do Badań Diaspory Polskiej	–	–	46	46	PAU Commission for the Studies on Polish Diaspora
Komisja Antropologiczna PAU	–	–	19	22	PAU Commission on Anthropology
Komisja Geograficzna PAU	–	–	30	32	PAU Commission on Geography
Komisja Układów Złożonych PAU	–	–	16	19	PAU Commission of Integrated Circuits
Komisja Przyrodniczo-Medyczna PAU (Wrocław)	–	16	15	16	PAU Commission of Natural Sciences and Medicine (Wrocław)
Komisja Ergonomii PAU	–	–	31	30	PAU Commission on Ergonomics
Komisja PAU Zarządzania Kulturą i Mediami	–	–	31	29	PAU Commission for Management of Culture and the Media
Komisja Historii Śląska	–	–	10	10	Commission on the History of Silesia
Commission Internationale de L'Histoire Ecclesiastique Compare	–	–	27	25	Commission Internationale de L'Histoire Ecclesiastique Compare
Komisja Prawnicza PAU w Katowicach .	–	–	–	9	PAU Commission on Law in Katowice
Komisja Nauk Przyrodniczych w Katowicach	–	–	–	7	PAU Commission for Natural Sciences in Katowice
Komisja Nauk Matematycznych w Katowicach	–	–	–	11	PAU Commission for Mathematic Sciences in Katowice
Komisja Kaszubska w Gdańsku	–	–	–	16	Kashubian Commission in Gdańsk
Komisja Archeologii Krajów Śródziemnomorskich	–	–	–	51	Commission for Archeology of Mediterranean Countries
Posiedzenia naukowe i sesje	210	216	210	225	Scientific sittings and sessions
Działalność wydawnicza – tytuły	34	61	50	52	Publishing activity – titles

Źródło: dane Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie.

Source: data of the Polish Academy of Arts and Sciences in Kraków.

TABL. 14 (214). **POLSKA AKADEMIA NAUK**
Oddział w Krakowie
THE POLISH ACADEMY OF SCIENCES
Department in Kraków

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Członkowie ogółem^a	53	57	53	58	Total members^a
rzeczywiści	35	37	32	33	full
korrespondenci	18	20	21	25	corresponding
Z ogółem w działach nauk:					Of total in the field of:
humanistycznych i społecznych	4	6	5	7	humanistic and social sciences
biologicznych i rolniczych	9	10	13	13	biology and agricultural
nauk ścisłych o ziemi	–	–	14	14	mathematics, physics and chemistry
technicznych	6	6	11	13	technical sciences
medycznych	10	10	10	11	medical sciences
Komisje naukowe i ośrodki:					Scientific commissions and centres:
Jednostki organizacyjne	34	33	30	30	Organizational units
Członkowie	1121	1089	982	1000	Members
Posiedzenia naukowe i sesje	147	138	135	134	Scientific sittings and sessions
Działalność wydawnicza – tytuły	12	12	13	9	Publishing activity – titles

^a Stan w dniu 31 XII.

Źródło: dane Polskiej Akademii Nauk Oddział w Krakowie.

a As of 31 XII.

Source: data of the Polish Academy of Sciences Department in Kraków.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 15 (215). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	92,9	97,4	91,4	94,4	Computers ^b
Dostęp do Internetu	88,3	95,7	90,8	93,2	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	42,0	68,0	90,8	93,2	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szeroko pasmowe	10,9	19,0	58,1	67,8	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	52,5	66,8	62,8	68,4	Own Website
Media społecznościowe ^d	21,9	26,1	Social media ^d

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w latach 2005 i 2010 stan w styczniu. b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2015 i 2016 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych z innymi urządzeniami na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). c W latach 2010, 2015 i 2016 obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G. d Serwisy społecznościowe, blogi, strony umożliwiające udostępnianie multimediów i narzędzi wymiany informacji Wiki.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; in 2005 and 2010 as of January. b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2015 and 2016 also smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld devices (palmtops, PDAs). c In 2010, 2015 and 2016 includes mobile connection via 3G technology. d Social networks, blogs, multimedia content sharing websites, Wiki based knowledge sharing tools.

TABL. 16 (216). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną ^b	60,2	88,0	90,3	92,9	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration ^b
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe .	9,8	7,9	12,9	13,3	Enterprises which received orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	25,6	14,8	18,8	33,1	Enterprises which sent orders via computer networks

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w latach 2005 i 2010 r. stan w styczniu. b Przedsiębiorstwa wykorzystują Internet głównie w celu: pozyskiwania informacji, pobierania i odsyłania wypełnionych formularzy, obsługi procedur administracyjnych oraz składania ofert dotyczących zamówień publicznych.

a Data concern enterprises with more than 9 persons employed; in 2005 and 2010 as of January. b Enterprises use the Internet mainly for: obtaining information, downloading and returning filled in forms, treating an administrative procedure, submitting a proposal in a public electronic tender system.

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (CICOP/HICP).

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono jako średnie ważone współczynnikami wyrażającymi udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą przeciętnych rocznych cen (obliczonych jako iloraz wartości i ilości poszczególnych produktów) płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od producentów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services.

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased by population for production and investment purposes, connected mainly with agriculture.

The sources of information on retail prices of goods and services are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions.

Annual prices have been calculated as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of selected goods which have been compiled as the means weighted by shares of purchases made by population in particular months.

3. Data on **procurement prices** concern average annual prices (computed as a quotient of value and quantity of each product) paid by economic entities purchasing agricultural products directly from agricultural producers.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (217). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
O G Ó Ł E M	102,2	102,6	99,2	99,6	T O T A L
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe ..	101,7	102,9	98,6	101,2	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,3	104,8	101,3	101,0	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	94,9	95,4	95,8	97,4	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,8	103,4	100,6	99,0	Dwelling
Zdrowie	102,3	102,3	102,0	99,6	Health
Transport	106,1	106,2	90,9	95,6	Transport
Rekreacja i kultura	100,4	101,2	101,3	98,6	Recreation and culture
Edukacja	102,9	101,9	100,5	99,5	Education

TABL. 2 (218). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	2,57	4,08	3,62	3,72	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni - za 0,5 kg ..	1,53	2,01	2,29	2,30	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	4,09	4,06	3,97	3,99	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,52	1,87	2,50	2,53	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	15,75	19,45	25,27	26,18	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,61	13,47	13,61	14,03	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,77	6,46	7,02	6,94	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,89	20,89	23,18	24,75	Pork ham, boiled – per kg
Kielbasa wędzona – za 1 kg	11,20	13,39	14,89	14,72	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	13,12	18,36	22,33	22,93	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	12,22	13,47	14,90	14,45	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	9,56	10,46	12,57	12,50	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,44	2,68	2,83	2,68	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l

TABLE 2 (218). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (cd.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg..	9,30	12,00	13,05	13,17	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,12	17,35	18,50	18,36	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,32	0,45	0,47	0,48	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,05	4,08	4,28	4,19	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,92	6,18	5,99	5,89	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze ^a – za 1 kg	4,96	5,99	5,20	5,44	Oranges ^a – per kg
Jabłka ^a – za 1 kg	2,14	2,63	2,43	2,41	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,10	1,63	1,51	1,59	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,41	1,81	2,27	1,99	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,72	1,34	1,00	1,17	Potatoes ^a – per kg
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,05	2,69	2,31	2,94	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona – za 250 g	4,66	6,26	6,84	6,98	Natural coffee ground – per 250 g
Herbata czarna liściasta – za 100 g	2,31	3,44	4,51	4,83	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	18,99	19,55	25,58 ^b	24,91 ^b	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,32	9,28	12,92	13,41	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl.	492,62	384,00	725,85 ^b	714,16	Men's suit, fabric of wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na podszewie nieskórzanej – za 1 parę	154,42	159,06	196,25	200,97	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszewie nieskórzanej – za 1 parę	136,77	150,68	190,10	191,52	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	26,97	31,38	36,04	37,45	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	2,40	3,16	4,02	4,10	Cold water by municipal water-system – per m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^c – za 1 kW·h	0,43	0,58	0,62	0,60	Electricity for households (all-day tariff) ^c – per kW·h
Gaz ziemny, wysokometanowy z sieci, dla gospodarstw domowych ^{cd} – za 1 kW·h	1,52	2,49	0,24	0,22	Natural net-gas, high-methanated for households ^{cd} – per kW·h
Węgiel kamienny – za 1 t	443,02	713,45	793,61	793,18	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	12,13	17,53	23,16	23,91	Hot water – per m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² p u	2,73	3,19	3,64	3,63	Heating of dwellings – per m ² of useful floor area

a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. b Z uwagi na zmianę reprezentanta objętego badaniem cen dane nie w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi. d W latach 2005, 2010 i 2015 – za 1 m³.

a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. b Due to the changes of representative item covered by the price survey data not fully comparable to those published in the previous Yearbook. c Including standing and variable charges. d In 2005, 2010 and 2015 – per 1 m³.

TABLE 2 (218). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 340 l ^e	1423	1200	1078	1099	Fridge-freezer, capacity about 340 l ^e
Pralka automatyczna typu domowego, na 5–7 kg suchej bielizny ^f	1263	1169	1163	1197	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5–7 kg ^f
Odkurzacze typu domowego	316,59	360,14	390,88	362,38	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	152,23	162,70	182,10	183,62	Iron with duschsystem
Proszek do prania ^g – za 300 g	4,43	4,46	5,46	5,43	Washing powder ^g – per 300 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,06	4,59	4,63	4,34	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,03	2,20	2,98	2,89	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	14,36	17,33	17,56	17,54	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	13,32	14,93	16,83	17,57	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	53,23	60,55	72,47	73,56	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	63519	78656	175890	175890	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9365	11658	15821	15805	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	24,23	36,78	46,51	42,47	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	16,34	19,71	26,44	25,64	Grinding of wheat – per dt

e W 2005 r. – pojemność ok. 320 l; w latach 2010 i 2015 – pojemność ok. 300 l. f W latach 2005 i 2010 – na 5 kg suchej bielizny. g W latach 2005 i 2010 – za 400 g; w 2015 r. za 280 g.

e In 2005 – capacity about 320 l; in 2010 and 2015 – capacity about 300 l. f In 2005 and 2010 – dry-lined capacity not exceeding 5 kg. g In 2005 and 2010 – per 400 g; in 2015 – per 280 g.

TABLE 3 (219). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					Cereal grain consumer and for feeds – per dt:
pszenicy	34,45	56,83	63,42	58,30	wheat
żyta	28,84	43,46	50,61	47,27	rye
jęczmienia	34,99	45,98	54,91	54,38	barley
owsa i mieszanek zbożowych	31,96	47,38	42,47	45,00	oats and cereal mixed
pszenżyta	27,28	47,50	50,71	51,24	triticale
Ziemniaki – za 1 dt	38,90	74,16	49,10	56,33	Potatoes – per dt
w tym jadalne (bez wczesnych) ...	35,97	71,54	44,43	46,97	of which edible (excluding early kinds)

TABL. 3 (219). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (dok.)**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS
(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Buraki cukrowe – za 1 dt	16,95	10,69	9,80	11,36	Sugar beets – per dt
Rzepak i rzepak przemysłowy – za 1 dt	75,23	133,47	147,75	163,66	Industrial rape and agrimony – per dt
Liście tytoniu – za 1 dt	282,28	450,64	678,13	600,23	Raw tobacco – per dt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
bydło (bez cieląt)	3,93	4,90	6,32	6,16	cattle (excluding calves)
cielęta	10,05	9,88	10,91	11,85	calves
trzoda chlewna	3,78	3,92	4,19	4,51	pigs
Mleko krowie – za 1 l	0,80	0,93	1,08	1,03	Cows' milk – per l
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,21	0,20	0,24	0,22	Consumer hen eggs – per piece

TABL. 4 (220). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					Cereal grain – per dt:
pszenicy	46,20	68,21	77,04	75,38	wheat
żyta	41,16	58,78	71,15	67,41	rye
jęczmienia	43,43	61,47	73,04	70,06	barley
owsa	41,26	57,54	66,99	64,23	oats
pszenżyta	44,18	62,44	74,16	70,01	triticale
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	50,38	101,41	74,51	85,70	Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt:					Livestock – per head:
krowa dojna	2062	2255	2629	2907	dairy cow
jałówka 1-rocznia	1403	1578	2030	1953	one-year heifer
prosię na chów	139,03	144,43	172,19	180,14	piglet
koń roboczy	3320	4621	6167	5983	farm horse
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
cielęta	7,54	8,48	10,20	10,11	calves
trzoda chlewna	4,05	4,07	4,81	4,64	pigs
Jaja kurze – za 1 szt.	0,44	0,58	0,75	0,79	Hen eggs – per piece

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych,
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do działalności rolniczej zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind of activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the sections of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. **An agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land,
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi Ustawy z dnia 5 II 2015 r. o płatnościach w Ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1551) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych. Od 2013 r. dane dotyczące truskawek obejmują także uprawy ekologiczne.

Dane dotyczące drzew i krzewów owocowych do 2014 r. uwzględniały ich uprawę poza sadami. W 2015 r. dane o powierzchni uprawy drzew i krzewów owocowych dotyczyły wyłącznie sadów, ale dane o zbiorach z tego okresu obejmowały produkcję owoców zarówno w sadach, jak i poza sadami. Od 2016 r. dane dotyczące powierzchni i zbiorów owoców z drzew i krzewów odnoszą się jedynie do ich upraw w sadach.

Od 2014 r. powierzchnie upraw warzywniczych, sadowniczych oraz truskawek dla poziomu województwa są szacowane wyłącznie według położenia gruntów.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymywane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

4. The agricultural land area including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms meeting requirements of the Law of 5 II 2015 on payments under direct support schemes (uniform text Journal of Laws item 1551) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in the kitchen gardens. Since 2013 data on strawberries have included also organic plantations.

Data on fruit trees and bushes up to 2014 included their cultivation out of plantations. In 2015 area of fruit trees and bushes concerned only orchards but data on fruit production concerned the production from orchards, as well as outside plantations. Since 2016 data on area and fruit production from fruit trees and bushes have related to orchards only.

Since 2014 data on area of vegetables, fruit from fruit trees and bushes and strawberries for the voivodship level, have been estimated according to field location only.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaspatrienie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach plodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

6. Dane o produkcji, plonach i skupie zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszką, mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorja).

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (harvests for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock - the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

6. Data regarding the production, yields and procurement of pulses and oil-bearing plants as well as cereals concern grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: edible pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oil-bearing crops (rape, agrimony, poppy, sunflower, soya, mustard and oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).

Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

7. Dane o produkcji żywca rzeźnego obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

8. Dane o ciągnikach rolniczych dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. Dane o atestowanych gospodarstwach ekologicznych zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

11. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych oraz szacunków.

12. Dane za 2010 r w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

13. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

14. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2015/16 oznacza okres od 1 VII 2015 r. do 30 VI 2016 r.).

15. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

Feed plants include: pulses, legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

7. Data regarding the production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

8. Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.

9. Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. Data on certified organic farms have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).

11. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

12. Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors, consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.

13. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.

14. Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2015/16 farming year covers the period from 1 VII 2015 to 30 VI 2016).

15. Data, unless otherwise stated, are presented by the official residence of the land user.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

- 1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
- Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w wieczyste przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,
 - gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);
 - innych jednostek publicznych, np. szkół wyższych, instytucji naukowych itp.;
- 2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
- osób fizycznych,
 - wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 - spółdzielni produkcji rolniczej,
 - innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

- 1) **public forests** owned by:
- the State Treasury – managed and utilised temporarily or perpetually by:
 - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,
 - gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);
 - other public units, e.g. higher education institutions, science institutions etc;

2) private forests owned by:

- natural persons,
- land held in common by all or part of the residents of a village,
- agricultural production co-operatives,
- other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in the age I category (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Plazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębiami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębiami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębiami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkólek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in the age II category (21–40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in the III, or higher, age category (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the restocking class and in the class for restocking.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilised through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilisation, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within industrial plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. Wskaźnik **lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034) – do powierzchni lądowej województwa zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o **pozyskaniu drewna** w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

3. *The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.*

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the regulation of the Ministry of Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. *Data on removals in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms.*

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (221). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	354,4	153,8	.	139,9	Agricultural holding ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne	354,2	153,6	.	139,8	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	709,2	595,0	537,5	559,3	Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	689,3	574,8	520,1	539,9	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zbóż podstawowych	50,8	56,0	56,1	56,6	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	50,8	56,4	56,3	56,8	of which private farms
ziemniaków ^c	12,2	11,4	8,0	7,4	potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	12,6	11,9	8,3	7,7	of which private farms
roślin przemysłowych	1,7	3,3	3,5 ^d	3,8	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	1,2	2,4	2,9 ^d	3,1	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych	32,1	30,8	33,3	36,1	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	31,7	30,6	32,5	35,4	of which private farms
ziemniaków ^c	178	158	210	236	of potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	178	158	210	236	of which private farms
rzepaku i rzepiku	29,0	20,7	25,9	31,0	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	26,0	18,4	24,2	31,3	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bef} na 100 ha użytków rolnych	39,8	35,1 ^g	34,5	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bef} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	39,9	35,2 ^g	34,6	of which private farms

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 280. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c W latach 2010, 2015 i 2016 bez ogrodów przydomowych. ^d Dane zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. ^e Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 297. ^f W 2005 r. – stan trzody chlewnej w końcu lipca. ^g Do przeliczeń przyjęto stan koni z 2013 r.

^a See general notes, item 3 on page 280. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c In 2010, 2015 and 2016 excluding kitchen gardens. ^d Data have been changed in relations to the data published in the previous edition of the Yearbook. ^e See note to the table 11 on page 297. ^f In 2005 – pigs as of the end of July. ^g For the calculation we use the horse stocks of 2013.

TABL. 1 (221). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a (dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	58,9	63,2	50,0	47,4	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	59,2	53,5	50,2	47,6	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^{bf} w %	13,2	13,2	12,5	12,0	Share of sows in pig stocks (as of the end of June) ^{bf} in %
w tym gospodarstwa indywidualne	13,1	13,1	12,5	12,2	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^f na 1 ha użytków rolnych w kg	215,9	184,1	206,4	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^f per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego w l:					Production of cows' milk in l:
na 1 ha użytków rolnych	593	604	645	per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	582	597	646	of which private farms
na 1 krowę	3215	3140	3805	4229	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	3141	3038	3733	4194	of which private farms
Ciągniki rolnicze ^b (stan w czerwcu) na 100 ha użytków rolnych w szt.	18,2	.	19,8	Agricultural tractors ^b (as of June) per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne	18,7	.	20,5	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bi} na 1 ha użytków rolnych w kg	61,8	87,6	77,5	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^{bi} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	58,2	85,4	75,7	of which private farms

a Patrz uwagi ogólne ust. 3 na str. 280. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. f W 2005 r. – stan w końcu lipca. h Dotyczy mięsa (łącznie z tłuszczami i podrobami): wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. i Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16.

a See general notes, item 3 on page 280. b In 2010 data of the Agricultural Census. f In 2005 – pigs as of the end of July. h Concerns meat (including fats and pluck): beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. i Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2014/15 and 2015/16 farming years.

TABL. 2 (222). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**
 Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
		w ha	in ha	
O G Ó Ł E M	2010 ^a	595034	574793	TOTAL
	2015	537466	520138	
	2016	559267	539918	
W dobrej kulturze rolnej		550306	532114	In good agricultural condition
Pod zasiewami		299725	288244	Sown area
Grunty ugorowane		6514	6255	Fallow land
Uprawy trwałe		11182	11099	Permanent crops
w tym sady		10776	10699	of which orchards
Ogrody przydomowe		3939	3934	Kitchen gardens
Łąki trwałe		196845	193590	Permanent meadows
Pastwiska trwałe		32101	28992	Permanent pastures
Pozostałe		8961	7804	Others

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

a Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (223). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH^a**
 Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS^a
 As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa <i>Farms</i>							Przeciętna powierz- chnia ogólna gospodarstwa w ha <i>Average total farm area in ha</i>	
	w tys. <i>in thous.</i>	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach <i>with agricultural land area of – in percent</i>						ogółem <i>total</i>	w tym użytki rolne <i>of which agricul- tural land</i>
		do 1,00 ha <i>up to</i>	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15 ha i więcej <i>and more</i>		
2010	153,8	2,0	36,1	45,4	12,7	2,1	1,7	4,8	3,9
2013	142,9	4,2	32,7	45,6	12,6	2,5	2,4	4,8	3,9
2016	139,9	1,5	36,1	44,7	13,1	2,4	2,2	4,9	4,0

a Patrz uwagi ogólne, ust 2 i 3 na str. 280; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a See general notes, item 2 and 3 on page 280; in 2010 data of the Agricultural Census.

N o t e. Since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 4 (224). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT
(constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna	97,1	88,6	118,0	90,2	97,4	88,8	118,2	90,2	<i>Gross output</i>
roślinna	96,5	81,5	124,9	86,3	96,7	81,6	124,9	86,1	<i>crop</i>
zwierzęca	97,8	97,3	108,9	96,0	98,1	97,6	109,3	96,2	<i>animal</i>
Produkcja końcowa	97,0	88,7	122,7	87,9	97,5	89,0	123,1	87,9	<i>Final output</i>
roślinna	95,4	77,8	136,7	80,7	96,0	77,9	137,0	80,6	<i>crop</i>
zwierzęca	98,3	97,4	110,1	95,9	98,7	97,7	110,6	96,1	<i>animal</i>
Produkcja towarowa	99,2	87,4	116,9	91,2	99,8	87,6	117,7	91,0	<i>Market output</i>
roślinna	99,3	76,5	127,1	84,7	99,7	76,9	128,0	83,8	<i>crop</i>
zwierzęca	99,2	95,8	107,4	98,6	100,0	95,7	107,9	99,2	<i>animal</i>

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt 1) na str. 24.

a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1) on page 24.

TABL. 5 (225). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT
(constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				

PRODUKCJA GLOBALNA
GROSS OUTPUT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	54,6	50,6	60,0	56,9	Crop output
Zboża	11,9	9,1	14,9	13,6	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	9,5	7,3	10,7	10,6	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	5,5	4,5	6,9	6,5	<i>of which: wheat</i>
żyto	0,3	0,3	0,3	0,2	<i>rye</i>
jęczmień	2,3	1,4	2,3	2,1	<i>barley</i>
Ziemniaki	7,4	7,2	8,3	7,4	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	1,3	1,3	2,0	1,6	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	0,5	0,2	0,3	0,2	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	17,3	17,4	19,6	19,1	<i>Vegetables</i>
Owoce	6,1	4,7	7,4	7,5	<i>Fruit</i>
Siano łąkowe	4,2	5,4	3,1	2,6	<i>Meadow hay</i>
Pozostałe	6,4	5,5	4,7	5,1	<i>Others</i>

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt 1) na str. 24.

a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1) on page 24.

TABL. 5 (225). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ**
(ceny stałe^a) (dok.)
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT
(constant prices^a) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	45,4	49,4	40,0	43,1	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	22,8	27,8	18,3	19,2	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	3,7	8,4	4,8	6,4	cattle (excluding calves)
cielęta	1,1	1,9	0,6	0,3	calves
trzoda chlewna	10,6	10,7	8,1	6,8	pigs
owce	0,2	0,1	0,1	0,1	sheep
drób	6,0	5,6	4,2	5,0	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	-0,6	-0,5	0,3	-0,3	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	14,9	12,8	13,2	14,1	Cows' milk
Jaja kurze	5,6	6,7	6,4	7,3	Hen eggs
Obornik	1,6	1,3	0,8	0,8	Manure
Pozostałe	1,1	1,3	1,0	2,0	Others
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	43,8	38,2	52,9	49,0	Crop output
Zboża	5,0	4,4	8,3	8,2	Cereals
w tym zboża podstawowe	4,6	3,8	6,3	6,3	of which basic cereals
w tym: pszenica	3,7	2,9	4,4	4,3	of which: wheat
żyto	0,4	0,3	0,2	0,1	rye
jęczmień	0,2	0,3	0,9	0,8	barley
Ziemniaki	2,4	3,2	6,4	4,5	Potatoes
Przemysłowe	1,7	2,1	2,2	1,6	Industrial
w tym buraki cukrowe	0,8	0,3	0,4	0,3	of which sugar beets
Warzywa	22,7	19,7	23,5	21,7	Vegetables
Owoce	9,1	5,8	9,6	9,6	Fruit
Pozostałe	2,9	3,0	2,9	3,4	Other
Produkcja zwierzęca	56,2	61,8	47,1	51,0	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	33,6	39,4	25,1	26,8	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	6,1	12,5	6,8	9,3	cattle (excluding calves)
cielęta	1,4	2,1	0,6	0,4	calves
trzoda chlewna	15,3	15,2	11,0	9,3	pigs
owce	0,2	0,1	0,1	0,1	sheep
drób	9,0	8,1	6,0	6,9	poultry
Mleko krowie	15,1	13,8	13,7	14,2	Cows' milk
Jaja kurze	6,9	7,6	7,8	8,6	Hen eggs
Pozostałe	0,6	1,0	0,5	1,4	Others

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt 1) na str. 24. ^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1) on page 24. ^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (226). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**

Stan w czerwcu

SOWN AREA^a

As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2015	2016		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gos- podarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
w ha in ha						
OGÓŁEM	402092	290889	312964	299725	288244	TOTAL
Zboża	255883	202107	224622	215684	208041	Cereals
zboża podstawowe	204320	162808	175431	169538	163816	<i>basic cereals</i>
pszenica	104648	83250	94774	92076	87779	<i>wheat</i>
żyto	9780	8013	4343	4248	4150	<i>rye</i>
jęczmień	48636	36883	36797	34535	33702	<i>barley</i>
owies	23178	17977	16098	16473	16205	<i>oats</i>
pszenżyto	18078	16685	23420	22206	21980	<i>triticale</i>
mieszanek zbożowe	38237	27004	23885	19792	19784	<i>cereal mixed</i>
gryka, proso i pozostałe zbożowe	93	467	413	494	494	<i>buckwheat, millet and other cereals</i>
kukurydza na ziarno	13234	11828	24893	25860	23947	<i>maize for grain</i>
Strączkowe	4222	4342	10310	8227	8088	Pulses
konsumpcyjne	1367	1948	3640	3005	2991	<i>edible</i>
pastewne ^b	2855	2394	6670	5222	5097	<i>feed^b</i>
Ziemniaki	49075	33211	24945	22263	22247	Potatoes
Przemysłowe	6695	9729	10863 ^c	11527	8898	<i>Industrial</i>
w tym:						<i>of which:</i>
buraki cukrowe	1747	1554	854	1232	866	<i>sugar beets</i>
oleiste	3176	6335	8811	9293	7030	<i>oil-bearing</i>
w tym rzepak i rzepik	2823	5354	7751	7930	5824	<i>of which rape and agrimony</i>
Pastewne	51931	21300	22787 ^c	17640	16663	Feed
w tym:						<i>of which:</i>
okopowe	5637	2058	1111	962	962	<i>root plants</i>
kukurydza na paszę	3995	4580	6323	4216	3569	<i>maize for feeds</i>
Pozostałe uprawy ^d	34286	20200	19437 ^c	24384	24307	<i>Other crops^d</i>

a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z mieszanekami zbożowo-strączkowymi na ziarno. c Dane zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. d Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. b Including cereal and pulse mixed for grain. c Data have been changed in relations to the data published in the previous edition of the Yearbook. d Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABLE 7 (227). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPLÓDÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPLÓDY	2006– –2010 ^a	2010	2015	2016		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

ZBIORY w t
PRODUCTION in t

Zboża	779896	642724	790440	863598	816499	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	592534	501745	584892	612600	580133	basic cereals
pszenica	325766	276883	339254	361039	335109	wheat
żyto	21507	21208	11905	11514	11142	rye
jęczmień	150418	114688	124188	127078	123000	barley
owies	49552	44065	39742	43384	42283	oats
pszenżyto	45291	44900	69803	69585	68599	triticale
mieszanki zbożowe	115067	74920	67814	60641	60614	cereal mixed
Ziemniaki	719977	524364	523994	524403	523896	Potatoes
Buraki cukrowe	65697	44439	57823	86536	65581	Sugar beets
Rzepak i rzepik	11958	11079	20046	24582	18206	Rape and agrimony
Siano łąkowe	817606	958109	709634	1127479	1116519 ^b	Meadow hay

PLONY z 1 ha w dt
YIELDS per 1 ha in dt

Zboża	31,1	31,8	35,2	40,0	39,2	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	30,1	30,8	33,3	36,1	35,4	basic cereals
pszenica	31,6	33,3	35,8	39,2	38,2	wheat
żyto	25,7	26,5	27,4	27,1	26,8	rye
jęczmień	31,2	31,1	33,7	36,8	36,5	barley
owies	23,9	24,5	24,7	26,3	26,1	oats
pszenżyto	27,2	26,9	29,8	31,3	31,2	triticale
mieszanki zbożowe	27,7	27,7	28,4	30,6	30,6	cereal mixed
Ziemniaki	162	158	210	236	236	Potatoes
Buraki cukrowe	502	286	677	702	757	Sugar beets
Rzepak i rzepik	27,7	20,7	25,9	31,0	31,3	Rape and agrimony
Siano łąkowe	43,2	42,9	40,7	57,3	57,6 ^b	Meadow hay

a Przeciętne roczne. b Łącznie z powierzchnią wspólnot gruntowych uwzględnioną w gospodarstwach indywidualnych.
a Annual averages. b Including the area of land communities taken into account in the private farms.

TABL. 8 (228).

POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006– –2010 ^b	2010	2015	2016		VEGETABLES
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu
 AREA^c in ha — as of June

OGÓŁEM	19420	17261	17491	18291	18266	TOTAL
Kapusta	4916	4195	4254	3950	3950	Cabbages
Kalafiory	2059	1759	2100	2110	2110	Cauliflowers
Cebula	2001	1535	1816	1868	1850	Onions
Marchew jadalna	2069	1491	1781	1822	1820	Carrots
Buraki ćwikłowe	1380	919	1071	980	980	Beetroots
Ogórki	1138	906	1061	900	900	Cucumbers
Pomidory	338	244	305	245	245	Tomatoes
Pozostałe ^d	5519	6212	5104	6416	6411	Others ^d

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	505974	430375	440639	564574	563848	TOTAL
Kapusta	218554	180220	170200	215550	215550	Cabbages
Kalafiory	52796	42909	51250	65410	65410	Cauliflowers
Cebula	36983	29068	33842	41340	40700	Onions
Marchew jadalna	55031	44769	54565	67375	67340	Carrots
Buraki ćwikłowe	33917	25710	26520	33061	33060	Beetroots
Ogórki	16473	11318	14175	20900	20900	Cucumbers
Pomidory	4778	3650	4880	5466	5466	Tomatoes
Pozostałe ^d	87444	92731	85207	115473	115423	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	445	430	400	546	546	Cabbages
Kalafiory	256	244	244	310	310	Cauliflowers
Cebula	186	189	186	221	220	Onions
Marchew jadalna	270	300	306	370	370	Carrots
Buraki ćwikłowe	251	280	248	337	337	Beetroots
Ogórki	144	125	134	232	232	Cucumbers
Pomidory	143	150	160	223	223	Tomatoes
Pozostałe ^d	159	149	167	180	180	Others ^d

a Łącznie z ogrodami przydomowymi; w latach 2015 i 2016 według położenia gruntów. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków. d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

a Including kitchen gardens; in 2015 and 2016 by field location. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation. d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABLE 9 (229). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z DRZEWA^a**
AREA AND PRODUCTION OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006– –2010 ^b	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu
 AREA^c in ha — as of June

OGÓŁEM	14423	11921	9582	9619	9555	TOTAL
Jablonie	8843	7657	6698	6746	6700	Apples
Grusze	904	573	459	459	450	Pears
Śliwy	2221	1835	1307	1306	1300	Plums
Wiśnie	1075	645	562	561	560	Cherries
Czereśnie	733	403	311	306	305	Sweet cherries
Pozostałe ^d	648	808	245	240	240	Others ^d

ZBIORY^e w t
 PRODUCTION^e in t

OGÓŁEM	120716	88331	124874	136928	136205	TOTAL
Jabłka	102112	72646	103087	118397	117740	Apples
Gruszki	4181	3199	4093	3941	3900	Pears
Śliwki	7306	6719	9567	8179	8160	Plums
Wiśnie	4067	3192	4453	3714	3710	Cherries
Czereśnie	2083	1587	2443	1839	1836	Sweet cherries
Pozostałe ^d	968	987	1231	859	859	Others ^d

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4, na str. 281. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków; w latach 2006–2010 łącznie z ogrodami przydomowymi; w latach 2015 i 2016 jedynie uprawy w sadach. ^d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp. ^e W 2016 r. jedynie owoce zebrane w sadach.

^a See general notes, item 4 on page 281. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation; in 2006–2010 including kitchen gardens; in 2015 and 2016 orchard only. ^d Peaches, apricots, walnuts etc. ^e In 2016 fruit harvested in orchards only.

TABL. 10 (230). **POWIERZCHNIA I ZBIORY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**
AREA AND PRODUCTION OF BERRY FRUIT^a

OWOCE	2006–2010 ^b	2010	2015	2016		FRUIT
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu
 AREA^c in ha — as of June

Truskawki ^d	2395	1262	1600	1801	1800	Strawberries ^d
Maliny ^e	607	708	360	361	360	Raspberries ^e
Porzeczki.....	2141	1661	1035	1015	1010	Currants
Agrest.....	527	275	150	140	140	Gooseberries
Pozostałe ^f	423	571	298	369	362	Others ^f

ZBIORY^g w t
 PRODUCTION^g in t

OGÓŁEM.....	25057	17552	18117	15821	15768	TOTAL
Truskawki ^d	8924	3661	6720	7126	7120	Strawberries ^d
Maliny ^e	1672	1476	1601	1386	1377	Raspberries ^e
Porzeczki.....	9158	8316	6832	5008	5005	Currants
Agrest.....	3305	1872	1300	972	972	Gooseberries
Pozostałe ^f	1998	2227	1664	1329	1294	Others ^f

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4, na str. 281. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków; w latach 2006–2010 łącznie z ogrodami przydomowymi; w latach 2015 i 2016 dla krzewów jedynie uprawy w sadach, dla truskawek nadal łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych. d W latach 2010, 2015 i 2016 łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. e łącznie z jeżyną bezkolcową. f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne. g W 2016 r. jedynie owoce zebrane w sadach.

a See general notes, item 4 on page 281. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation; in 2006–2010 including kitchen gardens; in 2015 and 2016 for fruit bushes in orchard only, in case of strawberries area of cultivation in kitchen gardens is still included. d In 2010, 2015 and 2016 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item „others”. e Including thornless blackberry. f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others. g In 2016 fruit harvested in orchards only.

TABL. 11 (231). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2015	2016	2005	2010 ^a	2015	2016	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				

W SZTUKACH
IN HEADS

Bydło	272662	196637	173483	181175	267201	191290	168529	176228	Cattle
w tym krowy	160692	104603	86707	85881	158148	102347	84614	83813	of which cows
Trzoda chlewna ^b	494633	356696	189959	178700	482279	341021	180496	166226	Pigs ^b
w tym lochy	65108	46980	23682	21396	63378	44541	22608	20296	of which sows
Owce	84855	66337	72448	76324	84156	65666	71918	75863	Sheep
w tym maciorki	61041	44249	48703	50059	60641	43749	48448	49835	of which ewes
Konie ^c	30939	20425	.	14818	30500	19882	.	14769	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	330052	236546	188765 ^d	192669	323335	229320	182949 ^d	186754	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt.
PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads

Bydło	33,0	32,3	32,4	.	33,3	32,4	32,6	Cattle
w tym krowy	17,6	16,1	15,4	.	17,8	16,3	15,5	of which cows
Trzoda chlewna ^b	59,9	35,3	32,0	.	59,3	34,7	30,8	Pigs ^b
w tym lochy	7,9	4,4	3,8	.	7,7	4,3	3,8	of which sows
Owce	11,1	13,5	13,6	.	11,4	13,8	14,1	Sheep
w tym maciorki	7,4	9,1	9,0	.	7,6	9,3	9,2	of which ewes
Konie ^c	3,4	.	2,6	.	3,5	.	2,7	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	39,8	35,1 ^d	34,5	.	39,9	35,2 ^d	34,6	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b W 2005 r. – stan w końcu lipca. c Dane szacunkowe; w latach 2015 i 2016 dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata. d Do obliczeń przyjęto stan koni z 2013 r.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a Data of the Agricultural Census. b In 2005 – as of the end of July. c Estimated data; in 2015 and 2016 data on the basis of period survey conducted every three years. d For the calculation we use the horse stocks of 2013.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (232).

DRÓB^a

Stan w końcu roku

POULTRY^a

End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Kury w tys. szt	4669,5	5234,0	4390,9	4028,6	3982,6	Hens in thous. heads
w tym nioski	2888,7	2605,8	2659,1	2477,2	2449,3	of which laying hens
Gęsi w tys. szt	17,1	55,5	21,5	15,7	15,0	Geese in thous. heads
Indyki w tys. szt	92,1	48,5	105,0	84,6	59,1	Turkeys in thous. heads
Kaczki ^b w tys. szt	221,9	179,7	86,3	84,1	84,0	Ducks ^b in thous. heads
Kury na 100 ha użytków rolnych w szt.	867	817	740	754	Hens per 100 ha of agricul- tural land in heads
w tym nioski	432	495	455	464	of which laying hens

a W latach 2005, 2010 i 2015 w wieku powyżej 2 tygodni. b Łącznie z drobiem pozostałym.

a In 2005, 2010 and 2015 more than 2 weeks old. b Including other poultry.

TABL. 13 (233).

PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO^a**PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TYSIĄCACH SZTUK
IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	67,9	98,6	70,7	59,4	57,4	Cattle (excluding calves)
Cielęta	49,1	60,9	12,0	5,3	5,2	Calves
Trzoda chlewna	721,9	578,3	352,5	420,6	404,3	Pigs
Owce	53,1	34,5	19,3	18,6	18,5	Sheep
Konie	9,6	8,8	5,2	5,2	5,2	Horses

W TYSIĄCACH TON WAGI ŻYWEJ
IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	35,3	53,9	38,0	33,6	32,4	Cattle (excluding calves)
Cielęta	5,4	6,2	1,2	0,6	0,6	Calves
Trzoda chlewna	82,0	69,0	50,8	61,0	59,1	Pigs
Owce	1,1	0,7	0,5	0,5	0,5	Sheep
Konie	5,2	4,6	2,6	2,6	2,6	Horses
Drób	56,5	43,9	43,3	58,9	57,8	Poultry
Kozy i króliki	1,0	1,1	0,3	0,2	0,2	Goats and rabbits

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (234). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)					Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	129,4	120,1	92,8	108,8	meat and fats
wołowe	18,5	28,2	19,6	17,2	beef
cielęce	3,3	3,7	0,8	0,3	veal
wieprzowe	63,9	53,8	39,7	47,7	pork
baranie	0,5	0,3	0,2	0,2	mutton
końskie	2,9	2,5	1,4	1,4	horseflesh
drobiowe	39,5	30,7	30,3	41,2	poultry
kozie i królicze ^b	0,8	0,9	0,8	0,8	goat and rabbit ^b
podroby	7,7	8,3	6,1	6,6	pluck

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg

OGÓŁEM | . | **215,9** | **184,1** | **206,4** | **TOTAL**

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game.

TABL. 15 (235). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywi- dualne of which private farms	
Produkcja mleka: w milionach litrów	512,7	353,0	324,6	360,5	348,9	Milk production: in million litres
na 100 ha użytków rol- nych w tys. l	59,3	60,4	64,5	64,6	per 100 ha of agricultural land in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	3140	3140	3805	4229	4194	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj kurzych w mln szt	626,4	506,1	556,2	664,3	662,8	Hen egg production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nosiok w szt	205	201	206	247	249	Average annual number of eggs per laying hen in units

TABL. 16 (236). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
 Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W sztukach	2005	116594	116120	<i>In units</i>
	2010 ^a	108080	107505	
	2013	108483	108027	
	2016	110880	110455	
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha	2005	.	.	<i>Agricultural land area per tractor in ha</i>
	2010 ^a	5,5	5,3	
	2013	5,1	5,0	
	2016	5,0	4,9	

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

U w a g a. W latach 2010, 2013 i 2016 dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a *Data of the Agricultural Census.*

N o t e. In 2010, 2013 and 2016 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (237). **ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2014/15	2015/16		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH
 IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	66498	36758	47055	43350	40882	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe	30829	19803	23094	21456	19953	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	16153	8365	9227	8404	8021	<i>phosphatic</i>
potasowe	19516	8590	14735	13491	12908	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	51706	7678	5129	9176	8334	<i>Lime fertilizers^c</i>

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	61,8	87,6	77,5	75,7	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe	33,2	43,0	38,4	37,0	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	14,1	17,2	15,0	14,9	<i>phosphatic</i>
potasowe	14,4	27,4	24,1	23,9	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	12,9	9,5	16,4	15,4	<i>Lime fertilizers^c</i>

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

^a *Data of the Agricultural Census 2010.* ^b *Including mixed fertilizers.* ^c *Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.*

TABL. 18 (238). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2015	2016		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym od gospo- darstw indywidu- alnych of which from private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
OGÓŁEM	802508	987128	1130003	1121926	1065414	TOTAL
Produkty roślinne	156183	248768	386919	341748	321485	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	21432	27744	85706	67563	60046	Cereals
w tym zboża podsta- wowe	14252	18487	51024	42766	37971	of which basic cereals
pszenica	12717	13893	46067	38471	33911	wheat
żyto	466	1610	609	569	541	rye
jęczmień	909	2350	2201	2004	1905	barley
owies i mieszanki zbożowe	40	80	384	723	677	oats and cereal mixed
pszenżyto	120	553	1764	999	937	triticale
w tym zboża kon- sumpcyjne i paszowe .	21396	27568	84792	66982	59676	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podsta- wowe	14216	18310	50109	42185	37601	of which basic cereals
pszenica	12707	13858	45616	38148	33734	wheat
żyto	466	1584	574	543	541	rye
jęczmień	904	2288	1912	1810	1677	barley
owies i mieszanki zbożowe	21	38	280	691	677	oats and cereal mixed
pszenżyto	117	543	1727	993	931	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	3071	1353	842	4447	4444	Edible pulses ^b
ziemniaki	3218	10646	7448	9617	9582	Potatoes
buraki cukrowe	14536	4757	5741	9830	7450	Sugar beets
rzepak i rzepik	4623	14627	27216	29837	21038	Rape and turnip rape
warzywa	68491	124044	192180	165418	164925	Vegetables
owoce	28165	37412	56682	43000	42745	Fruit
Produkty zwierzęce	646325	738360	743084	780178	743929	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	502292	580514	566678	546105	523364	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	124037	223375	227064	145146	139747	cattle (excluding calves)
cielęta	17932	10331	7386	7930	7930	calves
trzoda chlewna	216020	214588	174866	216504	211461	pigs
owce	3088	1391	1398	1809	1809	sheep
konie	15229	11880	12812	12152	12152	horses
drób	125986	118949	143152	162564	150265	poultry
Mleko krowie	124716	127567	143736	139621	126678	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne ...	6953	13965	16302	16671	16655	Consumer hen eggs

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w zł
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in zł

OGÓŁEM	1659	2102	2006	1973	TOTAL
Produkty: roślinne	418	720	611	595	Products: crop
zwierzęce	1241	1383	1395	1378	animal

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej.
a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing. c In live weight.

TABLE 19 (239). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2015	2016		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym od gospodarstw indywidualnych of which from private farms	
Zboża w t	60933	49708	145026	121806	109227	Cereals in t
w tym zboża podstawowe	41632	34547	81800	74143	66325	of which basic cereals
pszenica	36896	24438	72400	65872	58426	wheat
żyto	1617	3693	1177	1169	1145	rye
jęczmień	2588	5083	3914	3599	3416	barley
owies i mieszanki zbożowe	97	174	835	1555	1509	oats and cereal mixed
pszenżyto	434	1159	3474	1948	1829	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe ..	60879	49388	143837	121047	108684	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	41578	34227	80611	73384	65782	of which basic cereals
pszenica	36883	24383	71930	65434	58161	wheat
żyto	1617	3644	1134	1149	1145	rye
jęczmień	2582	4977	3482	3328	3149	barley
owies i mieszanki zbożowe	66	80	659	1536	1509	oats and cereal mixed
pszenżyto	430	1143	3406	1937	1818	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	768	784	149	650	650	Edible pulses ^a in t
Ziemniaki w t	8274	14356	15168	17071	17034	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t	85782	44490	58563	86536	65581	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t	6146	10959	18421	18251	12843	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t	89305	86368	144836	137076	136632	Vegetables in t
Owoce w t	45552	38160	40605	55183	54717	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t	136625	141023	117939	122092	116572	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt)	31586	45607	35944	23570	22656	cattle (excluding calves)
cielęta	1784	1046	677	669	669	calves
trzoda chlewna	57153	54791	41710	48042	46919	pigs
owce	345	194	159	218	218	sheep
konie	3133	2185	1872	1672	1672	horses
drób	42624	37200	37577	47921	44438	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	93980	94630	78976	84585	80757	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in t
Mleko krowie w tys. l	155374	137777	133382	135498	124759	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt	32694	68421	68610	75458	75408	Consumer hen eggs in thous. units

a Bez materiału siewnego. b W wadze żywej. c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

a Excluding sowing. b In live weight. c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (240). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użyt- ków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użyt- ków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	320	3903	871	7640
2010	1729	17835	427	4133
2015	1070	11689	58	1287
2016	945	10639	148	1725

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (241). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a W ŁOWIECKIM ROKU GOSPODARCZYM^b**
Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a IN THE HUNTING YEAR^b
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^c	2010/11 ^c	2015/16	2016/17	GAME SPECIES
	W SZTUKACH		IN HEADS		
Łosie	30	8	108	131	Moose
Daniele	14	94	238	262	Fallow deer
	W TYSIĄCACH SZTUK		IN THOUSAND HEADS		
Jelenie	3,8	4,1	5,9	8,7	Deer
Sarny	26,6	29,3	33,3	45,1	Roe deer
Dziki	1,8	4,2	5,7	6,5	Wild boars
Lisy	8,3	9,7	9,2	9,4	Foxes
Zające	26,1	35,6	38,5	38,9	Hares
Bażanty	43,5	57,0	60,5	60,7	Pheasants
Kuropatwy	16,1	21,0	10,6	11,6	Partridges

^a Dane szacunkowe. ^b Liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^c Nie obejmują ośrodków hodowli zwierzęcy zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data. ^b Counted from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^c Excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (242). **ODSTRZAŁ WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH W ŁOWIECKIM ROKU GOSPODARCZYM^a**
SHOOT OF MAIN GAME SPECIES IN THE HUNTING YEAR^a

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2015/16	2016/17	GAME SPECIES
Jelenie	941	1088	2124	2174	Deer
Daniele	–	7	31	40	Fallow deer
Sarny	5712	6181	8105	8557	Roe deer
Dziki	1068	3581	8052	8809	Wild boars
Lisy	8254	7507	9046	9915	Foxes
Zające	3862	2302	2205	2547	Hares
Bażanty	19152	12050	17565	14699	Pheasants
Kuropatwy	1894	118	47	29	Partridges

^a Liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Counted from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (243). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE W ŁOWIECKIM ROKU GOSPODARCZYM^a**
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS IN THE HUNTING YEAR^a
As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^b	161	180	199	198	number ^b
członkowie ^c	5355	8705	7612	7807	members ^c
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	244	242	241	241	number
powierzchnia w tys. ha	1206,3	1121,0	1137,3	1121,7	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	329,0	355,4	353,7	353,6	of which on forest land

^a Liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego.

^c Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Counted from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data grouped according to the seat of hunting club. ^c Data grouped according to the seat of member of hunting club.

Source: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo

Forestry

TABL. 24 (244). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha.....	435752	438933	440681	440696	TOTAL in ha
Lasy.....	431138	433502	435417	435489	Forests
Publiczne.....	243639	245184	245413	245341	Public
zalesione.....	242197	243543	243607	243012	wooded
niezalesione.....	1441	1641	1806	2329	non-wooded
w tym:					of which:
własność Skarbu Państwa.....	231842	233533	227326	227134	owned by the State Treasury
zalesione.....	230633	232172	225865	225158	wooded
niezalesione.....	1209	1361	1461	1976	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych.....	198303	198951	199036	198880	managed by the State Forests
zalesione.....	197182	197649	197677	197605	wooded
niezalesione.....	1121	1302	1359	1275	non-wooded
parki narodowe.....	26165	27144	27161	27164	national parks
zalesione.....	26112	27094	27119	26510	wooded
niezalesione.....	53	50	42	654	non-wooded
własność gmin ^a	11797	11651	11715	11779	gmina owned ^a
zalesione.....	11565	11371	11380	11435	wooded
niezalesione.....	232	280	335	344	non-wooded
Prywatne.....	187500	188318	190004	190148	Private
zalesione.....	186789	187700	189025	189199	wooded
niezalesione.....	711	618	979	950	non-wooded
Grunty związane z gospodar- ką leśną.....	4614	5431	5264	5207	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %.....	28,4	28,6	28,7	28,7	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %.....	29,1	28,9	29,0	29,0	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOI- VODSHIP in %

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a It concerns as well gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25, 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2012–2016 przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to tables 25, 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2012–2016 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

TABL. 25 (245). **POWIERZCHNIA LASÓW**
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^a i o budowie przerębowej in renewal class ^a with a trough- fell construction
			w klasie wieku in age group							
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
OGÓŁEM	435417	95,8	6,5	14,6	23,5	19,7	11,3	10,1	10,1	
TOTAL w tym: of which:										
W zarządzie Lasów Państwowych	199036	97,5	8,1	11,0	17,3	22,3	13,4	13,4	12,0	
Managed by the State Forests										
Lasy prywatne	190004	94,5	4,7	20,0	31,1	17,8	8,4	4,0	8,3	
Private forests										

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which			SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests		lasy prywatne private forests	
			w ha in ha	in ha	w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	435417	100,0	100,0	100,0	TOTAL	
Drzewa iglaste	276313	63,4	58,6	66,4	Coniferous trees	
w tym: of which:					of which:	
sosna	70116	16,1	21,1	12,1	pine	
świerk	82352	18,9	6,6	25,4	spruce	
jodła	116465	26,7	28,1	28,4	fir	
Drzewa liściaste	159104	36,6	41,4	33,6	Broadleaved trees	
w tym: of which:					of which:	
buk	74921	17,2	24,7	9,0	beech	
dąb	20218	4,6	6,5	3,5	oak	
grab	12160	2,8	1,2	4,9	hornbeam	
brzoza	12109	2,8	2,5	3,4	birch	
olsza	15358	3,5	3,3	4,3	alder	
osika	2006	0,5	0,3	0,7	aspen	

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (246).

ZASOBY DRZEWNE NA PNIU
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross grand total timber ^a in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which wooded area in % of grand total area									
		drzewostany tree stands								w klasie odnowienia ^c i o budowie przerebowej in renewal class ^c with a trough-fell construction	prze- stoje ^b hold- -over trees ^b
		w klasie wieku in age group									
		razem total	I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)			
OGÓŁEM TOTAL	137897	99,7	0,4	7,3	22,4	24,1	16,1	16,6	11,0	1,8	
w tym: of which:											
W zarządzie Lasów Państwowych Managed by the State Forests	66281	99,8	0,2	4,8	15,5	25,6	18,1	19,9	13,7	1,9	
Lasy prywatne Private forests	54330	99,5	0,7	12,0	31,6	24,2	13,8	7,1	8,2	1,9	

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross total timber ^a	W tym Of which			SPECIES OF TREES
		w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests		lasy prywatne private forests	
		w tys. m ³ in thous. m ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	137897	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	90766	65,8	60,4	70,8	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	23176	16,8	20,3	14,3	pine
świerk	20268	14,7	4,5	20,9	spruce
jodła	45035	32,6	33,0	35,2	fir
Drzewa liściaste	47131	34,2	39,6	29,2	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	27375	19,9	26,1	11,2	beech
dąb	6271	4,5	6,3	3,4	oak
grab	2886	2,1	1,1	3,8	hornbeam
brzoza	2698	2,0	1,6	2,5	birch
olsza	2958	2,1	2,1	2,4	alder
osika	506	0,4	0,3	0,6	aspen

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including regeneration class.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (247).

ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
Odnowienia i zalesienia	1723	1677	2086	1712	1324	1199	388	<i>Renewals and afforestations</i>
odnowienia	1529	1606	2065	1693	1321	1196	372	<i>renewals</i>
szuczne	911	707	987	908	830	789	78	<i>artificial</i>
zrębów ^b	834	700	956	869	802	764	66	<i>felling sites^b</i>
halizn i płazowin	77	7	31	40	28	25	12	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
naturalne	618	899	1078	784	491	407	293	<i>natural</i>
zalesienia ^c	194	71	21	19	4	4	16	<i>afforestations^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	207	151	93	99	98	91	1	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	11708	9536	9737	9655	9322	8876	333	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw	8144	6384	6218	6043	5714	5372	329 ^f	<i>crops</i>
młodników	3511	3043	3497	3587	3587	3500	.	<i>greenwoods</i>
Melioracje	1192	2308	1136	1007	1007	984	.	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. f Łącznie z pielęgnowaniem młodników.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. f Including greenwood tending.

TABL. 28 (248). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne <i>private forests</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
OGÓŁEM w dam³	1231,4	1261,3	1323,8	1364,4	1166,1	1113,5	198,3	TOTAL in dam³
Grubizna	1204,2	1232,0	1295,4	1338,4	1140,1	1087,7	198,3	Timber
Grubizna iglasta	839,4	816,9	821,9	847,8	682,6	646,2	165,2	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe .	563,8	566,5	577,4	597,3	439,0	414,5	158,3	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego .	219,0	192,7	189,0	194,0	190,0	182,3	4,0	medium-size wood for industrial uses
Grubizna liściasta	364,7	415,1	473,5	490,6	457,5	441,5	33,1	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe .	183,1	199,2	228,2	238,7	220,2	212,4	18,5	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego .	135,6	162,0	180,6	182,1	175,7	174,0	6,3	medium-size wood for industrial uses
Drewno małowymiarowe^b	27,2	29,3	28,4	26,0	26,0	25,8	–	Slash^b
Do przerobu przemysłowego	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	–	Slash for industrial uses
Opałowe	26,7	29,0	28,1	25,7	25,7	25,5	–	Slash for fuel
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	279,3	284,2	297,5	307,3	464,7	478,9	104,3	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.

a Excluding logging (large timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

TABL. 29 (249). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ**
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywatnych of which on private land	
Sadzenie w szt: drzew	99547	83587	78342	96162	66345	<i>Plantings in units of: trees</i>
krzewów	22135	24875	41657	17206	8886	<i>bushes</i>
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	29889	67848	112333	111025	88843	<i>Removals (timber)^a in m³</i>
grubizna iglasta	3686	10856	29897	32338	26487	<i>coniferous</i>
w tym drewno wielkomyiarowe ogólnego przeznaczenia	1933	5932	15602	16413	14567	<i>of which large-size general purpose wood</i>
grubizna liściasta	26203	56992	82436	78687	62356	<i>non-coniferous</i>
w tym drewno wielkomyiarowe ogólnego przeznaczenia	8460	19149	28560	26569	21825	<i>of which large-size general purpose wood</i>

a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

a Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 30 (250). **POŻARY W LASACH^a**
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pożary	163	130	348	97	Number of fires
w tym: podpalenia	131	97	216	59	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych ..	20	13	39	14	<i>negligence of adults</i>
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	49,3	46,6	102,3	27,0	Area of forest burned in ha
w tym: podpalenia	40,4	37,7	71,8	15,1	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych ..	5,9	2,9	8,3	8,6	<i>negligence of adults</i>
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,30	0,36	0,29	0,28	Average forest areas burned by fire in ha

a W latach 2010, 2015 i 2016 łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane Krajowego Systemu Informacji o Pożarach Lasów http://bazapozarow.ibles.pl/ibl_ppoz/faces/index.jsp [dostęp 06.11.2017]

a In 2010, 2015 and 2016 including fires extinguished without the participation of fire service units.

Source: data of the National System of Forest Fire Information http://bazapozarow.ibles.pl/ibl_ppoz/faces/index.jsp [access 06.11.2017]

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3 uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji). Dane o produkcji wyrobów obejmują również działalność podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 23.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług (PKWiU 2008) oraz nomenklaturą PRODPOL stosowaną w badaniach wyrobów przemysłowych, która zharmonizowana jest z listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE. W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących sumę niektórych pozycji PKWiU/PRODPOL.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano skrócone nazwy.

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

In table 3 were included budgetary entities and establishments as well as until 2010 auxiliary units of budgetary entities (included in the above mentioned sections). Data regarding the production of products also include the activity of entities producing industrial products and included in sections other than “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

2. Data were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Goods and Services (PKWiU 2008) and PRODPOL nomenclature used in surveys of manufacturing industrial products which is harmonized with PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states. In some cases products are presented according to additional groupings, comprising the sum of some PKWiU/PRODPOL headings.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 24.

Jako **cenę stałą** w 2016 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytworzeniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończeniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”.

4. Solid production concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;*
- 3) *flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 24.*

*As **constant prices** in 2016 were adopted 2010 constant prices (2010 average current prices).*

5. *In data concerning production, the value of outwork is included.*

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in fishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

6. *Data regarding the **average paid employment and average monthly wages and salaries** concern hired employees, i.e., persons on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment or election) and include full-time and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time paid employees.*

Construction

1. *Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section “Construction”.*

2. Dane według działów PKD opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 23.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceńowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleceńodawców.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2. *Data according to NACE divisions were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.*

3. ***Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system for outside clients.*

4. *The division of construction and assembly production by type of constructions as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).*

5. *Data regarding **buildings completed** (by all investors) concern:*

- *within the scope of the number of buildings – newly built buildings,*
- *within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).*

6. *Data regarding the **average paid employment and average monthly wages and salaries** concern hired employees, i.e., persons on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment or election) and include full-time and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time paid employees.*

Przemysł Industry

TABL. 1 (251). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
	w mln zł		in mln zł	w odsetkach in %		2015=100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące		current prices			
OGÓŁEM	39629,0	56971,7	78947,0	82264,8	100,0	102,8
TOTAL						
sektor publiczny	5340,8	7661,1	4067,3	3968,2	4,8	x
public sector						
sektor prywatny	34288,2	49310,6	74879,7	78296,6	95,2	x
private sector						
Górnictwo i wydobywanie	798,1	1281,8	#	#	#	#
Mining and quarrying						
Przetwórstwo przemysłowe	34545,0	48861,8	67333,5	71018,5	86,3	103,7
Manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych	5499,3	8036,3	11583,9	12448,5	15,1	105,4
Manufacture of food products						
Produkcja napojów	554,7	650,7	833,6	800,2	1,0	92,5
Manufacture of beverages						
Produkcja wyrobów tekstylnych	201,4	238,7	268,7	262,5	0,3	94,3
Manufacture of textiles						
Produkcja odzieży	362,1	421,4	510,0	517,3	0,6	99,8
Manufacture of wearing apparel						
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ Manufacture of leather and related products	422,0	493,2	670,1	712,9	0,9	105,0
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	705,6	1035,5	1545,9	1678,5	2,0	108,8
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	563,8	763,6	1231,2	1428,1	1,7	109,5
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1084,3	1211,2	1936,1	2034,1	2,5	95,2
Printing and reproduction of recorded media						
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	#	#	1818,6	1854,9	2,3	97,8
Manufacture of coke and refined petroleum products						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	3224,6	4721,9	5708,1	5911,4	7,2	106,0
Manufacture of chemicals and chemical products						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	#	684,5	249,1	246,6	0,3	92,8
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1621,3	2529,1	3891,4	4257,6	5,2	110,4
Manufacture of rubber and plastic products						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (251). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
	w mln zł		in mln zł	w odsetkach		2015=100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące		current prices	in %		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
w tym (dok.): of which (cont.):						
Produkcja wyrobów z pozostałych mi- neralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	1512,0	2483,0	2854,7	3096,3	3,8	108,2
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	2428,2	3788,8	4123,6	4045,6	4,9	96,3
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	3226,9	4958,6	6928,8	7594,1	9,2	106,1
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	#	#	1441,5	1655,0	2,0	108,5
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	340,6	957,2	4442,3	4617,4	5,6	108,7
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c</i>	1504,2	1691,0	1794,3	1864,9	2,3	100,5
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	3564,8	6219,7	10263,7	11649,2	14,2	110,6
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	464,1	564,5	801,2	809,5	1,0	101,9
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	177,6	219,0	352,6	410,1	0,5	113,1
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	720,2	1307,5	3346,0	2375,4	2,9	68,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	3112,3	5019,6	#	#	#	#
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	1173,6	1808,5	2894,3	2914,0	3,5	99,1
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	460,2	698,1	987,3	1043,1	1,3	102,4
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	633,2	997,1	1719,7	1685,9	2,0	97,4

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (252).

**PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH
W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
**SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES
IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
O G Ó Ł E M	56971,7	78947,0	82264,8	T O T A L
podmioty o liczbie zatrudnionych:				entities with following number of paid employees:
49 osób i mniej	6837,3	10215,6	10524,5	49 persons and less
50–249	14437,5	18815,7	19535,5	50–249
250–499	8214,8	10615,3	12525,3	250–499
500–999	7984,8	9712,7	8434,8	500–999
1000 osób i więcej	19497,2	29587,8	31244,7	1000 persons and more

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (253).

PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2015	2016		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t	36	25	37	37	2,5	Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thous. t
bydła i cieląt	17	14	28	26	12,6	cattle and calves
trzody chlewnej	19	11	10	11	0,9	pigs
Świeże lub schłodzone mięso wołowe i cielęce w tys. t	37	16	37	41	8,7	Fresh or chilled beef and veal meat in thous. t
Mięso wieprzowe, świeże lub schłodzone w tys. t	49	31	68	75	4,7	Pork meat, fresh or chilled in thous. t
Wędliny ^c w tys. t	40	34	60	59	6,9	Cured meat products ^c in thous. t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	834	531	1179	1032	10,6	Fruit and vegetable juice in thous. hl
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	383	1035	156	712	2,2	Processed liquid milk ^d in thous. hl
Sery i twarogi w tys. t	11	11	13	13	1,5	Cheese and curd in thous. t
Bielizna pościelowa w tys. szt.	1619	636	248	907	3,2	Bed linen in thous. units
Garnitury i zestawy odzieżowe, męskie lub chłopięce w tys. szt.	434	240	125	138	9,3	Men's or boys' suits and ensembles in thous. units
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry ^e w tys. par	2921	2982	3203	3295	23,7	Footwear with leather uppers ^e in thous. pairs
Tarcica liściasta w tys. m ³	35	26	44	34	6,1	Deciduous sawnwood in thous. m ³
Papier i tektura w tys. t	50	61	71	74	1,6	Paper and paperboard in thous. t
Cegła ogółem w tys. ceg	56870	16591	9304	3914	0,7	Bricks in thous. bricks
Kontenery specjalne przystosowane do przewozu różnymi środkami transportu w szt.	1492	1841	1138	1424	2,5	Containers specially designed to carriage by one or more modes of transport in units

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tusz-cze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej cieplej. c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, dziczyzny i królików. d Łącznie z mlekiem przetworzonym do dalszej produkcji. e Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwieniem ze spodem z drewna.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. d Including milk for further processing. e Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4 (254). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	176226	179929	186294	T O T A L
sektor publiczny	26959	13185	13533	<i>public sector</i>
sektor prywatny	149267	166744	172761	<i>private sector</i>
Górnictwo i wydobywanie	3966	2790	2855	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	147825	155462	162380	Manufacturing
w tym:				<i>of which:</i>
Produkcja artykułów spożywczych	27716	28128	29083	<i>Manufacture of food products</i>
Produkcja napojów	2217	1238	1241	<i>Manufacture of beverages</i>
Produkcja wyrobów tekstylnych	1235	1045	1208	<i>Manufacture of textiles</i>
Produkcja odzieży	6125	4544	4672	<i>Manufacture of wearing apparel</i>
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ ...	3765	3392	3445	<i>Manufacture of leather and related products</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	6042	6371	6822	<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2142	2642	2824	<i>Manufacture of paper and paper products</i>
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	3033	4994	5172	<i>Printing and reproduction of recorded media</i>
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	6618	6132	6422	<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	9231	12683	13369	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych ..	9481	8622	9032	<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>
Produkcja metali	6261	7088	7385	<i>Manufacture of basic metals</i>
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	17256	18370	20774	<i>Manufacture of metal products^Δ</i>
Produkcja urządzeń elektrycznych	3543	7342	7774	<i>Manufacture of electrical equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	8935	6626	6829	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	11000	13054	14401	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Produkcja mebli	5146	4499	4462	<i>Manufacture of furniture</i>
Pozostała produkcja wyrobów	1440	1592	1781	<i>Other manufacturing</i>
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	5743	9183	7299	<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	14801	10807	9993	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	9633	10871	11066	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:				<i>of which:</i>
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody ..	4318	4684	4661	<i>Waste collection, treatment and supply</i>
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków ..	1015	1210	1301	<i>Sewerage</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	4301	4956	5075	<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (255). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł			
O G Ó Ł E M	3165,20	3885,88	4032,06	T O T A L
sektor publiczny	4214,21	4603,59	4784,12	<i>public sector</i>
sektor prywatny	2975,73	3829,13	3973,15	<i>private sector</i>
Górnictwo i wydobywanie	4177,45	5349,16	5142,96	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	2942,81	3681,61	3849,17	Manufacturing
w tym:				<i>of which:</i>
Produkcja artykułów spożywczych	2291,28	2852,18	3035,29	<i>Manufacture of food products</i>
Produkcja napojów	3564,11	4424,76	4513,22	<i>Manufacture of beverages</i>
Produkcja wyrobów tekstylnych	2292,76	2917,46	2867,93	<i>Manufacture of textiles</i>
Produkcja odzieży	1602,07	2154,09	2247,17	<i>Manufacture of wearing apparel</i>
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^A ...	1911,95	2378,28	2453,77	<i>Manufacture of leather and related products</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^A	1982,65	2473,48	2653,99	<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^A</i>
Produkcja papieru i wyrobów z papieru ...	3183,05	3376,74	3568,76	<i>Manufacture of paper and paper products</i>
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	3621,50	5618,59	6226,40	<i>Printing and reproduction of recorded media</i>
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	3766,10	5052,39	5223,65	<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2798,82	3307,28	3479,59	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2852,73	3443,22	3612,59	<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>
Produkcja metali	4535,28	5063,40	5051,17	<i>Manufacture of basic metals</i>
Produkcja wyrobów z metali ^A	3155,80	3641,87	3875,87	<i>Manufacture of metal products^A</i>
Produkcja urządzeń elektrycznych	2870,75	3962,34	4208,83	<i>Manufacture of electrical equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^A	3203,78	3775,47	3946,88	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^A	3506,87	4397,52	4646,06	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Produkcja mebli	1832,21	2426,63	2565,92	<i>Manufacture of furniture</i>
Pozostała produkcja wyrobów	2425,86	2936,08	3091,50	<i>Other manufacturing</i>
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3290,21	4503,11	4568,36	<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^A	5000,59	6308,31	6525,32	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^A ..	3341,33	4022,93	4177,62	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:				<i>of which:</i>
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3740,94	4540,89	4721,63	<i>Waste collection, treatment and supply</i>
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	3010,85	3665,34	3858,27	<i>Sewerage</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^A	3017,35	3625,86	3766,87	<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABLE 6 (256). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	7427,5	15444,4	19341,9	19334,9	100,0	T O T A L
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ..	3564,7	7786,6	9046,8	8436,8	43,6	<i>Of which entities employing more than 9 persons</i>
Budowa budynków ^a	1330,5	2779,6	3210,8	3178,5	16,4	<i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^a	1294,5	3288,0	3327,5	2843,2	14,7	<i>Civil engineering</i>
Roboty budowlane specjalistyczne	939,7	1719,0	2508,5	2415,0	12,5	<i>Specialised construction activities</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa małopolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Małopolskie voivodship without subcontractors participation.

TABLE 7 (257). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym <i>Works with an investment character</i>	Roboty o charakterze remontowym <i>Works with a renovation (restoration) character</i>	SPECIFICATION	
		w mln zł	in mln zł		
O G Ó Ł E M	2005	3564,7	2554,1	1010,6	T O T A L
	2010	7786,6	5105,8	2680,8	
	2015	9046,8	6370,1	2676,7	
	2016	8436,8	6217,8	2219,0	
Budynki	4856,9	3601,1	1255,7	Buildings	
Budynki mieszkalne	1814,1	1343,4	470,7	<i>Residential buildings</i>	
budynki mieszkalne jednorodzinne ...	179,1	114,4	64,7	<i>one-dwelling buildings</i>	
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	1488,1	1168,9	319,2	<i>two- and more dwelling buildings</i>	
budynki zbiorowego zamieszkania	147,0	60,2	86,8	<i>residences for communities</i>	

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa małopolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Małopolskie voivodship without subcontractors' participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (257).

PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyj- nym <i>Works with an investment character</i>	Roboty o charakterze remontowym <i>Works with a renovation (restoration) character</i>	SPECIFICATION
		w mln zł	in mln zł	
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	3042,7	2257,7	785,0	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	119,1	97,9	21,1	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	533,1	435,9	97,1	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe.....	842,3	624,5	217,8	<i>wholesale and retail trade build- ings</i>
budynki transportu i łączności.....	106,5	93,2	13,2	<i>traffic and communication build- ings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	954,4	712,9	241,4	<i>industrial buildings and ware- houses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyj- nym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kul- tury fizycznej.....	357,1	227,3	129,8	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	130,2	65,8	64,4	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	3579,9	2616,7	963,3	Civil engineering works
Infrastruktura transportu.....	2208,7	1511,3	697,5	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	1234,6	763,1	471,5	<i>highways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napo- wietrznych lub podwieszanych oraz drogi lotniskowe	481,2	344,8	136,4	<i>railways, suspension and elevated railways as well as airfield run- ways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	451,7	382,0	69,7	<i>bridges, elevated highways, tun- nels and subways</i>
budowle wodne	41,2	21,4	19,9	<i>harbours, waterways, dams and other water works</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	817,1	656,1	161,0	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	393,3	305,2	88,1	<i>long-distance pipelines, communi- cation and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	423,8	350,9	72,9	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	492,1	410,7	81,4	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Budowle sportowe i rekreacyjne	29,5	25,8	3,7	<i>Sports and recreational buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	32,5	12,7	19,7	<i>Other civil engineering works</i>

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa małopolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Małopolskie voivodship without subcontractors' participa-
tion. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (258). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a**
BUILDINGS COMPLETED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Budynki^b.....	7301	8606	9687	9220	Buildings^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	5815	7159	8129	7782	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta.....	2825	2713	2678	2699	<i>urban areas</i>
wieś.....	4476	5893	7009	6521	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	6677	7680	8602	8205	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta.....	2300	2069	2053	2008	<i>urban areas</i>
wieś.....	4377	5611	6549	6197	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	5559	6568	7512	7102	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne.....	1115	1111	1087	1100	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	215	323	404	480	<i>of which farm buildings</i>
Kubatura^e w dam³.....	8399	11787	14774	15502	Cubic volume^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	5375	6203	7461	8308	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta.....	4607	6597	7340	9136	<i>urban areas</i>
wieś.....	3791	5190	7434	6366	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	5461	6593	7244	7224	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta.....	2137	2240	1964	2262	<i>urban areas</i>
wieś.....	3324	4353	5280	4962	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	4200	4695	5652	5512	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne.....	1256	1889	1584	1704	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	136	229	584	506	<i>of which farm buildings</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 313. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 313. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (259). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	BUDYNKI^b BUILDINGS^b				
Budynki mieszkalne	5818	7164	8132	7787	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkaniowe ^c	5815	7159	8129	7782	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling build- ings ^c
w tym jednorodzinne	5609	6869	7664	7264	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania.....	3	5	3	5	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	1483	1442	1555	1433	Non-residential buildings of which:
w tym:					
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	37	42	67	48	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	27	32	51	34	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	346	347	305	243	Wholesale and retail trade build- ings
Budynki łączności, dworców i terminali	2	3	10	11	Communication buildings, sta- tions, terminals and associated buildings
Budynki garaży.....	589	360	369	314	Garage buildings
Budynki przemysłowe	74	79	92	85	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki maga- zynowe	109	111	144	129	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kultural- ne oraz budynki muzeów i bi- bliotek	10	25	13	7	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badaw- czych	22	17	23	22	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	17	11	19	8	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej.....	13	59	22	7	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	224	330	414	485	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawa- niania kultu religijnego i czynności religijnych	12	10	12	17	Buildings used as places of wor- ship and for religious activities

KUBATURA^d w dam³
CUBIC VOLUME^d in dam³

Budynki mieszkalne	5386	6291	7505	8351	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkaniowe ^c	5375	6203	7461	8308	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling build- ings ^c
w tym jednorodzinne	4099	4766	5541	5274	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania.....	10	88	43	43	Residences for communities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 313. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 313. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (259). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ (dok.) CUBIC VOLUME ^d in dam ³ (cont.)					
Budynki niemieszkalne	3013	5496	7269	7151	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	185	194	392	241	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	108	360	708	795	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	771	1674	1269	1218	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	9	11	326	193	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	96	154	158	139	Garage buildings
Budynki przemysłowe	353	843	1733	1975	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	625	880	1354	1485	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	34	179	51	22	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	412	203	248	168	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	27	72	121	59	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	107	612	111	165	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	163	259	693	508	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	110	29	89	147	Buildings used as places of worship and for religious activities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 313. d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 313. d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (260). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	46319	39345	40330	Average paid employment
sektor publiczny	2573	1072	1096	public sector
sektor prywatny	43746	38273	39234	private sector
Budowa budynków ^Δ	18717	13647	14716	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	15469	12765	12094	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	12133	12933	13520	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2716,25	3244,90	3319,11	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny	3749,91	3986,24	4197,41	public sector
sektor prywatny	2655,45	3224,14	3294,57	private sector
Budowa budynków ^Δ	2339,76	2808,18	2872,48	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	3292,62	3677,51	3731,03	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	2562,19	3278,75	3436,77	Specialised construction activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA

Uwagi ogólne

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Do **drog krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **drog wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **drog powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **drog gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **drog miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **drog zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnych miast.

3. Dane o **pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych** prezentowane są według ewidencji prowadzonej przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPIK) prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji. Do 2010 r. dane nie obejmują pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku.

4. **Linia autobusowa** jest stałym połączeniem

TRANSPORT.
TELECOMMUNICATIONS

General notes

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII was established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. **The railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **National roads** include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Voivodship roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

Powiat roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Gmina roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Data on **road vehicles and tractors** have been presented according to the register maintained by voivodes, starosts, presidents of cities and mayors, since 2009 – according to central vehicle register maintained by the Ministry of the Digital Affairs. Until 2010 data do not include vehicles having temporary permission given by the end of reference year.

4. **A bus line** is a permanent road link between

drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

5. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą oraz w zakresie przewozów ładunków również usługi wykonane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy (np. działalność przemysłową budowlaną, handlową); dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborem komunikacji miejskiej.

6. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą **komunikacji autobusowej i tramwajowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych.

Komunikacja miejska – gminne przewozy pasażerskie wykonywane w granicach administracyjnych miasta albo miasta i gminy lub miast i gmin sąsiadujących (jeśli zawarły porozumienie lub utworzyły związek międzygminny w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego); w przypadku gmin miejsko-wiejskich łącznie z obsługą strefy wiejskiej w tych gminach; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamieszką, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych i tramwajowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

7. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

8. Telefoniczna łączy główne obejmują standardowe łączy główne oraz łączy w dostępnym ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transferu głosu, obrazu, faksów, danych.

two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

5. Road transport for hire or reward includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity and also services for remuneration carried out by entities with basic economic activity other than road transport (e.g. industrial, building, trade activity); data regarding transport of passengers do not include carriage by urban road transport fleet.

6. Information regarding urban ground transport concerns bus and tram communication and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies.

Urban transport – gmina transport of passengers carried out within the administrative borders of city or city and gmina or neighboring cities and gminas (if they signed agreement or association between gminas in order to implement together collective public transport); including service for rural area in urban-rural gminas; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus and tram lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.

7. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

8. Telephone main line includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

TABL. 1 (261). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM	1116	1127	1087	1059	TOTAL
Normalnotorowe	1116	1127	1087	1059	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	912	909	898	883	of which electrified
jednotorowe	652	662	611	602	single track
dwu- i więcej torowe	464	465	476	457	double and more tracks
Wąskotorowe	–	–	–	–	Narrow gauge
Na 100 km² powierzchni ogólnej	7,3	7,4	7,2	7,0	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej.

^a Data concern PKP network and other entities managing railway network.

TABL. 2 (262). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o na- wierzchni ulepszonej of which improved	
w km in km						
OGÓŁEM	21916	23651	24648	24942	22689	TOTAL
miejskie	4057	4259	4413	4477	4327	urban
zamiejskie	17858	19392	20235	20465	18362	non-urban
Krajowe	1016	1019	1097	1094	1094	National
miejskie	309	295	311	308	308	urban
zamiejskie	707	724	786	786	786	non-urban
Wojewódzkie	1401	1412	1444	1412	1412	Voivodship
miejskie	224	241	249	238	238	urban
zamiejskie	1178	1171	1195	1174	1174	non-urban
Powiatowe	6469	6494	6551	6509	6456	Powiat
miejskie	887	885	906	910	909	urban
zamiejskie	5583	5609	5645	5599	5547	non-urban
Gminne	13029	14727	15556	15927	13727	Gmina
miejskie	2638	2839	2947	3021	2872	urban
zamiejskie	10391	11888	12609	12906	10855	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Management of National Roads and Motorways.

TABL. 3 (263). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1412220	1898517	2268179	2372967	T O T A L
w tym:					of which:
Samochody osobowe	1056755	1438973	1725672	1808002	Passenger cars
Autobusy	8637	10145	11718	12139	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	186679	243570	284156	293685	Lorries and road tractors ^b
Ciągniki balastowe i rolnicze	92858	114618	129185	132279	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	59618	79825	103484	112023	Motorcycles

a Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 324. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

a See general notes, item 3 on page 324. b Including vans.

TABL. 4 (264). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**

Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS TRANSPORT LINES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	982	452	282	218	National: number
długość w km	53544	19348	11684	8484	length in km
dalekobieżne: liczba	39	13	4	3	long distance: number
długość w km	13733	4951	1150	885	length in km
regionalne: liczba	130	69	34	20	regional: number
długość w km	12226	5500	3023	1977	length in km
podmiejskie: liczba	813	367	235	186	suburban: number
długość w km	27585	8840	7422	5533	length in km
miejskie: liczba	–	3	9	9	urban: number
długość w km	–	57	89	89	length in km
Międzynarodowe: liczba	14	14	5	8	International: number
długość w km	17759	24884	4129	6445	length in km

a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (265). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a****HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National traffic
Przewozy ładunków w tys. t	2208,9	3403,2	9894,2	10317,8	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	160,7	266,2	130,5	147,0	Average transport distance per one t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	55492	27092	16958 ^c	14829	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	33,6	33,9	29,6 ^c	25,7	Average transport distance per one passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International traffic
Przewozy ładunków w tys. t	1527,8	3547,0	6700,2	7844,7	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1329,1	1123,8	1120,9	968,8	Average transport distance per one t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	279,8	125,3	260,5	270,7	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1083,1	1202,5	1124,3	906,6	Average transport distance per one passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami). c Dane zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis). c Data have been changed in relations to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 6 (266). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	5286	5053	5678	5546	Transport network – lines in km
autobusowe	4712	5375	5238	bus
tramwajowe	341	303	308	tram
Tabor:					Fleet of:
autobusy: w sztukach	899	929	911	960	buses: in units
liczba miejsc w tys.	93,8	90,1	85,8	89,8	number of seats in thous.
tramwaje: w sztukach	426	410	401	396	trams: in units
liczba miejsc w tys.	57,6	59,9	60,2	60,3	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln	497	390	397	418	Transport of passengers ^b (during the year) in mln

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
b Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 7 (267). **RUCH PASAŻERÓW W MIĘDZYNARODOWYM PORCIE LOTNICZYM IM. JANA PAWŁA II KRAKÓW-BALICE****PASSENGER TRAFFIC IN THE JOHN PAUL II INTERNATIONAL AIRPORT KRAKÓW-BALICE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	pasażerowie obsłużeni passengers served				
O G Ó Ł E M^a	1568838	2843530	4213801	4980765	T O T A L^a
Ruch krajowy	194641	194567	345585	416211	National traffic
odloty	98285	99962	175013	210106	departures
przyloty	96356	94605	170572	206105	arrivals
Ruch zagraniczny	1374197	2648963	3868216	4564554	Foreign traffic
odloty	695170	1329331	1941996	2292056	departures
przyloty	679027	1319632	1926220	2272498	arrivals

a Bez pasażerów w ruchu tranzytowym.

Ź r ó d ł o: dane Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków-Balice Sp. z o.o.

a Excluding passengers in transit traffic.

S o u r c e: data of the John Paul II International Airport Kraków-Balice Ltd.

TABL. 8 (268). **PRZEŁADUNEK ŁADUNKÓW W MIĘDZYNARODOWYM PORCIE LOTNICZYM IM. JANA PAWŁA II KRAKÓW-BALICE****FREIGHT LOADED AND UNLOADED IN THE JOHN PAUL II INTERNATIONAL AIRPORT KRAKÓW-BALICE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tonach in tonnes				
Ładunki przybyte z portów	1802	2239	1182	920	Freight arrivals from airports
krajowych	779	828	695	195	domestic
zagranicznych	1023	1411	488	725	foreign
Ładunki odprawione do portów	1452	2225	2769	1591	Freight departures to airports
krajowych	839	834	865	334	domestic
zagranicznych	613	1391	1905	1257	foreign

Ź r ó d ł o: dane Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków-Balice Sp. z o.o.

S o u r c e: data of the John Paul II International Airport Kraków-Balice Ltd.

TABL. 9 (269). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki	4438	4006	3839	3939	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	31,4	21,1	17,1	16,6	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków	5934	5284	4817	4949	Road traffic casualties
Śmiertelne	334	235	198	185	Fatalities
na 100 tys. ludności	10,2	7,1	5,9	5,5	per 100 thous. population
Ranni.....	5600	5049	4619	4764	Injured
na 100 tys. ludności	172	152	137	141	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; w latach 2015 i 2016 łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; in 2015 and 2016 including road vehicles having temporary permits given at the end of the year.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 10 (270). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki	3839	3939	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	3114	3351	Guilt of drivers
w tym:			of which:
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	773	808	inappropriate speed for road conditions
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu ...	721	744	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	139	125	passing incorrectly
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego ...	414	501	incorrect behaviour towards the pedestrian
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	392	384	not keeping a safe distance between vehicles
Z winy pieszych	365	322	Guilt of pedestrians
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	235	190	of which imprudently entering the roadway
Pozostałe ^b	360	266	Others ^b
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	3114	3351	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	2364	2532	Passenger cars
Motocykle	127	141	Motorcycles
Rowery	243	252	Bicycles
Motorowery	102	79	Motor-bicycles
Samochody ciężarowe	141	202	Lorries
Inne pojazdy ^c	137	145	Other vehicles ^c
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	217	231	Accidents involving persons under the influence of alcohol
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			of which caused by intoxicated:
Kierujących	134	149	Drivers
samochodami osobowymi	79	93	of passenger cars
motocyklami	11	13	of motorcycles
rowerami	22	24	of bicycles
motorowerami	13	14	of motor-bicycles
samochodami ciężarowymi	5	2	of lorries
innymi pojazdami	4	3	of other vehicles
Pieszych	83	82	Pedestrians

^a Zarejestrowanych przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, fellow delinquent traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 11 (271). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**

Stan w dniu 31 XII

TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys. ...	952,0	679,9	474,4	450,0	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	729,8	501,4	354,5	336,8	of which private subscribers ^b
miasta	698,7	508,7	347,9	330,1	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	503,6	354,0	245,5	224,0	of which private subscribers ^b
wieś	253,3	171,2	126,5	119,9	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	226,2	147,4	109,0	112,8	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)					of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	856,3	596,4	415,0	396,7	urban areas
wieś	615,4	432,9	296,0	282,0	rural areas
240,9	163,5	119,0	114,7		
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	6795	3889	495	303	Public pay telephones
miasta	4568	2234	340	196	urban areas
wieś	2227	1655	155	107	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concern operators of the public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:

- punktach sprzedaży detalicznej,
- hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;

2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaż na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane

TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with the Polish Classification of Activities – PKD 2007 (NACE Rev. 2) in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data concerning **retail sales** include:

1) sales of consumer and non-consumer goods in:

- retail sales outlets,
- wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;

2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis; non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of

towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonery), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Podziału sklepów według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do placówek gastronomicznych zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by organizational form was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores with multiple departments, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales floor from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hipermarkets are stores with a sales floor above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales floor from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales floor up to 119 m².

The division of shops by voivodship was made on the basis of the actual location of a shop.

6. *Shops include generally available pharmacies.*

7. Catering establishments include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej opracowano na podstawie danych ze sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób dane uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks.

9. Data regarding trade and catering activity are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons, data are generalized on the basis of the results of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or daily (bazars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (272). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	39578,7	57262,3	67716,1	70481,1	TOTAL in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	17948,3	28423,0	32599,9	33751,9	in million zlotys
w %	45,3	49,6	48,1	47,9	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	12130	17191	20090	20875	PER CAPITA in zł

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (273). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
 IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM | **25235,7** | **37280,8** | **47124,3** | **48751,6** | **TOTAL**

W ODSETKACH
 IN PERCENT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	71,4	67,3	81,5	82,1	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	30,6	30,2	29,5	30,3	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	5,5	5,6	6,0	5,3	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	35,3	31,5	46,0	46,5	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	28,6	32,7	18,5	17,9	Non-consumer goods

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern trade enterprises (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (274). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH
 HANDLOWYCH^a (ceny bieżące)**
WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
 IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM | **35619,7** | **65342,7** | **71531,5** | **74950,0** | **TOTAL**

W ODSETKACH
 IN PERCENT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	14,9	9,7	13,0	17,2	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	6,8	4,4	1,8	1,7	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	78,3	85,9	85,2	81,1	Non-foodstuff goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (275). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^{ab}**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^{ab}
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sklepy	32577	30353	32507	32414	Shops
Domy towarowe	10	7	10	8	Department stores
Domy handlowe	31	13	8	7	Trade stores
Supermarkety	165	294	492	524	Supermarkets
Hipermarkety	25	36	45	44	Hipermarkets
Sklepy powszechne	654	645	770	777	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	1797	2391	3076	3239	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^c	29895	26967	28106	27815	Other shops ^c
Stacje paliw	673	642	663	662	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 332. b Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. c Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 5 on page 332. b According to location of shop/petrol station. c Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (276). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	996	1480	1934	2019	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	364	515	622	637	of which restaurants
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	561068	1151379	1871085	2216772	Revenues from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej ..	394966	900430	1511123	1816914	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	87442	139877	209053	242815	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (277). MAGAZYNY HANDLOWE^a
 Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2015	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:					<i>Secured warehouses:</i>
liczba	2125	2545	2189	1958	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ² ..	1196,7	1447,9	1604,2	1369,8	<i>storage area in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:					<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	243	343	322	291	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ² ..	72,4	161,8	187,7	228,5	<i>storage area in thous. m²</i>
Place składowe:					<i>Storage sites:</i>
liczba	423	474	473	384	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ² ..	739,1	961,3	1186,0	969,7	<i>storage area in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:					<i>Siloes and reservoirs:</i>
liczba	243	494	261	223	<i>number</i>
pojemność w dam ³	142,6	217,8	276,9	291,7	<i>capacity in dam³</i>

^a Hurtu i rozdziałce detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. U w a g a. W latach 2009, 2012 i 2015 dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.
N o t e. In 2009, 2012 and 2015 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (278). TARGOWISKA
 Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	156	150	155	158	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	142	137	145	148	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	931,2	833,0	892,6	896,3	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	664,1	658,3	651,8	652,7	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	5661	5897	5790	5461	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	3135	3251	2785	2764	<i>of which at marketplaces open daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	1676	1167	1174	1272	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	19807	22063	22959	23415	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.
a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności społecznej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016, item 1047, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in the agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services); including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials (including sums due from the sale of re-use packages);
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights, assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności społecznej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (zyski i straty nadzwyczajne) to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

W 2016 r. wszelkie skutki zdarzeń, które dotychczas wpływały na zyski i straty nadzwyczajne, są zaliczane odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;
- 4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Result on extraordinary events (extraordinary profits and losses) are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

In 2016 all economic effects of the events which previously affected the extraordinary profits and losses are classified as other operating revenues or other operating costs, respectively.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, do 2015 r. korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, until 2015 corrected by result on extraordinary events.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include corporate income tax and personal income tax as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,
- the deferred part, i.e., a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespectively of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of:**
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
 - **third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues, short-term investments and short-term interperiod settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents,

(środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Do 2015 r. obejmowały również należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszony o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in accounting ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year.

Until 2015 it has also included share capital (fund) not paid up and entity's shares (stock).

Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,*
- *founders' capital – in state owned enterprises,*
- *participation fund – in cooperatives,*
- *owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.*

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (279). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Przychody z całokształtu działalności	120965,8	181795,9	231886,8	245493,6	Revenues from total activity
sektor publiczny	12140,9	11400,8	7988,6	8153,5	public sector
sektor prywatny	108824,9	170395,1	223898,2	237340,1	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	57897,6	85504,3	113265,6	118327,3	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	60171,3	91189,9	111869,4	119221,5	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe	1059,1	2413,5	2658,0	4452,1	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	116487,6	172966,5	219910,5	232945,5	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	11698,8	10531,4	7502,1	7588,9	public sector
sektor prywatny	104788,8	162435,1	212408,4	225356,6	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	60725,6	96057,2	125505,4	132250,6	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	52794,0	72284,9	88526,0	93353,4	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	1467,4	2619,9	2970,2	2970,2	Financial costs
Wynik finansowy brutto	4498,4	8827,9	12063,7	12548,1	Gross financial result
sektor publiczny	442,3	869,9	568,6	564,6	public sector
sektor prywatny	4056,1	7958,0	11495,1	11983,5	private sector
Zysk brutto	5269,0	9819,1	14211,5	15113,4	Gross profit
Strata brutto	770,6	991,2	2147,8	2565,3	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	918,0	1410,6^a	1417,4	1823,7	Obligatory encumbrances on gross financial result
sektor publiczny	165,9	185,2	67,2	75,0	public sector
sektor prywatny	752,1	1225,4	1350,2	1748,7	private sector
W tym podatek dochodowy	867,3	1410,6	1417,4	1823,7	Of which income tax
Wynik finansowy netto	3580,4	7417,3	10646,3	10724,4	Net financial result
sektor publiczny	276,4	684,7	501,4	489,6	public sector
sektor prywatny	3304,0	6732,6	10144,9	10234,8	private sector
Zysk netto	4371,2	8412,4	12686,1	13330,5	Net profit
Strata netto	790,8	995,1	2039,8	2606,2	Net loss

a Obejmują tylko podatek dochodowy.
a Include only income tax.

TABL. 2 (280).

PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI**REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
		w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	2005	120965,8	116487,6	4498,4	918,0	3580,4
TOTAL	2010	181795,9	172966,5	8827,9	1410,6 ^a	7417,3
	2015	231886,8	219910,5	12063,7	1417,4	10646,3
	2016	245493,6	232945,5	12548,1	1823,7	10724,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		302,6	287,1	15,5	0,9	14,5
Przemysł		96094,0	88744,4	7349,7	899,5	6450,2
<i>Industry</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
przetwórstwo przemysłowe		74921,1	69333,8	5587,3	580,0	5007,3
<i>manufacturing</i>						
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		3056,3	2819,0	237,3	43,2	194,1
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
Budownictwo		12017,5	11181,7	835,8	76,7	759,1
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		98308,7	95941,7	2367,0	462,4	1904,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		6960,3	6759,0	201,2	61,2	140,2
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1844,2	1617,5	226,6	16,9	209,7
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		6733,9	6318,8	415,1	38,9	376,2
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa .		8601,3	8566,4	34,9	9,1	25,8
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1837,3	1750,8	86,5	23,7	62,9
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		6537,1	5929,8	607,3	156,4	450,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		2883,8	2685,4	198,4	34,7	163,7
<i>Administrative and support service activities</i>						
Edukacja		136,4	127,0	9,4	0,6	8,8
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		2431,3	2327,0	104,4	27,3	77,1
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		490,8	405,7	85,1	12,3	72,8
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa		314,4	303,2	11,2	3,1	8,1
<i>Other service activities</i>						

a Obejmują tylko podatek dochodowy.

a Include only income tax.

TABL. 4 (282). **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>			
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>	
		w %		in %			
OGÓŁEM	2005	96,3	3,7	3,0	25,6	89,5	131,6
TOTAL	2010	95,1	4,9	4,1	35,2	102,2	145,7
	2015	94,8	5,2	4,6	37,4	103,0	147,2
	2016	94,9	5,1	4,4	37,8	103,7	148,1
sektor publiczny		93,1	6,9	6,0	100,9	151,6	184,5
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		95,0	5,0	4,3	35,2	101,7	146,6
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		94,9	5,1	4,8	64,2	161,8	349,4
Przemysł		92,4	7,6	6,7	31,5	104,3	149,3
<i>Industry</i>							
w tym: <i>of which:</i>							
przetwórstwo przemysłowe		92,5	7,5	6,7	30,0	98,9	148,8
<i>manufacturing</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		92,2	7,8	6,4	88,8	156,0	176,1
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo		93,0	7,0	6,3	54,3	139,7	201,6
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		97,6	2,4	1,9	30,5	81,2	132,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		97,1	2,9	2,0	44,7	130,4	140,7
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		87,7	12,3	11,4	60,1	91,2	99,4
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		93,8	6,2	5,6	53,3	170,2	199,7
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . <i>Financial and insurance activities</i>		99,6	0,4	0,3	20,1	55,0	56,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		95,3	4,7	3,4	147,0	191,1	248,4
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		90,7	9,3	6,9	102,8	184,1	205,7
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		93,1	6,9	5,7	52,2	110,3	121,4
Edukacja		93,1	6,9	6,5	182,4	343,0	374,9
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		95,7	4,3	3,2	63,1	143,1	156,8
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		82,7	17,3	14,8	64,5	110,3	121,3
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		96,4	3,6	2,6	20,6	65,0	92,5
<i>Other service activities</i>							

TABL. 6 (284).

KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which		
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finan- sowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year	
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2005	41006,9	24338,9	13292,0	-4874,6	3565,2
TOTAL	2010	66864,8	31311,3	23716,4	-1255,5	7383,0
	2015	97431,4	34493,8	42578,3	-2897,7	10634,2
	2016	102162,6	39488,1	45659,5	-3060,7	10688,9
sektor publiczny		14441,4	6491,2	6210,8	-166,4	489,5
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		87721,2	32996,9	39448,7	-2894,3	10199,4
<i>private sector</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		298,2	113,0	147,2	3,7	14,5
Przemysł		56143,8	15983,0	28022,5	-1054,4	6437,0
<i>Industry</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
przetwórstwo przemysłowe		38512,4	11708,9	16849,4	-864,2	4994,5
<i>manufacturing</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		4063,3	2343,0	1107,6	-53,3	193,7
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>						
Budownictwo		5104,9	1343,3	2576,9	120,9	765,1
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		18734,1	12946,3	5974,0	-3123,1	1899,9
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		2673,1	1004,6	1393,5	31,0	119,9
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1137,2	848,3	200,2	-195,5	209,6
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		3102,9	682,8	1778,7	-39,5	373,4
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . <i>Financial and insurance activities</i>		540,0	70,6	56,9	4,4	25,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		4433,3	2330,7	1556,2	-116,1	62,8
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		7792,8	3000,0	2746,9	1996,0	448,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		379,4	252,0	337,3	-384,8	165,2
Edukacja		31,2	10,8	10,4	0,5	8,8
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1448,2	689,2	721,4	-126,6	77,1
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		230,5	187,0	74,1	-170,4	72,9
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa		113,0	26,5	63,3	-6,8	8,1
<i>Other service activities</i>						

TABL. 7 (285).

KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK^a

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate	
			Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagranicznych of foreign persons
			w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2005	19614,3	1354,4	899,5	2418,8	8894,0
TOTAL	2010	26662,0	1192,1	851,9	4966,0	9678,7
	2015	29760,4	785,7	806,9	6769,7	11552,7
	2016	34464,6	808,2	751,3	6751,8	15298,3
sektor publiczny		6120,2	804,4	740,2	1,7	96,6
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		28344,4	3,8	11,1	6750,1	15201,7
<i>private sector</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		109,8	79,5	21,9	8,3	0,1
Przemysł..... <i>Industry</i>		14888,5	399,3	494,6	3649,2	4252,3
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe		10625,0	169,7	170,5	3567,0	4138,2
<i>manufacturing</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		2338,3	2,8	61,8	69,4	0,1
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
Budownictwo		894,4	10,0	21,6	387,6	277,2
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		12001,8	–	13,3	1327,8	9816,9
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		754,4	23,0	110,4	135,2	191,4
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		672,1	132,1	5,8	270,3	22,4
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		673,0	0,8	0,0	337,6	147,5
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . <i>Financial and insurance activities</i>		46,6	–	–	12,7	25,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		695,7	53,9	10,3	345,5	38,0
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2609,0	13,3	72,0	94,9	351,4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		218,5	2,3	1,2	47,9	141,7
Edukacja		8,5	–	0,2	2,5	0,1
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		682,8	73,0	–	94,8	24,0
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		183,6	21,0	–	21,6	9,7
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa		25,9	0,0	–	15,9	0,6
<i>Other service activities</i>						

a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

a Data concern commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (286). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Długoterminowe Long-term			Krótkoterminowe Short-term		
		Ogółem Grand total	razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which	
						kredyty i pożyczki credits and loans	zobowią- nia z tytułu dostaw i usług liabilities from deliveries and services
		w mln zł			in mln zł		
OGÓŁEM	2005	30750,1	6920,5	3612,4	23829,6	3639,9	13389,0
TOTAL	2010	48683,9	10619,3	6130,7	38064,6	5924,1	20399,3
	2015	72200,9	25204,0	16380,9	46996,9	11271,4	23715,3
	2016	79919,0	28652,0	17168,9	51267,0	11222,5	26225,7
sektor publiczny		5017,5	2912,6	2647,0	2104,9	567,7	613,1
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		74901,5	25739,4	14521,8	49162,1	10654,8	25612,6
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo . <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		75,1	20,6	18,8	54,5	18,1	18,1
Przemysł		39509,4	17600,3	10177,2	21909,1	4737,7	10911,3
<i>Industry</i>							
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe		31000,3	12667,5	9247,6	18332,8	4504,1	9118,1
<i>manufacturing</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1542,2	869,4	708,2	672,8	176,9	216,6
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>							
Budownictwo		4170,9	875,1	458,7	3295,8	526,8	1750,8
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		21302,5	3453,1	2312,0	17849,4	4239,5	10526,2
Transport i gospodarka magazynowa		2666,8	1000,6	750,4	1666,2	278,7	941,8
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1302,8	766,2	637,3	536,6	290,6	131,5
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		1902,5	620,7	556,2	1281,8	259,5	631,5
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . <i>Financial and insurance activities</i>		1095,4	125,4	80,3	970,0	125,8	142,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1781,6	1007,4	854,0	774,2	109,8	259,6
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		3739,9	2171,5	536,2	1568,4	390,5	439,0
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		895,3	167,7	134,0	727,6	128,0	175,4
Edukacja		15,5	3,7	3,3	11,8	0,8	5,0
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		924,2	495,0	400,8	429,2	66,2	205,0
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		331,8	228,4	137,8	103,4	27,1	45,4
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		205,3	116,3	111,9	89,0	23,4	42,2
<i>Other service activities</i>							

DZIAŁ XX FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowiła w 2005 r. ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 15, poz. 148, z późniejszymi zmianami), a od 2010 r. obowiązuje ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1870, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami).

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również: ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 446, 486, 814), ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 198, z późniejszymi zmianami). Dane o dochodach i wydatkach budżetowych opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków obowiązującą na mocy rozporządzeń Ministra Finansów z lat 2004–2016.

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy zwany rokiem budżetowym, w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

CHAPTER XX PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance include the processes connected with the accumulation and allocation of public funds, and in particular: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units, contracting liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

2. The presented data include information regarding revenue and expenditure of budgets of local government units (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. The legal basis defining the processes connected with the accumulation and allocation of public funds in 2005 provided the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 15, item 148, with later amendments), and since 2010 the Law on Public Finances dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1870, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments).

The legal basis for the financial management of local government units is the Law on Gmina Government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Government and the Law on Voivodship Government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2016, items 446, 486, 814), the Law on Incomes of Local Government Units, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2016 item 198, with later amendments). Data concerning revenue and expenditure of the budget were compiled in accordance with the detailed classification of budget revenues and expenditure in force on the basis of the decrees of the Minister of Finance in 2004–2016.

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are determined in the budgetary act by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Act of Public Finances.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu lub wydatku. Prezentowane dane opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, ustalaną przez Ministra Finansów na mocy kolejnych rozporządzeń z lat 2004–2016.

6. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalonych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym: podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych;
- 2) dotacje:
 - a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 oraz paragrafy 205 i 625 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych),

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiat and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

5. Revenue and expenditure of local government units budgets are grouped in accordance with the provisions set forth in the Act on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue or expenditure. The presented data, were compiled in accordance with the detailed classification of income, expense, revenue and expenditure, and funds from foreign sources, specified by the Minister of Finance in subsequent decrees adopted in the period of 2004–2016.

6. Budget revenue of local government units comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which: the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions,
 - c) revenue from property, e.g., revenue from renting and leasing,
 - d) funds for additional financing of own tasks from non-budgetary sources,
- 2) grants:
 - a) targeted grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, and tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
 - b) provided under programmes financed from European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200, 620 and paragraphs 205 and 625 according to the detailed classification of income, expense, revenue and expenditure, and funds from foreign sources),

- c) otrzymane z funduszy celowych,
 - d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

7. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje, m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu publicznego.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

- c) *received from appropriated funds,*
 - d) *other grants, of which realised on the basis of agreements between local government units;*
- 3) *general subvention from the state budget, comprising equalisation, educational, compensating, balancing, and regional parts.*

7. Expenditure of local government units budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- *expenditure on wage and salaries (including derivatives),*
- *expenditure on the purchase of materials and services,*
- *grants, among others, for organisational and legal units operating within local government units budgets,*
- *expenditure on public debt servicing.*

8. *Information concerning local government units budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.*

TABL. 1 (287).

DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW

REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na	Powiaty	Wojewódz-
		Total	Gminas ^a	prawach powiatu	Powiaty	two
		w tys. zł		in thous. zł		Voivodship
OGÓŁEM	2005	8122824,8	4010751,2	2567571,8	1074782,2	469719,6
TOTAL	2010	13833128,2	6601628,3	4235362,8	1918941,6	1077195,5
	2015	16267587,5	7956757,5	5183926,3	1989864,6	1137039,1
	2016	18093801,0	9314316,7	5754548,4	1956581,6	1068354,3
Dochody własne		8415259,0	3624615,0	3566023,7	696521,2	528099,1
Own revenue						
w tym:						
of which:						
Udział w podatku dochodowym		3948757,9	1529434,0	1538608,9	410551,7	470163,3
Share in income tax						
od osób prawnych		558631,2	66821,9	117077,8	13839,0	360892,5
corporate income tax						
od osób fizycznych		3390126,7	1462612,1	1421531,1	396712,7	109270,8
personal income tax						
Podatek od nieruchomości		1489827,2	871996,2	617831,0	–	–
Tax on real estate						
Podatek rolny		85425,0	82244,3	3180,7	–	–
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych		82533,3	55708,2	26825,1	–	–
Tax on means of transport						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		171582,6	87367,4	84215,2	–	–
Tax on civil law transactions						
Opłata skarbowa		33805,8	13801,9	20003,9	–	–
Treasury fee						
Dochody z majątku		503236,5	220435,3	255422,3	16112,7	11266,2
Revenue from property						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych						
umów o podobnym charakterze		267291,8	129201,1	117179,3	10151,2	10760,2
of which income from renting and leasing as						
well as agreements with a similar character						
Środki na dofinansowanie własnych zadań						
pozyskane z innych źródeł		76219,7	45573,5	21112,9	7210,4	2322,9
Funds for additional financing of own tasks from						
other sources						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (287).

**DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
Dotacje ogółem Total grants	4728566,8	2863603,4	1046055,1	413266,4	405641,9
Dotacje celowe	4147195,4	2712133,5	923973,6	371786,9	139301,4
<i>Targeted grants</i>					
z budżetu państwa na zadania: <i>from the state budget for tasks:</i>					
z zakresu administracji rządowej	3159879,9	2219817,1	643492,5	199724,2	96846,1
<i>for government administration tasks</i>					
własne	657944,0	373506,9	166545,7	105680,6	12210,8
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	8667,1	4340,9	2785,3	1540,9	–
<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	115972,0	65217,2	34308,0	11743,1	4703,7
<i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych ...	126454,0	37128,8	75839,8	3817,5	9667,9
<i>received from state appropriated funds</i>					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	78278,5	12122,5	1002,3	49280,7	15873,0
<i>for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200, 620 ^b	428541,6	144139,8	99238,3	37317,9	147845,6
<i>Grants from paragraphs 200 and 620^b</i>					
Dotacje z paragrafów 205, 625 ^b	152829,8	7330,0	22843,2	4161,7	118494,9
<i>Grants from paragraphs 205 and 625^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa General subvention from the state budget	4949975,2	2826098,3	1142469,7	846794,0	134613,2
w tym część oświatowa	3867825,8	2020466,2	1107114,5	680829,6	59415,5
<i>of which educational part</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (288).

DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2016 R.REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION
IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM TOTAL	18093801,0	9314316,7	5754548,4	1956581,6	1068354,3
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo <i>Agriculture and hunting</i>	141753,9	83007,5	241,8	2979,4	55525,2
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	5515,2	4448,6	522,0	–	544,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę <i>Electricity, gas and water supply</i>	40861,2	40861,2	–	–	–
Transport i łączność <i>Transport and communication</i>	845368,3	136009,5	469759,8	122947,2	116651,8
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	648042,0	215616,1	399008,7	30688,8	2728,4
Działalność usługowa <i>Service activity</i>	69527,4	10184,4	16345,2	41576,9	1420,9
Administracja publiczna <i>Public administration</i>	118138,4	59312,0	41930,6	10139,6	6756,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpoża- rowa <i>Public safety and fire care</i>	183681,9	15772,7	79496,6	88272,8	139,8
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobo- wości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem <i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal per- sonality and expenses associated with their intake</i>	6159757,7	2788569,3	2425788,0	473985,1	471415,3
Różne rozliczenia <i>Miscellaneous settlements</i>	5226846,3	2855278,9	1144034,7	847414,1	380118,6
Oświata i wychowanie <i>Education</i>	433551,6	276151,6	118845,5	31993,5	6561,0
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	93169,2	1372,3	27967,5	59175,1	4654,3
Pomoc społeczna <i>Social assistance</i>	3144364,0	2296624,2	650434,9	192190,7	5114,2
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	69172,9	16789,4	24001,1	21900,3	6482,1
Edukacyjna opieka wychowawcza <i>Educational care</i>	42239,3	22098,0	9184,2	10809,9	147,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	726491,4	410143,0	300352,2	10414,4	5581,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego <i>Culture and national heritage</i>	17077,5	6790,2	6525,0	1089,4	2672,9
Kultura fizyczna <i>Physical education</i>	94828,0	57890,8	35778,4	1135,2	23,6

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (289).

**WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
		w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
OGÓŁEM	2005	8355728,3	4049216,1	2675946,8	1096308,3	534257,1
TOTAL	2010	14678735,9	7149017,5	4295840,1	2035080,0	1198798,3
	2015	16300755,2	7908371,5	5283534,4	2001029,4	1107819,9
	2016	17750191,2	8996953,5	5751081,1	1887216,1	1114940,5
Wydatki bieżące		15321748,0	7985586,2	5066477,2	1608671,9	661012,7
Current expenditure						
w tym: <i>of which:</i>						
Dotacje		1690014,0	590066,2	643354,4	156865,9	299727,5
<i>Grants</i>						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych		18655,9	17735,6	564,8	355,5	–
<i>of which for local government budgetary establishments</i>						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych.....		3041921,6	2355678,6	623773,3	59597,9	2871,8
<i>Benefits for natural persons</i>						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		10322159,7	4931693,4	3661713,0	1376351,4	352401,9
<i>Current expenditure of budgetary units</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
wynagrodzenia		5230515,5	2633174,7	1588379,0	840115,3	168846,5
<i>wages and salaries</i>						
w tym osobowe		4756897,8	2393731,5	1451292,9	757330,3	154543,1
<i>of which personal</i>						
pochodne od wynagrodzeń ^b		976800,0	519352,6	285027,1	141819,5	30600,8
<i>derivatives from wages and salaries^b</i>						
zakup materiałów i usług.....		3549844,8	1488749,7	1637004,3	288774,1	135316,7
<i>purchase of materials and services</i>						
Wydatki na obsługę długu		851591,7	766836,7	67169,7	13738,0	3847,3
<i>Expenditures on debt servicing</i>						
w tym wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		158,9	143,2	–	15,7	–
<i>of which payments related to guarantees and endorsements</i>						
Wydatki majątkowe		2428443,2	1011367,3	684603,9	278544,2	453927,8
Property expenditure						
w tym inwestycyjne ^c		2320217,2	981490,9	607809,3	276989,2	453927,8
<i>of which investments expenditure^c</i>						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4 (290). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2016 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
OGÓŁEM	17750191,2	8996953,5	5751081,1	1887216,1	1114940,5
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo..... <i>Agriculture and hunting</i>	197469,7	123763,6	291,8	3009,8	70404,5
Przetwórstwo przemysłowe	35594,0	3225,9	792,2	106,9	31469,0
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę..... <i>Electricity, gas and water supply</i>	50277,3	50277,3	–	–	–
Transport i łączność..... <i>Transport and communication</i>	2435352,7	621930,1	939598,0	290767,0	583057,6
Gospodarka mieszkaniowa..... <i>Dwelling economy</i>	431887,0	198796,8	213945,1	18163,8	981,3
Działalność usługowa..... <i>Service activity</i>	82841,3	25766,6	19159,1	32721,6	5194,0
Administracja publiczna..... <i>Public administration</i>	1416423,7	743566,9	330315,3	227313,2	115228,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	331852,0	110306,3	127140,5	90244,6	4160,6
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego	162258,6	77242,8	67169,7	13759,9	4086,2
<i>Public debt servicing</i>					
Różne rozliczenia	77651,8	4245,3	72474,4	932,1	–
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	5467069,2	3164670,9	1619134,4	620788,3	62475,6
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia..... <i>Health care</i>	232490,4	52035,6	81334,8	71027,7	28092,3
Pomoc społeczna	3800259,3	2565101,7	949080,7	274330,2	11746,7
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej..	215500,7	27633,7	90868,0	67527,1	29471,9
<i>Other tasks in sphere of social policy</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	474393,3	82429,5	246533,7	135044,0	10386,1
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1315729,8	703262,6	582973,0	12394,2	17100,0
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	594164,5	242691,6	224139,1	9339,0	117994,8
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna..... <i>Physical education</i>	363884,2	182751,1	168360,6	3162,9	9609,6

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (291). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
Przychody 2015	197995,0	175033,6	20585,6	2375,7	–
Revenue 2016	191183,1	167710,4	20459,6	3013,1	–
w tym: of which:					
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług <i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>	141163,2	121633,4	18023,1	1506,7	–
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b <i>Grants from local government units budgets^b</i>	18630,0	16910,4	564,8	1154,9	–
Koszty 2015	193522,5	170820,1	20272,7	2429,7	–
Costs 2016	188090,2	164654,5	20347,6	3088,1	–
w tym: of which:					
Materiały i usługi <i>Materials and services</i>	61562,5	55740,5	5075,6	746,4	–
Podatek dochodowy od osób prawnych <i>Corporate income tax</i>	1724,5	1678,5	45,9	0,1	–
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego <i>Surplus payments to local government units budgets</i>	1427,1	1361,0	66,1	–	–

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of self-government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponieszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among others, construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as, since 1995, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (included exclusively in data expressed at current prices), except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections and divisions according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończanego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1047).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładowi poniesionemu na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzona).

3. The value of investment outlays incurred by:

- *legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., not including the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as fixed assets, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość zużycia środków trwałych odpowiada wielkości odpisów amortyzacyjnych (umorzonych) dokonanych od chwili oddania środków trwałych do eksploatacji.

Stoień zużycia określa stosunek procentowy wartości zużycia do wartości brutto środków trwałych.

4. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

5. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnic-

The gross value of fixed assets at current book-keeping prices is understood, as of 31 XII:

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
 - *before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,*
 - *after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices,*
- *in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.*

The gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. The value of consumption of fixed assets corresponds to the value of depreciation since the utilization of the fixed assets.

The degree of consumption of fixed assets is understood as the percentage relation of the value of consumption to the gross value of fixed assets.

4. Data by sections of the NACE Rev. 2, unless otherwise indicated, were compiled using the enterprise method, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section "Manufacturing" all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section "Manufacturing". An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section "Real estate activities".

The value of public roads, streets and squares was included in the section "Transportation and storage".

5. The gross value of fixed assets:

- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing*

twie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

6. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,

- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures, was estimated.*

6. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) *buildings and structures:*
 - a) *buildings and places; since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,*
 - b) *land and water engineering constructions (excluding detailed meliorations);*
- 2) *machinery, technical equipment and tools:*
 - a) *boilers and power industry machinery,*
 - b) *general usage machinery, equipment and apparatus,*
 - c) *special use machinery, equipment and apparatus,*
 - d) *technical equipment,*
 - e) *tools, instruments, moveables and endowments;*
- 3) *transport equipment;*
- 4) *other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).*

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (292). **NAKLĄDY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	16024,2	21158,3	18332,7
TOTAL			
sektor publiczny	6672,4	8365,6	5427,4
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	9351,8	12792,7	12905,3
<i>private sector</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	196,5	251,3	236,5
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	3658,3	6931,6	6238,4
<i>Industry</i>			
górnictwo i wydobywanie	205,4	239,2	226,1
<i>mining and quarrying</i>			
przetwórstwo przemysłowe	2020,4	4107,9	4452,3
<i>manufacturing</i>			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	693,7	1394,5	1061,5
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	738,8	1190,0	498,5
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>			
Budownictwo	1181,8	599,8	758,8
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1372,1	1522,1	1447,3
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	2674,5	4104,8	2598,9
<i>Transportation and storage^b</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	218,8	306,5	285,7
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	174,6	410,1	538,4
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	423,7	237,2	175,4
<i>Financial and insurance activities</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2438,2	3505,1	3274,4
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	377,4	874,4	398,5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	185,4	158,6	144,6
<i>Administrative and support service activities</i>			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	602,7	455,2	505,5
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	855,5	807,5	644,2
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	550,9	515,6	576,7
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	928,0	413,0	437,2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	185,8	65,4	72,3
<i>Other service activities</i>			

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.
a According to investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (293). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	6342,0	12366,0	10668,7
TOTAL			
sektor publiczny	1782,8	4269,5	2438,4
public sector			
sektor prywatny	4559,2	8096,5	8230,3
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	29,7	52,0	41,9
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł	2983,5	6159,4	5927,0
Industry			
górnictwo i wydobywanie	197,5	226,7	225,5
mining and quarrying			
przetwórstwo przemysłowe	1821,3	3910,5	4314,0
manufacturing			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	663,8	1316,0	1018,7
electricity, gas, steam and air conditioning supply			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	300,9	706,2	368,8
water supply; sewerage, waste management and remedia tion activities			
Budownictwo	354,5	466,0	498,2
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1039,9	1261,7	1188,1
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa	367,4	2194,6	1116,7
Transportation and storage			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	129,5	212,6	211,0
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	146,2	347,3	459,5
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	182,5	224,2	170,0
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	125,5	127,8	116,0
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	251,5	768,3	251,1
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	70,1	86,3	103,9
Administrative and support service activities			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,1	0,0	0,0
Public administration and defence; compulsory social security			
Edukacja	42,1	9,5	14,3
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	394,6	305,8	322,0
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	158,5	128,1	209,1
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa	66,4	22,4	39,7
Other service activities			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (294).

**NAKLĄDY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP
(ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment	
					w mln zł
OGÓŁEM	2010	6598,6	2990,3	2985,5	600,0
TOTAL	2015	11537,9	4912,3	5440,6	1151,7
	2016	9982,8	3654,8	5213,5	1055,4
w tym: of which:					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		36,6	22,4	11,0	3,2
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przetwórstwo przemysłowe		4101,5	812,8	3075,5	193,0
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		1835,6	1262,0	514,4	42,3
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		377,8	253,2	91,8	32,4
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo		287,7	105,3	115,9	65,3
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1085,9	365,6	488,4	229,2
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		622,8	171,6	85,1	360,9
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		105,0	59,8	38,6	6,2
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		293,1	78,6	197,6	14,9
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		56,0	26,9	24,1	5,0
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		108,1	94,5	10,6	2,5
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		312,5	130,7	169,3	8,4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		115,9	25,4	31,8	57,4
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja		14,2	7,0	5,7	1,5
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		323,2	148,6	158,0	16,2
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		219,7	64,0	142,8	9,4
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to the investor's abode.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (295).

WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	184326,1	258678,7	277164,2
TOTAL			
sektor publiczny	68203,0	98963,4	106993,9
public sector			
sektor prywatny	116123,1	159715,3	170170,3
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6799,9	7485,8	7651,3
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł	52731,7	72967,4	81858,3
Industry			
górnictwo i wydobywanie	2187,9	1986,8	2288,3
mining and quarrying			
przetwórstwo przemysłowe	30839,6	43806,2	47237,5
manufacturing			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	11144,4	13668,0	17474,6
electricity, gas, steam and air conditioning supply			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	8559,8	13506,4	14857,9
water supply; sewerage, waste management and remediation activities			
Budownictwo	7035,6	6031,3	5970,8
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	17212,2	21757,6	23755,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	22444,6	36936,9	37297,7
Transportation and storage ^b			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3410,8	4619,9	4940,5
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	4791,1	5426,5	6278,3
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2318,3	1574,1	1636,2
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	40148,9	53981,4	57223,2
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2860,7	5004,7	5059,3
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	972,6	1413,3	1379,9
Administrative and support service activities			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	6548,4	13664,3	14701,7
Public administration and defence; compulsory social security			
Edukacja	8555,2	12902,3	13404,7
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4503,0	7278,7	7875,3
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3178,4	6292,5	6789,0
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa	814,6	1342,1	1342,7
Other service activities			

a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (296).

WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
(bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	91444,3	121930,2	133384,5
TOTAL			
sektor publiczny	25448,9	31147,4	36219,0
public sector			
sektor prywatny	65995,4	90782,8	97165,5
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	525,2	759,7	770,9
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł	47839,3	64907,2	73509,4
Industry			
górnictwo i wydobywanie	2103,9	1790,7	2072,3
mining and quarrying			
przetwórstwo przemysłowe	29470,5	41899,1	45277,1
manufacturing			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	10761,1	12790,4	16512,3
electricity, gas, steam and air conditioning supply			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	5503,7	8426,9	9647,7
water supply; sewerage, waste management and remediation activities			
Budownictwo	3612,8	3318,1	3352,9
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	14570,5	18128,6	19966,0
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa	3696,8	7208,0	6001,8
Transportation and storage			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2629,2	3311,4	3555,6
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	4324,0	4713,2	5538,8
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2132,5	1299,1	1356,8
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4395,7	5392,1	5946,2
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1824,4	3463,2	3417,0
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	596,0	781,7	668,4
Administrative and support service activities			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3,5	0,0	0,0
Public administration and defence; compulsory social security			
Edukacja	431,9	464,6	465,3
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3300,5	5384,0	5701,4
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1388,8	2537,9	2844,6
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa	173,1	261,2	289,3
Other service activities			

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r., z późniejszymi zmianami).

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. **Wartość dodana brutto (WDB)** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of the “European System of Accounts 2010 (the ESA 2010)”, introduced by Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013 with later amendments).

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all domestic institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

Current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices in the calculations of gross domestic product volume indices.

4. **Gross value added (GVA)** measures the newly generated value as a result of the production activity of domestic institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. **Gross output** includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

6. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadów użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych, usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM), koszty podróży służbowych (bez diet) oraz inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, pozostałe świadczenia z ubezpieczeń społecznych, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz pozostałe transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

6. Intermediate consumption includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) and other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

8. Gross primary income in the households sector is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

9. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, other social security benefits, social assistance benefits in cash) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. Grupowanie danych z rachunków regionalnych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe) i prowadzące księgi rachunkowe,
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono jednostki będące producentami nierynkowymi, których produkcja przeznaczona jest na spożycie indywidualne i ogólnospołeczne, finansowane z obowiązkowych płatności dokonywanych przez jednostki należące do pozostałych sektorów, a także jednostki, których podstawową działalnością jest redystrybucja dochodu i bogactwa narodowego oraz jednostki kontrolowane przez sektor, które zgodnie z metodologią ESA 2010 spełniają kryteria zaliczenia do sektora,
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

10. Grouping regional accounts data by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities (PKD 2007) was accomplished applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

11. Criteria for classifying a given unit of the national economy into specific **institutional sector** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services) and keeping accounting books,
- 2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,
- 3) general government sector, which consists of institutional units which are non-market producers whose output is intended for individual and collective consumption, and are financed by compulsory payments made by units belonging to other sectors, and institutional units principally engaged in the redistribution of national income and wealth as well as units which are controlled by the sector and accordingly to the ESA 2010 meet criteria for inclusion in the sector,
- 4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working on own-account outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons and keeping simplified accounting books as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,
- 5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek szarej gospodarki oraz działalności nielegalnej. **Szara gospodarka** obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi prostytutki).

W ramach **działalności nielegalnej** ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści z tytułu świadczenia usług prostytutki przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2014 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w ślad za rewizją w rocznych rachunkach narodowych, dokonaną stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna). Zmiany dotyczyły przeklasyfikowania kolejnych jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS „Skorygowany szacunek produktu krajowego brutto za 2016 rok” z dnia 23 X 2017 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/skorygowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-2016-rok.9.3.html>

15. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne i podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2015 r.”.

12. *The estimation of the hidden economy and illegal activities is included in the regional accounts. **Hidden economy** covers the legal concealed production estimated for registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the legal form), employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including persons providing prostitution services).*

*Within **illegal activities** there were included estimations concerning activity of persons deriving profits from exploiting prostitution, production and trafficking in narcotics and smuggling of cigarettes.*

13. *Data from the regional accounts for the years 2010–2014 were changed in relation to those previously published as a consequence of revision in the annual national accounts, made due to the standard excessive deficit procedure (theso-called fiscal notification). Changes concerned reclassification of further public entities into the general government sector.*

14. *Detailed description of the changes, introduced in the national accounts can, be found in the CSO news release “Revised estimate of gross domestic product for the year 2016” of 23 X 2017, available at website <http://stat.gov.pl/en/topics/national-account/quarterly-national-account/revised-estimate-of-gross-domestic-product-for-the-year-2016.6.1.html>*

15. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2015”.*

TABL. 1 (297). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2014	2015	2010	2014	2015
	w mln zł <i>in mln zł</i>		w odsetkach <i>in percent</i>			
OGÓŁEM TOTAL	109617	134008	142109	x	x	x
W tym wartość dodana brutto ... Of which gross value added	96416	118826	126074	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: <i>of which sector:</i>						
przedsiębiorstw niefinansowych <i>non-financial corporations</i>	46042	58582	64018	47,8	49,3	50,8
instytucji rządowych i samo- rządowych <i>general government</i>	16201	18934	19684	16,8	15,9	15,6
gospodarstw domowych <i>households</i>	30948	36481	37626	32,1	30,7	29,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	1510	1675	1443	1,6	1,4	1,1
Przemysł <i>Industry</i>	21148	26898	29372	21,9	22,6	23,3
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	17126	22133	24215	17,8	18,6	19,2
Budownictwo <i>Construction</i>	10181	11741	12375	10,6	9,9	9,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommodation and catering^Δ; information and communication</i>	28500	35191	37181	29,6	29,6	29,5
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>	8416	10409	10318	8,7	8,8	8,2
Pozostałe usługi <i>Other services</i>	26661	32913	35385	27,7	27,7	28,1
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	32909	39834	42160	x	x	x

a W złotych.

a In zlotys.

TABL. 2 (298). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
Produkcja globalna	210707	258512	273818	Gross output
Zużycie pośrednie	114291	139686	147744	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	96416	118826	126074	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	42849	52300	55332	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	52897	66051	69889	Gross operating surplus

TABL. 3 (299). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH^a**
NOMINAL INCOME OF THE HOUSEHOLDS SECTOR^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	75500	90369	92921	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	22666	26862	27567	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	72732	86100	88524	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	21835	25593	26263	per capita in zł

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 371.

^a See general notes, item 13 on page 371.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

2. Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1068) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

1. The data presented in tables concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

2. The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VI 1995 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1068) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 30 XI 2015 (Journal of Laws item 2009) on the mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, including application, questionnaire, certificate specimens and detailed condition.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population Register (PESEL) on the deaths of natural persons, who were registered in the REGON.

TABL.1 (300).

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	289712	331363	363883^b	371107^b	TOTAL
sektor publiczny	9056	8020	7862	7906	public sector
sektor prywatny	280656	323343	352956	359929	private sector
z liczby ogółem:					of total number:
Przedsiębiorstwa państwowe	79	28	20	20	State owned enterprises
Spółki	42950	50212	64357	68670	Companies
w tym:					of which:
handlowe	16146	22530	36083	40150	commercial
cywilne	26513	27357	27905	28140	civil
Spółdzielnie	1184	1120	1137	1129	Cooperatives
Fundacje	717	1085	1995	2220	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	6270	7852	9699	10124	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	222898	253184	265355	267195	Natural persons conducting economic activity

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale na sektory własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b Divided by ownership sectors – excluding entities for which information on the ownership form does not occur in the REGON register.

TABL.2 (301).

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL STATUS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality						Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity		
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which					spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives
				spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives			
				razem total	w tym of which					
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury							
OGÓŁEM	2005 289712	66814	79	16146	48	2701	26513	1184	222898	
TOTAL	2010 331363	78179	28	22530	33	3740	27357	1120	253184	
	2015 363883 ^b	98528	20	36083	21	5112	27905	1137	265355	
	2016 371107^b	103912	20	40150	21	5906	28140	1129	267195	
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3943	871	–	199	1	38	132	130	3072	
Agriculture, forestry and fishing										

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale według sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b Divided by NACE sections – excluding entities for which information on kind of predominant activity does not occur in the REGON register.

TABL.2 (301).

**PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON
WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (cd.)**

Stan w dniu 31 XII

**ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
BY LEGAL STATUS AND SECTIONS (cont.)**

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality						Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	w tym of which						
			przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives		
				razem total	w tym of which				
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation					
Przemysł..... Industry	38105	9496	8	5547	7	885	3532	141	28609
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	36007	8213	7	4613	4	767	3416	136	27794
Budownictwo Construction	50868	8363	7	5563	2	678	2568	148	42505
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	88219	21572	1	9905	2	1888	11360	233	66647
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	23441	2662	1	1553	–	174	1081	9	20779
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	13896	3893	–	1684	2	280	2081	24	10003
Informacja i komunikacja Information and communication	12988	3829	–	3010	1	494	775	5	9159
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	9619	1690	–	1155	–	91	299	46	7929
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	14893	11466	2	2385	1	324	561	279	3427

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL.2 (301).

**PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON
WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

**ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
BY LEGAL STATUS AND SECTIONS (cont.)**

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą Natural persons conduct- ing eco- nomic activity
		razem total	w tym of which						
			przed- siębior- stwa pańs- twowe state owned enter- prises	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partner- ships	spół- dzielnie coopera- tives		
				razem total	w tym of which				
			jedno- osobowe Skarbu Państwa sole- share- holder compa- nies of the State Treasury	z udzia- łem ka- pitału zagra- nicznego with for- eign capital partici- pation					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	36844	7728	1	4964	1	522	2489	36	29116
Administrowanie i działal- ność wspierająca ^b Administrative and support service activities	11184	2927	-	1707	1	294	1135	36	8257
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory so- cial security	2107	2101	-	7	-	-	1	-	6
Edukacja Education	13409	7498	-	485	-	55	426	9	5911
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	20561	2400	-	1061	2	44	684	15	18161
Działalność związana z kul- turą, rozrywką i rekreacją . Arts, entertainment and recreation	7172	3956	-	433	1	64	414	5	3216
Pozostała działalność usługowa Other service activities	23753	13355	-	406	-	74	602	11	10398

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL.3 (302).

SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimited partnerships	komandytowe limited partnerships	
OGÓŁEM	2005	16146	13526	616	12910	2620	2435	107
TOTAL	2010	22530	18260	676	17584	4270	3251	718
	2015	36083 ^b	29482	802	28680	6601	3560	2362
	2016	40150^b	32855	813	32042	7295	3644	3000
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		199	185	2	183	14	10	4
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>								
Przemysł.....		5547	4682	183	4499	865	529	301
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe		4613	3863	152	3711	750	490	236
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		5563	4336	99	4237	1227	325	783
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		9905	7831	137	7694	2074	1518	515
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa ...		1553	1232	15	1217	321	225	90
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1684	1333	19	1314	351	179	148
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		3010	2773	78	2695	237	88	138
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		1155	934	67	867	221	72	99
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2385	1835	54	1781	550	145	331
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna; naukowa i techniczna		4964	4188	97	4091	776	243	351
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1707	1506	23	1483	201	89	96
<i>Administrative and support service activities</i>								
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		7	6	1	5	1	1	-
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>								
Edukacja		485	432	3	429	53	32	21
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ...		1061	791	11	780	270	124	66
<i>Human health and social work activities</i>								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		433	375	20	355	58	23	30
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa		406	354	4	350	52	28	19
<i>Other service activities</i>								

a Wśród spółek osobowych zarejestrowane były: w 2005 r. – 74 spółki partnerskie i 4 spółki komandytowo-akcyjne, w 2010 r. – odpowiednio 125 i 176, w 2015 r. – odpowiednio 191 i 488, w 2016 r. – 214 i 437. b W podziale według sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

a Among partnerships were recorded: in 2005 – 74 professional partnerships and 4 limited joint-stock partnerships, in 2010 – 125 and 176 respectively, in 2015 – 191 and 488 respectively, in 2016 – 214 and 437 respectively. b Divided by NACE sections – excluding entities for which information on kind of predominant activity does not occur in the REGON register.

TABL.4 (303).

**PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
*ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY
SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne <i>civil law partnerships</i>	spółdzielnie <i>cooperatives</i>	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>
		razem <i>total</i>	w tym of which						
			handlowe companies			akcyjne <i>joint stock</i>			
			razem <i>total</i>	w tym of which					
			z ograniczoną odpowiedzialnością <i>with limited liability</i>						
OGÓŁEM	2005	20667	2096	987	12	813	1104	5	17434
TOTAL	2010	36383	3148	1940	16	1592	1200	10	31656
	2015	33200 ^b	5191	4388	34	3664	795	11	26485
	2016	32451^b	5478	4582	28	3808	886	3	25517
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		159	11	11	–	8	–	–	147
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>									
Przemysł		2596	453	386	–	320	62	–	2140
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe		2429	377	316	–	262	61	–	2051
<i>of which manufacturing</i>									
Budownictwo		6418	654	579	3	392	75	–	5764
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		6024	1114	927	6	804	187	–	4903
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>									
Transport i gospodarka magazynowa		2292	358	252	–	220	106	–	1933
<i>Transportation and storage</i>									
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1348	315	229	1	189	86	–	1028
<i>Accommodation and catering^Δ</i>									
Informacja i komunikacja		1924	414	404	1	373	10	1	1503
<i>Information and communication</i>									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		739	195	186	5	161	9	–	523
<i>Financial and insurance activities</i>									
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		933	352	319	2	252	30	–	293
<i>Real estate activities</i>									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		3487	736	682	6	574	54	–	2727
<i>Professional, scientific and technical activities</i>									
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1554	459	266	1	244	192	–	1088
<i>Administrative and support service activities</i>									
Edukacja		1065	84	66	–	59	18	–	713
<i>Education</i>									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1275	79	66	–	47	13	–	1180
<i>Human health and social work activities</i>									
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		559	78	63	1	52	15	1	414
<i>Arts, entertainment and recreation</i>									
Pozostała działalność usługowa ...		1972	105	75	2	68	29	–	1160
<i>Other service activities</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b Divided by NACE sections – excluding entities for which information on kind of predominant activity does not occur in the REGON register.

TABL.5 (304).

**PDMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG
WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL
FORMS AND SECTIONS**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Grand total</i>	W tym Of which					spółdzielnie <i>cooperatives</i>	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
			spółki companies						
			razem <i>total</i>	w tym of which					
				razem <i>total</i>	w tym of which				
akcyjne <i>joint stock</i>	z ograniczoną odpowiedzialnością <i>with limited liability</i>	cywilne <i>civil law partnerships</i>							
OGÓŁEM	2005	18858	1188	128	7	96	1057	11	17321
TOTAL	2010	19301	955	224	5	140	727	13	18020
	2015	25870 ^b	1087	425	9	268	660	11	24073
	2016	25259^b	1292	712	25	501	580	10	23570
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		121	4	3	–	3	1	1	115
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>									
Przemysł		2328	147	92	6	70	55	–	2176
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe		2236	130	78	5	59	52	–	2105
<i>of which manufacturing</i>									
Budownictwo		5167	139	79	–	61	60	–	5026
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		6746	398	187	4	130	211	3	6344
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>									
Transport i gospodarka magazynowa		1771	41	16	2	10	25	–	1730
<i>Transportation and storage</i>									
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1179	96	39	–	31	57	1	1080
<i>Accommodation and catering^Δ</i>									
Informacja i komunikacja		790	70	55	4	39	15	1	718
<i>Information and communication</i>									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		871	42	36	4	16	6	–	807
<i>Financial and insurance activities</i>									
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		304	61	45	3	23	16	2	231
<i>Real estate activities</i>									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1954	150	85	–	66	65	–	1790
<i>Professional, scientific and technical activities</i>									
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1039	67	42	1	29	25	–	971
<i>Administrative and support service activities</i>									
Edukacja		750	20	7	–	3	13	–	572
<i>Education</i>									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		770	19	12	1	9	7	2	736
<i>Human health and social work activities</i>									
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		399	14	6	–	5	8	–	369
<i>Arts, entertainment and recreation</i>									
Pozostała działalność usługowa ...		1059	21	5	–	3	16	–	905
<i>Other service activities</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b Divided by NACE sections – excluding entities for which information on kind of predominant activity does not occur in the REGON register.

Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa małopolskiego w 2016 r.

Socio-economic situation of Małopolskie voivodship in 2016

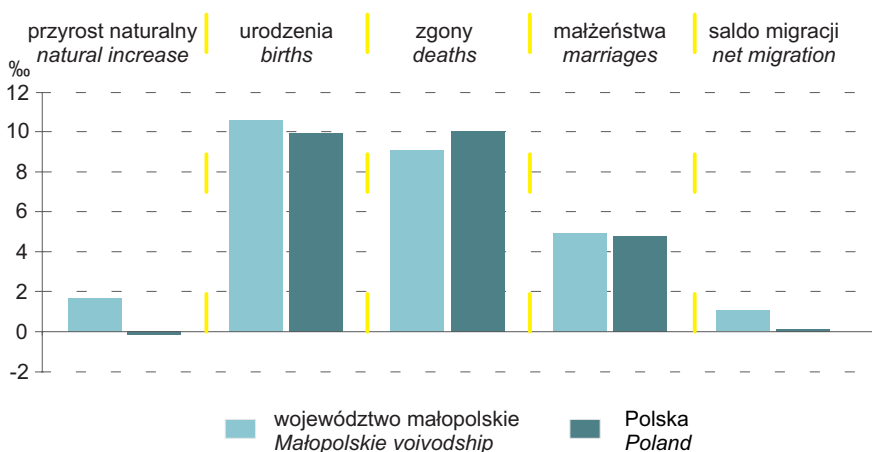
Sytuacja demograficzna

Liczba ludności w województwie małopolskim na koniec grudnia 2016 r. wynosiła 3382,3 tys. osób i stanowiła 8,8% ogólnej liczby ludności w kraju. W minionym roku wystąpiły korzystne zmiany w demografii województwa. Wzrosła liczba ludności (o 0,3%) w porównaniu z 2015 r., na którą wpływ miał dodatni przyrost naturalny (5,6 tys. osób) spowodowany przewagą liczby urodzeń nad liczbą zgonów oraz dodatnie saldo migracji stałej (3,7 tys. osób) wynikające z nadwyżki zameldowań nad wymeldowaniami. W stosunku do 2015 r. mniej par podjęło decyzję o rozwodzie i separacji, a więcej o zawarciu związku małżeńskiego. Wskaźniki ruchu naturalnego i wędrówkowego województwa małopolskiego kształtowały się w 2016 r. korzystniej niż w Polsce.

Demographic situation

The number of population of the Małopolskie voivodship at the end of December 2016 accounted for 3382.3 thous. people and constituted 8.8% of total population of Poland. Last year there were favorable changes in the demography of the voivodship. The number of population increased (by 0.3%) in comparison to 2015, which was affected by a positive natural increase (5.6 thous. people) caused by superiority of the number of births over the number of deaths as well as positive permanent net migration (3.7 thous. people) as a result of predominance of the number of registrations over deregistrations. In comparison to 2015 the number of recorded divorces and separations decreased, and more marriages were contracted. Vital statistic and migration rates of the Małopolskie voivodship in 2016 improved than in Poland.

Współczynniki ruchu naturalnego i migracji na 1000 ludności w 2016 r. Indices of natural increase and migration per 1000 population in 2016

Podobnie jak w kraju, społeczeństwo województwa małopolskiego starzeje się, co potwierdza utrzymująca się tendencja wzrostowa m.in. mediany wieku i wskaźnika starości. Na koniec 2016 r. mediana wieku w województwie małopolskim wynosiła 39 lat. Statystyczny mieszkaniec województwa małopolskiego był o 1 rok i 2 miesiące młodszy od mieszkańca Polski. Wskaźnik starości, czyli relacja osób w wieku 65 lat i więcej do liczby dzieci i młodzieży w 2016 r. wyniósł 0,75 (w kraju – 0,82). Oznacza to, że na 100 dzieci i młodzieży do 19 lat przypadało 75 osób w wieku 65 lat i więcej, tj. o 3 osoby więcej w porównaniu z 2015 r. Następstwem postępującego procesu starzenia się społeczeństwa jest stopniowe zmniejszanie się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście udziału ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2016 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 61 osób w wieku nieprodukcyjnym (w 2015 r. – 60 osób).

Sytuacja społeczna

Rynek pracy

Według wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeciętna roczna liczba aktywnych zawodowo w 2016 r. w województwie małopolskim wyniosła 1484 tys. osób i była wyższa o 8,5% niż rok wcześniej. Zwiększyła się w ciągu roku liczba pracujących (o 137 tys. osób), a spadła liczba bezrobotnych (o 21 tys. osób). Wzrosła wartość, zarówno współczynnika aktywności zawodowej (z 55,5% w 2015 r. do 56,0% w 2016 r.), jak i wskaźnika zatrudnienia (odpowiednio z 51,5% do 53,1%), obniżyła się natomiast stopa bezrobocia (odpowiednio z 7,2% do 5,2%).

Similarly to the country, society of the Małopolskie voivodship is aging, which is confirmed by the continuing increasing trend of, among others, median of age and ageing ratio. At the end of 2016 the median of age in the Małopolskie voivodship was 39 years. The statistical inhabitant of the Małopolskie voivodship was by 1 year and 2 months younger than the inhabitant of Poland. The ageing ratio, i.e. the relation of people aged 65 years and more to the number of children and youth in 2016 was 0.75 (in the country – 0.82). This means that for 100 children and youth up to 19 years old, there were 75 people aged 65 and more, i.e. by 3 persons more than in 2015. The consequence of the aging process of society is the gradual decline in the share of people in the pre-working age, with the simultaneous increase in the share of population in the post-working age. In 2016, there were 61 people in non-working age per 100 persons in working age (in 2015 – 60 people).

Social situation

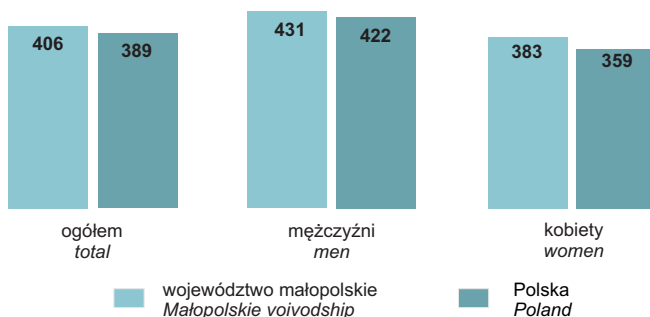
Labour market

According to the results of the representative Labour Force Survey (LFS), the average annual number of economically active persons in 2016 in the Małopolskie voivodship amounted to 1484 thous. people and was higher by 8.5% than the year before. The number of employed persons increased during the year (by 137 thous. people), and the number of unemployed persons decreased (by 21 thous. people). The value of the activity rate increased (from 55.5% in 2015 to 56.0% in 2016) as well as the employment rate (respectively from 51.5% to 53.1%), whereas the unemployment rate decreased (respectively from 7.2% to 5.2%).

Liczba pracujących w gospodarce narodowej (według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności) według stanu w dniu 31 XII 2016 r. wyniosła 1373,5 tys. osób i wzrosła o 3,9% w porównaniu z 2015 r. W przeliczeniu na 1000 ludności województwa w wieku produkcyjnym pracowało 655 osób (wobec 628 w 2015 r.). W strukturze pracujących według statusu zatrudnienia prawie 68% stanowili zatrudnieni na podstawie stosunku pracy. W końcu 2016 r. zatrudnionych było 906,2 tys. osób (według siedziby przedsiębiorstwa). Liczba zatrudnionych zwiększyła się w ciągu roku o 40,8 tys. osób (o 4,7%). Wzrost zatrudnienia wynikał m.in. z większej liczby umów o pracę zawartych na czas określony, jak i na czas nieokreślony. Wzrosła zarówno liczba przyjętych do pracy, jak i osób zwolnionych. Zwiększyła się przeciętna liczba wolnych miejsc pracy.

Number of employed persons in the national economy (according to the actual place of work and kind of activity) as of 31 XII 2016 amounted to 1373.5 thous. people and increased by 3.9% in comparison to 2015. There were 655 employed persons per 1000 population in the working age (628 in 2015). In the structure of employed persons by the employment status, almost 68% were employed on the basis of an employment contract. At the end of 2016 there were 906.2 thous. employed persons (by company headquarters). The number of employed persons increased during the year by 40.8 thous. people (by 4.7%). The employment increase resulted from, among others, a higher number of employment contracts concluded for a definite period, as well as for an indefinite period. Both the number of accepted for work and the dismissed persons increased. The average number of vacancies has increased.

Pracujący w gospodarce narodowej na 1000 ludności w 2016 r.
Employed persons in the national economy per 1000 population in 2016

W województwie małopolskim kolejny rok z rzędu odnotowano spadek bezrobocia rejestrowanego. W powiatowych urzędach pracy województwa w końcu grudnia 2016 r. zarejestrowanych było 96,5 tys. osób bezrobotnych, czyli o 19,3% mniej niż rok wcześniej. Udział bezrobocia rejestrowanego w skali kraju wyniósł 7,2%. Zmniejszyła

In the Małopolskie voivodship there was a decrease in registered unemployment for another year in a row. In the powiat labour offices of the voivodship at the end of December 2016, were registered 96.5 thous. unemployed persons, i.e. by 19.3% less than the year before. The share of registered unemployment on the national scale

się liczba osób długotrwale bezrobotnych (o 21,0%) i stanowili oni 53,9% ogółu zarejestrowanych. Stopa bezrobocia rejestrowanego, wynosząca w końcu grudnia 2016 r. 6,6%, obniżyła się w stosunku do poziomu sprzed roku o 1,7 p. proc. Była też niższa od przeciętnej w kraju – o 1,6 p. proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w województwie małopolskim w 2016 r. wyniosło 3839,56 zł i było niższe niż w kraju o 212,63 zł (o 5,2%). W porównaniu z 2015 r. wzrosło o 172,54 zł (o 4,7%). W województwie w 2016 r. za 1 godzinę przepracowaną płacono średnio 28,86 zł, tj. o 0,35 zł więcej niż w 2015 r.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów w 2016 r. wyniosła 719,2 tys. osób i nieznacznie wzrosła w stosunku do 2015 r. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1975,40 zł i była o 1,9% wyższa niż w 2015 r. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych wyniosła 1146,98 zł i w skali roku zwiększyła się o 0,6%.

Edukacja

W województwie w 2016 r. wychowaniem przedszkolnym objęto 123,6 tys. dzieci, które uczęszczały do 2,2 tys. placówek. Na 1000 dzieci w województwie w wieku przedszkolnym (3–6 lat) 826 objętych było edukacją przedszkolną. Nauka dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych, gimnazjach i ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2016/17 realizowana była w 2,8 tys. placówkach. Kształciło się w nich 421,3 tys. uczniów, o 16,6 tys. mniej niż w poprzednim roku szkolnym. Natomiast do 121 szkół dla dorosłych uczęszczało 9,4 tys. uczniów. Województwo małopolskie jest drugim po województwie mazowieckim

was 7.2%. The number of long-term unemployed persons decreased (by 21.0%) and they constituted 53.9% of the total number of registered. The registered unemployment rate at the end of December 2016 was 6.6% and decreased by 1.7 percentage point per annum. It was also lower than the average in the country – by 1.6 percentage point.

In 2016 average monthly gross wages and salaries in the Małopolskie voivodship shaped at the level of 3839.56 zł, and was lower than in the country by 212.63 zł (5.2%). In comparison to 2015 it increased by 172.54 zł (4.7%). In 2016 in the voivodship the average paid for one worked hour shaped at the level of 28.86 zł, i.e. more by 0.35 zł than in 2015.

The average number of pensioners in 2016 was 719.2 thous. people and slightly increased in comparison to 2015. The average gross monthly retirement pay and pension from non-agricultural social security system amounted to 1975.40 zł and was by 1.9% higher than in 2015. The average gross monthly retirement and other pension of individual farmers amounted to 1146.98 zł and increased by 0.6% per annum.

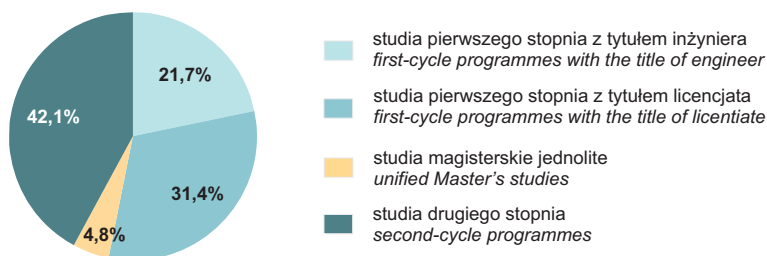
Education

In 2016 in the voivodship 123.6 thous. children were attended 2.2 thous. pre-primary education establishments. In the voivodship per 1000 children in the pre-primary age (3–6 years), 826 children were subjected to pre-primary education. Education for children and youth in primary, lower secondary and upper secondary schools in the 2016/17 school year was implemented in 2.8 thous. establishments. 421.3 thous. pupils were educated in them, by 16.6 thous. less than in the previous school year. Whereas 9.4 thous. students attended to 121 schools for adults. The Małopolskie

dużym i ważnym ośrodkiem akademickim w Polsce. W roku akademickim 2016/2017 w 29 szkołach wyższych mających siedzibę na terenie województwa kształciło się 168,1 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami). Dodatkowo szkoły wyższe w roku akademickim 2016/17 odnotowały 11,3 tys. słuchaczy studiów podyplomowych oraz 6,8 tys. uczestników studiów doktoranckich.

voivodship is the second largest and important academic center in Poland after the Mazowieckie voivodship. In the academic year 2016/2017, 168.1 thous. students (including foreigners) were educated in 29 tertiary schools with headquarters in the area of the voivodship. In addition, tertiary schools in the academic year 2016/17 recorded 11.3 thous. post-graduate students and 6.8 thous. participants of doctoral studies.

Struktura absolwentów szkół wyższych w roku akademickim 2015/16 Structure of graduates of higher education institutions in academic year 2015/16

Pomoc społeczna

W ramach programu „Rodzina 500+” w okresie od 1 IV do 31 XII 2016 r. świadczenie wychowawcze otrzymywało przeciętnie w miesiącu 230,4 tys. rodzin w województwie. Wyplacono im w tym czasie świadczenia na kwotę 1615,8 mln zł. W ramach innych form wspierania rodzin 43,0 tys. rodzin posiadało Kartę Dużej Rodziny, uprawniającą do korzystania ze zniżek, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

Z pomocy społecznej w 2016 r. skorzystało 119,7 tys. osób, którym udzielono świadczeń na kwotę 248,4 mln zł. W głównej mierze była to pomoc pieniężna w wysokości 170,1 mln zł, w tym na zasiłki stałe przeznaczono 69,6 mln zł dla 13,8 tys. osób. W ramach pomocy niepieniężnej

Social welfare

Within the "Family 500+" program in the period from 1 IV to 31 XII 2016, the average number of families receiving monthly child-care benefits in the voivodship was 230.4 thous. At that time, they were paid out the amount of 1615.8 million zł. Within other forms of family support, 43.0 thous. families had a Large Family Card entitling them to discounts, especially when purchasing goods and consumer services.

In 2016 119.7 thous. persons were benefited from social welfare and were granted benefits in the amount of 248.4 mln zł. It was mainly financial assistance in the amount of 170.1 mln zł, of which 69.6 mln zł for 13.8 thous. people within permanent benefits. As part of the non-financial assistance, meals for 54.2 thous. persons were

sfinansowano m.in. posiłki dla 54,2 tys. osób na kwotę 36,6 mln zł, usługi opiekuńcze dla 7,8 tys. osób na kwotę 37,9 mln zł.

Turystyka

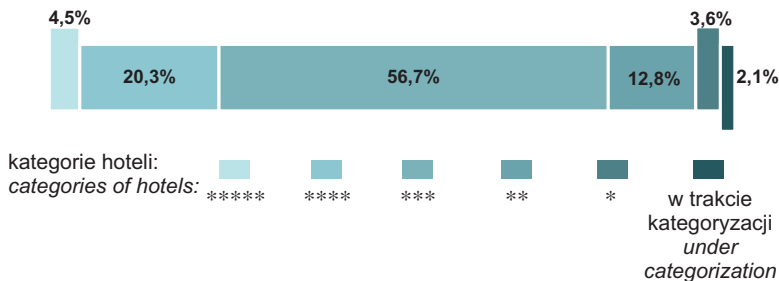
Województwo małopolskie zajmuje wysoką pozycję w ogólnokrajowej gospodarce turystycznej. Oprócz naturalnych walorów przyrodniczych, kulturowych czy uzdrowiskowych, dysponuje dobrze rozwiniętą turystyczną bazą noclegową, a także gastronomiczną. W końcu lipca 2016 r. w województwie funkcjonowało 1489 turystycznych obiektów noclegowych posiadających 95,5 tys. miejsc noclegowych (12,8% wszystkich miejsc noclegowych w kraju).

funded for the value of 36.6 mln zł, care services for 7.8 thous. persons for the value of 37.9 mln zł.

Tourism

The Małopolskie voivodship occupies a high position in the national tourist economy. In addition to natural, cultural or health values, it has a well-developed tourist accommodation base as well as catering facilities. At the end of July 2016, there were 1489 tourist accommodation establishments in the voivodship with 95.5 thous. bed places (12.8% of all bed places in the country).

Struktura hoteli według kategorii w 2016 r.
Stan w dniu 31 VII
Structure of hotels by categories in 2016
As of 31 VII

W grupie 498 obiektów hotelowych było 335 hoteli, w tym 15 hoteli 5-gwiazdkowych, 68 hoteli 4-gwiazdkowych i 190 hoteli 3-gwiazdkowych.

W 2016 r. z oferty turystycznej województwa skorzystało 4,6 mln turystów, którym udzielono 12,4 mln noclegów (tj. 15,6% wszystkich noclegów w Polsce). Wśród gości odwiedzających województwo było 1,4 mln turystów zagranicznych, reprezentujących wszystkie kontynenty.

In the group of 498 hotel facilities there were 335 hotels, of which 15 five-star, 68 four-star and 190 three-star hotels.

In 2016, 4.6 mln tourists benefited from the tourist offer of the voivodship. They were accommodated for 12.4 mln nights (i.e. 15.6% of all accommodations in Poland). Among the guests visiting the voivodship there were 1.4 mln foreign tourists, representing all continents.

Sytuacja gospodarcza

Pomioty gospodarki narodowej

W województwie małopolskim według stanu w końcu grudnia 2016 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 371,1 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. o 2,0% więcej niż przed rokiem. W ogólnej liczbie podmiotów dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (267,2 tys.). Stanowiły one 72,0% wszystkich zarejestrowanych podmiotów w województwie małopolskim. Pozostałe 28,0% to osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej. Rejestr obejmował łącznie 68,7 tys. spółek, w tym 40,2 tys. spółek handlowych (5,9 tys. spółek z udziałem kapitału zagranicznego).

W 2016 r. wpisano do rejestru 32,5 tys. nowych podmiotów gospodarczych, równocześnie wykreślono 25,3 tys. jednostek.

Przemysł i budownictwo

Produkcja sprzedana przemysłu (dotyczy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w 2016 r. wyniosła 82,3 mld zł, tj. o 2,8% więcej (w cenach stałych) od uzyskanej w roku poprzednim.

Wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej systemem zleceń w 2016 r. na terenie kraju przez małopolskie firmy budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 8437 mln zł. Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku o 6,7% w rezultacie spadku wartości robót o charakterze remontowym (o 17,1%) oraz wartości robót inwestycyjnych (o 2,4%).

W 2016 r. w województwie oddano do użytkowania 17,4 tys. mieszkań, tj. o 19,0% więcej niż przed rokiem. Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania oddanego do użyt-

Economic situation

Entities of the national economy

As of the end of December 2016 in the Małopolskie voivodship in the REGON register there were 371.1 thous. entities of the national economy, i.e. by 2.0% more than at the end of 2015. In total number of entities natural persons conducting economic activity predominated (267.2 thous.). They constituted 72.0% of all entities recorded in the Małopolskie voivodship. Remaining 28.0% are legal persons and organizational entities without legal personality. The Register included 68.7 thous. companies, including 40.2 thous. commercial companies (5.9 thous. companies with foreign capital participation).

In 2016 32.5 thous. new entities were recorded in the register and 25.3 thous. legal units were removed from the register.

Industry and construction

Sold production of industry (it concerns economic entities employing more than 9 persons) in 2016 amounted to 82.3 billion zł, i.e., more by 2.8% (in constant prices) than a year before.

The value of construction and assembly production realized on the basis of the contract system in 2016 domestically by construction firms from Małopolska employing more than 9 persons amounted to 8437 mln zł. Sales of construction and assembly production decreased in relation to the previous year by 6.7%, as a result of the decrease in value of works with a renovation (restoration) character (by 17.1%) and value of investment works (by 2.4%).

In 2016 in the voivodship 17.4 thous. dwellings were completed, i.e., by 19.0% more than the year before. An average usable floor space of a dwelling amounted

kowania wyniosła 95,3 m² (wobec 106,4 m² w 2015 r.). Połowę mieszkań oddanych do użytkowania stanowiły przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.

Inwestycje i środki trwałe

Nakłady inwestycyjne (według lokalizacji inwestycji) poniesione w województwie w 2016 r. w kwocie 18,3 mld zł były o 13,4% niższe niż rok wcześniej. Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca wyniosły 5430 zł i były o 847 zł niższe niż przed rokiem.

Wartość brutto środków trwałych (w bieżących cenach ewidencyjnych) w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 7,1% i według stanu w końcu 2016 r. sięgnęła 277,2 mld zł. Wartość brutto środków trwałych w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa wyniosła 81,9 tys. zł wobec 76,7 tys. zł przed rokiem.

Rachunki regionalne

Wartość wytworzonego produktu krajowego brutto (PKB) w województwie w 2015 r. wyniosła 142 mld zł, co stanowiło prawie 8% PKB Polski. W ujęciu rocznym odnotowano realny wzrost PKB o 5,0%. Przeciętny poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa wyniósł 42,2 tys. zł i był niższy o prawie 10% od przeciętnego w kraju. Wartość dodana brutto wypracowana przez podmioty województwa małopolskiego wyniosła 126 mld zł i była wyższa o 6,1% niż przed rokiem.

to 95.3 m² (towards 106.4 m² in 2015). Half of total number of dwellings completed were dwellings for sale or rent.

Investments and fixed assets

Investment outlays (according to investment location) incurred in the voivodship in 2016, in the amount of 18.3 billion zł were by 13.4% lower than the year before. Investment outlays per capita amounted to 5430 zł and were lower than the year before by 847 zł.

Gross value of fixed assets (in current book-keeping prices) in relation to 2015 increased by 7.1% and as the end of 2016 amounted to 277.2 billion zł. Gross value of fixed assets per capita in the Małopolskie voivodship amounted to 81.9 thous. zł towards 76.7 thous. zł the year before.

National accounts

The value of generated gross domestic product (GDP) in the voivodship in 2015 amounted to 142 billion zł, which accounted almost 8% of Poland's GDP. In annual terms was recorded real growth of GDP by 5.0%. The average level of GDP per 1 inhabitant of the voivodship amounted to 42.2 thous. zł and was lower by almost 10% than the average level in the country. The gross value added developed by the entities of the Małopolskie voivodship amounted to 126 billion zł and was higher by 6.1% than the year before.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W 2016 R.

(stan w dniu 31 XII)

ADMINISTRATIVE DIVISION OF MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2016

(as of 31 XII)

miechowski

Powiat
Powiat

Miasta na prawach powiatu
Cities with powiat status

Granica państwa
State border

Granica województwa
Voivodship's border

Granice powiatów
Powiat's borders

Granice gmin
Gminas' borders

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS) W 2017 R.**

(stan w dniu 1 I)

**DIVISION OF MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE
OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) IN 2017**

(as of 1 I)

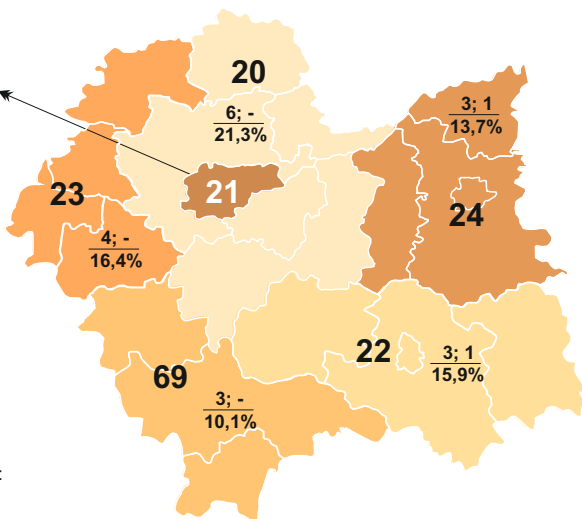
Liczba powiatów; liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludności^a w %

19; 3
8,8%

Number of powiats; number of cities with powiat status
Share in total number of population^a in %

-; 1
22,6%

Podregiony (NTS 3):
Subregions (NTS 3):

20 krakowski

Powiaty Powiats (NTS 4):

bocheński (9)
krakowski (17)
miechowski (7)
myślenicki (9)
proszowicki (6)
wielicki (5)

21 m. Kraków

Miasto na prawach powiatu
(NTS 4):
City with powiat status
(NTS 4):

m. Kraków (1)

22 nowosądecki

Powiaty Powiats (NTS 4):

gorlicki (10)
limanowski (12)
nowosądecki (16)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

Nowy Sącz (1)

69 nowotarski

Powiaty Powiats (NTS 4):

nowotarski (14)
suski (9)
tatrzański (5)

23 oświęcimski

Powiaty Powiats (NTS 4):

chrzanowski (5)
olkuski (6)
oświęcimski (9)
wadowicki (10)

24 tarnowski

Powiaty Powiats (NTS 4):

brzeski (7)
dąbrowski (7)
tarnowski (16)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

Tarnów (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

Number of gminas is given in brackets (NTS 5).

**a Stan w dniu 31 XII 2016 r.; odpowiednio: dla województwa - udział w kraju, dla podregionów -
- udział w województwie.**

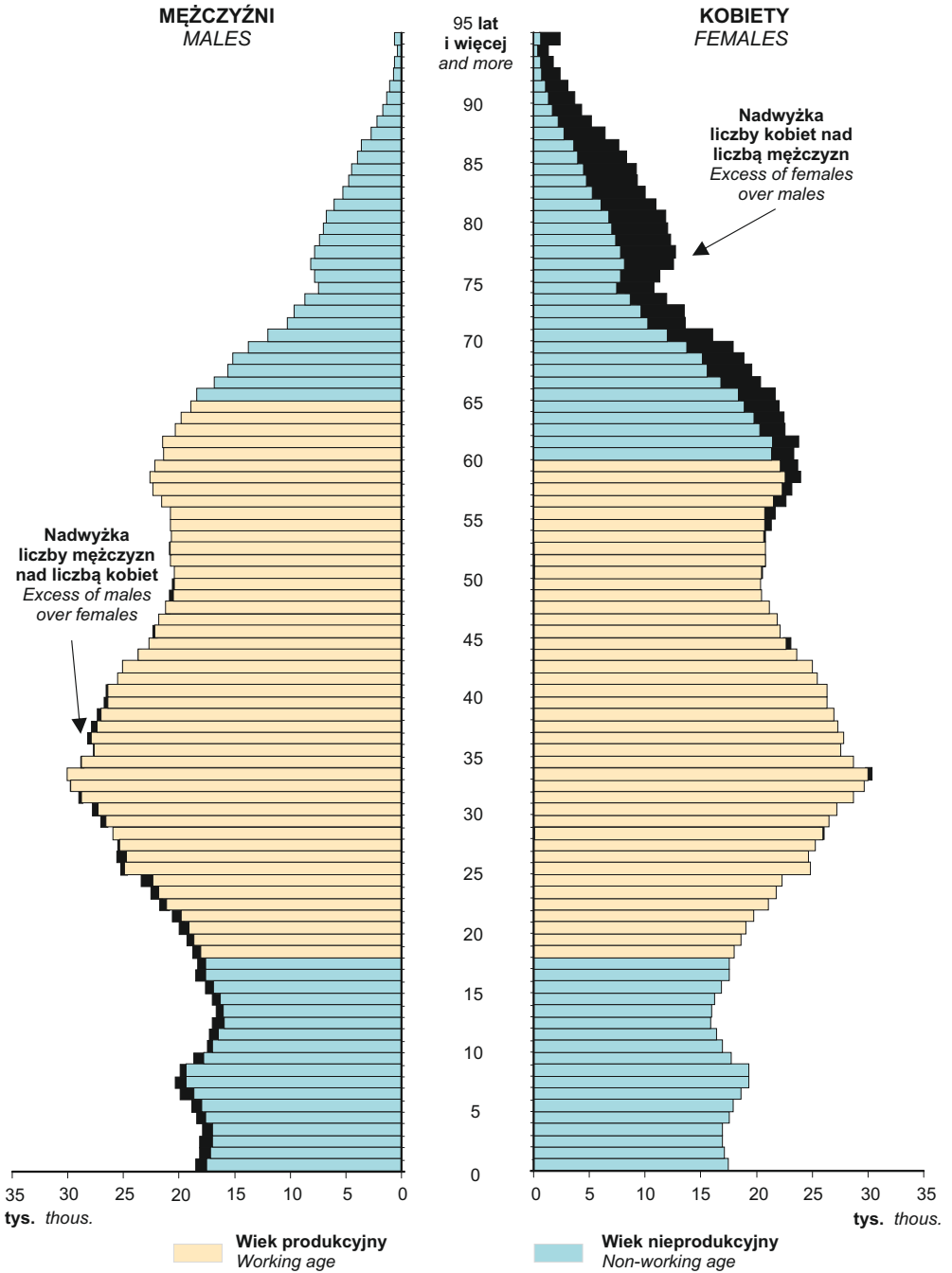
a As of 31 XII 2016; for the voivodship - share in the country, for subregions - share in the voivodship, respectively.

LUДНОŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2016 R.

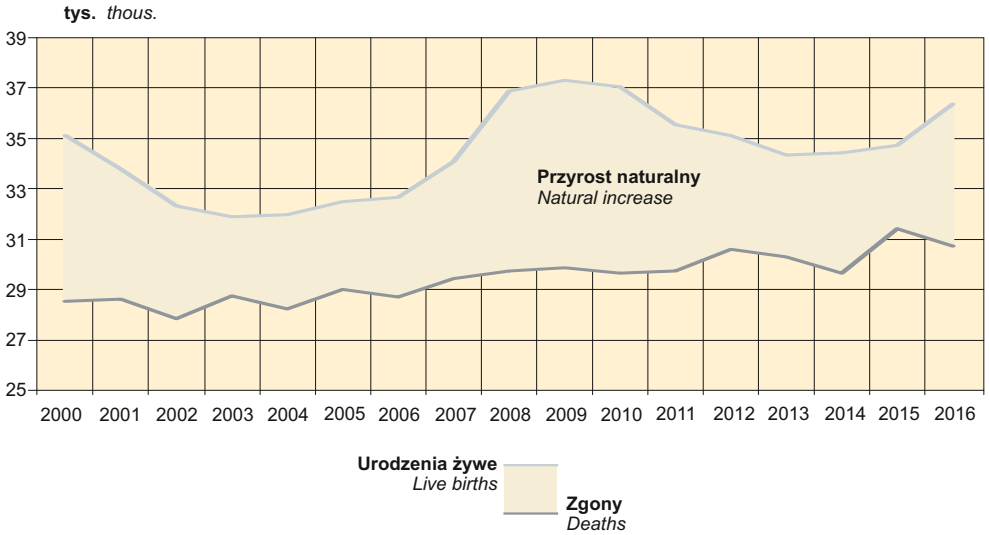
(stan w dniu 31 XII)

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2016

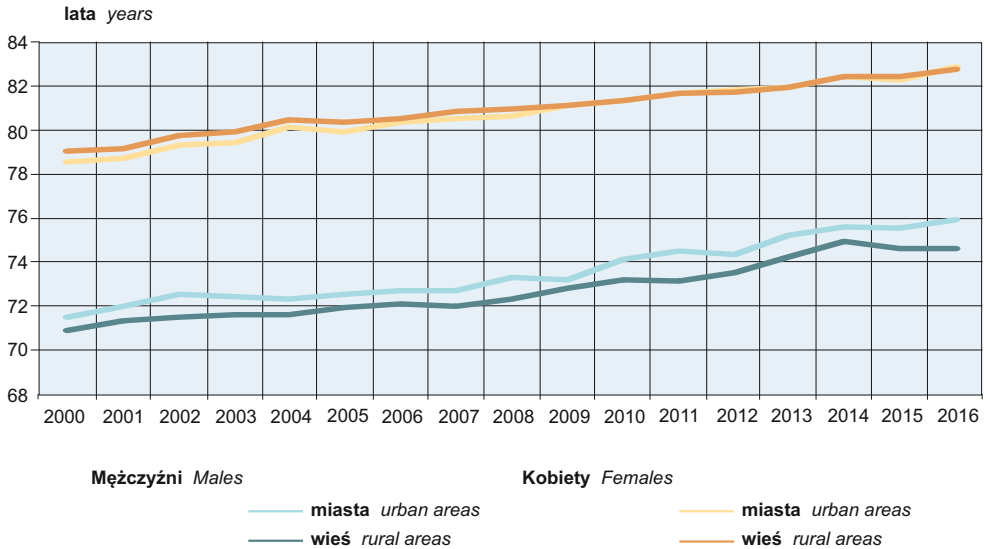
(as of 31 XII)

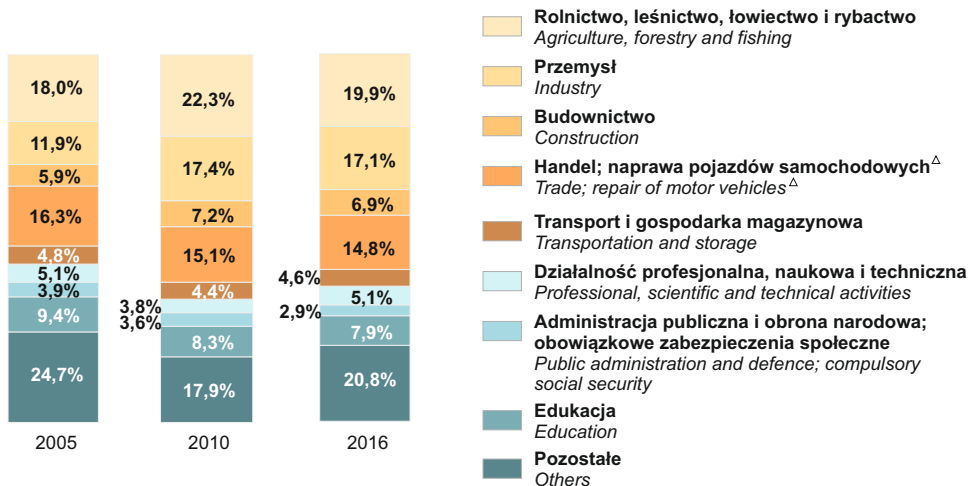
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

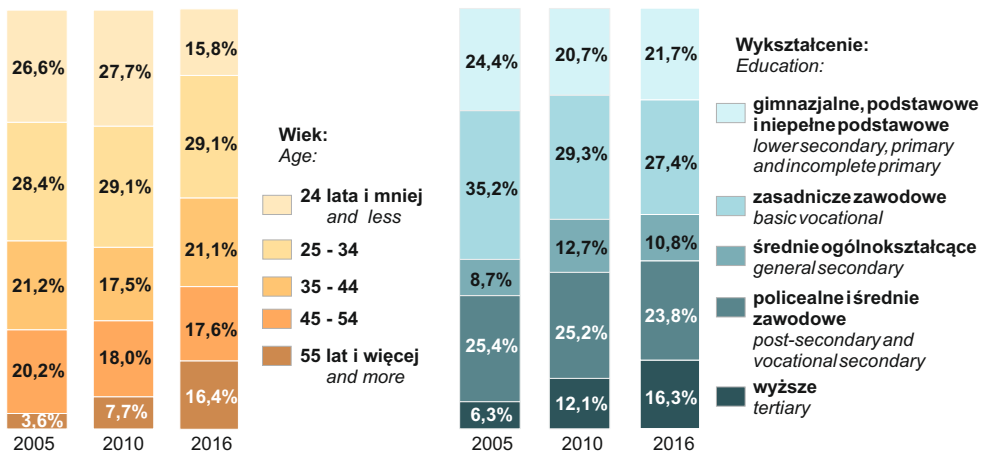

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG SEKCJI
(stan w dniu 31 XII)
STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS
(as of 31 XII)

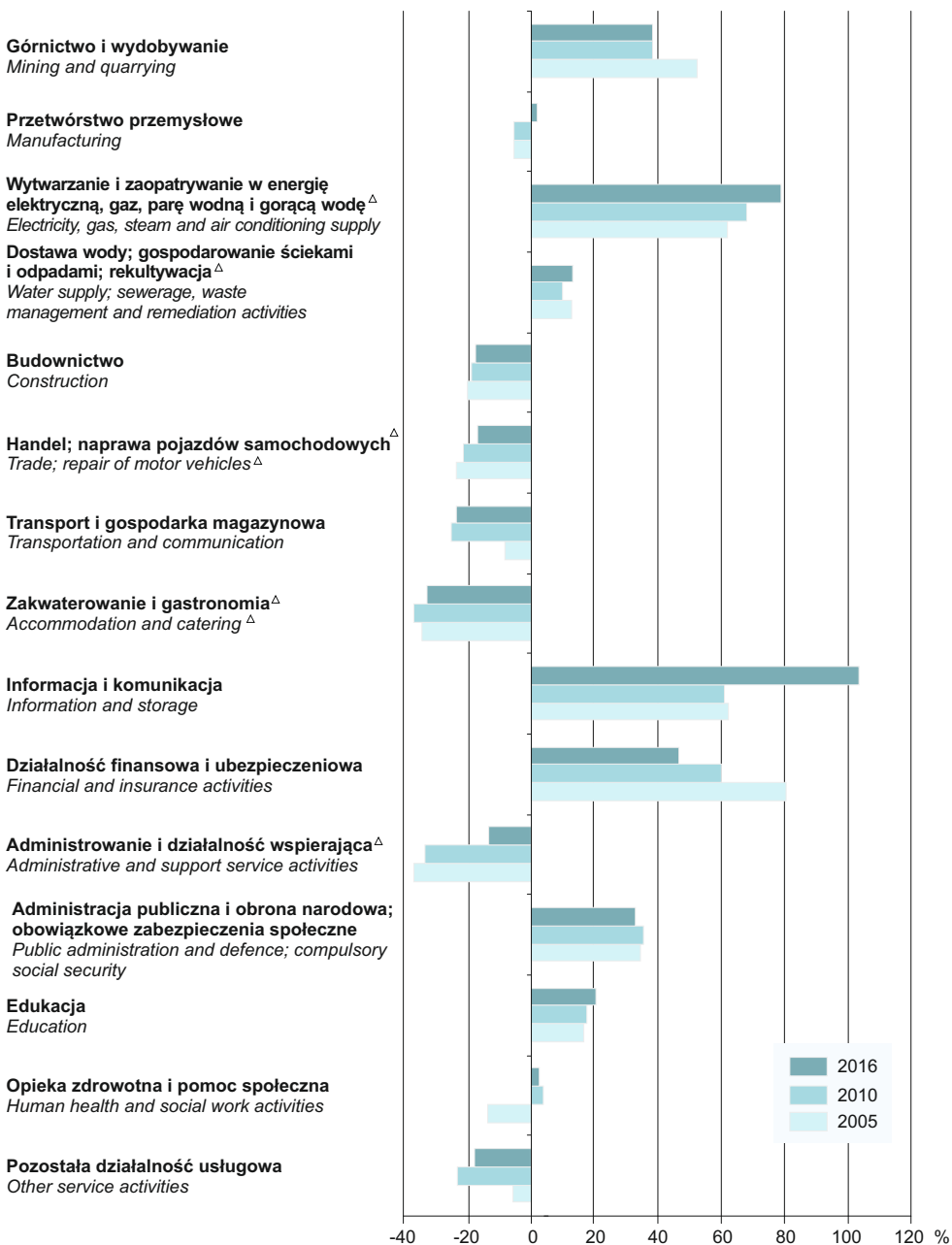

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie - dane szacunkowe.
a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture - estimated data.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
(stan w dniu 31 XII)
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL
(as of 31 XII)

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH
OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^a**
**RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS
FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^a**

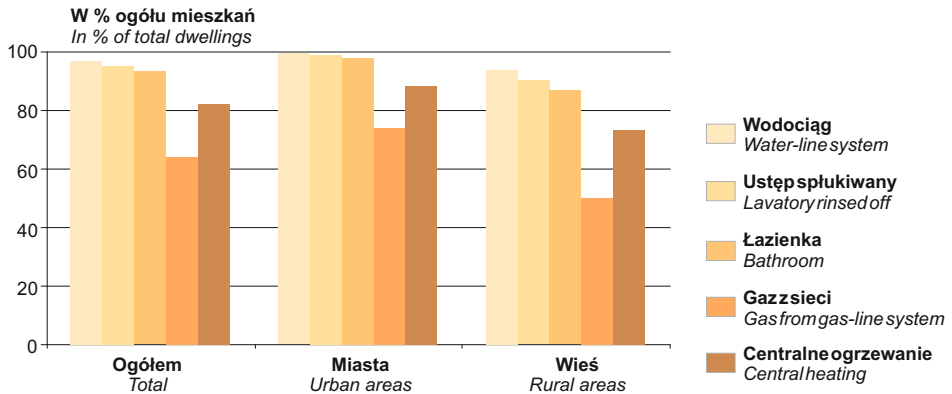
a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.
a Concern monthly gross wages and salaries.

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W 2016 R.

(stan w dniu 31 XII)

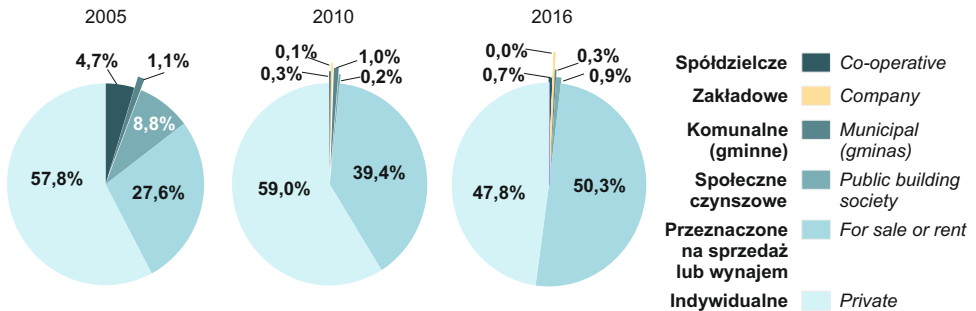
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN 2016

(as of 31 XII)

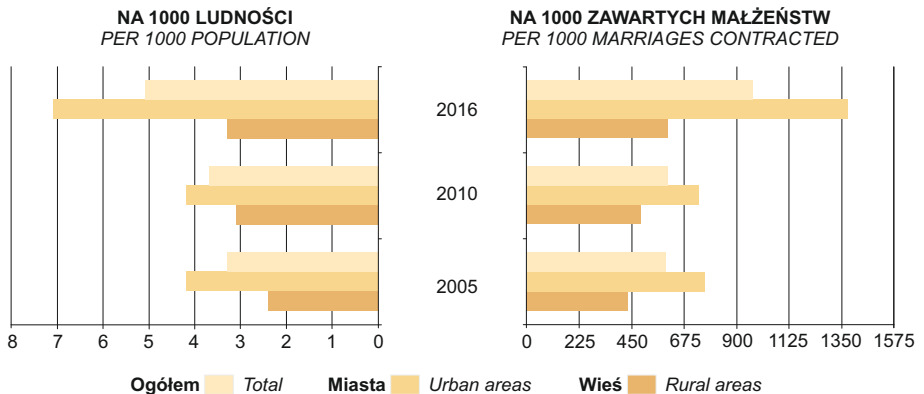
STRUKTURA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA

STRUCTURE OF DWELLINGS COMPLETED BY TYPE OF CONSTRUCTION

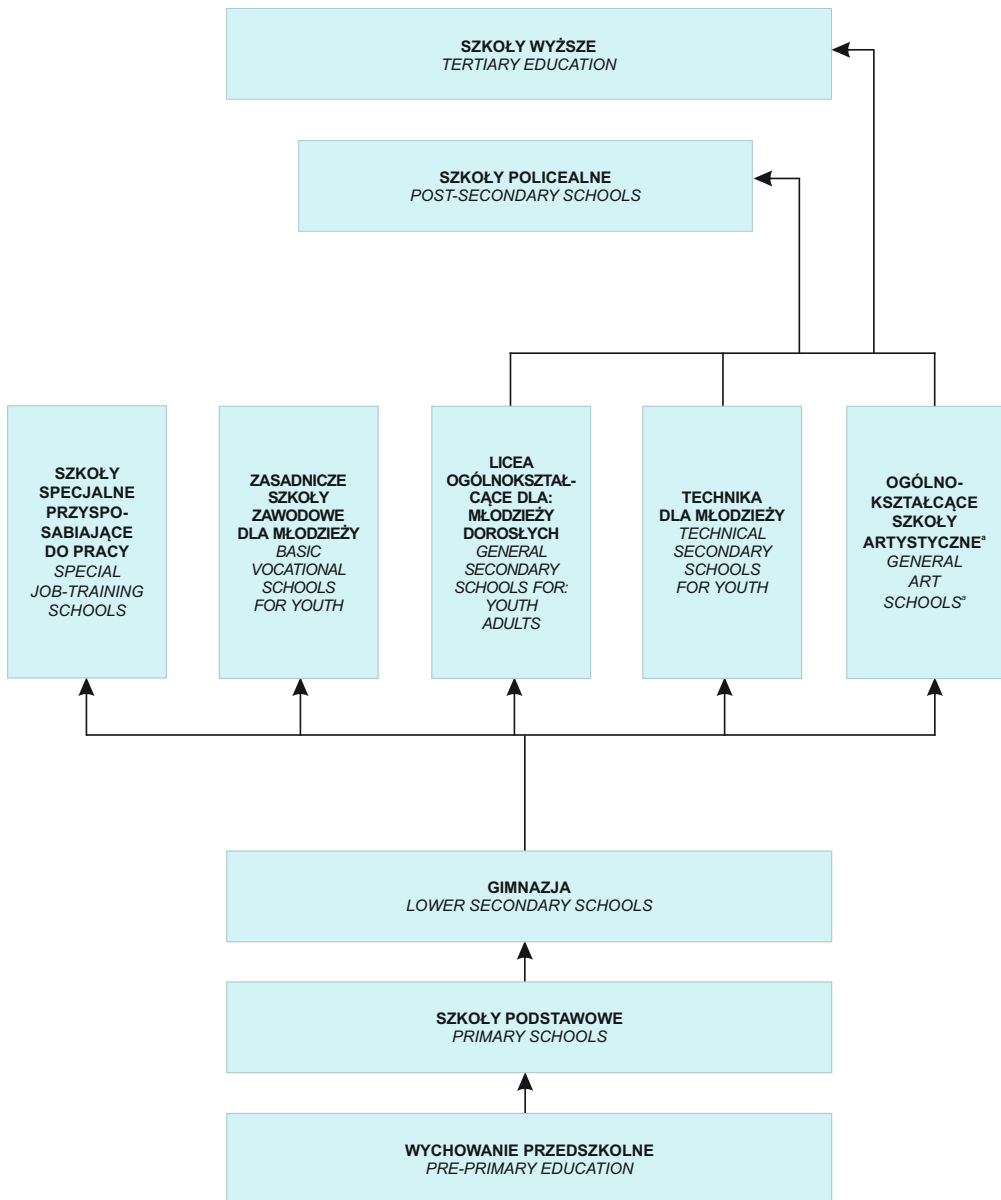

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

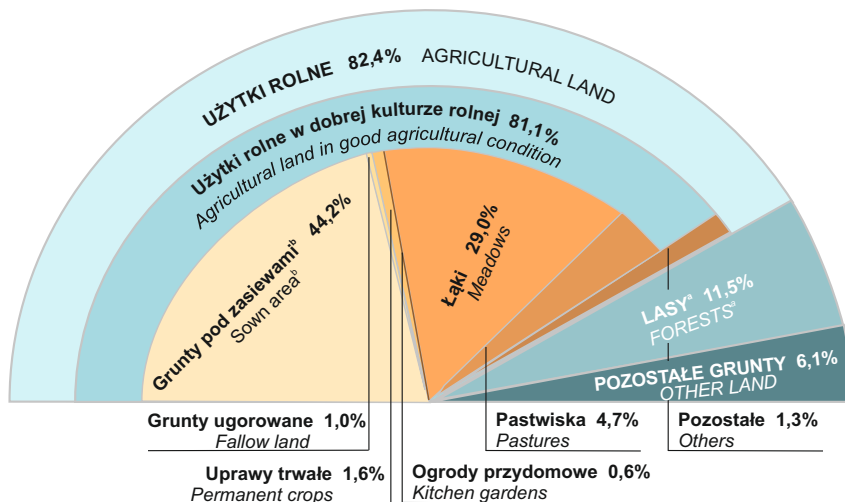
EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2016/2017
EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2016/2017 SCHOOL YEAR

a Dające uprawnienia zawodowe.
a Leading to professional certification.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2016 R.

stan w czerwcu
LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2016
as of June

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

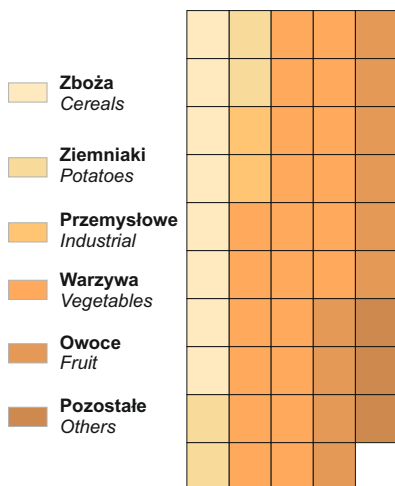
a Including land connected with silviculture. b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2015 R. (ceny stałe 2010)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2015 (constant prices 2010)

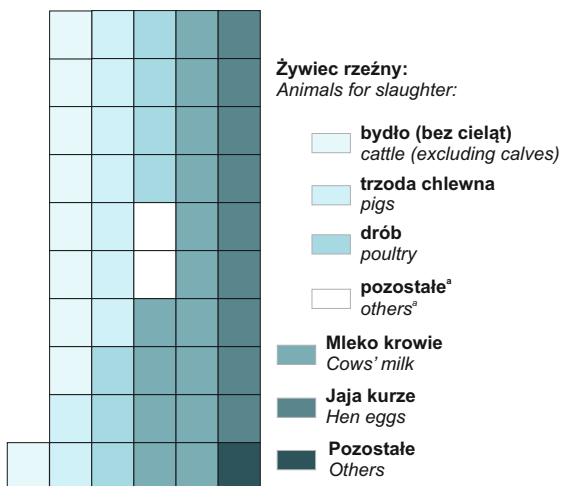
PRODUKCJA ROŚLINNA - 49%

CROP OUTPUT

PRODUKCJA ZWIERZĘCA - 51%

ANIMAL OUTPUT

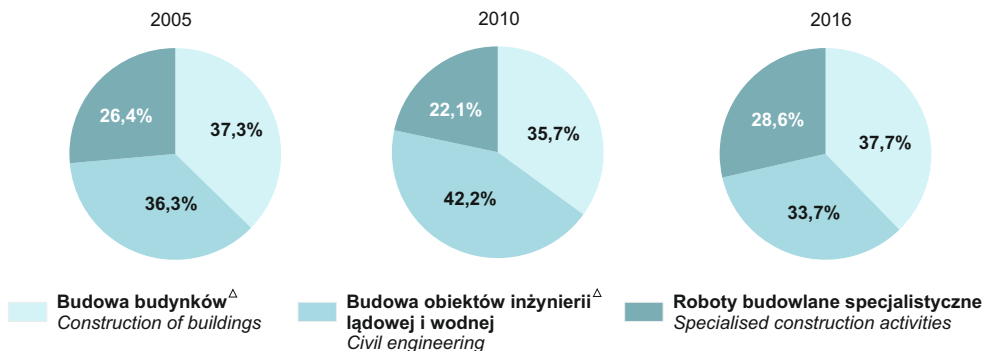

a Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.

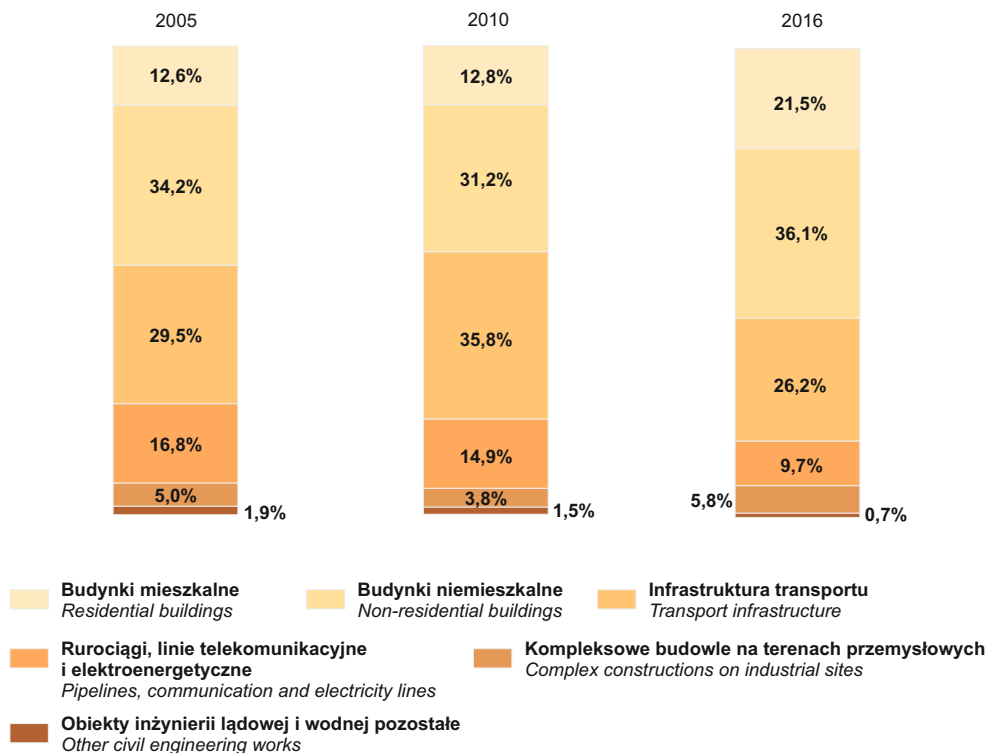
a Calves, sheeps, horses, goats and rabbits.

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW
BY DIVISION

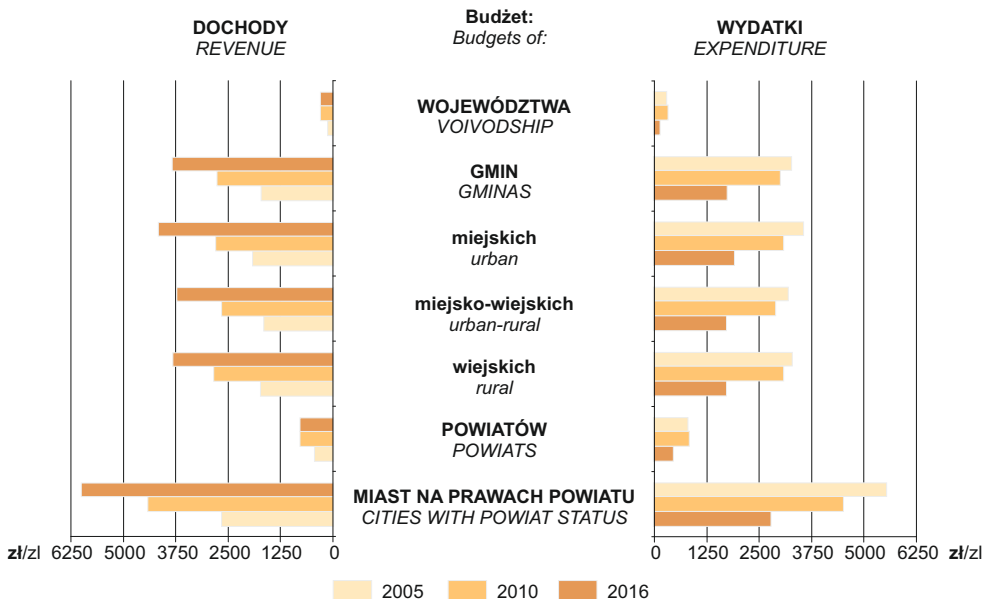

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

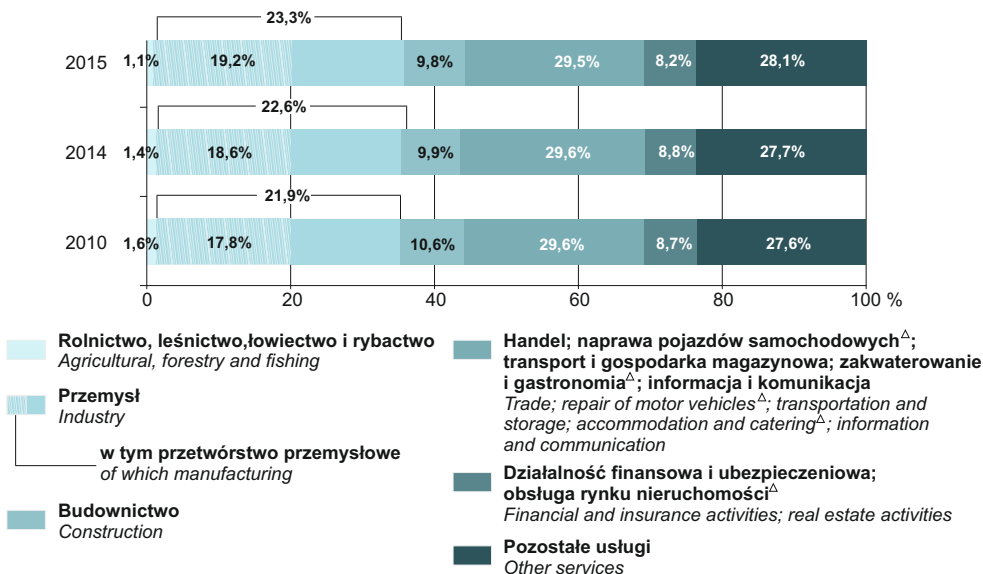

a Wykonanej przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa małopolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.
a Realized by enterprises which have a seat of board in the Małopolskie voivodship without subcontractors participation.

**DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK
SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA**
REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL
GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA

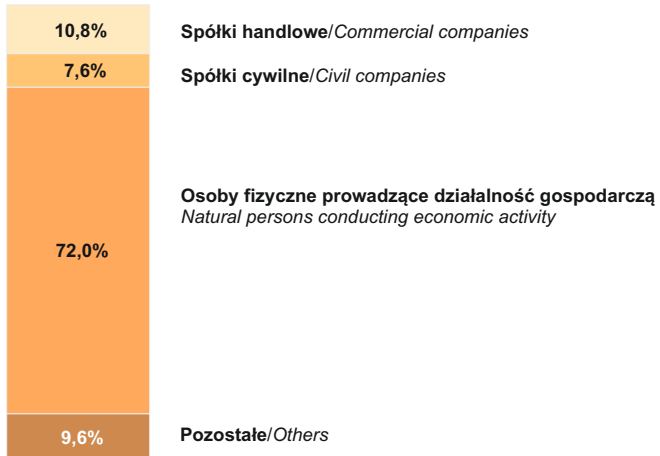

**STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO
WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)**
STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED
BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

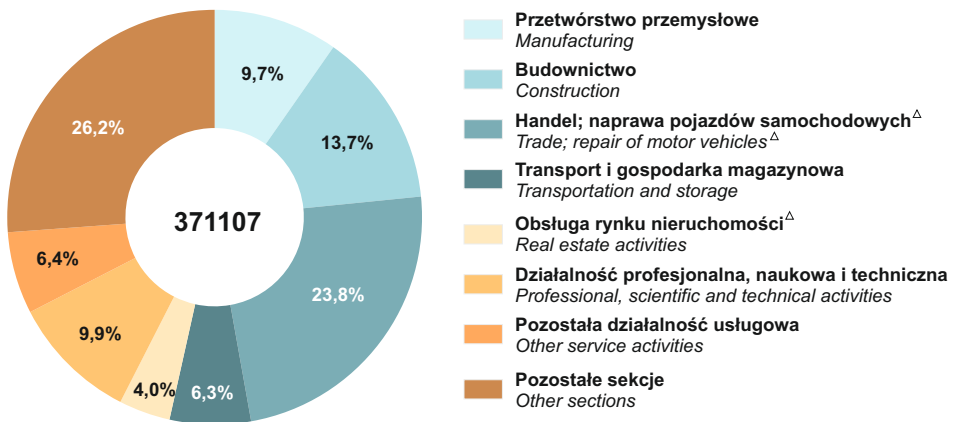

STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2016 R.
 (stan w dniu 31 XII)
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2016
 (as of 31 XII)

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.